

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

zeki koçer

 yayınları

teşkilat nedir

Düzenleyen: bilginDK

2018-07-11

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantev.org>

1956 yılında Afyonkarahisar'ın Çay İlçesi Koçbeyli kasabasında doğdu. İlk öğrenimini kasabasında tamamladıktan sonra ailesi tarafından 1971 yılında Danimarka'ya götürüldü. 1971-1978 yılları arasında çeşitli işlerde 16 yaşında çalışmaya başladı. 1978-1979 arasında askerliğini Türkiye'de yaptıktan sonra tekrar Danimarka'ya döndü.

Bu defa tahsile de başladı ve tercümanlık ve lisan öğretmenliği okullarını bitirdi. Normal ailesinin geçimi için bir fabrikada kısım amiri olark 10 yıl aralıksız çalışırken, ikinci ve üçüncü bir iş olarak, Türklere, Danimarkaca kursları vermeyi ve tercümanlık yapmayı da paralel olarak devam ettirdi.

Sosyal faaliyetleri de bu arada yürütmeye başladı 1980-2007 yılları arasında, sırasıyle; Cemiyet, Vakıf, Federasyon, Konfederasyon, Yabancılar Meclisi, Türk Konseyi gibi çok çeşitli kuruluşlarda başkanlık ve yöneticilikler yaptı. Halen Danimarka'nın Helsingör şehrinde ceza mahkemelerinde sivil hakimlik yapmaktadır.

Evli ve beş çocuk babasıdır.

Yazarın çok sayıda seminer, vaaz, konferans ve eğitim çalışmaları vardır. Türkçe anadilinden başka, akademik seviyede Danimarkaca, (İsveççe ve Norveççe dahil) biraz da Arabça ve İngilizce bilmektedir.

ISBN 978-975-01450-1-8

Baskı Öncesi / Ahmet Acar
Kapak / Minyatürk
Baskı / Unimat Ofset
2007 Konya

İÇİNDEKİLER

Birinci Bölüm

TEŞKİLATIN TARİFİ	11
1. Kur'anda Teşkilatçılık	11
2. Hadislerde Teşkilatçılık	12
3. Teşkilatçılığın Temen Esas Başlıkları	14

İkinci Bölüm

İNSANLARLA İRTİBAT KURMAK	18
1. Ziyafet ve İkramın Önemi	20
♦ Ayetlerde İkram-Ziyafet	21
2. Hitabet (Konuşmak)	22
♦ Ayetlerde Hitabet	23
♦ Hadislerde Hitabet	24
♦ Tarihdeki En Büyük Hatipler	25
♦ Yunus Emre'nin Hitabı	26
♦ Ata Sözlerimiz de Hitabet	26
♦ Hitabet ve Mevdudi	27
3. Kifayet (Yeterlilik)	29
♦ Ayetlerde Kifayet-Yeterlilik	30
4. Kıyafet (Giyim Kuşam Diksiyon vb.)	31
♦ Ayetlerde Kıyafet-Elbise	31
♦ Hadislerde kıyafet	31
5. Nasihat ve Öğütler	32

Üçüncü Bölüm

CEMAAT VE ÇEVRE OLUŞTURMAK	40
1. Davet Metot ve Vasıtalarının Kaynakları	40
• Kur'an-ı Kerim,	40
• Peygamberimizin sünneti	42
• Selefî Salîhinin yaşayışı	44

• İslam Hukukçularının içtihatları	46
• Tecrübeler	46
2. Ekip Oluşturmak	47
3. Fedakarlık	48
4. Cömetlik	51
5. Güzel ahlak	58
6. Tatlı dil ve söz	75
7. Tebesüm ve yumuşaklık.	78
8. Hediyeleşmek.	81
9. Sadakat	83
10. Sabır	85
11. Merhamet	106
12. Beden Dilimiz	112

Dördüncü Bölüm

EĞİTİM ÖĞRETİM VE DERS PROGRAMLARI	129
1. Eğitimin önemi	129
2. Eğitimin Tanımı Hakkında Bir İzah	130
3. Günlük Dersimiz	133
4. Haftalık Dersimiz	137
5. Aylık programlar	137
6. Yıllık Programlar	137
7. İslamda Eğitim Meselesi	138
8. Bilgi ve Paylaşımı Hakkında bir Tespit	140
9. Günümüzde genel olarak öğretim programlarında şu öğeler bulunmaktadır	140
10. Din Dersi Programının Hazırlanması	143
11. Türkiye'de Din Dersinin Statüsü	144

Beşinci Bölüm

ZİYARET VE GEZİLER	147
1. <i>Ayetlerde Ziyaret:</i>	147

2. <i>Hadislerde Ziyaret</i>	147
3. <i>Geziler veya Seyahatler:</i>	151
4. <i>Geziler ve Hicret izleri</i>	151

Altıncı Bölüm

ZAMANIN KULLANIMI	154
1. Ayet ve Hadislerde Zaman İfadesi	154
2. Zaman Nedir?	154
3. Zamanın Tabiatı	156
4. Etkili Yaşam İçin Zaman Kullanımı	158
5. Zamanın Anlamı	159
6. Bir Demir Çubuğun Değeri Nedir?	160
7. Zaman Kullanımında Bir Test	160
8. Boş Zaman	161
9. Zaman Nasıl Geçer	162
10. Zamanı İyi Kullanmak İçin Bazı Tavsiyeler	163
11. Zaman Hakkında Hatırlanacak Şeyler	165
12. İyi Harcanan Zaman	165

Yedinci Bölüm

HEDEFLİ ve ETKİN ÇALIŞMAK	167
1. Etkin Çalışma Yöntemleri	167
2. Çalışma saatleri düzenlemesi	168
3. Bir Günlük Çalışma Planı örneği	169
4. Hedefe Varmanın Yolları	169
5. Hedefleri belirlemek ve çalışma takvimi yapmak	171
6. Nedir "Etkili Çalışma"?	175
7. Önemli Bazı Nasihatler	178
8. Çalışmalardan Sonuç Alınması	188

Sekizinci Bölüm

BİR TEŞKİLAT NASIL KURULUR	191
-----------------------------------	------------

1. Resmi Boyutu	191
2. Yazılı Olmayan Boyutu	191
3. Kaç Çeşit Teşkilat Vardır?	192
4. Kurulan Teşkilatı Yürütmek	192

Dokuzuncu Bölüm

DUALAR	195
1. Dua hakkında	195
2. Şifa için bir dua	198
3. Kuran-ı Kerimde'den Seçme Dualar	198
4. Hadislerde Duanın fazileti ve vakti	201
5. Peygamberimizin Dualarından Örnekler	205
6. Bir Kulun Duası	209
7. Salâvat	210
8. Zikirler	216
a) Zikirler Bahsi	216
b) Ayetlerde Zikir	217
c) Hadislerde Zikir	218

Onuncu Bölüm

İTAAT, İSYAN VE FİTNE HAKKINDA	233
1. İtaat Nedir?	233
2. İsyân nedir?	240
3. Fitne ve Fiten Nedir?	242

Onbirinci Bölüm

Yukardaki Çalışmaları Neden Yaparız?	247
1. Teşkilatçılığın İslami boyutu	247
2. Teşkilatçılığın İnsani ve Sosyal Boyutu	253

KAYNAKLAR	255
------------------	-----

Rahman ve Rahim olan Allahın adıyle.

Hamd Âlemlerin Rabbi Allahu Taala (CC) ya mahsustur. Salât ve selam; Peygamber (s.a.v.) Efendimize, Ehl-i Beyti'ne ve Ashabına olsun!..

Başlamak bizden, tevfik Allahtandır. Doğrular dinimize, hatalar kendimize aittir. Niyetim müslümanlara ve insanlığa faydalı olmaktır. Teşkilatçı olmak için okunacak özel bir okul ve fakülte yoktur. Teşkilatsız da insanların yaşayamayacağı varsayımı ile bu sahada ihtiyacın var olduğu ilgililerce malumdur.

Bu kitap ileride bizlerin geçtiğimiz yollardan geçecek olan insanların tekrar bazı tespitleri bulmaya el yordamıyla yapmamaları için küçük bir katkı olur ise kendimi mutlu hissederim.

“Ve her bilgi sahibinin üstünde bir başka bilen vardır.”
(Yusuf Suresi: Ayet: 76)

Şüphesiz her şeyi en iyi bilen Rabbimizdir.

Bizim bu çalışma ve gayretimiz çeyrek asır, takriben 25 yılını aktif olarak cemiyet, teşkilat ve siyasi çalışmalarda geçirmiş olan bir kardeşinizin tecrübelerinden bazı kesitler vardır. Ayrıca, çeşitli sahada neşredilmiş olan kitaplardan istifade ettik. Büyüklerimizin tavsiye ve çalışmalarından da faydalandık.

Bu çalışma ve tecrübelerimize bir de yıllardır yurtdışında yaşamamız hasebiyle karşılaştığımız çok kültürlü (multinas-yonal) düşünce tarzını ilave edersek daha dinamik bir teşkilatçılık ortaya çıkmış olacaktır.

Gelişmiş bir toplumda yaşayan insanlar bizim çalışmalarımızı daha iyi anlayacaklarını ümit ederim. Yaşamakta olduğumuz bu batı ülkelerinde bazı avantajlar ve sıkıntılar da mevcuttur.

Bütün bu olumlu ve olumsuz şartlar içerisinde bize, teşkilat çalışmalarımızda beraber olduğumuz ve bize her türlü yardımı esirgememiş olan tüm arkadaş ve dostlarıma teşekkürü bir borç bilirim.

Kur'an meali olarak Elmalılı Hamdi Yazır (rahmetullahi aleyh)in ve Diyanet mealinden istifade ettik. Hadisler de ise kutubu sitte'den genelde ve diğer meşhur hadis kitaplarından istifade ettik. Bir başka husus da, internet alemindeki faydalı sitelerden maksimum derecede faydalanmaya çalıştık.

Bu çalışmamızda bize yardımcı olan, Prof. Dr. İhsan Süreyya beye, Durmuş Emin Bilge beye ve teknik yardımlarından dolayı, Emir Aslan beye, böyle bir çalışmanın gerekli olduğunu ifade ederek bizleri motive eden çok sayıda teşkilat mensubu idareci ve dostlarımin hepsine teşekkür ederim.

Besmeleyle başlayalım kitaba!
Allah adı, en iyi bir rahmettir.
Nimetleri sığmaz ölçü hisaba,
Çok acıyan, avfı seven bir Rabdır!

Kopenhag: 22-06-2007

"Teşkilatlar da, insanlar gibi doğar, büyür ve ölürler, uzun ömürlü ve unutulmayanları, hakk ve adaletle yönetilenlerdir"

TEŞKİLATIN TARİFİ:

Teşkilat; Bir gaye etrafında toplanmış, ve belirli hedefe ulaşmak için, bir yetki sistemi içerisinde, planlı, programlı çalışan, yeterli sayıda şuurlu insan topluluğudur.

Tarifte ifade edildiği gibi, bir çalışmaya "Teşkilat" denilebilmesi için içerisinde aşağıda belirtilen unsurların bulunması gerekmektedir.

Bu unsurlar özetle:

1. Gaye
2. Hedef
3. Yetki Sistemi
4. Plan, Program ve Disiplin
5. Şuurlu İnsan Topluluğu

(Geniş bilgi için bak: Yöneticinin El Kitabı-IGMG)

1. Kur'anda Teşkilatçılık

(Nur Suresi: 24/62-63-64)

62- Müminler ancak, Allah'a ve Resülüne gönülden inanmış kimselerdir. Onlar o Peygamber ile birlikte sosyal bir işle meşgul iken ondan izin istemedikçe bırakıp gitmezler. (Resulüm!) Şu senden izin isteyenler, hakikaten Allah'a ve Resulüne iman etmiş kimselerdir. Öyle ise, bazı işleri için senden izin istediklerinde, sen de onlardan dilediğine izin ver; onlar için Allah'tan bağış dile; çünkü Allah mağfiret edicidir, merhametlidir.

63- (Ey müminler!) Peygamberin davetini, aranızdan bazınızın bazınıza daveti gibi zannetmeyin. İçinizden,

birini siper ederek sıvışıp gidenleri muhakkak ki Allah bilmektedir. Bu sebeple, O'nun emrine aykırı davrananlar, başlarına bir bela gelmesinden veya kendilerine çok elemli bir azap isabet etmesinden sakınsınlar.

64- Bilmiş olun ki, göklerde ve yerde ne varsa Allah'ındır. O, sizin ne yolda, ne durumda olduğunuzu iyi bilir. Huzuruna döndürülecekleri günde ise, yapmış olduklarını hemen kendilerine haber verir. Allah, her şeyi hakkıyla bilendir..

(Şuara suresi: 26/214-217)

214- (Önce) en yakın hısımlarını uyar.

215- Ve sana uyan müminlere kanadını indir.

216- Şayet sana karşı gelirlerse, de ki: "Ben sizin yaptıklarınızdan muhakkak uzağım."

217- Sen O, mutlak galip ve engin merhamet sahibine güvenip dayan.

(Şura Suresi:42/38)

Onlar, Rablerinin davetini kabul ederler ve namazı dosdoğru kılarlar. Onların işleri de kendi aralarında bir istişare iledir. Kendilerine verdiğimiz rızıktan onlar Allah yolunda harcarlar.

2. Hadislerde Teşkilatçılık

*'İnsanlar develer gibidir; yüz tanesinin içinden dayana-
cak bir tanesini bulamayabilirsin'* (Sahihi Buhari ve Sahihi
Müslim)

'İki günü birbirine eşit olan ziyandadır' (Süneni Deylemi)

*'Allah'ın eli cemaatin üzerinedir. O halde kim kendisini
(cemaatten) ayırırsa, o cehennem için ayrılacaktır. (Sünen El
tirmizi)*

**Hz. Ömer (radıyallâhu anh) anlatıyor: "Resûlullah
(aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki:**

"Size emirlerinizin en hayırlıları kimlerdir, en şerirleri kimlerdir haber vereyim mi? Onların en hayırlıları sizlerin sevgisine mazhar olanlar, sizleri sevenlerdir; lehlerinde hayırla dua edersiniz, onlar da size hayır dua ederler. Ümeranızın şerirleri de sizin buğzettiklerinizdir, onlar da size buğzederler, siz onlara lânet edersiniz, onlar da size lânet ederler" (Tirmizî, Fiten 77, 2265)

Kütübü sitteden Hadislerde "Arkadaş":

2157 - İbnu Ömer (radıyallâhu anhümâ) anlatıyor: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselam) buyurdular ki: "İnsanlar yalnızlıktaki (mahzuru) benim kadar bilselerdi, hiçbir atlı tek başına bir gecelik olsun yol yapmazdı." (Buhârî, Cihâd 135; Tirmizî, Cihâd 4, (1673).

2158 - Said İbnu'l- Müseyyeb (rahimehullah) anlatıyor: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki: "Şeytan tek başına olanla, iki kişi beraber olana sıkıntı verir. Eğer üç kişi olurlarsa onlara sıkıntı veremez." (Muvatta, İsti'zân 36, (2, 978).

2159 - Amr İbnu Şuayb an ebîhî an ceddihî (radıyallâhu anh) tarikinden naklediyor: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki: "Bir atlı bir şeytandır, iki atlı iki şeytandır, üç atlı bir gruptur."

, İsti'zân 25, (2, 978); Ebu Dâvud, Cihad 86, (2607); Tirmizî, Cihâd 4, (1674).

2160 - Ebu Hüreyre (radıyallâhu anh) anlatıyor: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki: "Bir sefere üç kişi beraber çıkınca birini emîr (başkan) yapsınlar." (Ebu Dâvud, Cihâd 87, (2609).

Arkadaşa Yardım

2166 - Ebu Saîd (radıyallâhu anh) anlatıyor: "Resûlullah (aleyhissalatu vesselam) buyurdular ki: "Kimin yanında fazla hayvan varsa, onu hayvanı olmayana versin. Kimin de

fazla azığı varsa onu azığı olmayana versin."

Resülullah, bazı mal çeşitlerini bu suretle saymaya devam etti. Öyle ki, bizden hiç kimsenin (yol sırasında) herhangi bir fazlalıkta hakkı olmadığı düşünvesine vardık." (Müslim, Lukata 18, (1728); Ebu Dâvud, Zekât 32, (1663)

2167 - Hz.Câbir (radıyallâhu anh) anlatıyor: "Resülullah (aleyhissalâtu vesselam) gazveye çıkmak arzu etti ve: "Ey Muhâcir ve Ensâr topluluğu! Kardeşlerinizden öyleleri var ki ne malları var ne de aşîretleri. Herbiriniz, iki veya üç kişiyi yanına alsın" dedi."

(Hz. Câbir devamla der ki): "Bu tamim üzerine ben iki veya üç kişiyi yanıma aldım. (yol boyu) devamda, diğerlerinin sırası gibi benim de bir (binme) sıram vardı."

2168 - Yine Hz. Câbir (radıyallâhu anh) anlatıyor: "Resülullah (aleyhissalâtu vesselâm) yürüme sırasında geride kalır, (kafîleye kavuşturmak için) zayıf hayvanı sürer, üzerindeki terkisine alır ve onlara dua ederdi." (Ebu Dâvud, Cihâd 103, (2639).

3. Teşkilatcılığın Temen Esas Başlıkları

1. Plan:

Hangi görevin kim tarafından, ne zaman ve nerede nasıl yapılacağıdır. Önceden planlanmayan görevin kontrolüde çok zor olur. Başaranızı kaybolacak ya da en aza indirecektir.

2. Program:

Yapılan planları gerçekleştirmek için yapılması gerekenlerin yazılı hale getirilme sürecidir. Her faaliyetin bir programı ve gündemi olmalıdır.

3. Organize:

Hazırlanan plan ve programı gerçekleştirmek için ilgili eleman ve birimler arasındaki yapının oluşumunu sağlama sürecidir.

4. Yönlendirme:

Plan, program ve organize etmenin gayesine ulaşmak için aynı istikamete doğru (sürekli) edilmesi sürecidir.

5. Koordinasyon:

Yukardaki unsurların bir arada uyumlu çalışmasını temin etmek sürecidir. Kordina edilemeyen bir çalışma problem haline gelir ve başarınızı yok eder. Uyumsuzluk ise müzakere, münaza ve çatışmalara sebep olur. Boşa harcanan zaman içinde sonuç elde edilemeyince üzüntü ve moralsizlik çözümlere neden olabilir.

6. Kontrol:

Yapılan faaliyet, görev ve ilgili kişilerin eksik ve fazlalıklarının tespiti sürecidir. Her faaliyetin mutlaka ilgili başkan ve görevli tarafından mutlaka müspet (olumlu) menfi olumsuz yönlerinin değerlendirilmesi gerekir. Başka programlarda bu tespitlerin en aza indirilmesine gayret edilmelidir.

7. Karar verme:

Yukarda ifade edilen görevlerin başarısı yöneticinin isabetli karar vermesine bağlıdır. En kötü karar kararsızlıktan iyidir, şeklinde bir söz vardır. Yöneticilik çok hassas bir kabiliyettir. Karar verirken bir yönetici mevcutlar içinde en uygununu en hızlı bir şekilde tespitine karar vermeli ve bu kararının da ardında sonuç alana kadar durmalıdır.

8. Motivasyon:

Yapılacak bir faaliyetin başarıya ulaşması için, elemanlarınızın enerjisini belirli bir hedefe teksif etmek yönlendirmek unsurudur. Zamanında ve yerinde yapılan bir motivasyon süphesiz verimi artırır. Yönettiğiniz kişilerin şevk ve gayretini, severek yapmalarını sağlar. Zaten severek yapılan her iş başarıyı getirir. Müsbet ilim, çiçeklere bile severek konuşulduğun da geliştiklerini tespit etmiştir.

9. Araştırma, Geliştirme ve Sonuçlandırma (Ar-Ge. So):

Bir teşkilatın araştırma ve geliştirme birimi, ihtiyaç duyulan her türlü stratejiyi teşkilatının misyonuna uygun hale getirme sürecidir. Bugün japonların teknikteki başarılarının arkasında yediyüz küsür bin vasıflı ilim adamını argesinde çalıştırmasına bağlıdır. Bir devletin ve teşkilatın argesi de gücünü simgeler ve o oranda başarıya götürür.

10. Yüksek Moral:

İyi ve etkili her çalışma yüksek bir moral ile gerçekleştirilir. Moralin bozulduğu anda yapmakta olduğunuz her işin gidişatı bozulduğu ilmi bir tespittir. Moral; iç dünyamız ile dış dünyamızın uyumlu çalışması diye bir tarif yapabiliriz. Yöneticilikde beraber çalıştığınız kişilerin morallerini daima kontrol (çekup) yaparak güncel ve aktif tutmak verimi artıracaktır. Tarihde nice büyük orduların morali bozulunca bozguna uğradıkları da tarihi bir gerçektir. O halde, moralsiz yukarda zikredilen hiç bir faaliyetten olumlu sonuç almakda mümkün değildir. Moral düzeltmenin bir ip ucuda, beraber olduğunuz kişilere müspet isimlerle iltifat etmeniz onları neşelendirdikten sonra görev vermeniz çok daha etkili olacaktır.

11. Ümit var olmak:

Başarılı insanlar, en kara günlerde bile bir ışık ve olumlu gözlemi yapabilen kimselerdir. Peygamber Efendimiz (s.a.v.) hayatında ve islâm'ın büyüklerinin hayatında ümit vermenin pek çok örnekleri mevcuttur. Efendimiz hendek savaşı esnasında kırılmayan bir taşın elindeki aleti vurduğunda çıkan kıvılcıma hitaben; 'kisranın saraylarını görüyorum', demişti.

Küçük bir olumsuzlukta beraber çalıştığınız insanların hemen ümitsizliğe kapıldığını görürsünüz. Başarılı bir yönetici tam burada müdahale ederek o kişinin efamlarını, his ve duygularını giderip, ümit verebilmeli ve hedefe konsantra etmelidir.

Sözün kısası aşağıdaki ayetin manasında gizlidir!

Mülk: 67/2- O, hanginizin daha güzel iş yapacağınızı denemek için ölümü ve hayatı yarattı. O, üstündür, bağışlayandır.

4. Teşkilatçılıkta Temel prensipler Nelerdir?

- Sistemli çalışmak.
- Başarı, tesadüfle değil, planlı, programlı çakışmaya bağlıdır.
- İyi bir organizasyon, disiplinli bir teşkilat ve sürekli bir çalışmayla mümkündür.
- Çalışmak başarıyı, başarı ise çalışmada sürekliliği kazandırır.
- Çalışmamak başarısızlığı, başarısızlık ise vebali gerektirir.
- Teşkilatçılıkta birbirimize karşı samimi, sevgi ve saygı dolu olmamız, gücümüzü yıkılmaz hala getirir.
- Teşkilatçılıkta güven esastır. Güveni zedeleyecek her türlü dedi kodudan kaçınmak, samimiyetimizi artırır.
- Güvenli olmak ile güven duymanın temeli, bilgi, cesaret, sabır, itibar, gayret ve sevgidir.
- Korku, sinir, öfke ve heyecanın kaynağı bilgisizliktir.
- (Geniş bilgi için bak: Sebahattin Uçar- Teşkilatçının Başarı Kılavuzu)

İNSANLARLA İRTİBAT KURMAK

Her şeyden önce her işe samimi ve ihlaslı başlamaktır. İnsanlara yapmacık şekilde değil tüm samimiyetinizle ve hoşgörünüzle selamlaşarak dost ve arkadaş edinilmelidir. İnsanların tarih boyu tespitleri hep aynı noktada toplanmıştır. Şöyleki gayri samimi, yapmacık hareketen ve kontaklar/irtibatlar muhatabınızda bir ilgi oluşturmaz!

İnsanlara yaklaşırken Peygamber efendimizin (s.a.v.) sünnetin de olduğu gibi dinlerken muhatabınızın gözüne bakarak ve vücudunuzu tam olarak döndürerek dinleyin. Konuşmalar uzadıkça başınızla ve dilinizle evet gibi sesler ve işaretler vermeye devam edin ki kendisinin dinlendiğinden emin olsun. Kesinlikle muhatabınızın cümle düşüklüğü ve bölgesel lehçe farklarını şaka ile de olsa kendisine söylemeyin. Aksi halde muhatabınız aşağılandığını ve tecrit edildiğini vb.. düşünerek komplekse kapılabilir ve sizinle bir daha samimi irtibat kurmakdan sakınır!.

Arkadaş ve muhatablarınızı iyi tanımak için, memleketini, ismini, hatta hangi kasaba ve köyden olduğunu cebinizde daima taşıyacağınız küçük bir cep defterine yazarak ezber etmeye çalışınız. İkinci karşılaştığınızda bu bilgileri kendisine hatırlattığınızda dostunuz çok memnun olacak ve sizi daha çok sevecektir ve sizi dinleyecektir.

Kendinizi kabul ettiremediğiniz ve sevdiremediğiniz kişilere mesajınızı ve misyonunuzu da anlatamazsınız. Örneğin; 1970 yıllarda Türkiyemiz'de bir devre mührünü vuran ünlü ilim ve devlet adamı muhterem bir zat, bir köye ve vb.. yerlere gittiğinde ilk söylediği: "Ben N.E." dir demek suretiyle önce kendisini tarıtmıştır.

Çünkü siz önce kendinizi tanıtmamız ve topluma isminizi kabul ettirmeniz lazımdır ki, daha sonra vereceğiniz mesaj ve sözler dinlensin.

İnsanlarla irtibatlar da daima sevecen ve güler yüzlü olmanız, muhataplarınızın hal ve hatırlarını sormanız, mu-safaha (toka) yaparak hem sevap hem de karşınızdakilerle ünsiyet ve teveccühünü kazanırsınız. İnsanların kendisi pek önem vermese de karşısındaki muhatabından beklediği bir davranış vardır: Örneğin; önce sizin selam ve ilgi gös-termenizi genelde çok insan bekler. Kişilerin aile ve çevre-sinden almış olduğu mevcut kültür, 0-7 ve 8-15 yaşları arasındaki yetiştirme tarzı ve eğitim pek çok önemlidir. Eğitim-cilerin genel tespitleri insanda kişilik ve şahsiyet 0-15 yaş arasında oluşur ve 115 yaşın da bile vefat etse bu şahsiyeti ile yaşar.

Ahlak oluşumu, eğitim, çevre vb.. gibi meseleler insan hayatının kilometre taşları ve başlıbaşına başka kitap konu-sudur.

Konumuza devam edelim. İnsanlarla irtibat ve dostluk kurmanın önemli ipuçlarından bazıları şöyle sıralanabilir:

- 1. Ziyafet (Cömert davranmak vb..)**
- 2. Hitabet (Konuşmak)**
- 3. Kifayet (Yeterlilik)**
- 4. Kıyafet (Giyim-kuşam Diksiyon vb..)**

Bu özelliklere haiz olamayan insanların dostu az, çevresi dar olur. Tabii ki her insanda bu özellikler olmayacaktır. Ama bizim meselemiz teşkilatçılık ve tebliğ olduğuna göre, bu işlerle uğraşan kişilerin, tebliğcilerin bazı meziyeti güzellikleri ve özellikleri olmalıdır ki, hedefine varabilsin. Bizim konumuz insanlarla irtibat ve ünsiyet kurmak misyo-

numuzu ve davamızı anlatabilmek için dava adamı olacak kişilerde ve davasının adamı olması gerekenleri sıralamaya çalışıyoruz.

İnsanlara ulaşmanın bir başka kanalı da hedef kitlenizin meselelerini iyi tahlil ve tespit etmektir. Bir tebliğci-teşkilatçı insan, güncel haberleri ülke ve dünya genelinde çok düzenli takip etmelidir. Toplum ile karşılaştığında bu meydana gelmiş olaylara bir müslüman gözlüğü ve yorumu ile açıklık getirmelidir.

Zaten günümüz dünyasında olayların kurgu ve yorumu anlatanın ideolojisi ve misyonu ile ilgili yorumlanır.

İçinde yaşadığınız toplumun-cemaatin sosyal meselelerini iyi bilmek ve insanlara faydalı olmak yine insanlar ile ünsiyet ve sohbet yapabilmenin yolu müsbet irtibat kurabilmekten geçer.

Yaşadığınız toplumda insanlara faydalı hizmet veremezseniz, irtibat ve diyalogunuzda bu nisbette az demektir. Diyalog kuramadığınız bir kişi ve topluma da davanızı nasıl anlatabilirsiniz?

1. Ziyafet ve İkrâmın Önemi

Bir cemaat içinde bulunduğunuz zaman mümkün olduğu ve imkanlarınızın elverdiği kadar siz ikram etmeye, çay, kahve vb.. meşrubat paralarını ödemeye gayret gösteriniz. Bu samimi davranışınız özellikle gençlerin dikkatini çabuk çekecek ve onlar sizin çevrenizde kolay toplanacaktır.

Arkadaş ve dostlarınıza yemek ikram etmeyi de hiç unutmamak gerekir. Bu ikramların gerçekleşmesi salih bir eşinizin size hizmeti ve desteğiyle olacaktır. Tebliğ ve teşkilatçılık da meşhur olmuş büyük zatların bu özelliklerini görmekteyiz.

Üstad, Necip Fazıl Kısakürek (rahmetullahi aleyh) bir talebesinden acil paraya ihtiyacı olduğunu istemiştir. O talebesi (O. Y. bey) talebe arkadaşlarından 1960' lı yıllarda 2700 lira toplayarak alelacele ertesi günü üstad'a ulaştırmıştır. Parayı alan üstad; ' bu parayı veren ve diğer talebeleri yarın akşam hepsini evime getir', demiştir. Osman bey ve arkadaşları üstadın kendilerine çok özel bilgiler vereceği zannıyla verilen saatte heyecanla üstadın İstanbul'da' ki evinde toplanmışlar. Bir de ne görseler: Üstad aldığı paranın en az iki katı masraf ederek bu gençlere muazzam bir yemek ziyafeti vermek suretiyle, gençleri şaşırtmış.

Kur'anda, İnfak ve cömertlik hakkında iki yüzden fazla ayet zikredilmiştir. Bu konudaki bazı ayetler aşağıda "cömertlik" bahsinde gelecektir. Bu ayetlerin çokluğu da yüce dinimizin bu anlatmaya çalıştığımız hususlara ne kadar önem ve ehemmiyet verdiğini ve insan fıtratının bir başka yönünü çok çarpıcı bir şekilde ortaya koymuştur.

İkram ile doğrudan ilgili bazı ayetlerin mealleri şöyledir:

♦ Ayetlerde Ziyafet-İkram

Yasin: 36/ 27- "Rabbimin beni bağışladığını ve beni kendilerine ikram edilen kullarından kıldığını."

Saffat: 37/42, 43- Meyveler (vardır), Na'im cennetlerinde onlara hep ikram edilir.

Rahman: 55/27. Yalnız celâl ve ikram sahibi Rabbinin yüzü (zâtı) baki kalacaktır.

Rahman: 55/78-Büyüklik ve ikram sahibi Rabbinin adı ne yücedir!

♦ Hadislerde Ziyafet

3434 - Yine Hz. Enes radiyallahu anh anlatıyor: "Abdurrahman İbnu Araf radiyallahu anh Medine'ye gelince Resulullah aleyhissalâtu vesselâm onu Sa'd İbnu Rebi el-Ensâri ile kardeşledi.

el-Ensari (zengin birisiydi ve) iki hanımı vardı. Abdurrahman'a malını ve ehlini yarı yarıya paylaşmayı teklif etti. Abdurrahmân:

"Allah malını ve ehlini sana mubarek kulsın. Bana pazarı göster kafi!" dedi. Pazara geldiler. O gün keş ve yağ alıp satmaktan bir miktar kazanç elde etti. Bir müddet sonra, Resulullah aleyhissalâtu vesselâm, onunla karşılaşınca, üzerinde sürünme maddesinin izlerini gördü ve:

"Hayırdır! Neler oldu Ey Abdurrahman?" diye sordu.

"Ensari bir kadınla evlendim!" dedi. Resulullah:

"İyi de kadına mehir olarak ne verdin?" buyurdu.

Abdurrahman:

"Bir nevat (beş dirhem) altın!" deyince. Aleyhissalatu vesselam:

"Bir de ziyafet ver, bir tek koyunla da olsa!" ferman etti."

(Buhari, Nikah 7, 49, 54, 56, 68, Büyü 1, Kefalet 2, Edeb 67, Da'avat 53, Menakıbu'l-Ensar 3, 50; Müslim, Nikah 79, (1427); Muvatta, Nikah 47, (2, 545); Tirmizi, Nikah 10, (1094), Birr 22, (1934); Ebu Davud, Nikah 30, (2109); Nesai, Nikah 67, (6, 119, 120). Bu ve benzeri örnekleri çoğaltmamız mümkündür, biz bununla iktifa edelim.

2. Hitabetin önemi:

Ziyafetten sonra tebliğciye lazım olacak en önemli iletişim vasıtası hitabettir. Hitabet, ilim adamlarının ortak tespitlerine göre genelde irsi bir yetenektir. Yani annesi konuşkan olan çocukların hitabetleri ileriki yaşlarda güçlü olur. Bu hitabet yüzde seksen aileden, özellikle anneden geçer. Kalan yüzde yirmilik kısmı da kendinizi yetiştirmek suretiyle oluşur. Şüphesiz istisnalar kaideyi bozmaz.

Güzel konuşmak ve tesirli söz söylemek, başarının sırrıdır. Konuşmak ve hitabet, kullanılmasını bilenler için mükemmel bir silahtır. Onunla gönül almak da gönül kırmak da

mümkündür. Söz, normal bir insanı birdenbire coşturur, duranı koşturur, koşanı durdurur.

Hitabet ve tarihdeki etkin hatipleri tanımaları için, kişinin kendisini yetiştirmesi babında örneğin şu kitabı tavsiye ederim; (Geniş bilgi için bak: Mehmet Doğru. Hitabet. Damla Yayınevi. 2000 İstanbul)

♦ Ayetlerde Hitabet

İbrahim: 14/4. Kendilerine apaçık anlatabilsin diye, her peygamberi kendi milletinin diliyle gönderdik. Allah dileğini saptırır ve dilediğini de doğru yola eriştirir; güçlü olan, Hakim olan O'dur.

Nahl: 16/44 Apaçık mucizeler ve kitaplarla (gönderildiler). İnsanlara, kendilerine indirileni açıklamaları için ve düşünüp anlasınlar diye sana da bu Kur'an'ı indirdik.

16/64. Sana kitabı, ayrılığa düştükleri şeyleri onlara açıklamaları için, inanan kimselere de doğru yol rehberi ve rahmet olarak indirdik.

Araf: 137- Ve o hırpalanıp ezilmekte olan kavmi de yeryüzünün, bereketle donattığımız doğusuna ve batısına mirasçı yaptık. Ve böylece Rabbinin, İsrailoğullarına olan o güzel vaadi, sabırları yüzünden gerçekleşti. Biz de Firavun ile kavminin yapageldikleri sanat eserlerini ve diktikleri binaları yerle bir ettik.

İsra: 53- Mümin kullarıma söyle de (kâfirlere) en güzel olan sözü söylesinler. Çünkü şeytan aralarına fesat sokar. Şüphesiz şeytan, insan için apaçık bir düşmandır.

Bakara: 2/83- Hani bir vakitler İsrailoğulları'ndan şöylece mîsak (kesin bir söz) almıştık: Allah'dan başkasına tapmayacaksınız, ana-babaya iyilik, yakınlığı olanlara, öksüzlere, çaresizlere de iyilik yapacaksınız, insanlara güzellikle söz söyleyecek, namazı kılacak, zekatı verecek-

siniz. Sonra çok azınız müstesna olmak üzere sözünüzden döndünüz, hâlâ da dönüyorsunuz.

Zümer: 39/17- 18: Tağut'a kulluk etmekten kaçınıp, Allah'a yönelenlere müjde vardır. (*Ey Muhammed!*) Dinleyip de sözün en güzeline uyan kullarımı müjdele. İşte Allah'ın doğru yola ilettiği kimseler onlardır. Gerçek akıl sahipleri de onlardır.

Nisa: 63- Onlar, Allah'ın kalblerindeki bildiği kimselerdir; Onlara aldırma, onlara öğüt ver ve onların içlerine tesir edecek güzel söz söyle!

Taha: 25- Musa dedi ki: "Ey Rabbim! Benim göğsüme genişlik ver,

26- İşimi kolaylaştır,

27- Dilimden düğümü çöz

28- Ki, sözümü iyi anlasınlar.

43- Firavun'a gidin, çünkü o gerçekten azdı.

44- Varın da ona yumuşak söz söyleyin; olur ki, öğüt dinler, yahut korkar.

♦ Hadislerde Hitabet

2279 - Ebu Dâvud'da İbnu Abbâs (radıyalâhu anhümâ)'-dan yapılan bir rivayet şöyledir: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm)'a bir bedevî geldi. (Dikkat çekici bir üslubla) konuşmaya başladı. Efendimiz (aleyhissalâtu vesselâm):

"Şurası muhakkak ki beyanda sihir vardır, şurası da muhakkak ki şiirde de hikmetler vardır" buyurdu." (Ebu Dâvud, Edeb 95, (5011); Tirmizi, Edeb 63, (2848).

Başka bir Hadiste: Cennette içlerinden dışları ve dışlarından içleri görülebilen bir takım köşkler vardır. Allah bunları, güzel ve tatlı konuşan, yemek yediren, oruca devam eden ve geceleyin insanlar uyurken namaz kılan insanlar için hazırlamıştır.

5802 - Yine Ebu Hureyre radiyallahu anh anlatıyor:
"Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm buyurdular ki:

"Rabbim bana dokuz şey emretti:

- Gizli halde de aleni halde de Allah'tan korkma(mı),
- Öfke ve rıza halinde de adâletli söz (söylememi),
- Fakirlikte de zenginlikte de iktisad (yapmamı),
- Benden kopana da sıla-i rahm yapmamı,
- Beni mahrum edene de vermemi,
- Bana zulmedenı affetmemi,
- Susma halimin tefekkür olmasını,
- Konuşma halimin zikir olmasını,
- Bakışımın da ibret olmasını,
- Ma'rufu (doğru ve güzel olanı) emretmemi."

♦ Tarihdeki En Büyük Hatipler

Napolyon Bonaparte da; Kendisini yakalamak için gelen orduyu durdurup, nefis bir hitabet ile kendisini yakalama emri veren krala karşı, geri çevirmeyi başarmıştır. Yaşadığımız bu asırda 21. yy. da pek çok meşhur zalim ve devlet adamlarının iyi birer hatip olduklarını hiç unutmamak gerekir. Örneğin; Adolf Hitler, Lenin. Fidel Castro gibi şahsiyetler hem ilkokul tahsilli ve hem de dünya siyasetinin bir döneme mührünü vurduğu hatipleri olmalarıdır.

♦ Yunus Emre'nin Hitabı

Sözünü bilen kişinin
Yüzünü ak ede bir söz.
Sözü pişirip diyenin
İşini sağ ede bir söz.

Söz ola kese savaşı
Söz ola kestire başı.
Söz ola ağulu aşı.
Bal ile yağ ede bir söz.

Kişi bile söz demini.
Demeye sözün kemini.
Bu cihan cehennemini.
Sekiz uçmağ ede bir söz.

Erenlerin sohbeti, artırır marifeti.
Cahilleri sohbetden, her dem süresim gelir.

Hitabetle İlgili Bazı Atasözleri

- ♦ Akıllı bildiğini söylemez, deli söylediğini bilmez.
- ♦ Üzerine laf düşmedikçe konuşma.
- ♦ Kör sadece ağzının yolunu bilir.
- ♦ Her şey incelikten kırılır, insan kabalıktan kırılır.
- ♦ Bülbülün çektiği dili belâsıdır.
- ♦ Büyük lokma ye de büyük söz söyleme.
- ♦ Boş fıçı çok langırdar.
- ♦ Bir çamdan hem dama direk, hem ahıra kürek olur.
- ♦ Bin atın varsa bin dinlen, bir atın varsa in dinlen.
- ♦ Beş paralık fener, o kadar yanar.

- ◆ Az düşünen, çok konuşur.
- ◆ Ateş, ateşi söndürmez.
- ◆ Aslan bile kendini sineklerden korumak zorundadır.
- ◆ Altın pas tutmaz, deli yas tutmaz.
- ◆ Altın eşigin, gümüş eşige ihtiyacı vardır.
- ◆ Akil söylemez, cahil söyletmez.
- ◆ Gerçeğin dağına umutsuzlukla çıkılmaz.
- ◆ Babasına hayır etmeyenin kimseye hayrı olmaz.
- ◆ Bağa bak üzüm olsun, üzümü yemeğe yüzün olsun.
- ◆ Az yiyen az uyur, çok yiyen güç uyur.
- ◆ Akıl toprak değil ki herkes başına savura.
- ◆ Akıl yiğide sermayedir.
- ◆ Acele ile menzil alınmaz.
- ◆ Kılıç yarası onulur, dil yarası onulmaz.
- ◆ Tatlı söz yılanı deliğinden, kötü söz insanı dininden çıkarır.
- ◆ Dilin kemiği olmaz.

◆ Hitabetin inceliği

Harekete geçirici edebiyatın bir diğer şekli hitabettir. İyi bir hatip bütün milleti harekete getirebilir. O üzüntülüğü güldürme, ve neşeliyi feryat ettirme gücüne sahiptir.

O insanları savaşa, geri çekilmeye veya ilerlemeye ikna edebilir. Bu güç çok faydalı da olabilir. Ama onu İslami kılan, hatibin İslam'ın tesbit ettiği sınırlara uyumluluğudur.

Gayri İslami Hatibe Karşı İslami Hatip:

İslam dışı bir hatip, konuşması üzerinde kontrolü olmayan ve ağzında medeni bir dil tutamayan biridir. Eğer birine çatarsa, onu şeytanın kendisi kadar sakınılması gereken biri gibi sunar, birini överse onu tanrı yapıp çıkar. Düşmanlık yaratmaya niyetlenirse, dinleyicinin bütün hayvani duygu-

larını tahrike yeltenecektir. O kadar prensipsizdir ki, konuşuklarının doğru veya yanlış oluşuna çok az dikkat eder. Dinleyicisini kendi kontrolündeki her vasıtayla etki altına almaya çalışır.

İslami Hatip:

Tersine gerçek bir müslüman hatip en aşırı heyecanda bile medeni bir dil muhafaza edendir. Muarızlarına karşı hiçbir zaman nefret yaymadığı gibi iftiraya müracaat etmez en aşırı kızgınlıkta olsa bile duyguları üzerinde kontrolünü hiç kaybetmeyecektir. Doğru olmayan bir şeyi söylememekte dikkatli olacaktır. Dinleyicisinin yalnızca ince duygularına hitap edecek, kaba duygularını harekete geçirmekten daima kaçınacaktır. Bu, kısaca, İslami olarak tanımlanabilen hitabet türüdür.

Ben şahsen edebi cephemizin çok zayıf olduğunu hissediyorum, güçlendirilmesi gerekir. Mantıki muhakeme yoluyla, İslam'dan gayri hiçbir ideolijinin insanlığa faydalı olamayacağını ispat edebilecek bir yandan Kur'an ve hadisi diğer yandan dünyevi ilimleri çok iyi tanıyan alimlere büyük ihtiyaç var. Yalnız bu tür bilginler hayatın çeşitli sahalarında İslami prensiplere dayanan liderliği sağlayabilir ve karşı konulmaz muhakeme güçleriyle fikirlerinin doğruluğuna dinleyici ve alimleri ikna edebilirler. Böyle alimlerin yazıları nadiren gazetelerde görülür.

Genç Nesle Çağrı:

Aynı şekilde aramızda büyük bir müslüman gazeteci kıtlığı vardır. İslam'ı yansıtacak İslami limitlere sıkı sıkıya bağlı kalacak ve azgın gazeteciliğin aşırılıklarından kaçınacak bir gazete başlatmayı planladığımızda planımızı tatbik edecek uygun kişileri bulamıyoruz.

Bu duruma özellikle değiniyorum ki, bizim kabiliyetli gençlerimiz İslami gazeteciliğe ihtiyacı kavrayabilsinler ve kendilerini istenenleri karşılamak üzere donatmayı denesinler. Herbiri kendisini yeteneklerini değerlendirmeye gayret etmeli ve kendisini uygun gördüğü sahada İslam'a hizmet için ona göre hazırlamalıdır. Örneğin bir genç kendisinde hitabete özel bir meyil olduğunu hissederse, Allah'a kabiliyetinin azamisi ile kulluk edebilmek için o sanatı öğrenmeye çabalamalıdır. Aynı şekilde bir kişinin edebi kaabiliyetleri varsa, iyi bir yazar olmak için çok sıkı çalışmalı. Kalemının gücünü İslam'a hizmette kullanmalıdır.

Bu iki ideolojinin birbirlerine kılıç çektiği, fırtına ve gerilim çağıdır. Bu çatışma halen bütün dünyayı ihtiva eden ciddi boyutlar kazanmıştır. Biz orta yolu kapsayan üçüncü bir ideolojiye sahibiz. Bütün yeteneklerimizi tümüyle kullanarak bu ideolojiyi başarıya kavuşturmalıyız. Başarı için en hayati güçler hitap gücü ve idraktır. Ancak bu iki yeteneğin yanısıra fiziki güçler kullanılmalıdır. Gençlerimizi halihazır durgun duruma bir son vermeye ve her edebi alanda ilerlemeye çağırıyoruz.

(Ebul-Ala El-Mevdudi İslam Davetçilerine 1.kitap)

3. Kifayet: (Yeterlilik)

Tebliğci ve teşkilatçı bir kişi yaptığı görevin şuuruyla kendisini çok iyi yetiştirmelidir. Bu yetişmenin en önemli etkeni, okuma hazzınızı ve arzunuzu daima muhafaza etmekten gecer. Elinize aldığınız bir kitap, dergi, gazete internet vb.. olabilir, devamlı ve günlük okunmalıdır. Nasılki, büyüklerden bir zat: " Kapıyı tarif edebilmeniz için oda dolusu bilginiz olması gerekir", demişlerdir. Bir alt bilgi olmadan basit bir konuşma yapmak bazen çok zor olabilir.

Yaşadığımız bu asırda okumanın yolları pek çoktur. Seyrettiğiniz filmlerin alt yazısı, teleteks yazıları, internet alemi, evinize atılan reklam gazeteleri gibi başlıkları saymak mümkündür. Bunlara sms ile gelen ve giden kısa mesajları da ilave edince bir bütün ortaya çıkar kanaatindeyim.

Hız. Ali r.a. efendimizin meşhur sözü: " Bulunduğunuz bir toplumda ya alim olunuz ya da müteallim" (Ya öğreten ya da öğrenen talebe olunuz) müslüman misyon sahibi kişinin şiarı olmalıdır.

İnsanların pek çoğu zamanı öldürmek için yaşamaktadır. Hâlbuki zamanı en iyi şekilde kullanmak her insanın menfaatine uygun insanlık görevidir. Bakın şair ne güzel ifade etmiş müslüman bir kulun sıfatını.

Kibriya vü azamet hakka yarar.

Kul olanda bu sıfatlar ne arar.

♦ Ayetlerde Kifayet-Yeterlilik

Herkesin yaptıkları işlere göre dereceleri vardır. Senin Rabbin onların yaptıklarından gafil değildir. (*En'am suresi* ayet no: 132)

Hiç kimse başkasının günah yükünü çekemez. (Necm: 38)

Elbette son durak, Rabbinin huzuru olacaktır. (Necm: 42)

Yukardaki ayetlerden de net bir şekilde anlaşıldığı gibi akıllı bir insan zamanın kıymetini çok iyi bilmeli ve kullanmalıdır. Şu an bir daha geri gelmeyecektir!

Teşkilatçı ve tebliğci kişi ya okumalı ya yazmalı veya mütaale ederek tefekkür etmelidir. Malayani (boş laf) için vaktini asla heba etmemelidir. Her boşa harcanılan vakit için ahirette hesabının çok çetin geçeceğini unutmamalıdır.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

4. Kıyafet (giyim kuşam diksiyon vb..)

“İnsanlar kıyafetleri ile karşılanır, konuşmaları ile de uğurlanır”. Bu sözü hiç unutmamak gerekir. Tanımadığınız bir topluma çıkarken en güzel ve temiz bir şekilde giyinilmelidir. İnsanlar ilk tanıdıkları kişiyi giyim kuşam ve diksiyon, mimikleri davranışları, gibi hal ve hareketlerini takip ederek değerlendirirler.

Giyim kuşam ve tüm davranışlarımız içinde bulunduğu-muz insanlar tarafından daima takip edildiğini unutmamamız gereklidir. Bu giyim kuşam kültürü Türkiyemiz, Mısır gibi ülkelerde çok daha önemlidir. Ama içinde yaşadığımız batı ülkeleri bu meseleyi biraz aşmışlardır. Ama biz müslümanız! Elbisemiz eski olabilir ama temiz ve düzenli ütülü olması hem kendimize hem de çevremizdeki insanlara saygıdır.

Aşağıdaki ayetlerde Rabbimiz giyim ve elbiseye dikkat çekmektedir! Rabbimiz asıl hayırlı olanın takva elbisesi olduğunu aşağıdaki ayetde vurgulamaktadır! Takva elbisesi tebliğci ve teşkilatçının değişmez elbisesi olmalıdır.

♦ Ayetlerde Kıyafet-Elbise

Araf:7/26- Ey Âdemoğulları, size çirkin yerlerinizi örtecek giysi, süslenecek elbise indirdik. Hayırlı olan, takva elbisesidir. İşte bu(nlar), Allah'ın ayetlerindendir, belki düşünüp öğüt alırlar.

İnsan: 76/21- Üstlerinde zarif ve yeşil, kalın ipekten bir elbise vardır. Gümüş bileziklerle süslenmişlerdir. Rableri onlara temiz bir içecek içirmiştir.

♦ Hadislerde Kıyafet

Efendimiz bu konuda şöyle buyuruyor:

5227 - Ebu'l-Ahvas babasından naklen diyor ki: "Üzerimde âdi bir elbise olduğu halde Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm'ın yanına gelmiştim. Bana:

"Senin malın yok mu?" diye sordu.

"Evet var!" cevabıma:

"Hangi çeşit maldan?" sorusunu yöneltti.

"Her çeşit maldan Allah bana vermiştir (deve, sığır, davar, at, köle, hepsinden var)" demem üzerine:

"Öyleyse Allah Teâlâ hazretleri sana bir mal verdiği vakit Allah'ın verdiği bu nimetin eseri ve fazileti senin üzerinde görülmelidir!" buyurdular." (Nesâî, Zinet 83, (8, 196).

5229 - Hz. Câbir radiyallahu anh anlatıyor: "Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm, bize binek hayvanlarımızı güden bir adamımızı gördü. Üzerinde eskimiş (çizgili) iki parçalı giysi vardı.

"Onun bu eskilerden başka giyeceği yok mu?" buyurdular. Evet var dedim. Çamaşır torbasında iki giysisi daha var, ben onları giydirmiştim."

"Öyleyse çağır onu da, bunları giysin!" emrettiler. (Çağırdım, emr-i Nebeviyi söyledim), o da onları giyindi. Geri gitmek üzere dönünce, Aleyhissalâtu vesselâm:

"Nesi var (da bu yenileri giymiyor?) Allah boynunu vurasıca! Bu daha hoş değil mi?" buyurdular. Adam bu sözü işitti ve: "Allah yolunda mı (boynum vurulsun) ey Allah'ın Resülü?" dedi. "Evet, buyurdular, Allah yolunda!" Adam Allah yolunda öldürüldü." (Muvatta, Libas 1, (2, 910).

5. Nasihat ve Öğütler

Ayetlerde nasihat:

Bakara:2/66- Bu ibret dolu cezayı öncekilere ve sonrakilere bir ders, korunacaklara da bir nasihat, bir öğüt yaptık.

Sebe: 34/46- De ki: "Size sadece bir tek nasihat edeceğim. Şöyle ki: Allah için ikişer, üçer ve teker teker kalkarsınız,

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

sonra da iyi düşünürsünüz.” Arkadaşınızda (peygamberde) delilikten eser yoktur. O, yalnız şiddetli bir azabın önünde, sizi sakındıracak bir peygaberdir.

(dünyanın insanlara nasihati)

EY ADEMOĞLU!

Üzerimde ; gezip dolaşıyorsun!
İçimde ; hareket edemeyeceksin!
Üzerimde ; günah işlersin!
İçimde ; hesap vereceksin!
Üzerimde ; gülüyorsun!
İçimde ; ağlayacaksın!
Üzerimde ; neşelenirsin!
İçimde ; mahzun olacaksın!
Üzerimde ; mal topluyorsun!
İçimde ; pişman olacaksın!
Üzerimde ; haram yiyorsun!
İçimde ; kurtlar seni yiyecek!
Üzerimde ; hile yapıyorsun!
İçimde ; zelil olacaksın!
Üzerimde ; sevinçlisin!
İçimde ; üzüntüye düşersin!
Üzerimde ; ışıқта geziyorsun!
İçimde ; karanlığa düşersin!
Üzerimde ; herkesle berabersin!
İçimde ; yalnız kalacaksın

Şu 4 şeyin değerini ancak aşadaki dört kimse bilebilir:

1. Gençliğin değerini ancak yaşlılar bilir.
2. Huzurun değerini ancak bela çekenler bilir.
3. Sağlığın değerini ancak hastalar bilir.
4. Hayatın değerini ancak ölümler bilir.

Hadislerde Nasihat:

Ashâb-ı Kirâm'dan Ebû Zerr hazretleri bir gün Peygamber Efendimize: "Bana tavsiyede bulun yâ Rasûlallah" diye ricâda bulununca Peygamber Efendimiz Hz. Ebû Zerr'e şu nasîhatlerde bulundu:

— Sana Allah'tan korkmanı tavsiye ederim. Çünkü Allah korkusu her işin başıdır.

— Kur'ân'ı oku, Allah'ın zikrine sarıl. Çünkü zikrullah senin için yeryüzünde ı ışık, gökte de saklanan bir azıktır.

— Sakın çok gülme. Zîrâ çok gülmek kalbi öldürür, yüzünün nûrunu söndürür.

— Çok konuşmamaya çalış çünkü bu, şeytanın senden uzaklaşması için bir vesîle, dînini koruman hususunda bir yardımcıdır.

— Fakirleri sev, onlarla hemdem ol.

— Senden aşağıdakilere bak, senden üstünlerine bakma. Bu, Allah'ın sana verdiği nimetleri küçümsememen için en uygun yoldur.

— Acı da olsa hakkı söyle.

— Bildiğin kusurların seni, halkın eksikliklerini araştırmaktan alıkoysun. Yaptığın bir işi, başkaları yaptığında kızma. Kendi noksanlarını görmeyip, insanların ayıplarıyla meşgul olman, irtikâb etmekte olduğun bir fiili insanlar yaptığında kendilerine kızman ayıp olarak sana yeter, dedi ve eliyle göğsüne vurarak:

— Ey Ebû Zerr! Tedbir gibi akıl, günahlardan sakınmak gibi verâ, güzel ahlak gibi servet yoktur, buyurdu. (*Hayatü's-Sahâbe* 4-206/207)

Hz. Ömer (r.a.) den Nasihatler

1. Sana kötülük yapan kimseyi ona iyilik yaparak cezâlandır.

2. Hakîkatı anlayana kadar din kardeşinin davranışını iyiye yor.

3. Müslüman kardeşinin ağzından çıkan bir lakırdıyı iyiye yorman mümkün oldukça kötüye yorma.

4. Kendini töhmet altında bırakacak işlere mübâşeret eden, kendisi hakkında kötü düşünenleri kınamasın.

5. Sırrını gizleyen murâdına erer.

6. Sâdık arkadaşlar edin, gölgelerinde yaşarsın. Çünkü sâdık dostlar, huzurlu anlarda süs, sıkıntılı demlerde silahtır.

7. Seni ölüme götürse de doğruluktan ayrılma.

8. Seni ilgilendirmeyen işe karışma.

9. Henüz vukû' bulmamış şeylerden sorma.

10. İhtiyâcını, onu gidermeni istemeyenlere iletme.

11. Yalan yere yemîni hafife alma, Allah seni helâk eder.

12. Kötülüklerini öğrenmek düşüncesiyle de olsa fâcirlerle arkadaş olma.

13. Düşmanlarından uzak dur.

14. Güvenmediğin dostlarından sakın. Güvenilir kimse de Allah'tan korkandır.

15. Mezarlıklarda derin saygı içinde ol.

16. Tâat ânında kendini zavallı gör.

17. Günah işlemek istersen sonunu düşün.

18. Herhangi bir işinde, Allah'tan korkanlarla istişâre et. Zîrâ Allah: Meâlen "Allah'tan, kulları arasında yalnız âlimler korkar," buyurur. (*Hayatü's-Sahâbe* 4-209/211)

Hz. Ali'nin (r.a.) oğlu Hz. Hasan (r.a.) nasihatı:

İbn-i Mülcem, Hz. Ali'yi yaralayınca Hz. Hasan ağlayarak yanına girdi. Hz. Ali:

— "Oğlum, niye ağlıyorsun?" Hz. Hasan:

— "Nasıl ağlamayayım? Âhiretin ilk, dünyânın son gününde bulunuyorsun!

— "Oğlum, dörder maddeden ibâret şu iki tavsiyemi iyi belle, onlara riâyet edersen, yapacağın hiçbir şey sana zarar vermez:

- 1- En büyük zenginlik, akıl.
- 2- En koyu fakirlik, ahmaklık.
- 3- En yaman yalnızlık, böbürlenmek.
- 4- En değerli âlicenâplık, güzel ahlâktır.

Diğer dört şey ise:

1- Ahmakla dostluktan sakın, çünkü o sana faydalı olmak isterken zarar verir.

2- Yalancıyla dost olma. Zîrâ o, senden uzak duranı sana yaklaştırır, yakını da senden uzaklaştırır.

3- Cimriyle de dostluk kurma, zîrâ ihtiyaç duyduğun şeyi senden uzaklaştırır.

4- Fâcirle de dost olma, çünkü seni ucuza satıverir."

H. Adem (a.s.) dan oğullarına Öğütler:

İlk insan, ilk peygamber ve insanlığın atası olan ilk baba H. Âdem Aleyhisselâmın oğulları için H. Şit gibi kendi izinden gidenler olduğu gibi, şeytana uyarak çığırdan çıkanlar da vardır. Ama onun görevi doğruyu, güzeli ve gerçekleri akıl ve kalblere yerleştirmeye çalışmaktı. H. Âdem'in oğullarına pek çok öğütleri olmuştur. Şu öğüt sadece bir örnek mahiyetini taşımaktadır.

H. Âdem Aleyhisselâm, oğlu H. Şit'e beş nasihatte bulunmuştu. Şöyle diyordu:

Ey Şit! Oğullarına söyle:

1. Dünyaya ayrılmayacaklarmış gibi bakmasınlar. Buradan bir gün göçüp gideceklerini düşünsünler.

Çünkü ben Cennette ayrılmayacağım gibi baktım da olan oldu.

2. Hanımlarının sözünü hakikatin tâ kendisi sanıp hemen

kabul etmesinler. Biraz düşünüp isabet derecesini incelesinler. Çünkü ben hanımumun sözünü düşünmeden kabul ettiğim için yasak ağacın meyvesinden yedim, sonunda da uzun bir pişmanlığa maruz kaldım.

3. Yapacakları işin sonunu düşünsünler.

Eğer ben yasak ağacın meyvesinden yerken bu işin sonunu düşünseydim başıma bunlar gelmeyecekti.

4. Bir işe başlarken içinde o işe ait bir endişe ve isteksizlik olursa, tekrar bir daha düşünüp yeniden tetkik etsinler.

Şayet ben yasak ağaçtan yiyeceğim sırada içimdeki endişe ve isteksizlik üzerinde durup kararımı yeniden gözden geçirseydim, sonunda bu pişmanlığa düşmeyecek, o hatayı işlemeyecektim.

5. Doğruluk ve isabet derecesini kesin olarak bilemedikleri işlerde de istişare etsinler. Dürüstlüğüne inandıkları kimselele yaptıkları istişare neticesindeki karara göre hareket etsinler.

Eğer ben meleklerle istişare edip işimin sonunu onlarla müzakereden sonra karara bağlasaydım, başıma gelenlere müstahak olmayacak, musibetlere maruz kalmayacaktım. (*Geniş bilgi için bak; İhsan Atasoy, Peygamberler Tarihi s.117.*)

Baktım ki, dünya hayatı bir oyun ve oyalanmadır. Gördüm ki, gelen gidiyor, giden gelmiyor. Günlerimse, sonbahar yaprakları gibi dökülüyor. Rüzgâr gibi esip giden ömrüme yandım da, bir felah aradım.

Anladım ki, ruhumun ayrılık derdine ancak Allah sevgisi deva olabilir. Sezdım ki, Onsuz hayat bir serap olacak. Kalbim, Onunla yanan, Onsuz kalınca sönen bir mumdur.

Ona giden bir kısa yol aradım, "Allaha muhabbetiniz varsa, Onun habibine tâbi olmalısınız!" emrini duydum. Ve sonunda sevgili Peygamberimin yolunu buldum, tarifsiz kederlerden kurtuldum.

6. Liderin Özellikleri

Yazılan çeşitli kitaplarda da benzer konular işlenmektedir. Bu konuda benim görüşüm, liderin örgüt içinde sahip olduğu özellikler ile yöneticilerden kesin bir çizgi ile ayrıldığı yönündedir. Bu ayrılış noktasında işletmeye kazandırdıkları ise sayılamayacak kadar çoktur.

Liderlerin temel özellikleri şunlardır:

- o Değişim mühendisidir ve yeniliklere daima açıktır.
- o Vizyon ve misyon oluşturan kişidir. Geleceği öngörebilme yeteneğine sahiptir.
- o Organizasyondaki enformasyon ve bilgileri anlama ve yorumlama yeteneğine sahiptir. Sürekli yeni enformasyon ve bilgi edinmeye çalışır.
- o Mücadelecidir, çalışkanlık ve atılım gücüne sahiptir. Organizasyonu başarıya doğru sürükleyen kişidir.
- o Örgüt içinde gelişmeyi teşvik ve motive edici bir hava yaratır.
- o İletişim yeteneği çok gelişmiştir.
- o Entelektüel ve sorgulayıcıdır. Hatalarından daima ders çıkarır.
- o Çalışanlara örnek olacak şekilde davranışlarında açık ve tutarlıdır. Söz ve davranışları uyum içindedir.
- o Güçlü ve zayıf yönleri iyi bilen ve hatalarından ders çıkaran kişidir.
- o Takım ruhu felsefesine inanır. Paylaşımcıdır. Başarının tüm çalışanlara ait olduğuna inanır.

Sözü edilen tüm bu özellikler liderleri diğerlerinden farklı kılmaktadır. Globalleşen dünyada işletme sahipleri ve örgütler yöneticiden çok lidere ihtiyaç duyar. Yapılan araştırmalar, işletmeyi geleceğe taşıyan liderlerin üç önemli özelliğini ortaya koymaktadır.

Liderliğin değişmez üç önemli özelliği şunlardır:

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

A. MÜŞTERİ ODAKLIDIR

Bugün vizyoner bir lider, örgüt içinde, müşterilerin bir numaralı temsilcisi konumundadır. Önüne gelen her proje için, "Bu proje hayata geçerse ne kadar kazanırız?" diye sormak yerine, "Bu iş, uzun vadede işletmemize ve müşterilerimize ne kazandıracak?" diye sorar. Başarılı bir lider, müşteri yaklaşımları konusunda şöyle der: "Müşteri odaklı olmak için, organizasyonun içindeki her toplantıda, her görüşmede müşterinin orada bulunduğunu hissetmek gerekir."

B. EĞİTİMİ SÜREKLİ HALE GETİRİR

Lider, hayatı boyunca öğrenmeye, yeni fikirlere ve insanların görüşlerine açık kişidir. Okul hayatı çok gerilerde kalsa bile, alanıyla ilgili akademik konuları takip etmeyi sürdürür. Mesleki deneyimlerini artıracak seminer ve konferansları yakından takip eder. Lider olmayı beceremeyen kimi yöneticiler ise eğitim sürecinin okul hayatı ile birlikte sona erdiğini düşünür.

Bu kişiler yıllar önce okudukları işletme kitaplarının hâlâ geçerli olduğunun yanılgısı içindedir. Dünyadaki gelişmeler bir yana, kendi sektöründeki gelişmelerden bile haberdar değildir. Organizasyon şemasının en tepesinde bir yer kaplığı için mutlu mutlu oturur. İşletme zarar edince ise çantasını alıp herkesten önce gemiyi terk eder.

C. ETKİN PERSONEL EKOLÜNÜ BENİMSER

Lider, etkin personel meydana getirmek için önce çalışanlara yatırım yapar. Ardından yeterli performansa sahip olanları, kritik yönetim noktalarına yerleştirir. Bu atamalarda görevlerin kişinin geçmiş deneyimleri ile örtüşmesine dikkat eder.

CEMAAT VE ÇEVRE OLUŞTURMAK

Belki tecrübelerimizden bahsetmek için yaşıımız çok büyük sayılmayabilir ama yaşadığım bu (yarım asır) ömrün verdiği bazı müsbet tecrübelerimi de sizlerle paylaşarak bir noktaya varmak istiyorum. Cemaat ve çevre oluşturmaının başında bir dava aşkı olursa, kişide ihlas ile davasını kendine dert edinirse başaracaktır.

Allahın rahmetinin camaat üzerine olduğunu bilen bir müslüman, cemaatin kıymetini değerini ve kendine ne kadar ihtiyaç olduğunu çabuk anlayacaktır. İnsan sosyal bir varlıktır. Kendisine de aidiyet ihtiyacı yani bir sosyal topluluğa dahil olma ihtiyacı vardır. Bu sosyal topluluğun meydana getirilmesinde ve devamını sürdürmekte dinimiz bu çalışmayı cihad ibadeti saymıştır. Ehline malum; cihad bazılarının algıladığı gibi değil, cehd kökünden gelen, insanlığın hayrına gayret ve çalışmadır. (bazıları kıtal ile cihadı günümüzde bilerek karıştırmaktadırlar)

1. Davet - Metot ve Vasıtalarının Kaynakları

- Kur'an-ı Kerim,
- Peygamberimizin sünneti,
- Selefî Salihinin yaşayışı,
- İslam Hukukçularının içtihatları,
- Tecrübeler.

Kur'an-ı Kerimden Tebliğ ve İrşatta Metot

Bakara: 2/263- Bir tatlı dil ve kusurları bağışlamak, arkasından eza ve gönül bulantısı gelecek bir sadakadan daha hayırlıdır. Allah, hiçbir şeye muhtaç değildir, halimdir, yumuşak davranır.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Ali Imran: 3/159- Sen (o zaman), sırf Allah'ın rahmetiyle onlara karşı yumuşak davrandın. Eğer kaba, katı yürekli olsaydın, onlar senin etrafından dağılıp giderlerdi. Artık onları sen bağışla, onlar için Allah'dan mağfiret dile. (Yapacağın) işlerde onlara da danış, bir kere de azmettin mi, artık Allah'a dayan. Muhakkak ki Allah kendine dayanıp güvenenleri sever.

Enam: 6/52- Sırf Allah'ın rızasını dileyerek sabah akşam Rab'lerine dua edenleri huzurundan kovma. Onların hesabından sen sorumlu değilsin, onlar da senin hesabından sorumlu değiller. Onları yanından kovduğun takdirde zalimlerden olursun.

Nahl: 16/ 125- (Ey Resulüm!) Rabbinin yoluna hikmetle ve güzel öğütle çağır! Ve onlarla en güzel şekilde mücadele et. Şüphesiz Rabbin kendi yolundan sapanları en iyi bilendir ve O, hidayete kavuşanları da en iyi bilendir.

İsra: 17/53- Mümin kullarıma söyle de (kâfirlere) en güzel olan sözü söylesinler. Çünkü şeytan aralarına fesat sokar. Şüphesiz şeytan, insan için apaçık bir düşmandır.

Taha: 20/42- Sen kardeşinle birlikte mucizelerimle git. İkiniz de beni anmakta gevşeklik etmeyin.

Taha: 20/43- Firavun'a gidin, çünkü o gerçekten azdı.

Taha: 20/ 44- Varın da ona yumuşak söz söyleyin; olur ki, öğüt dinler, yahut korkar.

Müslüman için; Ayette: 'Sizin için Allahın Rasulünde en guzel örnekler vardır' buyurulmaktadır. Bir mü'min için efendimizin hayatı en güzel cemaat ve çevre oluşturma örnekleri ile doludur.

Kelamu kibar; "İsabetli metot, metotsuz isabetten üstündür. Binicisiz atlar önde bitirseler de birinci sayılmazlar".

• Peygamberimizin s.a.v. Sünnetinde Davet metotları:

Allahın eli cemaatin üzerinedir. O halde kim kendisini (cemaatten) ayırırsa, o cehennem için ayrılacaktır. (Sünen El Tirmizi)

HZ. EBU MUSA VE MUAZ'IN YEMENE GÖNDERİLMESİ (Veda Haccından Önce)

4270 - Ebu Musa Radıyallahu anh anlatıyor: "Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm, Beni ve Muaz radıyallahu anhüma'yı Yemen'e gönderdi ve şu tenbihte bulundu: "İnsanları dine (tatlılıkla) davet edin. Müjdeleyin, nefret ettirmeyin. Kolaylaştırın, zorlaştırmayın. Uyumlu olun geçimsiz olmayın." (Buhari, Megazi, 60, İcare 8, İstitabe 2, Ahkam 7, 12; Müslim, Cihad 7, (1733), Eşribe 71; Ebu Davud, Hudud 1, (4354, 4355, 4356, 4357); Nesai, Taharet 4, (1, 10).

Şanlı İslam tarihinden bir örneği arzedelim:

Kimsenin Adam yerine Koymadığı Çoban YESAR'ın hikayesi:

Hayber Yahudilerinden Amir'in, Yesar adında Habeş'li zenci bir kölesi vardı. Yesar, çobanlık yapar, sahibinin koyunlarını otlatırdı.

Peygamberimizin Hayberin kalelerinden birini kuşattığında Yahudilerin silahlandıklarını görmüştü Yesar. Onlara: Ne yapmak istiyorsunuz? diye sormuştu. Onlar da cevaben: -Şu Peygamber olduğunu iddia eden kişi ile çarpışmaya hazırlanıyoruz, demişlerdi.

'Peygamber' sözü, Yesar,ın kalbine işlemiş, zihninde yer etmişti. Şu peygamber denilen kimse, nasıl biriydi? Ne istiyordu? Bu merakla, kale dışında otlatığı sürüyü İslam ordusunun karargahına doğru sürüp Peygamberimizin huzuruna vardı.

-Ey Muhammed! Sen insanlara neler söylüyor, nelere davet ediyorsun? Diye sordu. Peygamberimiz Yesar'ın sorusuna cevaben:

-Onları İslamiyete: '**Allah'tan başka ilah bulunmadığına ve benim Allah'ın Rasulü olduğuma inanmaya**' çağırıyorum, buyurdu.

Yesar: Bu söylediklerine inanır, kabul edersem, bana ne var? Dedi.

Peygamberimiz:

-İnanç ve kabul üzere ölürsen, sana cennet var, buyurdu.

Yesar:

-Rasülallah! Öyleyse bana İslamiyeti ve nasıl müslüman olacağımı anlat, dedi.

Peygamberimiz (s.a.v.) İslamiyeti anlatınca Yesar, söylenenlerin hepsini kabul edip müslüman oldu.

Yesar, aslında dış görünüş yönünden, çirkin, çelimsiz, herkesin hor gördüğü, kısacası adamdanda saymadığı biriydi. Fakat Peygamberimiz, insanları İslam'a çağırmada hiçbir ayırım yapmaz, hiç kimseyi hor görmez, küçümsemezdi. Soylu Eşraftan birisi ile sıradan bir köylü ve bedevi onun gözünde birdiler. **Kişinin değeri, derisinin renginde, soy ve asaletinde, fizik güzelliğinde değil; Allah'a olan bağlılık ve teslimiyetinde idi.**

Bu yüzden, herkesin zavallı biri olarak baktığı köle Yesar'ı başından savmamış, ona istediği bilgiyi tevazu ile vermiş, gerekli telkini yapmış, hidayetine vesile olmuştu.

Yesar insanların kendisine küçümser gözle baktıklarını bildiği için, müslüman olunca, Peygamberimize- biraz da çekinerek- şu soruyu sormaktan kendini alamadı:

- **Ya Rasülallah! Ben insanların hor gördüğü siyah tenli, çirkin yüzlü, varlıksız bir kimseyim. Şu yahudilerle çarpışır ve ölürsem yine cennete girebilirmiyim?**

Peygamberimiz ' evet' dediğinde, sanki dünyalar O'nun olmuştu....

(Geniş bilgi için bak: peygamberimizin İnsan Kazanma metodu- Mehmet Dikmen.)

Hadisde; Peygamber s.a.v. efendimiz Hz. Ali r.a. efendimize söyle buyurdu:

-Ya Ali! Vallahi senin vasıtanla Allahın onlardan bir tek kişiye hidayet vermesi (doğru yola iletmesi) senin için bir vadi dolusu kıvıllı develere sahip olup onları Allah yolunda sadaka olarak dağıtmaktan hayırlıdır.

Evet kıymetli okuyucu kardeşim! İşte bizim cemaat oluşturmadaki örneğimiz yukardaki hadislerden de anlaşıldığı gibi insanlara değer vermemiz lazım gelir. Aslında kötü insan yoktur. Kötü ahlak sahibi insan vardır. İleride ders programları ile oluşan bu cemaati yine Kur'an ve sünnetten alıntılar yaparak en güzel şekilde dünya ve ahiret de mutlu ve mesut olacak şekilde yetiştirmeye bütün gücümüz ile çalışmak durumundayız. "Çünkü mü'min hayra doymaz, taki cennete girene kadar" mealinde ayette de belirtildiği üzere çalışmaktır.

● Selef-i Salihinin Yaşayışı

Ashab-ı kiramın ve onları en iyi şekilde izlemiş olan tabiin ve tebe-i tabiin nesli dediğimiz selef-i salihinin yaşayışından, davetçinin ve teşkilatçının tebliğde istifade edeceği bir çok mühim ve tatbikat örnekler vardır. Çünkü onlar, Allah'a davet bilgisini, şariat sahibinin muradını başkalarından daha iyi bilenlerdir.

İlim sahipleri onların tutum ve davranışlarını daima delil göstermişlerdir.

Teşkilatçı, tebliğci ve idareci bir kişi aşağıdaki inceliklere dikkat etmelidir!

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Bir hikmet ehli zat dört türlü insandan bahseder.

✧ *Bilir, fakat bildiğini bilmez, yani ilmiyle amel etmez; bunlar tembel ve ihmalkardır, o halde bunlara hatırlatınız ve uyarınız.*

✧ *Bilmez, ama bilmediğini bilmez... Kuru bilgiçlikten vazgeçmez; bunlar ise ahmak ve akılsızdır, o nedenle bunları bırakınız.*

✧ *Bilmez, ancak bilmediğini bilir, hatasını ve noksanlığını kabullenir; bu gibiler cahildir, ama eğitimeye ehildir, bunlara öğretiniz ve sahip çıkınız.*

✧ *Bilir, üstelik bildiğide bilir... Öğrendiğini ve öğrettiğini kendileride yerine getirir. İşte bunlar alimdir, onlara tabi olunuz ve peşlerini bırakmayınız.*

İnsanlar ile uzun yıllar işbirliği yapmış olan bir kişi ve idareci biraz bir insan ile tanışınca yukardaki katagorinin hangisine dahil olduğunu tahlil etmekte geç kalmaz.

Böylece o kişi ile irtibat ve sohbetinizi seviyesine göre ayarlarsanız anlarsınız..

Hız. Ali (r.a.)'ın oğlu Hız. Hasan'a iyi muhafaza etmesi gerektiğini söyleyerek sekiz tane tavsiyede bulundu. Bu tavsiyeler:

- a- Zenginliklerin en büyüğü akıldır
- b- Fakirliklerin en büyüğü ahmaklıktır
- c- Vahşetin en büyüğü kibirdir
- d- Meziyetlerin en büyüğü güzel ahlaktır
- e- Ahmaklarla arkadaş olma
- f- Yalancılarla dost olma
- g- Cimrilerle arkadaşlık kurma
- h- Dine lakayt olanlarla dostluk kurma.

İbn-İ Ata (k.s.):

Ahlâk iyi olmadıktan sonra, kılınan namazın, tutulan orucun çok olmasının önemi yoktur. Hattâ sadaka ve

mücâhede (nefsini yenmeye çalışma) bile hiç tir. Bu yolda yükselenler, ne namazla, ne oruçla yükseldiler. Ne sadaka ile, ne de mücâhede ile üstün dereceler buldular. Yükselen, ancak iyi huyla yükseldi.

Çünkü Resûl-i Ekrem Efendimiz; "Kıyamet günü , bana en yakın olanınız, huy ve ahlâk bakımından en güzel olanınızdır" buyurdu".

• İslam Hukukçularının İctihatları

İslam hukukçuları şeri delillerden, ameli şeri hükümleri çıkarmağa alışmışlardır. Davetle ilgili hükümler de bunların bir kısmını teşkil eder. Mesala: iyiliği emir ve kötülükten vazgeçirmenin, cihad, idare ve denetim görevlerinin hükümleri gibi.

Hukukçular, fıkıh kitaplarında bu hükümler için özel bablar açmışlardır. Davet işlerinde ve davet sahasında bir takım icthadlar ortaya koymuşlardır. Bunların hükmü uyulması vacip veya mendup olan diğer icthadi hükümleri gibidir. Çünkü davetmetod ve vasıtaları da ibadet ve muamelat (pratik ameller) mes'eleleri gibi dini konulardandır.

• Tecrübeler

Tecrübe, insan için iyi bir öğretmendir. Özellikle insanlarla ilişki kuran kimseler için. Davetçinin, davet sahasında pek çok tecrübeleri vardır. Bunlar, bizzat insanlarla olan ilişkisinin ve geçmiş kaynaklardan edindiği tecrübelerin ışığında bir takım vasıtaları fiilen kullanmasının mahsulüdür. Çünkü tatbikat, bazen insanın hatalı taraflarını ortaya çıkarır. Böylece gelecekte bu hatalara tekrar düşmekten davetçiyi bu tecrübeler kurtarır. Bazen bu tecrübeler pahalıya malolur. Fakat insan tecrübelerden hakkıyla faydalandığı zaman, geçmişte ödediği karşılıktan daha değerli bilgiler elde eder.

Mü'minden beklenen de budur. Çünkü o, bir delikten iki defa ısırılmaz. Aynı şekilde davetçi, özel tecrübesinden faydalandığı gibi, başkalarının da davet metod ve vasıtaları konusundaki tecrübelerinden faydalanır. Zira hikmet mü'minin kaybolmuş malıdır, onu nerede bulusa alır.

2. Ekip Oluşturmak

Ekip oluşturmak, insanların uyumlu bir bütün olarak birlikte çalışmasını sağlamanın bir yoludur. Bu şekilde birlikler ya da takımlar organize etmek, iyi idareciliğin fonksiyonlarından biridir. Birlikte çalışmak islami bir emirdir. Ekip olarak birlikte çalışan fertlere rahmet ve çalışmada etkinlik vardır.

Ekip, farklı gündemlere sahip fertlerin rastgele bir koleksiyonu değildir. Ortak amaçlar ve hedeflerle devamlı bir misyon üzerine birlikte çalışan bir insan grubudur. Bir misyon, eş zamanlı ya da ardarda olabilen ve zamandan zamana değişebilen belirli ve sınırlı görevlerle yerine getirilir. Ekip üyeleri bütün organizasyonu temsil edebilir veya organizasyonun çeşitli alanlarından toplanabilir, öyle ki bunlar misyona ait çeşitli birikimleri, bilgi ve becerileri temsil ederler. Zaman zaman büyük bir ekip alt-ekiplere bölünebilir. Ekipteki herkesin bir bütün olarak ekibin başarısı için sorumluluk yüklenmesi beklenir; belli bir görevin yerine getirilmesi ya da misyonun tamamlanması için gereklidir.

Etkili olmak için ekip üyeleri ekip için iletişim, ekipteki rolleri ve fikir birliği oluşturma konularında eğitilmelidir. Üyeler, yerleşik otoriteyi destekleyen güç kaynaklarını iyi kavramalıdır. Mesela bilgisi, ya da uzmanlığı olan bir üye, harekete geçirme gücünü üzerine çeker. Ekip üyeleri aynı zamanda, organizasyonların nasıl çalıştığını, çatışma ve işbirliğiyle nasıl ilgilenmek gerektiği üzerine teorik eğitim almıdır.

● Ekipler Nasıl Etkili Çalışma Yapar?

Ekipler her düzeyde faaliyet gösteriri fakat yönetimin en yüksek düzeylerinde en fazla yarar sağlar. Bu düzeyde etkinlik, görevin ne olduğu ve sorumluluğun kimde olduğunun iyi anlaşılmasına ve kararlılığa bağlıdır. Belli temel kurallara bağlılık ekiplerin başarısına yardımcı olur. Mesela:

1. Belli bir sahadaki esas sorumluluğa sahip olan ekip üyesi nihai kararı belirler ve kendisinden bu beklenir.

2. Bunun aksine olarak bir üye, esas sorumluluk sahasına girmeyen konularla ilgili kararlar almaz.

3. Ekip üyeleri, birbirini sevmese bile, yada bazı konularda ve fikirlerde anlaşamasa da birbirini halkın huzurunda küçük düşürmez.

4. Ekip, oylamayla karar veren bir kuruldan farklıdır. Ekip lideri çalışmaya başkanlık etmez, öncülük eder.

5. Bir ekip, üyeleri arasında sistematik ve yoğun iletişim bağlarına sahiptir.

Ekibin başarısı tek tek üyelerin-takım oyuncularının özelliklerine bağlıdır. Bazı çok kabiliyetli kişiler tabiat itibarı ile ya da eğitim eksikliğinden, takım oyuncusu değildirler. Kısacası, insanlara değil göreve bağlı olmalıdır.

3. Fedakarlık

Teşkilat ve diğer önemli başarıların temeli fedakarlığa dayanmaktadır. Bir davanın bir teşkilatın veya bir müessesenin başarısının altında mutlaka birilerinin fedakarlık ve gayreti vardır. Eğer bir teşkilatta idarededeki fertler aynı derecede fedakar olsalar, hedeflerine çok çabuk varırlar. Tecrübeler gösteriyor ki bir teşkilatın fedakarı az sayıda insandır.

Aşağıdaki ayetlet çok net bir şekilde her ferdin fedakarlık hususunda yapması gerekeni anlatmaktadır. Rabbimizi beraber dinleyelim:

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Necm Suresinde şöyle buyuruyor: 53/38-42:

38. Ki, hiçbir günahkâr başkasının günah yükünü yüklenmez.

39. Doğrusu insana çalışmasından başka bir şey yoktur.

40. Ve çalışması da yakında görülecektir.

41. Sonra ona karşılığı tastamam verilecektir.

42. Ve şüphesiz en son varış, Rabbinedir.

Başka bir ayette de:

En'am: 6/132- Her birinin yaptıklarına göre dereceleri vardır. Rabbin onların yaptıklarından habersiz değildir.

Isra: 17/84- De ki: "Herkes bulunduğu hal ve niyetine göre iş yapar. Bu durumda kimin en doğru yolda olduğunu Rabbiniz daha iyi bilir."

Leyl: 92/4-11

4- Gerçekten sizin işiniz başka başkadır.

5- Bundan böyle her kim malını hayır için verir ve korunursa,

6- Ve en güzel olanı doğrularsa,

7- Biz onu en kolay yola muvaffak kılacağız.

8- Kim de cimrilik eder ve kendini hiçbir şeye ihtiyacı kalmamış görür.

9- Ve en güzeli de yalanlarsa,

10- Onu da en zor yola hazırlarız.

11- Çukura yuvarlandığı zaman malı onu kurtaramayacak.

Zuhruf: 43/36- 37: Her kim Rahman olan Allah'ın zikrinden yüz çevirirse biz ona bir şeytan musallat ederiz. Artık o şeytan onun yakın dostudur.

37- Şüphesiz ki bu şeytanlar onları yoldan çıkarırlar. Onlar da kendilerinin doğru yolda olduklarını sanırlar.

Evet değerli müslüman kardeşim basit arzular insanı basitleştirir. Ulvi büyük hizmetler kişiyi yüceltir. Bu meyanda

İmamı Şafi hazretleri: "Derdi dünya olan kişinin, değeri bağırsakların da taşıdığı kadardır". buyurmuştur. Bazı zorluklar ile karşılaşabiliriz. Bu konuda şunları hatırlatırım:

Her zorlukla beraber bir kolaylık vardır

Dünyayı Allah insanları imtihan etmek için yaratmıştır. Ve imtihanın gereği olarak her insanı bazen bolluk ve güzellik vererek, bazen de şiddetli sıkıntılara uğratarak dener. Olayları, Kuran'da bildirilen gerçeklere göre değerlendirmeyen insanlar, karşılaştıkları zorluklar karşısında ne yapacaklarını bilemez, karamsarlığa kapılır, ümitsizliğe düşerler. Oysa Kuran'da Allah'ın bu konu ile ilgili olarak bildirdiği ve ancak samimi bir imana ve teslimiyete sahip olan kulların görebildiği önemli bir sır vardır. Bu sırrı Allah şöyle bildirmiştir:

Demek ki, gerçekten zorlukla beraber kolaylık vardır. Gerçekten güçlkle beraber kolaylık vardır. (İnşirah Suresi, 5-6)

Allah'ın ayetlerde bildirdiği gibi, yaşanan durum ne kadar zor ve içinden çıkılması güç gibi görünüyorsa da, Allah müminler için mutlaka o durumdan çıkmayı kolaylaştıracak, söz konusu zorluğu hafifletecek bir sebep yaratmıştır. Mümin güzel bir sabırla sabrettiğinde ve sabrında sebat gösterdiğinde, tüm zorluklarla beraber Allah'ın kolaylık verdiğini görecektir. Nitekim Allah başka ayetlerinde de Kendisinden korkup sakınan kullarına yol göstereceğini, onları nimetlendireceğini ayetlerde şöyle müjdelemiştir:

... Kim Allah'tan korkup-sakınırsa, (Allah) ona bir çıkış yolu gösterir ve onu hesaba katmadığı bir yönden rızıklandırır. Kim de Allah'a tevekkül ederse, O, ona yeter... (Talak Suresi, 2-3)

4. Cömertlik

İnfak Ayetleri ve Cömertlikle ilgili iki yüzden fazla ayette zikredilmiştir. Bazıları aşağıdadır.

Neml: 27/64- (Onlar mı hayırlı) yoksa, önce yaratan, sonra yaratmayı tekrar eden ve sizi hem gökten, hem yerden rızıklandıran mı? Allah ile beraber başka bir ilâh mı var? De ki: Eğer doğru söylüyorsanız, siz kesin delilinizi getirin haydi!

Bakara Suresindeki İnfak Ayetleri

Bakara: 2/3- Onlar ki gaybe iman edip namazı dürüst kılarlar ve kendilerine verdiğimiz rızıktan (Allah yolunda) harcarlar.

Bakara: 2/155- Çaresiz biz sizi biraz korku, biraz açlık, biraz da mallardan, canlardan ve ürünlerden eksiltme ile imtihan edeceğiz. Müjdele o sabredenleri!

Bakara: 195- Allah yolunda mal harcayın da kendinizi ellerinizle tehlikeye bırakmayın ve güzel hareket edin. Çünkü Allah güzellik ve iyilik edenleri sever.

Bakara: 2/ 261-274: İnfak ayetleri:

261- Mallarını Allah yolunda harcayanların durumu, bir danenin durumu gibidir ki, yedi başak bitirmiş ve her başakta yüz dane var. Allah, dilediğine daha da katlar. Allah'ın rahmeti geniştir. O, her şeyi bilir.

262- Allah yolunda mallarını infak eden, sonra verdiklerinin arkasından başa kakmayı, gönül incitmeyi uygun görmeyen kimselerin Rableri yanında mükafatları vardır. Onlara hiçbir korku yoktur ve onlar, üzülmeyeceklerdir.

263- Bir tatlı dil ve kusurları bağışlamak, arkasından eza ve gönül bulantısı gelecek bir sadakadan daha hayırlıdır. Allah, hiçbir şeye muhtaç değildir, halimdir, yumuşak davranır.

264- Ey iman edenler! Sadakalarınızı, başa kakmak, gönül kırmakla boşa gidermeyin. O adam gibi ki, insanlara gösteriş için malını dağıtır da ne Allah'a inanır, ne ahiret gününe. Artık onun hâli, bir kayanın hâline benzer ki, üzerinde biraz toprak varmış, derken şiddetli bir sağnak inmiş de onu yalçın bir kaya halinde bırakıvermiş. Öyle kimseler, kazandıklarından hiçbir şey elde edemezler. Allah, kâfirler topluluğunu doğru yola iletmez.

265- Allah'ın rızasını aramak, kendilerini veya kendilerinden bir kısmını Allah yolunda sabit kılmak için mallarını Allah yolunda harcayanların hâli ise, bir tepedeki güzel bir bahçenin hâline benzer ki, ona kuvvetli bir sağnak düşmüş de yemişlerini iki kat vermiştir. Böyle bir bahçeye yağmur düşmese bile mutlaka bir çisenti vardır. Allah, yaptıklarınızı görür.

266- Hiçbiriniz ister mi ki, kendisinin hurmalık ve üzümlüklerden bir bahçesi olsun, altında ırmaklar aksın, içinde her türlü ürünü bulunsun da, kendi üzerine de ihtiyarlık çökmüş ve elleri ermez, güçleri yetmez küçük, zayıf çocukları olsun. Derken ona ateşli bir bora isabet ediversin de o bahçe yanıversin. İşte Allah, âyetlerini size böylece açıklıyor. Umulur ki, düşünürsünüz.

267- Ey iman edenler! İnfakı gerek kazandıklarınızın, gerek sizin için yer den çıkardıklarımızın temizlerinden yapın. Kendinizin göz yummadan alıcısı olamayacağınız fenasını vermeye yeltenmeyin. Biliniz ki, Allah sadakalarınıza muhtaç değildir ve hamde layık olandır.

268- Şeytan sizi fakirlikle korkutup çirkin çirkin şeylere teşvik eder. Allah da lütfundan ve bağışlamasından birtakım vaatlerde bulunuyor. Allah'ın lütfu geniştir. O herşeyi bilendir.

269- Dilediğine hikmet verir, hikmet verilene ise pek

çok hayır verilmiş demektir. Ve bunu ancak üstün akıllılar anlar.

270- Her ne çeşit nafaka verdinizse veya ne türlü bir adak adadınızsa, Allah onu kesinlikle bilir. Ve zalimlere hiçbir şekilde yardım olunmayacaktır.

271- Sadakaları açıkça vererseniz o, ne iyi olur; yok eğer onları gizler de fakirlere öyle vererseniz bu sizin için daha hayırlıdır ve günahlarınızın birçoğunun bağışlanmasına sebep olur. Bilin ki, Allah, her ne yaparsanız hepsinden haberdardır.

272- Onları yola getirmek senin boynuna borç değildir, ancak Allah dilediğini yola getirir. Yaptığınız her iyilik sırf kendiniz içindir. Siz yalnızca Allah rızasını gözetmenin dışında infak etmezsiniz. İyilik cinsinden ne infak ederseniz o size aynen ödenir. Size hiçbir şekilde haksızlık yapılmaz.

273- Sadakalarınızı, kendilerini Allah yoluna adanmış olan fakirlere veriniz. Onlar yeryüzünde gezip dolaşmaya güç yetiremezler. Utangaç olduklarından dolayı, bilmeyenler, onları zengin sanırlar. Oysa sen onları yüzlerinden tanırsın. Yüzsüzlük yapıp kimseden birşey de isteyemezler. Ne türden bir iyilik yaparsanız, şüphe yok ki, Allah onu bilir.

274- Mallarını gece ve gündüz, gizlice ve açıkça infak edenler yok mu, işte onların Rableri katında ecir ve müka-fatları vardır. Ve onlara herhangi bir korku yoktur, onlar hiçbir zaman mahzun da olmazlar.

İnfak ile ilgili Bazı Hadisler:

Kütübü Sitte'den:

1635 - İbnu Ömer (radıyallâhu anhümâ) anlatıyor: "İki kişiye karşı hased caizdir: Birincisi o kimsedir ki, Allah kendisine Kur'ân-ı Kerim'i nasib etmiştir, o da onu, gece ve

gündüz boyu ikame eder. İkincisi de o kimsedir ki, Allah Teâla ona mal vermiştir de o da gece ve gündüz (hak yolda) infak eder." (Buhârî, Fedâilu'l-Kur'ân 20, Tevhid 45; Müslim, Mûsâfirin 266 (815); Tirmizî, Bir 24, (1937)

2150 - Yine Ebu Hüreyre hazretleri (radıyallâhu anh) anlatıyor: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) bir hadis-i kudside, Allah Teala hazretlerinin şöyle söylediğini haber verdi: "Sen infak et, ben de sana infak deyim." Efendimiz devamla dedi ki: "Allah'ın eli (yedullah) doludur. Gece ve gündüz (boyu yapılan) arkası kesilmez infaklar onu azaltmaz. Arz ve semâvâtın yaratılâşından beri Allah'ın infak ettiklerini düşünün! Bunlar, O'nun elindekinden hiçbir şey eksiltmemiştir. O'nun Arş'ı suyun üzerindeydi. Elinde mîzan da var, alçaltır, yükseltir." (Buhârî, Tevhid 22, 35, Tefsir, Hüd 2, Nafakât 1; Müslim, Zekât 37, (993); Tirmizî, Tefsîr, (3048).

3239 - İbnu Ömer (radıyallahu anhüma) anlatıyor: "Resulullah (aleyhissalâtu vesselâm) minberde, sadakadan ve dilenmeye tevessül etmemekten bahsettiği sırada:

"Üstteki el, alttaki elden hayırlıdır!" buyurdu. "Üstteki" infak eden "alttaki" de edilen demektir."

(Buhari, Zekât 18; Müslim, Zekât 94. (103 3); Muvatta, Sadaka 8, (2, 998) ; Ebu Dâvud, Zekât 28, (1648); Nesâî, Zekât 52, (5, 61).

3254 - Hz. Aişe (radıyallahu anhâ) anlatıyor: "Resulullah (aleyhissalâtu vesselam) buyurdular ki: "Eğer kadın, evin yiyeceğinden zarar vermeyecek şekilde infak ederse, kadın infâk ettiği için, erkek de kazandığı için sevaba kavuşurlar, malı koruyan vekil haric, için de aynı şekilde sevab vardır. Bunlardan birinin sevabı diğerinin sevabından hiçbir şey noksanlaştırmaz." (Buhari, Zekât 26, 17, 25, Büyü' 12; Müslim, Zekât 80, (1024); Ebu Dâvud, Zekât 44, (1685); Tirmizi, Zekât 34, (671, 672); Nesâî, Zekât 57, (5, 65).

Cömertlik Vasfının Elde Edilebilmesinin Şartları Dörttür:

• **Yardımanın gönüllü olarak yapılması.**(*Haşr suresi: (59/5, Hadid: 57/11-18, Maide: 5/13)*

• **Karşılığında insanlardan mükafat beklenilmemesi.**
(*İnsan Suresi:76/8-10*)

• **Yardım edileni incitici davranışlardan kaçınılmasıdır.**(*Bakara: 263-264*)

• **Yapılan yardımın sahibi katında üstün bir değeri olması.** (*Ali İmran: 3/92*)

(*Geniş bilgi için: Sebahattin Uçar beyin ' Teşkilatçının Başarı Kılavuzu' isimli kitabının, 201-211 sayfasını mutlaka okumalarımı tavsiye ederim.*)

Bir teşkilat ve dava adamı veya idareci yukarıdaki ayet ve hadislerden de net bir şekilde buyrulduğu ve anlaşıldığı gibi cömertlik övülmüştür. Cömertlik Allahın sıfatıdır. Cimrilik ise şeytanın sıfatıdır.

Ama Allah yolunda infak (hayır) vermek gerçekten her insana nasip olmaz. Biz bu meseleye tecrübelerimiz ile müteaddid defalar şahit olmuşuzdur.

Bir yardım organizemiz de cemaat mensubu bir kardeşim Bosna-Hersek deki savaş yıllarında (1992-1995) yardım vermek üzere bir miktar meblağ ayırdığını ama bir kere de değil anlattıklarımızdan etkilenerек bir kaç defa da ancak cebinden nefsiyle uzun mücadeleden sonra verebildiğini, kendisi bize bizzat ifade etmişti.

Yine büyüklerden bir zatın: 'Allah yolunda mal vermek, kaba baldırdan et kesip vermekten daha zordur' ifadesi ne kadar manidardır.

Bir idareci veya teşkilatçı kişi yerinde cömertlik yapmasını iyi bilmelidir. Teşkilatçılık da insan devamlı gezi ve seyahat da olduğundan pek çok kişiye veya teşkilata misafir olmak durumundadır. Her seyahatinde kişi çeşitli

kesimlerden arkadaş ve dost edinir. Bu dost ve arkadaşlarınıza ikram etmek hem müslümanlığın hem de insanlığın gereği olduğu malumdur.

Teşkilatdaki yıkılarım da şöyle bir hatıram vardı; İsveç'in Başkenti Stockholm'den bir grup genç 1996 lı yıllada toplantı ve programa katılmak üzere yola çıkmışlardı. Yolları bizim bulunduğumuz Danimarka'nın Helsingör şehrinden geçmektedir. Olacak ya tam otomobilleri bizim mahallede bozulmuş ve gençlerin moralleri de iyice bozulmuştu. Artık Köln'e ulaşmak için umutları kesildiği bir anda, içlerinden birisi gecenin 02 sularında bizi aradı. Bendeniz de hemen kalkıp geldim hoşgeldiniz merasiminden sonra meseleyi öğrendim.

Gayet samimi bir şekile arabamı verdim gençlere, onların arabasının anahtarını da aldım. Her hangi bir ihtiyaçlarının olup olmadığını sorduktan sonra yolunuza devam edin dedik.. Dönüşde de arabanızı yapılmış olarak bizden alırsınız, deyip göndermiştik.

Gençler, planladığımız üzere gidip geldiler ve otomobillerini de yaptırdık teslim ettik. Aslında bu bir kardeş teşkilat mensubuna yapılması gereken normal bir davranıştır. Daha sonraki Stockholm ve başka mekanlardaki karşılaşmamızda gençlerden sorumlu başkan şunları ifade etmişti.

' O gün aramız da ilk defa bizimle programa giden yeni arkadaşlar vardı. Sizlerin yardımına şahit olduktan sonra son derece etkilendiler ve davamıza çok sağlam birer üye oldular' şeklinde müsbet ifadelerde bulunmuşlardı.

Zaten bizim 15 yıl'lık Fedarasyon Başkanlığı dönemim de pek çok bu ve benzeri hatıralarım vardır. Bir defasın da biz de dört arkadaş Kopenhag'dan Almanyanın Köln şehrine programa gidiyorduk. Bremmen yakınlarında arabamız arıza yaptı ve gecenin yarısında kaldık. Bremmen kardeş teşkilatdan Y. Ç. bey bizim arabamızı yaptırdığı gibi bize de iki tane

araba tahsis ederek programa ulaşmamızı temin etmişlerdi. Ayrıca evlerinde bize kahvaltı vb. ikram ederek tam bir müslüman kardeşliği örneğini yaşamıştık. Hala kendilerine dua ederim.

Kısaca kıymetli okurum, zaten kişi teşkilat da bulunduğu sürece pek çok güzel hasleti hem yaşar, hem de başkalarına yaşatır. Bu güzellikler de insana şevk ve haz verir. Hizmet aşkını hızlandırır.

Bu satırların yazarı kardeşiniz, avrupa da yani Danimarka da 36 senedir yaşamakta olduğunu bilince bu yardımlaşmanın anlamını daha iyi anlayacağınızı ümit ederim.

Gurbetçi olarak bilinen, avrupa'nın çeşitli ülkelerin de yaşayan dört milyona yakın Türkiyeli'nin, tatil mevsiminde pek çok yolculuk problemi yaşadığı ilgililerce bilinen bir gerçektir. Bu meyanda teşkilatda bulunduğum yıllarda pek çok kişiye çeşitli yardımlarda bulunma şerefi nasip ettiği için Rabbimize ne kadar hamd etsem azdır.

Rabbim musade ederse, ileride bu gurbetçilerin yaşadıkları hatıralar için ayrıca bir kitap yazmayı da planlıyorum. Burada bu kadarı ile iktifa edelim.

Cömertlik Hakkındaki Pırlanta Sözler

Allah cömerttir, cömetliği ve güzel ahlakı sever. Hz. Muhammed (S.a.v.)

Hz. Ali r.a. Efendimiz de: ' Cennet cömertlerin, cehen-nem cahillerin yeridir' buyurmaktadır.

Gerçek cömertlik, insanlara hiçbir zaman bilmeyecekleri bir iyilik yapmaktır. Frank A. Clark.

Alçak gönüllü ol. Mütevazı insan meyve ağacına benzer, meyve dalının yere eğilmesi meyvenin çokluğundandır. Prof. Ali Fuad Başgil.

Alçak gönüllü ol. Mütevazı insan meyve ağacına benzer,

meyve dalının yere eğilmesi meyvenin çokluğundandır. Prof. Ali Fuad Başgil.

Tuzağa saçığın taneler , cömertlik sayılmaz ki! Mevlana.

Kral olup paramı dilenci gibi harcamaktansa, dilenci olup, paramı kral gibi harcamayı tercih ederim. İngersoll.

Cömertlik israf ile cimrilik arasındadır. İmam-ı Gazali.

Cömert, verdiğini hatırlamayandır. Buzur Cumhur.

Veren el, alan elden üstündür. Hz. Muhammed.

Cömertlik fazla vermekten ziyade yerinde ve zamanında vermek demektir. La Bruyere.

Cömertlik, dost ve ahaba iyilikte ve ikramda bulunmaktır. Süfyan bin Uyeyne.

Cömertliğin afeti başa kakmadır. Hz. Muhammed.

Cömert, nasihat vermekle yetinmeyip yardım eder. Vauvenargues.

Cömertlik sadece verdiklerinizle değil, hareketlerinizle de ölçülür. George Mc Donald.

Helalinden kazanıp, fakirlere cömertlik ediniz. Hacı Bayram Veli.

Cömertlik, adaletin çiçeğidir. Nathaniel Hawthorne.

Cömertliğin dibi yoktur. Cicero.

Cömertlik, dostluğun özüdür. Oscar Wilde

5. Güzel Ahlak

Kalem Suresi: 68/4: Sen elbette yüce bir ahlak üzeresin.

Kur'an-ı kerimde ise mealen buyuruluyor ki: (Allah indinde en şerefliiniz, takva ehli olanınızdır.) (Hücurat 13)

Ahlak insanda olması gereken bir takım güzel huylardır.

Ahlak terbiye yoluyla, islam eğitimi ile kazanılır.

Güler yüzlü olmak, temiz olmak, merhametli olmak, tevazulu olmak, affetmek, susmak, doğru konuşmak, sabr etmek, güzel ahlaktan bazılarıdır.

Ahlaki vazifelerimizin ilki Allah'a karşı olanıdır. Allah'ın ismini hürmetle anmak, onun sevgisini kalbe yerleştirmek, ona isteyerek ibadet etmek ahlaki vazifelerimizdendir.

Sonra Peygamberimize karşı olan ahlak vazifemizdir. O hürmete en layık olandır. Onun getirdiklerini kabul etmek, ona hürmet etmek, adı anıldığı vakit (Sallallahu aleyhi vesellem) demek, o ne söylemişse tereddütsüz kabul etmek ahlaki vazifelerimizdendir.

Sonra kitabımız olan Kur'anı Kerime karşı hürmet etmek, okununca sessizce dinlemek, onda emredilene yapıp nehy edilenden uzaklaşmak ahlaki vazifelerimizdendir.

Hadislerde Güzel ahlak:

1645 - Hz. Muâz İbnu Cebel (radiyallâhu anh) anlatıyor: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) bana: "Ey Muâz, insanlara karşı iyi ahlâklı ol!" dedi." (Muvatta, Hüsnü'l-Hulk 1.)

1646 - Hz. Ebu Hüreyre (radiyallâhu anh) anlatıyor: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki: "Mü'minler arasında imanca en kâmil olanı, ahlakça en güzel olanıdır. En hayırlınız da ailesine hayırlı olandır." (Tirmizî, Rad 11, (1162); Ebu Dâvud, Sünnet 16, (4682).

1647 - Hz. Ebu'd-Derdâ (radiyallâhu anh) anlatıyor: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki: "Kıyâmet günü, mü'minin mizanında güzel ahlaktan daha ağır basan bir şey yoktur. Allah Teâla hazretleri, çirkin düşük söz ve davranış sahiplerine buğzeder." (Tirmizî, Birr 62, (2003, 2004); Ebu Dâvud, Edeb 8, (4799);

Tirmizî'nin bir rivayetinde şöyle denmiştir: "güzel ahlâk sahibi, ahlâkı sayesinde, namaz ve oruç sahibinin dereceisine ulaşır."

1648 - Hz. Câbir (radiyallâhu anh) anlatıyor: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki: "Bana en

sevgili olanınız, kıyamet günü de bana mevkice en yakın bulunacak olanınız, ahlâkça en güzel olanlarıdır. Bana en menfur olanınız, kıyamet günü de mevkice benden en uzak bulunacak olanınız, gevezeler, boşboğazlar ve yüksekte atanlardır." (Cemaatte bulunan bâzıları): "Ey Allah'ın Resûlü! Yüksekten atanlar kimlerdir?" diye sordular. "Onlar mütekebbir (büyüklük taslayan) kimselerdir!" cevabını verdi." (Tirmizî, *Birr* '77, (2019).

1649 - Nevvâs İbnu Sem'an (radıyallâhu anh) anlatıyor: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm)'a iyilik (birr) ve günah hakkında sordum. Bana şu cevabı verdi: "İyilik (birr), güzel ahlaktır. Günah da içini rahatsız eden ve başkasının muttali olmasından korktuğun şeydir." (Müslim, *Birr* 15, (2553); Tirmizî, *Zühd* 52, (2390).

5816 - Hz. Ebu Hureyre radıyallahu anh anlatıyor: "Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm'dan ateşe insanları en çok atan şeyin ne olduğu soruldu.

"Ağız ve ferc!" buyurdular. En ziyade neyin insanları cennete soktuğundan sordular:

"Allah'a takva ve güzel ahlak!" buyurdular." (Tirmizi, *Birr* 62, (2005).

Alçak Gönüllü olmak:

7234 - İbnu Abbâs radıyallahu anhüma anlatıyor: "Resûlullah aleyhissalatu vesselam buyurdular ki: "Allah Teâla hazretleri buyurdular ki: "Büyüklük benim ridamdır, azamet de benim izarımdır. Kim, bunlardan birinde benimle iddi-alaşmaya kalkarsa, onu cehenineme atarım."

7235 - Ebu Sa'îdi'l-Hudri radıyallahu anh anlatıyor: "Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm buyurdular ki: "Kim Allah Teâla hazretlerinin rızası için bir derece tevazu izhar eder (alçak gönüllü) olursa, Allah, onu bu sebeple, bir derece

yükseltir. Kim de Allah'a bir derece kibirde bulunursa, Allah da onu bu sebeple bir derece alçaltır, böylece onu esfel-i safilîne (aşağıların aşağısına) atar."

7236 - Hz. Enes radiyallahu anh anlatıyor: "Medine eh-linden bir cariyeye bile Resülullah aleyhissalatu vesselâm'ın elinden tutardı ve Aleyhissalatu vesselâm elini onun elinden çekmezdi de, cariyeye ihtiyacı için, O'nu Medine'nin istediği semtine çeker götürürdü. (Resülullah tevazu gösterir, itiraz etmezdi)." (Kütübü Sitte hadislerinden)

Güzel ahlak hakkında pırlanta ve seçme ayet hadis ve büyüklerin sözleri:

Güzel ahlaka nasıl sahip olunur? Evet iyi bir müslüman olmak için güzel ahlaka sahip olmak, kötü ahlaktan uzak durmak gerekir. Ancak bununla dünya ve ahiret saadeti elde edilir.

Güzel ahlak, ilim ve edep öğrenmekle, iyi insanlarla arkadaşlık etmekle elde edilir. Kötü ahlak da bunun tersidir. Yani cahil kalmak, edepsiz olmak, kötü insanlarla arkadaşlık etmekten hasıl olur.

Cenab-ı Hak, Peygamber efendimizi överken (**Gerçekte sen büyük bir ahlak üzeresin**) buyuruyor. (Kalem 4)

İyi insan, iyi ahlaklı insan demektir. Dinimiz iyi huylar edinmemizi, kötü huylardan kaçınmamızı emretmektedir.

Güzel ahlaka sahip kimselere gıpta etmek, onlar gibi olmaya gayret etmek gerekir.

Hadis-i şerifte buyruldu ki:

(Nimete kavuşmuş olanlardan, tevazu gösterene ve kendini hep kusurlu bilene, helalden kazanıp, hayırlı yerde sarf edene, fıkıh bilgileri ile hikmeti (tasavvufu) birleştirene, helale harama dikkat edene, fakirlere acıyana, işlerini Allah rızası için yapana, huyu güzel olana, kimseye

kötülük yapmayana, ilmi ile amel edene ve malının fazlasını dağıtıp, lafının fazlasını saklayana müjdeler olsun.) (Taberani)

Güzel sözler

Ahlak hakkında İslam âlimleri buyuruyor ki:

"Kötü ahlaklı, parçalanmış testiye benzer. Ne yamanır, ne de eskisi gibi çamur olur."

"Her binanın bir temeli vardır. İslam'ın temeli de güzel ahlakıdır."

"Kötü ahlak, öyle bir fenalıktır ki, onunla yapılan birçok iyilikler fayda vermez. Güzel ahlak, öyle bir iyiliktir ki, onunla yapılan günahlar bile affa uğrar."

"Yükselen bütün insanlar ancak güzel ahlakları sayesinde yükselmişlerdir."

"Güzel ahlak güler yüzlülük, cömertlik ve kimseyi üzmemek demektir."

"Güzel ahlak, kimseyle çekişmemek ve kimseyi çekiştirmemektir."

"Güzel ahlak, eziyet vermemek ve meşakatlere katlanmaktır."

"Güzel ahlak, genişlikte ve darlıkta insanları razı etmeye çalışmak demektir."

"Güzel ahlak, Allah'tan razı olmak demektir. Yani hayrı ve şerri Allah'tan bilmek, nimetlere şükür, belalara sabretmektir."

"Güzel ahlakın en azı, meşakatlere göğüs germek, yaptığı iyiliklerden karşılıkbeklememek, bütün insanlara karşı şefkatli olmaktır."

"Güzel ahlak, haramlardan kaçıp helalı aramak, diğer insanlarla olduğu gibi aile efradıyla da iyi geçinip onların maiyetlerini temin etmektir."

"Güzel ahlak, Yaratanı düşünerek, yaratılanları hoş görmek, onların eziyetlerine sabretmektir."

Bir müslümana çatık kaşla bakmak haramdır. Güler yüzlü olmayan kimse mümin sıfatlı değildir. Herkese karşı güler yüzlü olmalıdır.

Hadis-i şerifte, Allah'a ve ahiret gününe iman edenin, misafirine ve komşusuna ikram etmesi, ya hayır söylemesi veya susması emredilmiştir. (Buhari)

Başkasının kötü ahlakından şikayet eden kimsenin kendisi kötü ahlaklıdır. Başkalarının kötülüklerinden bahsediyorsak, bu kendimizin kötü olduğunun alametidir. Güzel ahlak, eziyetleri sineye çekmektir.

Güzel ahlaklı olmanın alameti şunlardır :

İnsaflı olmak, arkadaşlarının hatasını görmemek, hüsnü zan etmek, suizandan (kötü zandan) kaçınmak, arkadaşlarının eziyetlerine göğüs germek, onlardan şikayetçi olmamak, hep kendi ayıp ve kusurlarıyla meşgul olmak, kendi nefsinin kınamak, güler yüzlü olup, herkesle yumuşak konuşmaktır.

Güzel ahlaklı kimse, edeplidir az konuşur, hatası azdır, gıybet etmez, Allah için sever, Allah için buğzeder, emanete riayet eder, komşu ve arkadaşını korur. Bütün hasletlerin başı ise hayadır.

Hızır buyurdu ki:

(Güler yüzlü ol, hiddetlenme! Hep faydalı iş yap, az da ol sa zararlı iş yapma! Lüzumsuz dolaşma, boş yere gülme, hiç kimseyi kusurundan dolayı ayıplama, günahların için ağla!) Büyüklerden Ebu Osman El-Hayri'yi ziyafete davet ettiler. Davet yerine vardığı zaman kendine (Kusura bakma, çok insan geldi seni kabul edemeyeceğiz) dediler. Az gidince tekrar çağırdılar. Gelince tekrar, kabul edemeyeceklerini

bildirdiler. Böyle birkaç defa çağırıp geri döndürdükten sonra (Biz seni denemek için bunu yaptık. Gerçekten güzel ahlaklıymışsın) dediler. Cevabında buyurdu ki: (Bu ahlak o kadar güzel midir? Bir köpeği de çağırırsanız gelir, kovsanız gider.)

Ahlakı güzelleştirmek

Hadis-i şeriflerde buyuruluyor ki:

(Ahlakınızı güzelleştiriniz) (*İbni Lal*) (Sizin imanca en güzeliniz, ahlakça en güzel olanınızdır.) (*Hakim*)

(Ya Rabbi senden, sıhhat, afiyet ve güzel ahlak dile-
rim.) (*Harâiti*)

(Ben ancak güzel ahlakı tamamlamak için gönderil-
dim.) (*Beyheki*)

(Güzel ahlak, büyük günahları, suyun kirleri temizle-
mesi gibi temizler. Kötü ahlak ise, salih amelleri, sirkenin
balı bozduğu gibi bozar.) (*İ. Hibban*)

(Allahü teâlâ indinde kötü ahlaktan büyük günah
yoktur. Çünkü, kötü ahlaklı bir gûnahtan tevbe edip kur-
tulursa, bir başka günaha düşer. Hiçbir vakit gûnahtan
kurtulamaz.) (*İsfehani*)

(Bir kimse tevbe ederse, tevbesini Allahü teâlâ kabul
eder. Kötü ahlaklı kimsenin tevbesi makbul olmaz. Zira bir
gûnahtan tevbe ederse kötü ahlakı sebebiyle, daha büyük
gûnah işler.) (*Taberani*)

(Güzel ahlak, senden kesilen akrabayı ziyaret etmek,
sana vermeyene vermek, sana zulmedeni affetmektir.) (*Bey-
heki*)

(Din, güzel ahlaktır.) (*Deylemi*) (Müminlerin iman yö-
nünden en faziletlisi ahlakça en iyi olanıdır.) (*Tirmizi*)

(Şüphesiz güzel ahlak, güneşin buzu erittiği gibi gû-
nahları eritir.) (*Harâiti*)

(Bir müslüman güzel ahlakı sayesinde, gündüzleri oruç tutan, geceleri ibadet eden kimselerin derecesine kavuşur.)
(İ. Ahmed)

(Bir insan az ibadet etse de, güzel ahlakı sayesinde en yüksek dereceye kavuşur.) (Taberani)

(Yumuşak davran! Sertlikten sakın! Yumuşaklık insanı süsler, çirkinliği giderir.) (Müslim)

Yumuşak davranmayan, hayır yapmamış olur. (Müslim)

En çok sevdiğim kimse, huyu en güzel olandır. (Buhari)

Yumuşak olan kimseye, dünya ve ahiret iyilikleri verilmiştir. (Tirmizi)

(Cehenneme girmesi haram olan ve Cehennemin de onu yakması haram olan kimseyi bildiriyorum. Dikkat ediniz! Bu kimse insanlara kolaylık, yumuşaklık gösterendir.)
(İ. Ahmed)

Yumuşak olanlar ve kolaylık gösterenler, hayvanın yularını tutan kimse gibidir.

Durdurmak isterse hayvan ona uyar. Taşın üzerine sürmek isterse hayvan oraya koşar.) (Ebu Davud)

(Müminlerin iman yönünden en faziletlisi, ahlakça en iyi olanıdır.) (Tirmizi)

(Cennete götüren sebeplerin başlıcası, Allahü teâlâdan korkmak ve iyi huylu olmaktır. Cehenneme götüren sebeplerin başlıcası da, dünya nimetlerinden ayrılınca üzülmek, bu nimetlere kavuşunca sevinmek, azgınlık yapmaktır.)
(Tirmizi)

(İmanı en kuvvetli kişi, ahlakı en güzel ve hanımına en yumuşak olandır.) (Tirmizi)

(İnsan, güzel huyu ile, Cennetin en üstün derecelerine kavuşur. (Nafie) İbadetlerle bu derecelere kavuşamaz. Kötü huy, insanı Cehennemin en aşağısına sürükler.) (Taberani)

(İbadetlerin en kolayı, az konuşmak ve iyi huylu olmaktır.)
(İbni Ebiddünya)

(Şu üç şey bulunan kimsenin imanı kâmilidir: Herkesle iyi geçinen güzel ahlak, kendini haramlardan alıkoyan vera, cehlini örten hilm.) (Nesai)

(Dünyada veya ahirette özür dilemek zorunda kalacağın söz ve hareketten uzak durmaya çalış!) (Hakim)

(Söz veriyorum ki, münakaşa etmeyen, haklı olsa da, dili ile kimseyi incitmeyen, şaka ile veya yanındakileri güldürmek için, yalan söylemeyen, iyi huylu olan müslüman Cennete girecektir.) (Tirmizi)

(Şu altı şeyi yapanın Cennete girmesine kefilim: Konuşunca doğru söyleyen, verdiği sözü yerine getiren, emanete riayet eden, namusunu koruyan, gözlerini haramdan sakınan, ellerini kötülükten çeken.) (İ. Ahmed)

(Allahü teâlâ buyuruyor ki: "Size gönderdiğim İslam dininden razıyım, (bu dini kabul edip, bu dinin emir ve yasaklarına riayet edenlerden razı olur, onları severim.) Bu dinin tamam olması, ancak cömertlikle ve iyi huylu olmakla olur. Dininizin tamam olduğunu her gün, bu ikisi ile belli ediniz!) (Taberani)

(Sıcak su buzı erittiği gibi, iyi huylu olmak, günahları eritir, yok eder. Sirke balı bozup yenilmez hâle soktuğu gibi, kötü huylu olmak, ibadetleri bozup yok eder.) (Taberani)

(Hak teâlâ yumuşak huyluya yardım eder, sert ve öfke-liye yardım etmez.) (Taberani)

(Yumuşak olan, kızmayan müslümanın Cehenneme girmesi haramdır.) (Tirmizi)

(Yavaş, yumuşak davranmak, Allahü teâlânın kuluna verdiği büyük bir ihsandır. Acelecî olmak, şeytanın yoludur. Allahü teâlânın sevdiği şey, yumuşak ve ağırbaşlı olmaktır.) (E. Ya'la)

(Kişi, yumuşaklığı, tatlı dili ile, gündüzleri oruç tutanın ve geceleri namaz kılanın derecesine kavuşur.) (İ. Hibban)

(Kızınca, öfkesini yenerek yumuşak davrananı Allahü teâlâ sever.) (İsfehâni)

(Güler yüzle selam veren, sadaka verenin sevabına kavuşur.) (İ.E.dünya)

Bir kimse Resulullah efendimizden nasihat istedi, (Kızma, sinirlenme) buyurdu. Birkaç kere sordu, hepsine de (Kızma, sinirlenme) buyurdu. (Buhari)

İyi insan olmak için ne yapmak gerekir?

İyi insan olmak için kâmil yani olgun müslüman olmak gerekir. Zaten müslüman, iyi insan demektir. Allah indinde mümin çok kıymetlidir. Kur'an-ı kerimde mealen şöyle buyruluyor: (Müminler, öyle kimselerdir ki, Allah anıldığı zaman kalbleri titrer, Allah'ın âyetleri okununca, imanları kuvvetlenir ve yalnız Rablerine dayanıp güvenirler, namazı doğru kılar, kendilerine rızık olarak verdiğimizden (Allah'ın razı olduğu yerlere) harcarlar.) (Enfal 2-3)

(Müminler, muhakkak kurtuluşa ermiştir. Namazlarını huşu içinde kılar, boş ve lüzumsuz şeylerden yüz çevirir, zekatlarını verir, iffetlerini korur, emanet ve ahidlerine riayet ederler.) (Müminun 1-8)

(Onlar, Allah'ın ahdini yerine getirir, verdikleri sözü bozmaz, Rablerinin rızasını isteyip sabreder ve kötülüğü iyilikle savarlar.) (Rad 20-22)

(Büyük günahlardan ve hayasızlıktan sakınır, öfkelenedikleri zaman da kusurları bağışlar ve işlerini aralarında istişare ederler.) (Şura 37,38)

(İnanıp hayırlı iş işleyen (mümin)lerin kötülüklerini, and olsun, örteriz, onları yaptıklarının en güzeli ile mükafatlandırırız.) (Ankebut 7)

(Allah onların (müminlerin) kötülüklerini örter, onlara işledikleri şeylerin en güzellerinin karşılığını verir.) (Zümer 35)

(Allah, inanıp emirlerini yapan müminlere mağfiret ve büyük ecir vaad etmiştir.) (Feth 29)

(Elbette müminler kardeşler.) (Hucurat 10)

Müminlerle ilgili hadis-i şeriflerden bazıları da şöyle: (Müslüman, elinden ve dilinden müslümanların emin olduğu kimsedir.) (Buhari)

(Mümin akıllı, basiretli, uyanıktır. Her işte Allah'ın rızasını gözetir. Acele etmez, ilim sahibidir, haramlardan kaçır.) (Deylemi)

(Mümin, koku satan kimse gibidir. Yanında otursan için açılır. Onunla gezsene veya ortak iş yapsan faydasını görürsün. Onun her işi faydalıdır.) (Taberani)

(Müminler, birbirine karşı sevgi ve merhamette, bir vücut gibidir. Vücudun bir yeri rahatsız olunca, bütün vücut huzursuz olup onun tedavisi ile meşgul olunduğu gibi, müslümanlar da böyle birbirine yardıma koşmalıdır.) (Buhari)

(Mümin ülfet eder (iyi geçinir), ülfet etmeyen ve ülfet edilmeyende hayır yoktur.) (Beyheki)

(Müminin yanına giren, güzel bir bahçeye girmiş gibi ferahlık duyar.) (Deylemi)

(Mümin lanet etmez, kötülemez, müstehcen konuşmaz ve hayasız olmaz.) (Hakim)

(Mümin arıya benzer; konduğu dalı kırmaz, oraya zarar vermez. Toplayıp bıraktığı eseri de güzeldir.) (Beyheki)

(Mümin, yumuşaktır, hafiftir. Munis bir deve gibi boyun eğir, "İh" denince, yer sert olsa da çöker.) (Beyheki)

(Mümin sert değildir. Yumuşaklığından dolayı ahmak zannedilir.) (Deylemi)

(Mümin geçim ehlidir. Arkadaşına rahatlık verir. Münafık ise geçimsizdir, arkadaşına sıkıntı verir.) (*Dare Kutni*)

(Halkın elindekine göz dikmemek, müminin alametlerindendir.) (*Dare Kutni*)

(Komşusu kötülüğünden emin olmayan, mümin olmaz.) (*Buhari*)

(Çevrendekilerle güzel komşuluk et ve kendin için sevdiğini, başkaları için de sev ki müslüman olasın.) (*Harâiti*)

Kime dinin emirlerini yapmak kolay gelirse, onun salih biri olduğu anlaşılır. Hadis-i şerifte buyuruldu ki:

(Ahirete ait istediğine kolayca kavuşur, dünyaya ait olana kavuşman zorlaşırsa, bil ki sen iyi bir hâl üzerindesin. Bunun tersi olursa kötü haldesin!) (*Beyheki*)

Müslümanın vasıfları nelerdir: Allah'tan korkan müslümanın vasıfları nelerdir?

Allah'tan korkan bir kimse, Onun emirlerini yapmaya, yasaklarından sakınmaya titizlikle çalışır. Hiç kimseye kötülük yapmaz. Kendine kötülük yapanlara sabreder. Yaptığı kusurlara tevbe eder. Sözü'nün eri olur. Her iyiliği Allah için yapar.

Kimsenin malına, canına, namusuna göz dikmez. Çalışırken, alış veriş ederken, kimsenin hakkını yemez. Herkese iyilik eder. Şüpheli şeylerden kaçınır. Makam sahiplerine, zatlilere yaltaklanmaz. İlim ve ahlak sahiplerine saygı gösterir.

Arkadaşlarını sever ve kendini sevdendir. Kötü kimselere nasihat verir. Onlara uymaz. Küçüklerine merhametli ve şefkatli olur. Misafirlerine ikram eder. Kimseyi çekıştirmez. Keyfi peşinde koşmaz. Zararlı ve hatta faydasız bir şey söylemez. Kimseye sert davranmaz. Cömert olur. Malı ve mevkii herkese iyilik etmek için ister.

Riyakârlık, iki yüzlülük yapmaz. Kendini beğenmez. Allahü teâlânın her an gördüğünü ve bildiğini düşünerek hiç

kötülük yapmaz. Onun emirlerine sarılır. Yasaklarından kaçır. İşte, Allah'tan korkanlar milletine, ülkesine faydalı olur.

Allahü teâlâ, Kur'an-ı kerimde, inananları şöyle tarif etmektedir:

(Rahim olan Allahü teâlânın kulları, yeryüzünde gönül alçaklığı ile vakar ve tevazu ile yürürler. Cahiller, onlara sataşacak olursa, bunlara (sağlık ve selamet sizin üzerinize olsun gibi) güzel söz söyler, (büyük bir yumuşaklık gösterirler.) Onlar geceleri secde yapar ve kıyâmda dururlar (namaz kılarlar.) Onlar, "yâ Rabbi, Cehennem azabını bizden uzaklaştır. Cehennem azabı devamlıdır ve çok şiddetlidir. Orası şüphesiz kötü bir yer ve kötü bir duraktır" derler. Bir şey verdikleri zaman, israf etmez, cimrilik de yapmazlar, ikisi ortası bir yol tutarlar. Kimsenin hakkını yemez, Allah'a şerik koşmaz, Ondan başkasına yalvarmazlar. Allah'ın dokunulmasını haram ettiği cana kıyıp, haksız olarak kimseyi öldürmez, zina etmezler. Bunlardan birini yapanın Kıyamette azabı kat kat olur, orada zelil ve hakir olarak ebedi bırakılır. Ancak, Allah, tevb.e eden ve doğru iman eden ve ibadet ve faydalı iş yapanların kötülüklerini iyiliğe çevirir. Allah, af ve merhamet sahibidir. Tevb.e edip, amel-i salih işleyen, Allahü teâlâyâ (tevb.esi makbul ve Onun rızasına kavuşmuş olarak) döner. Onlar yalan yere şahitlik yapmaz, faydasız ve zararlı işlerden kaçınırlar. Kendilerine âyetler okunduğu zaman, kör ve sağır davranmazlar, (dikkat ile dinleyip bu âyetlerle kendilerine yapılması emredilen şeyleri yaparlar. (Furkan 63-73)

İyi huylu olmanın ve bunu muhafazanın yolu İyi huylu olmak ve bunu muhafaza edebilmek için ne yapmalı?

İyi huylu olmak için ve iyi ahlakını muhafaza edebilmek için, salih kimselerle, iyi huylularla arkadaşlık etmelidir. İnsanın ahlakı, arkadaşının huyu gibi olur.

Hadis-i şerifte, (İnsanın dini, arkadaşının dini gibi olur) buyuruldu. Ahlakı bozan, şehveti harekete getiren kitapları okumamalı, böyle radyo ve TV'den sakınmalıdır.

İyi huyların faydaları ve haramların zararları ve Cehennem'deki azapları, hep hatırlanmalıdır. Mal, mevki arkasında koşanlardan hiçbiri muradına kavuşamamıştır. Malı, mevkii hayır için arayan ve hayır işlerde kullanan, rahata, huzura kavuşmuştur.

Allahü teâlâdan korkmak, bu deryanın gemisidir. Hadis-i şerifte, (Dünyada, kalıcı değil, yolcu gibi yaşa! Öleceğini hiç unutma) buyuruldu.

Faydasız şeylerden, oyunlardan, zararlı şakalaşmak ve münakaşa etmekten sakınmalıdır. İlim öğrenmeli ve faydalı işler yapmalıdır. Vaktin kıymetini bilip gece-gündüz ilim öğrenmelidir! İlim, ibadet içindir. Kıyamette işten, ibadetten sorulur, çok ilim öğrendin mi diye sorulmaz. İş ve ibadet de ihlas elde etmek içindir. (İslam Ahlakı)

Sert mizaçlı olmak

Sert mizaçlı olmak kusur değildir. Ancak dine aykırı olarak sertlik yapmak kusurdur. Hz. Ömer'in sert mizacı övülmüş, takdir edilmiştir. Hadis-i şerifte buyuruldu ki: (İki melek var, biri sert, biri yumuşak mizaçlıdır. Bunlar, Cebrail ile Mikail'dir. Peygamberlerden biri yumuşak, diğeri sert mizaçlıdır. Bunlar İbrahim ile Musa'dır. Benim de iki arkadaşımдан biri yumuşak, diğeri sert mizaçlıdır. Bunlar, Ebu Bekir ile Ömer'dir.) (Taberani)

Gayrimüslümlere karşı da iyi huylu olmalı (Mevdudi'den bir makale)

Müslümanların kâfirlere karşı da iyi huylu olmaları, onları incitmemeleri gerekir. Böylece İslam dininin, iyi huylu olmayı, kardeşçe yaşamayı, çalışmayı emrettiği onlara da

gösterilmiş olur. Böylece iyiliği seven insanlar, seve seve müslüman olurlar. Cihad etmek farzdır. Cihadı devlet topla, silahla yapacağı gibi, soğuk harp ile, propaganda, neşriyat ile de yapar. Her müslüman da, iyi huyları ile, iyilik yapmakla cihad yapar. Çünkü cihad etmek, insanları müslüman yapmaya davet etmek demektir. Görülüyor ki, kâfirlere karşı da, iyi huylu olmak, onları incitmemek, cihad etmek oluyor.

Teşkilatçıya ve idareciye en çok lazım olacak huy güzel ahlaktır! İnsanlar sizin ahlak ve davranışınıza göre ya sizi dinleyecek, ya da dinlemeyecektir.

“Şimdi ahlakın ikinci kısmını ele alalım. Bunu İslami Ahlak tabiriyle ifade ediyorum. Ahlakın bu kısmı temel insani ahlaktan ayrı bir şey değildir. Aksine temel insani ahlakı tamamlayıcı ve kemale erdirici mahiyettedir. İslam’ın getirdiği ilk şey insani ahlakı doğru bir temele orturtmaktır. İnsani ahlakı bu doğru temele oturtunca, onu bütünüyle güzelliğe ve kemale ermiş bir ahlak haline getirir. İnsani ahlak mücerret haliyle ilk şekliyle hem hayır hem de şerde kullanılabilen bir güçtür.

Keskin bir kılıç gibi. Bu keskin kılıç bir zalimin veya hırsızın elinde olduğu zaman zulüm ve haksızlık için bir alettir. Bir mücahidin elinde olursa hakka ve hayra hizmet eden bir alet olur. Bu yüzden insani ahlak bir ferd veya cemaatta mevcut ise o cemaatın sırf bu ahlakı taşıdığı için iyi ve düzgün olduğuna hükmedilemez. İyi ve doğru olabilmesi doğru yolda kullanılmış olmasına bağlıdır.

Bunun için de İslam bu temel ahlakı hak ve hayır yoluna yönlendirmeyi kasteder. Tevhid çağrısının gereklerinden birisi de insanın sarfettiği bunca gayretlerin arkasında Rab Teala’nın rızasından başka bir şey gözetmemesidir. Düşünce ufkunu ve çalışma çapını Allah’ın tayin ettiği ölçülere uydurmasıdır. Bu temel ıslahın kaçınılmaz sonuçlarından

birisi biraz önce zikredilen insani ahlakın tamamının doğru yola yönelmesidir. Ve bu ahlakın varlığıyla sadece ortaya çıkan güçlerin mübah yollarla sadece Hakkın kelimesini yüceltmek için kullanılmasıdır. Kendi nefsi, ailesi, milleti ve vatanı gibi caiz olan ve olmayan yollarda kullanmayıp sadece ilayı kelimetullah için kullanmasıdır. İşte böyle yapmak ahlakı mücerret bir kuvvet olmaktan çıkartıp onu kapsamlı bir hayır ve alemlere rahmet haline getirmektedir.

Ahlak konusunda İslam'ın kastettiği ikinci husus, bir taraftan temel insani ahlakı yerleştirip erkanını pekiştirmek bir taraftan da büyük oranda bu ahlakı insani hayat görünümüne tatbik ederek genişletmektir. Bunun için sabrı misal olarak ele alalım; bir adam ne kadar sabırlı olursa olsun eğer sabrı şirke ve maddeye tapmaya dayalı fikri köklerle besleniyor ve bazı acil gayeler için ise, mutlaka belli bir noktada tahammülü kalmayacak ve sabrı tükenecektir.

Ama eğer sabır gücünü tevhid inancından yani Allah rızasından başka gaye edinmemeye, bir düşünceden alırsa hırsız elinin ulaşamayacağı bir gizli hazine olur. Bu dünyada bulunması mümkün olan musibet ve belaların hiçbirinin karşısında duramayacağı büyük bir güç olur. Sabır, müslüman olmayanlar için çok dar çerçevelidir.

Ama İslam öyle değildir. İnsan hayatının bütün yönlerine tatbik ederek genişletir. Sadece sayılı bazı tehlike ve musibetler karşısında aşılmaz bir duvar yapmak yetinmez. İnsanı doğru yoldan ayırmak isteyen her türlü tehlike, musibet, vesvese ve arzuların karşısında aşılmaz bir kale haline getirir. Gerçek şu ki İslam mü'minin hayatını sabır ve tahammül ile yoğurur. İslam'ın temel ilkeleri, fikir ve amel açısından mü'minlerin hayatı boyunca tehlike, musibet ve belaların her türlüşüne göğüs gererek doğru bir tarzda yaşamasını sağlar tahammül gücüyle yoğurur.

Bu dünyada faydalı sonuca ulaşacağına dair bir kıvılcım kadar ümit görünmese de bu hal üzere yaşar. Hiçbir durum karşısında ne düşüncesinde ne de amelinde eğri yollara sapmayı ihtiyar (tercih) etmez. Tatlı hayaller ve büyük menfaatlar yüzüne gülmüş olsa da yine hak yolda sebat eder. Şerden bu şekilde uzak durarak sabrının karşılığını ahirette alacağı inancıyla hayatı boyunca hayır yolunda yılmadan devam eder. Diğer temel ahlakları buna kıyaslayabilirsin. Hepsi sağlam ve sahih bir temelden yoksun olduğu için gayri müslümler hayatında çok zayıf ve sınırlı olduğunu görürsün. Halbuki İslam bu ahlak türlerinin hepsini sağlam ve sahih temellere oturtuyor ve nüfuz dairesini genişleterek ele alıyor.

İslamın yerine getirdiği üçüncü husus temel ahlaka; binarın ilk katı olarak bakmasıdır. Bu birinci kata üstün ahlakı bina ederek onu güzelleştirir ve sağlamlaştırır. Böylece insanın şeref ve kemal derecelerinin en üstünde yükselmesini sağlar. İnsanın kalbini kibir, zulüm, kötülük, ahlaksızlık, vurdumduymazlığın kirlerinden temizler. Kalbine takva ve Allah'tan korkmak vera, hakka tabi olmak tohumlarını atar. Duygularını temizler ve kendine hakim olma ahlakını kazandırır. Böylece onu cömert, sevimli, şefkatli, nasih, emin, muhlis, adil ve her hususta sadık yapar.

İnsanı terbiye ederek temiz bir hayat sürdürmesini sağlar. Ona hayırdan başka bir şey beklenmeyen bir ahlak kazandırır. İslam, insanı kendi şahsında salih bir kul yapmakla yetinmez. Onun feevkinde insanı "hayır anahtarı, şerrin engeli" haline getirir. Yani İslam yeryüzünde hayrın yayılmasını ve şerrin kaldırılmasını insana terkeder. Bu ahlak, güzel hayat, cezbetme ve üstün kullanma gücünü herhangi bir cemaat kendinde uygulasa ve İslam'ın kendisine yüklediği görevi yerine getirmek için çalışsa dünya güçlerinden hiçbirisi ona mukavemet etmeye ve karşı çıkmaya güç yetiremez." (Ebul Ala El Mevdudi)

6. Tatlı dil ve söz

Aslında bu bölümdeki mevzuların pek çoğu bir önceki ahlak başlığı altında geçmiş idi. Bazı konuların iyi anaşılması için tekrarında fayda vardır. Nasıl ki kelimu kibarda; 'Ettek-rarı ahsen, velev kane yüzseksen-Tekrarı güzel olan mesele yüzseksen defa dahi tekrar edilse yine güzeldir' sözü her şeyi izah ediyor.

Teşkilatçı ve tebliğci için olmazsa olmazlardan belki de en önde geleni, tatlı dil ve sözdür. Çünkü yapılacak olan tüm davet, uyarı, sohbet, toplantı, ziyaret, seminer, konferans vb. gibi tüm faaliyetler lisan ve söz söylemek ile yapılacaktır.

O halde bu melekemizi (uzvumuzu) en güzel bir şekilde kullanmaya mecburuz. Bu konudaki pek çok ayet ve hadis-leri yukarda izah etmiştik. İslam ve insanlık tarihinde de benzeri mevzular pek çoktur. Tatlı dil ve söz konularını yu-karıdaki 'Tarihdeki en büyük hatipler' başlığı altında izah etmiştik.

Teşkilatçılık ve davette karşılaşılın olumsuzluklardan bazıları şöyle olabilir; Büyük bir gurup günlerce gayret eder, bazı insanları ikna eder ve kazanır. Aynı teşkilatın içerisinde bir kaç kişi de adeta bu kazanılan insanları dağıtmakla görevli gibi çalışır. Yani yeni ısınmakta olan bu kişilere, ürkütücü ve kaba davranır. Kısa bir süre sonra bu kişiler geldiklere yere tekrar giderler!

Cemiyetleri ziyaretlerimizde karşılaştığımız tipik dağıt-ma hareketlerinden bazılarını şöyle tespit etmiştik; cemiyete alışmakta olan genç ve çocukları, yaşlılardan bir kaç kişi ya azarlar ya da gürültü yapıyorsunuz der ve bu gençlerin oynadıkları bilardo vb.. gibi oyun aletlerini ellerinden alırlar.

Bir süre sonra bu aynı cemaatin çocukları başka mekanlara gitmek zorunda kalırlar. Bu gençlerin yakınları da bizlere şikayette bulunarak çözüm bulunmasını isterlerdi!

Bu problem avrupadaki teşkilatlar da sık rastlanan bir vakıadır. Bu işleri yapan az sayıdaki yaşlı kişilere söz anlatmak da son derece imkansızdır. Ne kendileri giderler, ne de başkalarını getirmeye yardımcı olurlar. Adeta cemiyet bir kaç kişiye hizmet yeri ve mahallidir.

Bu problem camiye gelen cemaat arasında yağın bir hastalık gibi devam etmektedir.

“Din Hizmetleri Müşaviri bir dostum, aynen şunları ifade etmişti bize”; “Eğer gücüm yetse, camilerin ilişkisindeki, yanındaki çay kahve içilen lokalleri-kıraathaneleri kapatırım! Çünkü bu mekânlar da aslına uygun faaliyetin tersine, gıybet ve dedikodu yapan insanlar, kendi egosunu tatmin için vakit öldürmektedirler”, demişti.

Özellikle avrupada yaşayan Türkiyeli insanlarımızın bu problemine Türk devleti ilgili ülke hükümeti ile anlaşarak ıslah (düzeltme) çalışmalarına yardımcı olabilirler! Bu konularla alakalı teşkilat çalışmaları zamanımızda pek çok Türk hükümeti ve üyesine dosyalar da verdik ama hiç bir sonuç alınmadı.

Arkadaşımızın Islahı ve Yolu

Müslümanlar kendilerini ve aile fertlerini ıslah etmek için çalıştıkları gibi, dava arkadaşlarını ıslah etmek hususunda da çalışmalıdır. Allah rızası için, müslümanların birbirlerini sevmeleri ve birbirlerine nasihatta bulunmaları gerekir. Çünkü müslümanlar şunu açıkça bilmelidirler ki; cemaatin ahlak ve iç düzeni iyi olmadıkça gayelerine ermeleri mümkün olmayacaktır. Bu şuur onların her birisini dava arkadaşına yardımcı olmaya sevk etmelidir. Arkadaşlarının terbiyesi ve Allah yolunda ilerleyebilmeleri için onlara destek olmaya müslümanlar yardımcı olmalıdır.

İslam'da toplumun temizlenmesi ve İslami bir hayatın

yaşanabilmesi için tek yol budur. Ayağımın kayıp düştüğünü görünce topluluk ile yürüye bilmem için, bana yardım etmeli, beni düştüğüm yerden kaldırmalıdır. Senin de ayağın kayabilir. Sen de düşebilirsin. O zaman bana düşen görev senin elinden tutmak, ayağa kalkmana yardım etmek olacaktır. Eteğimde bir leke görsen onu temizlemeye çalışmalısın. Senin üzerindeki kirleri, lekeleri ortadan kaldırmak ve temiz bir hale getirmek de benim görevlerimden, anlayışına sahip olmak zorundayız.

Neşe ve huzura kavuşabilmem için yardımını esirgemesin. Hayrın ve iyiliğin hangi tarafta olduğunu bana göstermek de sana düşen bir görevdir. İnsanlar madde alanında birbirleriyle alış veriş yaparak refah ve kazanç bakımından gelişirler. Bunun gibi ahlak ve ruh dünyasındaki yardımlaşma ve dayanışmanın cemaatin manevi sermayesini artıracığı mutlak. Genel bir düzelti için gerçek yol şudur. Dava arkadaşlarına karşı kalbinde bir kin duygusunun doğduğunu görürsen bundan dolayı üzülmelisin.

Özenli hareket etmek kaydıyla, işin içeriğini ve nedenlerini anlamaya çalışmalısın. Böylece onun yanlış bir yolda olduğunu iyice anladıktan sonra, yalnız olduğu bir zamanda kendisini düzeltmesine yardımcı olursun.

Bu konuda unutulmaması gereken bir durum vardır. Bir şahsın ayıp ve kusurlarını onunla ilgisi olmayan kimselere söylemek, gıyabında onun bu kusurlarını açığa vurmak dinimizce sakıncalıdır. Çünkü bu gıybet olur. Bundan şiddetle kaçınmak gerekir. Mahalli ve küçük olayları da doğrudan doğruya cemiyetin genel merkezine yansıtmak doğru değildir. Ancak şube yetkilisi bütün gayretlerine rağmen, böyle insanların ıslahı için yol bulamazsa ve de hadisenin cemiyet genel merkezine sunulmasında fayda görüyorsa, bu takdirde genel merkezin haberdar edilmesinde bir sakınca yoktur.

Ahir zamandaki müslümanların içine düşecekleri durumu aşağıdaki hadisi şerif çok çarpıcı bir şekilde ortaya koymaktadır.

Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm buyurdular ki:

Kıyamet kopmazdan önce gece karanlığının parçaları gibi fitneler olacak. (O vakit) kişi mü'min olarak sabaha erer de kâfir olarak akşama kavuşur. Mü'min olarak akşama erer, kâfir olarak sabaha kavuşur. Birçok kimseler azıcık bir dünyalık mukabilinde dinlerini satarlar (Tirmizi, Fiten 30, 2196.).

9. Tebessüm ve Yumuşaklık

Rabbimiz aşağıdaki ayetlerde ne kadar da güzel ifade ediyor, bize lazım olan söz ve ifadeleri.

Bir davete veya sohbete katılmasını istediğimiz bir mensubumuzun ilk itirazı bazen: 'Ben iyi konuşamam, son sözümü ilk söyleyebirim, karşımdakileri kazanacağım yerde kırada bilirim vb.. gibi standartlaşmış söz ve ifadelere çok sık rastlarız. Halbuki hem ayetlerde hem de hadislerde bu bize lazım olan her türlü davranışlar açık açık ifade edilmiş ve bize kadar da ulaşmıştır. Bizim tembelliğimizden, okuyarak kendimizi yetiştirmek nefsimize ağır geldiğinden, hiç konu ile alakası olmayan itirazları sıralar dururuz.

İşte bir ayetin meali!

Taha Suresi:25-28

25- Musa dedi ki: "Ey Rabbim! Benim göğsüme genişlik ver,

26- İşimi kolaylaştır,

27- Dilimden düğümü çöz

28- Ki, sözümü iyi anlasınlar.

İdareci ve tebliğcide en çok bulunması gereken özellik ve güzelliklerden biri de yüzünde tebessümün eksik olmaması

ve yumuşak huy (hilm) sahibi olması ne kadarda yerinde olur!

Aşağıdaki hadislerden de güzel huy ve ahlak gibi güzellikleri peygamber Efendimiz s.a.v. ne kadar da meth eylemiş ve bu ahlakın sahibi müslümanları müjdelemiştir.

Efendimizi beraber dinleyelim:

(İyi huyları tamamlamak, yerleştirmek için gönderildim.) (Hakim)

(Sureti ve huyu güzel olanı Cehennem ateşi yakmaz.) (Taberani)

(İyi huylu olan, dünya ve ahiret saadetine kavuşur.) (Taberani)

(İnsana verilen en hayırlı şey, güzel ahlaktır.) (İbni Hibban)

(Güzel ahlaklı olmak, kişinin saadetindendir.) (Beyheki)

(Güzelin güzeli, güzel ahlaktır.) (İbni Asakir)

(En iyiniz, ahlakı en güzel olanınızdır.) (Buhari)

(Kıyamette, terazide güzel ahlaktan daha ağır gelen başka şey yoktur.) (Tirmizi)

Huy:

1645 - Hz. Muâz İbnu Cebel (radıyallâhu anh) anlatıyor: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) bana: "Ey Muâz, insanlara karşı iyi ahlâklı ol!" dedi." (Muvatta, Hüsnü'l-Hulk 1.)

1646 - Hz. Ebu Hüreyre (radıyallâhu anh) anlatıyor: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki: "Mü'minler arasında imanca en kâmil olanı, ahlakça en güzel olanıdır. En hayırlınız da ailesine hayırlı olandır." (Tirmizî, Rad 11, (1162); Ebu Dâvud, Sünnet 16, (4682).

1647 - Hz. Ebu'd-Derdâ (radıyallâhu anh) anlatıyor: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki: "Kıyâmet

günü, mü'minin mizanında güzel ahlaktan daha ağır basan bir şey yoktur. Allah Teâla hazretleri, çirkin düşük söz ve davranış) sahiplerine buğzeder." (Tirmizî, Birr 62, (2003, 2004); Ebu Dâvud, Edeb 8, (4799);

Tirmizî'nin bir rivayetinde şöyle denmiştir: "Güzel ahlâk sahibi, ahlâkı sayesinde, namaz ve oruç sahibinin derecesine ulaşır."

1648 - Hz. Câbir (radıyallâhu anh) anlatıyor: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki: "Bana en sevgili olanınız, kıyamet günü de bana mevkice en yakın bulunacak olanınız, ahlâkça en güzel olanlarınızdır. Bana en menfur olanınız, kıyamet günü de mevkice benden en uzak bulunacak olanınız, gevezeler, boşboğazlar ve yüksekte atanlardır." (Cemaatte bulunan bâzıları): "Ey Allah'ın Resûlü! Yüksekte atanlar kimlerdir?" diye sordular. "Onlar mütekebbir (büyüklük taslayan) kimselerdir!" cevabını verdi." (Tirmizî, Birr '77, (2019).

Teşkilatçılık da ve tebliğdeki büyük sıkıntılardan biri de şüphesiz bu iki vasfı teessüm ve yumuşaklıktır.

Karakter yapısı biraz sert ve ters olan bir kardeşi önemli bir cemiyetin bina alımı için gönderirsiniz, cemaati davaya bağlayıp sonuç alacağı yerde, bir de bakarsınız tam tersi, kırıcı ve kuralcı davrandığından bu hayırlı faaliyeti terzyüz edilmiş olarak karşınıza çıkarır. Yıllar sonraya o davranışın etkileri devam eder, birileri o kardeşinizin adına daima davayı ve mensuplarınızı gereksiz yere savunmak zorunda kalır.

Aslında böyle bir göreve giden teşkilatçı kişiler, kendilerine verilen talimatın dışına çıkmadan, ilgili birim ve kimseler ile bir istişare edelimde tekrar geliriz, demesi daha isabetli olurdu.

8. Hediyeleşmek

Kur'anda hediye:

(En'am:6/84) Biz ona İshak'ı ve Yakub'u da hediye ettik: Hepsine de doğru yolu gösterdik. Nitekim daha önce Nuh'a ve onun soyundan Davud'a, Süleyman'a, Eyyub'a, Yusuf'a, Musa'ya ve Harun'a da yol göstermiştik. Biz güzel davrananlara böyle karşılık veririz.

Hadislerde hediyeleşmek:

5744 - Hz. Ebu Hureyre radiyallahu anh anlatıyor: *"Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm buyurdular ki:*

"Hediyeleşin, zira hediye, kalpteki kuşku­ları giderir. Komşu kadın, komşusu kadından gelen (hediye­yi) hakir görmesin, bir koyun paçası olsa bile." (Tirmizî, Vela ve'l-Hibe 6, (2131).

5745 - Hz. Aişe radiyallahu anhâ anlatıyor: *"Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm, hediye­yi kabul eder, ona karşılıkta bulunurdu."* (Buhari, Hibe 11; Ebu Dâvud, Buyû' 87, (3536); Tirmizî, Birr 34, (1954).

5746 - Hz. Enes radiyallahu anh anlatıyor: *"Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm buyurdular ki:*

"Bana bir koyunun inciğe kadar ayağı hediye edilse kabul ederim, böyle bir yemeği yemeye çağırılısam icabet ederim." (Tirmizi, Ahkâm 10, (1338).

5747 - Hz. Ali radiyallahu anh anlatıyor: *"Kisra Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm'a bazı şeyler hediye etti, Aleyhissalâtu vesselâm ondan bu hediyeleri kabul etti. Diğer krallar da ona hediye­de bulundular, o da onlardan bunu kabul etti."* (Tirmizî, Siyer 23, (1576).

Teşkilatçı ve tebliğci kişiler aynı zamanda hediyeleşme nezaketini yerinde kullanmalıdır. Bazen basit bir hediye uzun zaman unutulmayacak dostlukları meydana getirmek-

tedir. Bir hatıramı hiç unutamıyorum: 'Hacc ziyareti için gittiğim Medine-i Münevvere de Türkiye'den gelmiş, islami tahsil yapmakta olan bir grup genç ile bir sohbet yapmıştık. Sohbetin sonunda talebelere birer kalem hediye vermiştik. Aradan üç sene geçtikten sonra tekrar Medineye görev için gittiğimiz de bir talebe şunları ifade etmişti; "Her kalemi kullandığımda sizleri hatırlıyordum ve sizlere dua ediyordum", demişti.

İnsan olarak fitratımızda var olan hatırlanmak duygusu olduğu malumdur. Bizde bu basit bir hediye ile hatırlanmaktan mutlu olduk. Bu satırları yazarken aradan geçen 6 yıla rağmen o talebelerden bazıları ile hala bayramlar da vb.. Kısa mesajlar ve email ile irtibatımız devam etmektedir!

Ayrıca bu talebelerden birisi ile bu dostluğumuzdan dolayı bir teşkilat çalışmasında, üç gün çeşitli ziyaret ve çalışmalar için kendisinden en güzel şekilde faydalandık.

Peygamber Efendimizin, (s.a.v.) "*Hediyeleşin, zira hediyeye, kalpteki kuşku ları giderir*" hadisi de kadar da isabetlidir. Hediyeleşmek hem bir medeniyet gereği hem de nezaket örneğidir. Karşınızdaki muhatabınıza değer verdiğinizin en açık bir delilidir. Teşkilat ve tebliğci için hediyeleşmenin pek çok müsbet sonucunu tecrübelerimiz ile de bizatihi şahit olduk. Bilhassa Avrupa da yaşayan insanlar da ekonomik imkanların geniş olması hediyeleşme kültürünü de beraberinde getiriyor. Bu nimetleri bir müslüman insan en güzel bir şekilde kullanmalı ve davasına katkıda bulunmalıdır. İnsanların psikolojisinin de, hizmette önde gördükleri kişilerden basit hediye almaları, davaya daha sıkı tutunmaları ve katkıda bulunmalarını sağlamaktadır.

9. Sadakat

Kur'an-ı kerim'de, doğruluktan ve doğruluğun faziletinden bahseden pek çok ayet-i kerime vardır. Bu ayetler mü'minlerin sadıklarla beraber olmalarını emreder.

Allah (cc) Ayetlerde sadakat hakkında şöyle buyuruyor:

Maide: 5/119- Allah buyurdu ki: "Bu, sadıklara doğruluklarının fayda sağladığı gündür. Onlar için altlarından ırmaqlar akan, içinde ebedî kalacakları cennetler vardır". Allah onlardan razı olmuş, onlar da O'ndan razı olmuşlardır. İşte büyük kurtuluş budur.

Ahzab: 3/23- Müminlerdendir o erler ki Allah'a verdikleri ahde sadakat gösterdiler. Kimi adağını ödedi (canını verdi), kimi de beklemektedir. Onlar, ahidlerini hiç değiştirmediler.

Saffat: 7/105- "Rüyana gerçekten sadakat gösterdin, şüphesiz ki, biz iyilik yapanları böyle mükafatlandırırız."

Muhammed: 47/ 21- Onların vazifesi itaat ve güzel söz söylemektir. Sonra iş kesinleşince Allah'ın emrine sadakat göstereceklerdir, elbette kendileri için daha hayırlı olurdu.

Doğruluğun esası; bir şeyin husule gelmesi, tamamlanması, kuvvetinin kemale ermesi, kısımlarının bir araya toplanmasıdır. İbnül Kayyım el-Cevzi Medaricinde aynı şeyi söyler. Doğruluk, niyet, söz ve amelde olur.

a) Niyetde doğruluk: son derece azimli olmak ve Allah'a yönelmek için iradeyi kuvvetlendirmek ve engelleri aşmaktır. Bu ise, Allahın farz kıldığı şeylere koşmakla elde edilir. Bunun başında Allah yolunda cihad gelir. Cihadın her türü de Allah'a davettir. Davete mani olan herkes, dünyada gördüklerinden başka bir şey bilmezler ve inanmazlar. Onların ulaştıkları bilgi derecesi budur. Gerçekte bu ise cehalet ve nefsanî arzusunun ta kendisidir.

b) Sözde doğruluk: Dilin hakkı ve doğruyu söylemesidir. Dil böyle alışınca artık hiç bir batıl şey konuşmaz.

c) Amelde doğruluk: Şer'i yollara uyarak Rasulullah (s.a.v.)'e tabi olmak suretiyle olur. Müslüman, sözde, niyette ve amelde sadakatı gerçekleştirince, sıddıkiyet derecesine ulaşır. Bu derece ise Cenab-ı Hakk'ın mü'min kullarından istediği, Rasulullah (s.a.s.)'e hitap yönelttiği bir derecedir. **İsra: 17/ 80- (Ey Muhammed!) De ki: "Rabbim! Beni, takdir ettiğin yere gönül rahatlığı ve huzur içinde koy ve çıkacağım yerden de dürüstlikle ve selamtle çıkmamı sağla. Bana katından yardım edici bir kuvvet ver."** Gönül rahatlığı (sıdk) girdirisi ve çıkarışı demek, müslümanın her hangi bir işe girişip başlamasının ondan çıkışı ve onu terkinin, Allah için ve Allah ile olması demektir. Yani yaptıkları ve yapmadıkları Allahın rızasına bağlıdır. Kul, bunları eda ederken Allah'tan yardım dileyerek yapar. Maksudı da Allah'ın rızasıdır, gaye-side yalnız Allah'tır. **En'am: 6/162- De ki: Benim namazım, ibadetim, hayatım ve ölümüm hep âlemlerin Rabbi Allah içindir.**

En'am:6/163- Onun ortağı yoktur. Bana böyle emrolundu ve ben müslümanların ilkiyim.

Müslüman sıddıkiyetin bu derecesine erişince, hayatta onun nazarında rağbet edilecek başka bir gaye kalmaz. Ancak onun hayatta kalışı, Allah'ın rızasına vesile olacaksa, hayatta kalmayı tercih eder. Şayet bu gayeyi kaçırrır veya elde edemeyeceğini anlarsa, hayattan yüz çevirir ve ölümü ister. Ömer ibni hattap (Hz. Ömer, r.a.)'in söyle dediği rivayet edilir: ' Üç şey olamasa idi dünyada kalmayı istemezdim.

- Allah yolunda iyi cins atlar sırtında savaşmak,
- Gece ibadetinin meşakkat ve zorluğuna katlanmak,
- Sözün temizini, hurmanın temizini seçer gibi seçen

kimselerle düşüp kalkmak'. Halife Hz. Ömer arzu ettiği bu üç şeyle cihad, namaz ve faydalı ilmi kastetmektedir. Bütün bunlar Rab'ı razı edecek şeylerdir.

Sadık bir müslüman davetçinin doğruluğu, yüzünden ve sesinden belli olur. Rasulullah'ı tanımadan evvel onunla konuşan kimseler şöyle derlerdi: 'Vallahi, bu bir yalancı yüzü ve sesi değildir'. (Tezkiret-ü'd-Duat, el-Behiyyu'l-Huli)

Şüphesiz ki davetçinin yüzünde ve sesinde doğruluk eserinin görülmesi, muhatabına tesir eder. Onun sözünü kabule, ona saygı duymaya sevkeder. Ancak muhatapları son derece kör kalpli kimseler ise, onlara tesir etmez.

Ne olursa olsun, beyan ettiğimiz manada sadakat, müslüman için ve Allah'a davet eden herkes için zaruridir. Çünkü imanun esası doğruluk, münafıklığın esası da yalandır. Davetçi ve teşkilatçının yalancı olması mümkün olamaz. Peygamber (s.a.v.)'in buyurdıkları gibi yalan, ahlaksızlığa sevk eder. Ahlaksız bir kimsenin davetçi ve islami manada teşkilatçı olması mümkün olabilir mi?

(Bak geniş bilgi için: İslam Davetinin Esasları: Abdulkerim Zeydan: Sayfa 65-67)

10. Sabır

Sabır Hakkındaki Ayet-i Kerîmeler

İmam Ahmed, "Allah Teala sabrı Kur'an-ı Kerimin doksan yerinde zikretmiştir." demişti. Biz sabrın neveleri hakkındaki ayetleri zikredeceğiz. Sabrın bir çok neveleri vardır.

Birinci bölümde bizzat sabır emredilmiştir. Allah Teala, "Sabret. Senin sabrın da ancak Allah'ın yardımı ile dir." (Nahl/127); diğer bir ayette de, "Rabbi'nin hükmüne sabret." (Tur/4) buyurmuştur.

İkinci bölümde, bir emrin zıddı yasaklanmıştır. Nitekim Allah Teala, "O kafirler hakkında (azap için) acele etme." (Ah-kaf/35); diğer bir ayette "(Savaşta) gevşemeyin ve (Uhud bozgununa) üzülmeyin." (Al-i İmran/139); diğer bir ayette de, "Balığın sahibi (Yunus (a.s.) gibi (aceleci) olma." (Kalem/48)

buyurmuştur. Netice olarak, yasak edilenlerin hepsi emredilen sabra zıddır.

Üçüncü bölümde, kurtuluş sabra bağlanmıştır. Nitekim Allah Teala, "Ey iman edenler.' Sabredin ve sabır yarışında düşmanlarınızı geçin/ (cihad için hazır ve) rabıtalı bulunun. Hem Allah'dan korkun ki, kurtulmuş olasınız." (Al-i îmran/200) buyurmuştur. Allah Teala Hazretleri kurtuluşu, bu ayet-i kerimede geçenlerin hepsinin yapılmasına bağlamıştır.

Dördüncü bölümde, sabreden mükafatının diğer amel edenlerin mükafatından kat kat fazla olduğu haber verilmiştir. Nitekim Allah Teala, "Ancak sabreden kimselere mükâfatlar' hesapsız verilecektir." (Zümer/10) buyurmuştur. Süleyman b. Kasım demiştir ki, "Ayet-i kerimede 'Sabredenlere mükâfatlar (şarıl şarıl dökülen bir su gibi) hesapsız verilecektir' buyurulmuş olduğundan, her amelin sevabı bilinir ama sabın sevabı bilinmez."

Beşinci bölümde, dinde önder olmak, sabra ve yakîne bağlanmıştır. Nitekim Allah Teala, "İçlerinden de sabır ettikleri için emirimizle doğru yolu gösterecek Önderler yetiştirdik. Onlar ayetlerimizi çok iyi biliyorlardı" (Secde/24) buyurmuştur. Bu ayet-i kerimede dinde Önderliğin sabır ve kesin bilgi (yakın) ile elde edileceği açıklanmıştır.

Altıncı bölümde, Allah Teala'nın sabredenlerle beraber olduğu beyan edilmiştir. Nitekim Allah Teala, "Hiç şüphe yok ki Allah sabredenlerle beraberdir." (Bakara/153) buyurmuştur.'

Yedinci bölümde, Allah Teala şu üç şeyin yalnız sabredenlere verileceğini beyan etmiştir. Bunlar da, Allah'ın onlara mağfiret etmesi, rahmet etmesi ve hidayet etmesidir. Nitekim Allah Teala Hazretleri, "Sabredenleri müjdele, ki onlar başlarına bir bela geldiği zaman, "biz Allah'ın (dünyada takdirine teslim olmuş kulları)yız ve biz (ahirette de) yine

O'na döneceğiz?," derler. İşte onlara Rablerinden mağfiret ve rahmet vardır. Ve işte onlar hidayete erenlerin tâ kendileridir." (*Bakara/155-156-157*) buyurmuştur.

Selefi salihinden birisi, başına gelen bir musibetten dolayı kendisine ta'ziyeye gelenlere "Niçin sabretmeyecekmişim, Allah Teala sabredene üç hasletin verileceğim vadetmiştir ki bunlardan herbiri dünyadan ve dünyada bulunan her şeyden daha hayırlıdır." demiştir.

Sekizinci bölümde, Allah Teala sabrı yardımcı ve müdeleyici kılıp onunla yardım istenmesini emretmiştir. Nitekim Allah Teala Hazretleri, "Ey iman edenler! Sabırla ve namazla (Allah'dan) yardım isteyin." (*Bakara/153*) buyurmuştur. Denilmistir ki, sabrı olmayanın yardımcısı yoktur.

Dokuzuncu bölümde, Allah Taala yardımı sabra ve takvaya bağlamıştır. Nitekim Allah Taala Hazretleri, "Evet eğer sabreder ve itaatsizlikten sakınırsanız ve o anda müşrikler üzerinize gelirlerse, Rabbiniz size nişap beş bin melek ile yardım edecektir." (*Al-i İmran/125*) buyurmuştur. Bundan dolayı Resu-lullah (s.a.v.) "Bilmiş ol ki şüphesiz, yardım sabırla beraberdir." buyurmuştur.

Onuncu bölümde, Allah teala sabrın ve takvanın düşmanların hilelerine ve tuzaklarına karşı en büyük kalkan olduğuna ve kulun bunlardan daha büyük bir kalkan edinmediğini haber vererek şöyle buyurmuştur: "Eğer siz sabreder de korunursanız, onların hileleri size hiçbir zarar vermez." (*Al-i İmran/120*)

Onbirinci bölümde, Allah Teala cennette, sabredenlerin yanına meleklerin girip selam vereceklerini haber vererek, "Melekler her kapıdan yanlarına girecekler ve 'sabrettiğiniz için, (cennet) ne güzeldir!' diyeceklerdir" (*Ra'd/23-24*) buyurmuştur.

On ikinci bölümde, Allah Teala, kendilerine yapılan

cezanın misliyle cezalandırmalarını mubah kıldıktan sonra sabretmelerinin kendileri için daha hayırlı olduğuna yemin ederek, "Eğer bir ceza vermek isterseniz, size yapılanın misliyle verin. Ama sabrederseniz, and olsun ki, bu mutlaka sabredenler için daha hayırlıdır." (*Nahl/126*) buyurmuştur.

Cenab-ı Hak yeminini, "vcv" ile, sonra kasem "lâm"ı ile sonra cevaptaki "lâm" ile te'kit ederek sabretmenin daha hayırlı olduğunu açıklamıştır. Bunu inceden inceye düşünün.

Onüçüncü bölümde, Allah Teala mağrifeti ve büyük mükafatı sabır ile salih amele bağlamıştır. Nitekim Allah Teala Hazretleri, "Ancak, (her iki halde de) sabredip salih amel işleyenler müstesna. Onlar için bir mağfiret ve büyük bir mükafat vardır." (*Hud/11*) buyurmuştur.

Allah Teala sabredip salih amel işleyenleri, kendilerine bir musibet dokunduğunda umut kesip nankör olmakla ve bir nimet taddırıldığında da şımarıp böbürlenmekle yerilmiş olan insan nevinden istisna kılmıştır. İnsan yerilmekten ancak sabırla ve iyi amelle kurtulur. Nitekim mağfiret ve büyük mükafata ancak bunlarla erişilir.

Ondördüncü bölümde, Allah Teala, musibetlere sabretmeyi azmedilecek işlerden kılmıştır. Yani bu işler çok büyük çok şerefli olduğundan mutlaka yapılmaları gerekir. Nitekim Allah Teala Hazretleri, "Her kim sabreder ve suç bağışlarsa, işte bu, azmedilecek işlerdendir." (*Şura/43*) diğer bir ayette de, "(Lokman oğluna nasihat ederken şöyle demişti) iyiliği emret. Kötülüğü yasakla,. Başına gelen belaya sabret. Çünkü bunlar, kesin olarak farz kılınan işlerdendir." (*Lokman/17*) buyurmuştur.

Onbeşinci bölümde, Allah Teala mü'minlere yardımı ve zaferi va'd etmiştir. Bu va'd, ilm-i ezelde verilmiş olan vaaddir Allah Teala Hazretleri, mü'minleri yardım ve zafere ancak sabretmeleri sebebiyle ulaştıracağını haber vererek

şöyle buyurmuştur, "Rabbinin, İsrailoğullarına olan o güzel va'di, sabretmeleri sebebiyle, tamamen yerine getirildi." (A'raf/137)

Onaltıncı bölümde, Allah Teala, muhabbetini sabra ve sabırlılara bağlayarak, "Nice peygamberler (geçti ki) beraberlerinde bir çok alimler savaştı. Ama Allah yolunda başlarına gelenlerden gevşeyip, za'fa düşmediler, miskinlik etmediler. Allah sabredenleri sever." (Ali İmran/146) buyurmuştur. '

Onyedinci bölümde, Allah Teala, Kitabının iki yerinde, Önce hayır hasletlerine ancak sabredenlerin kavuşturulacağını haber vererek, "Kendilerine ilim verilenler, 'yazıklar olsun size! İman edip, salih amel işleyenler için Allah'ın sêva-bı daha hayırlıdır. Ona ise ancale sabredenler kavuşturulur' dediler." (Ka-sas/80); sonra, kuluna, kötülüğü en güzel şekilde önlemesini emretmiş, bunu yaptığı takdirde Kendisi'yle arasında düşmanlık bulunan kimsenin yakın bir dost gibi olacağını haber verdikten sonra şöyle buyurmuştur, "Bu rütbeye ise, ancak sabredenler kavuşturulur. Bu rütbeye ancak büyük nasip sahibi kavuşturulur." (Fussilet/35).

Onsekizinci bölümde, Allah Teala ayetleriyle, ancak sabredip, şükredenlerin faydalanıp, öğüdü kabul edeceklerini haber vererek, "And olsun ki, biz Musa'yı, 'kavmini karanlıklardan nura çıkar ve onları Allah'ın (nimet) günlerini hatırlat' diye mucizelerimizle gönderdik. Şüphesiz ki, bunda çok sabırlı, çok şükreden, her kimse için ibretler vardır." (İbrahim/5); diğer bir ayette, "Baksana! Size ayetlerinden bazılarını göstermek için, Allah'ın nimetiyle gemiler, denizde akıp gidiyor! Şüphesiz bunda, her şükreden sabırlıya bir çok ibretler vardır." (Lokman/31), diğer bir ayette, "Biz de onları masallara çevirdik ve kendilerini darmadağın ettik. Şüphesiz ki, bunda, çok şükreden her sabırlı için ibretler vardır." (Sebe'/19); diğer bir ayette de "O'nun ayetlerinden biri de,

denizde dağlar gibi akıp giden-gemilerdir. Dilerse rüzgarı durduruverir de, gemiler suyun üstünde durakalırlar. Şüphesiz bunda çok sabırlı, çok şükreden herkes için bir çok ibretler vardır." (Şura/32, 33) buyurmuştur. Kur'an-ı Kerimin dört yerinde zikredilen bu ayetler Allah Teala'nın ayetlerinden ancak şükredip sabredenlerin faydalanacağını bildirmektedir.

Ondokuzuncu bölümde, Allah Teala kulu Eyyüb'ün sabrını en güzel şekilde överek, "Doğrusu biz, onu sabırlı bulduk o, ne güzel kuldu! o, gerçekten Allah'a yoleliydi" (Sad/44) Allah Teala Hazretlerinin Eyyüb aleyhisselamı sabırlı bulmakla onun güzel bir kul olduğunu açıklaması başına bir bela gelip de sabretmeyenin fena olduğunu bildirir.

Yirminci bölümde, Allah Teala, iman etmeyenlerin, hak ve sabır ehlinden olmayanların hepsinin zarar ve ziyanda olduklarına hükmetmiştir. Nitekim Allah Teala, "Asra yemin ederim ki, insan kesin bir ziyandadır. Ancak iman edenlerle güzel amel (ve hareketlerde bulunanlar, bir de birbirine hakkı tavsiye, sabrı tavsiye edenler böyle değildir." Buyurmuştur. Bundan dolayı İmam Şafii demiştirki, "Eğer insanlar bu sûre ile amel etmiş olsaydı, bu sûre onlara yeter artardı. Çünkü kulun olgunluğu, ilim kuvvetiyle amel kuvvetinin olgunluğuna bağlıdır. Bunlar da iman ile salih ameldir. Nitekim kul, kendi nefsinin olgunlaştırmaya muhtaç olduğu gibi, başkasını da olgunlaştırmaya muhtaçtır. Bu da hakkı tavsiye ve sabrı tavsiye etmesidir. Bunların aslı, esas ve temeli de sabırdır.

Yirmibirinci bölümde, Allah Teala, sağ ehlini, sabırlılar ve merhametliler olarak tahsis etmiştir. Onlar sabır ile merhamet kendilerinde bulunduğu gibi, başkalarına da bunları tavsiye ederler. Nitekim Allah Teala Hazretleri, "İman edip, birbirine sabır tavsiye edenlerden ve merhameti tavsiye

edenlerden olun." (*Beled/17*) buyurmuştur. Bu ayet-i kerime, sabır ile merhamet vasıflarının ancak sağ ehlinde bulunduğu açıklanmıştır. İnsanlar bu vasıfların kendilerinde bulunmalarına göre dört kısımdır.

Birinci kısım, bu iki vasıf kendilerinde bulunanlardır. Bunlar, insanların en hayırlılarıdır. İkinci kısım, kendilerinde bu iki vasıf bulunmayanlardır. Bunlar da insanların en şerlileridir. Üçüncü kısım, kendilerinde sabır bulunup merhamet bulunmayanlardır. Dördüncü kısım, kendilerinde merhamet bulunup sabır bulunmayanlardır. Üçüncü kısım ile dördüncü kısımda bulunan İnsanlar, birinci kısımdakilerden daha aşağı derecede ama ikinci kısımdakilerden biraz üst derecede bulunurlar.

Yirmi ikinci bölümde, Allah Teala sabrı, İslam'ın esaslarına ve imanın makamlarına yakın kılmıştır. Nitekim Allah Teala Hazretleri sabrı, namaza yakın kılarak, "Sabır ve namazla (Allah'tan) yardım isteyin." (*Bakara/45*) buyurmuştur. Yine Allah Teala Hazretleri sabrı her çeşit salih amele tek tek yakın kılarak, "Sabredenler ve salih amel işleyenler müstesna." (*Hud/ II*); sabrı takvaya yakın kılarak, "Şu muhakkak ki, her kim takva yoluna gider ve sabrederse bilsin ki, Allah iyilik edenlerin mükafatını zayi etmez." (*Yusufl/90*); sabrı kesin bilgiye yakın kılarak, "Sabrettikleri için, emrimizle doğru yolu görecek önderler yetiştirdik. Onlar, ayetlerimizi kesin olarak biliyorlardı." (*Secde/24*); sabrı doğru söylemeye yakın kılarak, "Doğru söyleyen erkekler, doğru söyleyen kadınlar, sabreden erkekler, sabreden kadınlar" (*Ahzab/35*) buyurmuştur.

Allah Teala sabrı, muhabbetine, beraber olmasına, nusret ve yardım etmesine, güzel mükafat vermesine sebep kılmıştır. Bunların sadece bir kısmı bile sabrın ne şerefli ve ne faziletli olduğuna kifayet eder. Allah her şeyi iyi bilir.

Savaşta Sabretmek

Ali İmran: 3/ 200- Ey iman edenler! Sabredin, düşmanlarınıza karşı sebat gösterin, nöbet bekleyin, Allah'dan gereğince korkun ki, kurtuluşa eresiniz.

Bela ve Musibetlere Sabretmek!

Bakara: 2/ 155- Çaresiz biz sizi biraz korku, biraz açlık, biraz da mallardan, canlardan ve ürünlerden eksiltme ile imtihan edeceğiz. Müjdele o sabredenleri!

Şura: 42/43- Her kim de sabreder ve kusuru bağışlarsa, işte bu elbette azmedilecek işlerdendir.

Muhammed:47/31- Andolsun ki, biz içinizden cihad edenlerle sabredenleri ortaya çıkarıncaya ve yaptıklarınızla ilgili haberlerinizi açıklayıncaya kadar sizi deneyeceğiz.

Secde: 32/24- Onların içinden, sabrettikleri zaman bizim emrimizle doğru yola ileten önderler yetiştirmiştik. Onlar, bizim âyetlerimize kesin bir şekilde inanıyorlardı.

Enfal: 8/46- Ayrıca Allah'a ve Resulü'ne itaat edin. Ve birbirinizle didişmeyin. Sonra içinize korku düşer ve kuvvetiniz elden gider. Sabırlı olun, çünkü Allah sabredenlerle beraberdir.

Zümer: 39/10- Ey Muhammed! Tarafımdan söyle: "Ey iman eden kullarım! Rabbinizden korkun. Bu dünyada güzellik yapanlara bir güzellik vardır. Allah'ın yeryüzü geniş-tir. Ancak sabredenlere mükafatları hesapsız ödenecektir."

Hud: 11/ 115. Ve sabret! Çünkü Allah iyilik edenlerin mükafatını yitirmez.

Nahl: 16/ 127- (Ey Peygamber!) Sabret! Sabrın da ancak Allah'ın yardımı ile dir. Onlardan dolayı üzülmel! Kurdukları tuzaklardan telaş edip sıkıntıya düşmel!

Kehf: 18/28- Nefsince de, sabah akşam rızasını isteyerek Rablerine yalvaranlarla beraber candan sabret. Sen dünya

hayatının süsünü isteyerek onlardan gözlerini ayırma. Kalbini, bizi anmaktan gafil kıldığımız, nefsinin kötü arzusuna uymuş ve işi hep aşırılık olan kimseye uyma.

Mümin: 40/55- O halde sabret. Çünkü Allah'ın vaadi haktır. Hem günahından dolayı istiğfar et ve akşam sabah Rabbini hamdiyle tesbih et.

Mümin: 40/77- Ey Muhammed! Sen sabret, şüphesiz Allah'ın vaadi haktır, mutlaka gerçekleşecektir. Onlara yaptığımız tehdidin bir kısmını sana göstersek de veya seni vefat ettirsek de onlar mutlaka döndürülüp bize getirileceklerdir.

Şura: 42/33- Eğer O dilerse rüzgarı durdurur da yelkenle giden gemiler denizin üzerinde duruverirler. Şüphesiz ki bunda sabırlı olan ve çok şükreden kimseler için nice ibretler vardır.

Tur: 52/48. Rabbinin hükmüne sabret. Çünkü sen gözlerimizin önündesin. Kalktığın zaman Rabbini hamd ile tesbih et.

Hakaret ve Saldırlara Sabretmek:

Ali İmran: 3/186- Muhakkak siz, mallarınız ve canlarınız hususunda imtihan olunacaksınız. Sizden önce kendilerine kitap verilenlerden ve Allah'a ortak koşanlardan size eziyet verici bir çok söz işiteceksiniz. Eğer sabreder ve Allah'dan gereği gibi korkarsanız, şüphesiz işte bu azmi gerektiren işlerdendir.

Ali İmran: 3/195- Rableri onlara şu karşılığı verdi: "Ben, erkek olsun, kadın olsun, sizden, hiçbir çalışanın amelini zayi etmeyeceğim. Sizler birbirinizdensiniz. Göç edenler, yurtlarından çıkarılanlar, yolunda eziyet edilenler, savaşanlar ve öldürülenler... Onların günahlarını elbette örteceğim ve Allah katından bir mükafat olmak üzere, onları altından ırmaklar akan cennetlere de koyacağım. En güzel mükafat Allah katındadır".

Enam:6/10- Senden önce de peygamberlerle alay edilmişti. Fakat onlardan alay edenleri, alay ettikleri şey kuşatıverdi.

Yunus: 10/109- Sana vahyolunana uyl Ve Allah hükmünü verinceye kadar sabret. Çünkü O, hüküm verenlerin en hayırlısıdır.

Hicr: 15/97- Gerçekten biliriz ki, onların söylediklerine göğsün daralıyor. 98- O halde Rabbini hamd ile tesbih et. Ve secde edenlerden ol.

Araf: 7/127- Firavun kavminin ileri gelenleri dediler ki: "Seni ve ilâhlarını terketsinler de yeryüzünde fesat çıkarsınlar diye mi Musa'yı ve kavmini serbest bırakacaksın?" Firavun da dedi ki: "Onların oğullarını öldüreceğiz, kızlarını sağ bırakacağız ve onlar üzerinde kahredici bir üstünlüğe sahibiz."

Araf: 7/128- Musa, kavmine dedi ki: "Allah'ın yardımını ve lütfunu isteyin ve sabır gösterin. Şüphesiz ki yeryüzü Allah'ındır. Kullarından dilediğini ona mirasçı kılar. Sonunda kurtuluş müttakilerindir."

Enam: 6/34- Senden önce de peygamberler yalanlanmıştı. Kendilerine yardımımız gelinceye kadar yalanlanmaya ve eziyet olunmaya sabrettiler. Allah'ın sözlerini değiştirecek hiçbir kimse yoktur. Şüphesiz ki sana, peygamberlerin haberlerinden bir kısmı gelmiştir.

Hadisler de Musibete Sabır:

6452 - Ebu Ümame radiyallahu anh anlatıyor: "Resulullah aleyhissalatu vesselam buyurdular ki: "Allah Teala hazretleri şöyle der: "Ey Ademoğlu! İlk sadme sırasında sabreder, buna benim mükafaat vereceğimi ümid edersen, ben cennet dışında bir sevaba razı olmayacağım."

6453 - Hz. Aişe radiyallahu anha anlatıyor: "Resulullah aleyhissalatu vesselam kendisi ile halk arasında bulunan bir

kapıyı açtı -veya perdeyi kaldırdı- halkın Hz. Ebu Bekir'in arkasında namaz kıldığını gördü. Onların bu iyi hali sebebiyle ve onlarda bu gördüğünü, kendinden sonra Allah'ın devam ettireceği ümidiyle Allah'a hamd etti ve dedi ki: "Ey insanlar! İnsanlardan veya mü'minlerden her kim bir musibete düşer olursa, başına gelen musibetin şiddetini benim sebebimle maruz kaldığı musibetle hafifletsin. Çünkü, benden sonra, ümmetinden hiç kimse, benim musibetimden daha şiddetli bir musibetle karşılaşmayacaktır."

6454 - Hz. Hüseyin radiyallahu anh anlatıyor: "Resulullah aleyhissalatu vesselam buyurdularki: "Bir musibete uğrayan kimse, bilahare o musibeti hatırlayarak inna lillahi ve inna ileyhi raciun diye istircada bulunsa, o musibetin vakti çoktan geçmiş bile olsa, Allah bu istircası sebebiyle, ona, musibetin geldiği ilk günün sevabını aynen verir."

Hadis: Peygamber Efendiz (s.a.v.) İsa peygamber diyor ki; Sevdiklerinize ancak sevmediklerinize karşı sabırlı olmakla kavuşabilirsiniz.

3207 - Hz. Enes (radiyallahu anh) anlatıyor: "Resulullah (aleyhissalâtu vesselâm), (ölen) çocuğu için ağlamakta olan bir kadına rastlamıştı:

"Allah'tan kork ve sabret!" buyurdu: Kadın (ızdırabından kendisine hitab edenin kim olduğuna bile bakmadan):

"Benim başıma gelenden sana ne?" dedi. Resulullah (aleyhissalâtu vesselâm) uzaklaşınca, kadına:

"Bu Resulullah idi!" dendi. Bunun üzerine, kadın çocuğun ölümü kadar da söylediği sözden dolayı (utanıp) üzüldü. (Özür dilemek için) doğru aleyhissalâtu vesselâmın kapısına koştu: Ama kapıda bekleyen kapıcılar görmedi, doğrudan huzuruna çıktı ve:

"Ey Allah'ın Resulü, (o yakışsız söz) sizi tanımadan sarfettim (bağışlayın!)" dedi. Aleyhissalâtu vesselam:

"Makbul sabır, musibetle karşılaştığın ilk andakidir" buyurdu." (Buhari; Cenâiz 43; 7, 32, Ahkâm 11; Müslim, Cenâiz 14, (626); Ebu Dâvud, Cenâiz 27, (3124); Tirmizi, Cenâiz 13, (987); Nesâî; Cenâiz 22, (4, 22).

3208 - Ümmü Seleme (radıyallahu anhâ) anlatıyor: "Resulullah (aleyhissalâtu vesselâm)'ı şunları söylerken işittim:

"Kendisine bir musibet gelen müslüman Allah'ın emrettiği: "İnnâ lillahi ve innâ ileyhi râci'ün, Allahümme ecirni fi musibeti vahluf li hayran minhâ. "Biz Allah'ınız ve ancak O'na döneceğiz. Bana bu musibetim için ücret ver. Ve bana bunun arkasından daha hayırlısını ver" derse Allah o musibeti alır ve mutlaka daha hayırlısını verir."

Ümm-ü Seleme der ki: "Ebu Seleme (radıyallahu anh) vefat ettiği zaman ben: "Ebu Seleme'den daha hayırlı olan hangi müslüman var? Resulullah (aleyhissalâtu vesselâm)'a ilk hicret eden hâne, onun hânesiydi" dedim. Ben bunu söyledikten sonra Allah, onun yerine bana Resulullah (aleyhissalâtu vesselâm)'ı verdi. Şöyle ki: Resulullah (aleyhissalâtu vesselâm), bana Hâtib İbnu Ebi Belte'a'yı göndererek kendisi için beni istetti. Ben: "Benim (küçük) bir kız çocuğum var, ayrıca ben kıskanç bir kadıyım. (Resulullah'ın ise birçok hanımı var, imtizacsızlıktan korkarım)" diye cevap verdim. Resulullah (aleyhissalâtu vesselâm):

"Kız çocuğuna gelince, Allah'a dua ederiz, onu kendisinden müstağni kılar, kıskançlığı için de Allah'a gidermesini dua ederim" buyurdular." (Müslim, Cenâiz 3, (918); Muvatta; Cenâiz 42, (1, 236); Ebu Dâvud, Cenâiz 22, (3119); Tirmizi, Da'avât 88; (3506).

3209 - Ebu Sinân anlatıyor: "Oğlum Sinan'ı defnettiğimde kabrin kenarında Ebu Talha el-Havlani oturuyordu. Defin işinden çıkınca bana:

"Sana müjde vermeyeyim mi?" dedi. Ben:

"Tabii, söyle!" dedim.

"Ebu Musa el-Eş'ari (radıyallahu anh) bana anlattı" diye söze başlayıp Resulullah'ın şu sözlerini nakletti:

"Bir kulun çocuğu ölürse, Allah meleklerle şöyle söyler:

"Kulumun çocuğunu kabzettiniz mi?"

"Evet" derler.

"Yani kalbinin meyvesini elinden mi aldınız?" Melekler yine:

"Evet" derler. Allah tekrar sorar:

"Kulum (bu esnâda) ne dedi?"

"Sana hamdetti ve istircâda bulundu" derler. Bunun üzerine Allah Teâla hazretleri şöyle emreder:

"Öyleyse, kulum için cennette bir köşk inşa edin ve bunu Beytu'l-hamd (hamd evi) diye isimlendirin." (Tirmizi; Cenâiz, 36; (1021)

Belaya Sabır:

7173 - Ebu Sa'îdi'l-Hudrî radıyallahu anh anlatıyor: "Resûlullah aleyhissalatu vesselam hasta yatmakta iken yanına girdim. Elimi üzerine koydum, hararetini, yorganın üstünden elimin altında hissettim. "Ey Allah'ın Resülü! Hararetiniz çok fazla!" dedim.

"Biz (peygamberler) böyleyiz. Belalar bize katmerli gelir, buna mukabil ücretleri de katmerli verilir" buyurdular.

"Ey Allah'ın Resülü! Hangi insanlar en çok bela çekerler?" dedim. "Peygamberler!" buyurdular.

"Ey Allah'ın Resülü! Sonra kimler?" dedim.

"Sonra sâlihler! buyurdular ve açıkladılar: Onlardan biri fakirliğe öylesine müptelâ olur ki, kendini örten abadan başka birşey bulamaz. Onlar, sizin bollukla sevindiğiniz gibi fakirlikle sevinirler."

7174 - Hz. Enes radıyallahu anh anlatıyor: "Uhud

(savaşı) gününde Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm'ın bir dişi kırıldı ve başından yaralandı. Kan yüzüne akmaya başladı. Yüzündeki kanı hem siliyor hem de: "Kendilerini Allah'a çağıran peygamberlerinin yüzünü kana boyayan bir kavim nasıl ıslah olur?" diyordu. Allah Teâla hazretleri (sanki bu sözleri tevekküle uygun bulmayarak) şu ayeti inzal buyurdu:

"Kullarımın tedbir ve idaresinden senin elinde birşey yoktur ve sen onların inkârlarından mes'ul değilsin. Allah dilerse onlara tevbe nasip eder, dilerse zalim oldukları için onlara azab verir" (Âl-i İmran 128).

3212 - Atâ İbnu Ebi Rabâh rahimehullah anlatıyor: "İbnu Abbâs (radıyallahu anhümâ) bana:

"Sana cennet ehlinden bir kadın göstermeyeyim mi?" dedi. Ben de: "Evet göster!" dedim.

"İşte dedi, şu siyah kadın var ya, o, Resulullah'a gelip: "Ben saralıyım, (nöbet gelince) üstümü başımı açıyorum, Allah'a benim için dua ediver (hastalıktan kurtulayım)" dedi. Aleyhissalâtu vesselâm; "Dilersen sabret, sana cennet verilsin, dilersen sana şifa vermesi için Allah'a dua ediveririm" dedi. Kadın: "Öyleyse sabredeceğim, ancak üstümü başımı açmamam için dua ediver" dedi. Resulullah da ona öyle dua etti." (Buhari, Marzâ 6; Müslim, Birr 54; (2576).

3213 - Atâ İbnu Yesâr rahimehullah anlatıyor: "Resulullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki: "Kul hastalandığı zaman Allah Teâlâ hazretleri ona iki melek gönderir ve onlara: "Gidin bakın, kulum yardımcılarına ne diyor bir dinleyin!" der. Eğer O kul, melekler geldiği zaman Allah'a hamdediyor ve senalarda bulunuyor ise, onlar bunu, her şeyi en iyi bilmekte olan Allah'a yükseltirler. Allah Teâla hazretleri, bunun üzerine şöyle buyurur: "Kulumun ruhunu kabzedersen; onu cennete koymam kulumun benim üzerimdeki

hakkı olmuştur. Şâyet şifâ verirsem, onun etini daha hayırlı bir etle, kanını daha hayırlı bir kanla değiştirmem ve günahlarını da affetmem üzerimde hakkı olmuştur." (Muvatta, Ayn 5, (2, 940).

3214 - Habbab İbnu'l-Eret (radiyallahu anh) anlatıyor: "Resulullah (aleyhissalatu vesselâm) Kâ'be'nin gölgesinde, bir bürdeye yaslanmış otururken, gelip (müşriklerin yaptıklarından) şikâyetle bulunduk:

"Bize yardım etmiyor musun, bize dua etmiyor musun?" dedik. Şu cevabı verdi:

"Sizden. önce öyleleri vardı ki, kişi yakalanıyor, onun için hazırlanan çukura konuyor, sonra getirilen bir testere ile başının ortasından ikiye bölünüyordu. Bazısı vardı, demir taraklarla taranıyor, vücudunda sadece et ve kemik kalıyordu. Bu yapılanlar onları dininden çeviremiyordu. Allah'a kasem olsun Allah bu dini tamamlayacaktır. Öyle ki, bir yolcu devesine bindimi San'a'dan kalkıp Hadramev't'e kadar gidecek, Allah'tan başka hiçbir şeyden korkmayacak, koyunu için de sadece kurttan korkacak. Ancak siz acele ediyorsunuz." (Buhari, Menâkıbu'l- Ensâr 29, Menâkıb 25, İkrâh 1; Ebu Dâvud, Cihâd 107, (2649); Nesâî, Zinet 98, (8, 204).

3215 - Üsâme İbnu Zeyd (radiyallahu anhümâ) anlatıyor: "Resulullah (aleyhissalâtu vesselâm)'ın kızı (Zeyneb), babasına birisini göndererek "Oğlum ölmek üzere, son nefesini verirken yanında hazır ol" diye rica etti. Resulullah (aleyhissalâtu vesselâm); adamı geri çevirirken:

"Selamımı söyle ve şunu hatırlat: Alan da Allah'tır, veren de Allah'tır. Her şeyin O'nun yanında muayyen bir eceli vardır. Sabretsin ve Allah'ın (sabredenlere vereceği) mükâfaatı düşünsün!" (Buhari, Cenâiz 33, Marzâ 9, Kader 4, Eymân 9, Tevhid 2, 25; Müslim, Cenâiz 11, (923); Ebu Dâvud, Cenâiz 28, (3125); Nesâî, Cenâiz 22, (4, 21, 22).

3216 - Hz. Enes (radıyallahu anh) anlatıyor: "Ebu Talha'nın bir oğlu hastalandı. Sonunda Ebu Talha evde yokken vefat etti. Çocuğun öldüğünü bilmiyordu. Hanımı, çocuğun öldüğünü görünce, (çocuğun defni için gerekli) hazırlığı yaptı, onu evin bir kenarına koydu. Ebu Talha (akşam olup) eve gelince: "Çocuk nasıl oldu?" diye sordu. Hanımı, "Sükûnete erdi, istirahatate kavuşmuş olmasını umarım" (diye yuvarlak bir) cevapta bulundu. Ebu Talha hanımının doğru söylediğini zannetti.

Sonra hanımı, akşam yemeğini getirdi. Yatağını hazırladı. (Sonra kocası için süslendi. Ebu Talha temasta bulundu.) Sabah olunca Ebu Talha gusletti. Evden çıkacağı zaman hanımı çocuğun ölümünü haber verdi. Ebu Talha, Resulullah aleyhissalatu vesselam'la sabah namazı kıldı. Sonra kadının yaptığını bir bir anlattı. Resulullah aleyhissalatu vesselam:

"Allah gecenizi hakkınızda mübarek kılmış olsun" buyurdular. Sonra onlara (Allah Teâla Hazretleri) dokuz evlat verdi, hepsi de Kur'an'ı okudular." (Buhari, Cenaiz 42, Akika 1.)

3218 - Ebu Musa (radıyallahu anh) anlatıyor: "Resulullah aleyhissalatu vesselam buyurdular ki: "İşittiği şeyin verdiği ezaya aziz ve celil olan Allah'tan daha sabırlı kimse yoktur. Çünkü O'na şirk koşulur, evladlar nisbet edilir. O, yine de onlara afiyet ve rızık vermeye devam eder." (Buhari, Edeb 71, Tevhid 3; Müslim, Sıfatu'l-Münafikin 49, (2803).

3219 - İbnu Mes'ud radıyallahu anh anlatıyor: "Ben, peygamberlerden (aleyhimüsselam) birinin acıklı bir hikayesini anlatmış olan Resulullah aleyhissalatu vesselam'ı şu anda sanki tekrar seyrediyor gibiyim. Demişti ki: "Kavmi ona şiddetle vurup yaralamıştı. O hem akan kanlarını siliyor, hem de: "Allahım, kavmimi mağfiret et, çünkü onlar bilmiyorlar" demişti." (Buhari, İstıtabe 4, Enbiya 50; Müslim, Cihad 105, (1792).

3221 - *Yahya İbnu Vessab, Resulullah aleyhissalatu vesselam'ın Ashabından bir yaşlıdan naklediyor: "Resulullah aleyhissalatu vesselam buyurdular ki: "İnsanlara karışıp onların ezalarına katlanan müslüman, onlara karışmayıp, ezalarına katlanmayandan hayırlıdır."* (Tirmizi, Kıyamet 56, (2509); İbnu Mace, Fiten 23, (4032).

(Geniş bilgi için bak: 'Konulara göre Kur'anı Kerim Fihristi- nevzat Yüksel')

Yukarıdaki ayet ve hadisleri daha da çoğaltabiliriz. Biz bu gerekli nasihatı ve ibreti alalım. Hayatımızda başımıza gelen her bela, musibet ve sıkıntının temelinde yatan en önemli unsur sabır olayıdır. Sabır mev- humunu (kavramını) içimize bir sindirebilsek, başkalarına değil, kendi nefsimize tatbik edebilsek, hayatımızda muvaf- fak olamayacağımız bir mesele kalmaz kanaatindeyim.

Günlük yaşantımızda çok duyduğumuz veya şahit olduğumuz sözler: 'Çocuğumun hareketlerine biraz sabır edebilseydim onu kaybetmeyecektim' vb. gibi çeşitli serzenişler duymuşuzdur. Ama her şeyden önce sabrı kendi nefsimizde uygulayabilmemiz önemlidir. Aşağıdaki Asr suresinde Rab- bimiz ne de güzel sabrı ifade etmiştir. Yüce rabbimiz şü- phesiz en doğruyu bilendir.

Asr Suresi: 103/3-Ancak iman edenler, salih amel (iyi işler) işleyenler, birbirlerine hakkı tavsiye eden ve sabrı tavsiye edenler bunun dışındadır.

Hakkı ve sabrı nefsimizin aleyhine de olsa gönül rahatlığı ve huzuru içinde kabul etmeliyiz. Zaten böyle olursa sabırdır. Gücümüzün yetmediği problemlere el mecbur sabır etmek zorundayız. Kar yağmış, yağmur vb. yağmış pek çok sıkıntı çekmekteyiz, bu olaylara sabır etmek mecburiyetimiz vardır, başka da çaremiz yoktur. Bu gibi olaylara sabır aslında sabır değildir.

Buharalı ve Bağdatlı iki veli zâtın şu konuşmaları sabrı en güzel ifade etmektedir; 'Buharalı zat, Bağdatlı zata sorar; 'Siz nasıl sabır ediyorsunuz? Bağdatlı; bulunca yeriz bulmayınca sabır ederiz' der. Buharalı: Buhara da bizim köpekler de aynı işi yaparlar. Yani bulunca yerler, bulamayınca sabır ederler, de' Bağdatlı yanlış ifade ettiği anlamış ki hemen sorar: 'Siz nasıl sabır yaparsınız?' Buharalı; 'Biz bulunca infak (hayır olarak başkasına veririz) ederiz ve ondan sonra sabrederiz, der!!

Bir teşkilat ve davetçi/tebliğci kişi, özellikle sabırlı olmak zorundadır. Yapacağı her hizmeti bir sabır karşılığında başarabileceğini bilmesi gerekir. Bazen teşkilatçı ve tebliğci, hiç de hak etmediği çeşitli hakarete varan ifade ve davranışlarla karşılaşabilir. Bu durum karşısında bir doktor gibi muhatasına yaklaşması lazımdır. Doktorlar hastalarına hakaret de etse hiç kızmazlar, tam tersi tedavi etmekle meşgul olurlar. Çünkü muhatası hastadır, tedaviye ihtiyacı vardır. Bizimde yolumuz budur!

Aşağıda ki sabırla ilgili değerli şiiri dikkatlerinize arz ederken, yazarı şair, Cengiz Numanoglu beye de dua ve teşekkür ediyorum!

Ne kadar da sabırlısın.. Yâ Rabbî...

**Mal Senin..Mülk Senin..Buyuran Sensin,
Hükmünü, apaçık duyuran Sensin,
Yaratan.. Yaşatan.. Doyuran Sensin,**

**Yine de kulların, şeytana tâbî;
Ne kadar da sabırlısın.. Yâ Rabbî...**

Kur'ân'a cür'et var, göz göre göre,
Ayaklar altında, örf, âdet, töre,
"İslam" türetmişiz, herkese göre;

Olmuşuz... Para, pul, putlara tâbî;
Ne kadar da sabırlısın Yâ Rabbî...

Cezâ ve mükâfat, Kur'ân'da çok net,
Kimsede ne korku.. Ne de bir gayret.
Sanki.. Bize değil, Cehennem Cennet;

Olmuşuz.. Fal, büyü, cinlere tâbî;
Ne kadar da sabırlısın.. Yâ Rabbî...

Dünyayı boğarken, zulmün tekeli,
Terâziyi tutan, eller lekeli.
Çatıları basmış, cehâlet seli;

Olmuşuz.. Bir kara vicdâna tâbî;
Ne kadar da sabırlısın.. Yâ Rabbî...

O "Kâlû Belâ" yı unuttuk çoktan,
İşret soframızda, kuş sütü noksan.
Kimin umûrunda; "Mâide doksan";

Olmuşuz.. "Hayyamcı" fırkaya tâbî;
Ne kadar da sabırlısın.. Yâ Rabbî...

Fakirdik.. Ve lâkin, haddi bilirdik,
Secdede hamd ile, vecde gelirdik.
Üç kuruş gördükçe, sanki delirdik;

Kıldık.. Her güzeli, çirkine tâbî;
Ne kadar da sabırlısın.. Yâ Rabbî...

Delik deşik olmuş, âhlak yasası,
Sülûklerle dolmuş, devrân kasası.
Mahşermiş... Mîzanmış... Kimin tasası;

Artık.. Rüşvet bile, rüşvete tâbî;
Ne kadar da sabırlısın.. Yâ Rabbî...

Yüz yüze ikrâmda, sahte bir yarış,
Dostun arkasından, diller bir karış.
Lâfta kalmış... Sevgi, saygı ve barış;

Olmuşuz.. Selâmsız bir nesle tâbî;
Ne kadar da sabırlısın.. Yâ Rabbî...

Bir yanda milyonlar, aç, sefil bekler,
Bir deri bir kemik, üryân bebekler,
Bir yanda el bebek, kaniş köpekler;

Olmuşuz.. Bencil bir nesle tâbî;
Ne kadar da sabırlısın.. Yâ Rabbî...

Denizler kokuşmuş, dağlar yanmada,
Bacalar, göklere zehir sunmada,
Dünya can çekişir; son savunmada;

Nîmete nâmertçe, açmışız harbi,
Ne kadar da sabırlısın.. Yâ Rabbî...

Herşeyi uydurduk, hâşâ Kitaba,
Haram ve helâli, koyduk bir kaba;
Çorbamıza bile, karıştı ribâ,

Sana ve Resûl'e, açmışız harbi,
Ne kadar da sabırlısın.. Yâ Rabbî...

Alışmış dilimiz, fitne tadına,
İslâm zulmedermiş, güyâ kadına.
Yalan söylüyoruz, Kur'ân adına;

Yüce Kelâmına, açmışız harbi
Ne kadar da sabırlısın.. Yâ Rabbî....

Nasıl da bastırmış.. Küfrân sisleri,
Kaybolmuş.. Nebî'nin, nûrlu izleri.
Bunca belâ.. Uyarmıyor bizleri;

Olmuşuz.. Kör, sağır bir nesle tâbî;
Ne kadar da sabırlısın.. Yâ Rabbî...

Anlatmaya, dilde lisan yetmiyor,
Utancından, durdu kalem gitmiyor,
Ne yapsak da, bizde kusur bitmiyor;

Olmuşuz.. Bir kere isyâna tâbî;
Kurtar bizi.. Kurtar bizi.. Yâ Rabbî...

(Cengiz Numanoğlu)

Ayette Merhamet:

Beled: 90/17- Sonra da iman edip de sabrı tavsiye eden ve merhamet tavsiye edenlerden olmaktır.

Fetih: 48/29-Muhammed Allah'ın elçisidir. Onun yanında bulunanlar da kâfirlere karşı çetin, kendi aralarında merhametlidirler. Onları rükûa varırken secde ederken görürsün. Allah'tan lütuf ve rıza isterler. Yüzlerinde secdelerin izinden nişanları vardır. Bu, onların Tevrat'taki vasıflarıdır. İncil'deki vasıfları da şöyledir: Onlar filizini yarıp çıkarmış, gittikçe onu kuvvetlendirerek kalınlaşmış, gövdesi üzerine dikilmiş bir ekine benzerler ki bu, ziraatçıların da hoşuna gider. Allah böylece onları çoğaltıp kuvvetlendirmekle kâfirleri öfkelenendirir. Allah inanıp iyi işler yapanlara mağfiret ve büyük bir mükâfat vaad etmiştir.

Hadisler de Merhamet:

1954 - Hz. Cerir (radıyallâhu anh) anlatıyor: "Resülullah (aleyhissalatu vesselam) buyurdular ki: "Allah, insanlara merhamet etmeyene rahmette bulunmaz. (Buhâri, Tevhid 2, Edeb 27; Müslim, Fedail 66, (2319); Tirmizi, Birr 16, (1923).

1959 - Selmânu'l-Fârisi (radıyallâhu anh) anlatıyor: "Resülullah (aleyhissalâtü vesselâm) buyurdular ki: "Allah'ın yüz rahmeti var. Bunlardan biriyle mahlûkat kendi aralarında birbirlerine merhamet gösterirler. Doksandokuz rahmet de Kıyamet günü içindir." (Müslim, Tevbe 20, (2753).

1960 - Yine Müslim'de gelen bir diğer rivâyette Resülullah (aleyhissalâtü vesselâm)): "Allah, arz ve semayı yarattığı gün, yüz rahmet yarattı. Her bir rahmet göklerle yer arasını dolduracak kadardır. Ondan yeryüzüne tek bir rahmet indirmiştir. İşte anne, yavrusuna bununla şefkat eder.

Vahşi hayvanlar ve kuşlar birbirlerine bununla merhamet ederler. Kıyamet günü geldiği vakit Allah, rahmetine bunu da ilâve ederek (tekrar yüze) tamamlayacaktır.” (Müslim, Tevbe 21, (2753).

Hayvanlara Merhamet:

1962 - Hz. Ebu Hüreyre (radıyallâhu anh) anlatıyor: “Resülullah (aleyhissalâtü vesselâm) buyurdular ki: “Bir adam yolda, yürürken susadı ve susuzluğu arttı. Derken bir kuyuya rastladı. İçine inip susuzluğunu giderdi. Çıkınca susuzluktan soluyup toprağı yemekte olan bir köpek gördü. Adam kendi kendine: “Bu köpek de benim gibi susamış” deyip tekrar kuyuya inip, mestini su ile doldurup ağzıyla tutarak dışarı çıktı ve köpeği suladı. Allah onun bu davranışından memnun kaldı ve günahlarını affetti.”

Resülullah'ın yanındakilerden bazıları:

“Ey Allah'ın Resülü! Yani bize hayvanlar (a yaptığımız iyilikler) için de ücret mi var?” dediler. Aleyhissalâtü vesselâm:

“Evet! Her “yaş ciğer” (sahibi) için bir ücret vardır” buyurdu.” (Buhâri, Şirb 9, Vudü 33, Mezâlim 23, Edeb 27; Müslim, Selâm 153, (2244); Muvatta, Sıfatu'n Nebi 23, (2, 929-930); Ebu Dâvud, Cihâd 47, (2550).

İşte merhamet ile ilgili güzel bir hutbe örneği aşağıdadır.:

Yüce Allah, hiçbir varlığı, gereksiz yere yaratmamıştır. Bütün varlıklar, Allah'ın varlığının delili, yeryüzünün ziyneti ve süsüdür. Cenab-ı Allah, yeryüzünde yaratılan farklı türdeki hayvan ve bitkileri, insanlığın hizmetine sunmuştur. Nitekim Yüce Allah bu hususta şöyle buyurmaktadır : “Sizin için yeryüzünde çeşitli renk ve biçimlerle yarattığı şeyleri de sizin hizmetinize verdi. Öğüt alan bir toplum için bunda ibret

vardır.”¹ O halde insanın hizmetine sunularak kendisine emanet edilen bu varlıklara merhamet nazarıyla bakılmalıdır.

Merhamet duygusu, insanı insan yapan erdemlerden biri ve İslam inancının gereğidir. Kur'an-ı Kerim'de, "Muhammed Allah'ın elçisidir. O'na tabi olanlar da birbirlerine karşı çok merhametlidirler..."² buyurularak buna dikkat çekilmiştir. Merhamet, sadece insanlara yönelik olmayıp, çevremizdeki bütün canlıları kuşatmalıdır. Zira Yüce Allah, başta insan olmak üzere bütün canlılara karşı merhametli davranulmasını emretmiş; insana yapılan zulüm ve haksızlığa razı olmadığı gibi, hayvanlara da zulüm edilmesine razı olmamıştır. Hayvanlara yapılan eziyet ve kötü muamele, dinimizin öngördüğü rahmet prensibiyle bağdaşmaz. Sevgili Peygamberimiz (a.s.), kedisini hapsederek açlıktan öldüren kadının Allah'ın rahmetinden uzaklaştığını; buna karşılık susuzluktan ölmek üzere olan bir köpeğe su vererek onu ölmekten kurtaran kişinin günahlarının bağışlandığını haber vermektedir.³ Hayvanlara iyilikle muamelede sevap olup olmadığı konusundaki bir soru üzerine Sevgili Peygamberimiz, "... hayat sahibi her canlıya yapılan iyilikten dolayı sevap vardır." ⁴ buyurmuştur. Ayrıca Hz. Peygamber (a.s.), hayvanların dövülmesi, aç- susuz bırakılması, zevk için avlanması, yavrularının telef edilmesi, dövüştürülmesi, hedef haline getirilmesi ve güçlerini aşan ölçüde yük vurulması gibi kötü muameleleri hiçbir zaman tasvip etmemiştir. Bu tür davranışlarda bulunanları ise; "Bu dilsiz hayvanlar hakkında Allah'tan korkun"⁵ diyerek uyarmıştır.

¹ Nahl, 16/13.

² Fetih, 109/29.

³ Buhârî, Şîrb, 9; Edeb, 27; Müslim, Selâm, 153.

⁴ Müslim, Selâm, 41.

⁵ Ebu Davud, Cihad, 44.

Bütün canlılara karşı merhamet edilmesi konusunda Sevgili Peygamberimiz (a.s.): "Allah, merhametli olanlara rahmetle muamele eder. Öyleyse, sizler yeryüzündekilere karşı merhametli olun ki, semâda bulunanlar da size rahmet etsinler..."⁶ buyurmuştur. Bu itibarla, hayvanların haklarına saygılı olalım, onlara eziyet etmeyelim, onlara merhametli olalım. Can taşıyan her mahlukata karşı yapılan iyiliklerde sevap olduğunu unutmayalım. (T.C. Diyanet İşleri Başkanlığı hutbelerinden)

Teşkilatçı ve tebliğciye lazım olan özelliklerden biri de merhametli olmak ve davranmaktır. Kelamı kibarda; 'Yaratılanı hoş gör, yaratandan ötürü' diye bir söz vardır. Muhatabınıza daima şefkat ve merhamet ile yaklaşıldığında, davayı anlatabilirsin. Aksi zaten müslümanın vasfı değildir, davayı da anlatamazsın.

Aşağıdaki merhamet ve şefkat hakkındaki izahları ibretle okuduğumuz da, dava, misyon insanının ve merhametin önemini daha iyi anlamış oluruz.

Merhamet ve Şefkat

Şefkat ve merhamet, katı kalpliliği yumuşatan, kin ve düşmanlığı eriten, nefretin yerine muhabbeti getiren, insanları birbirlerine yaklaştıran ve bağlayan bir vasıftır.

Her hususta olduğu gibi, şefkât ve merhamet bakımından da insanların en üstünü Peygamberimizdir. Kur'ân-ı Kerim'de meâlen şöyle buyrulur:

"Ey müminler! Andolsun ki, içinizden size, sıkıntıya uğramanız kendisine ağır gelen, size düşkün, inananlara şefkatli ve merhametli bir Peygamber gelmiştir."(Sûre-i Tevbe, 128)

⁶ Tirmizi, Birr 16; Ebû Dâvud, Edeb 58.

Yine "Müminlerden sana tâbî olanları kanatların altına al (habîbim)." (Sûre-i Şuarâ, 215)

Şefkat ve merhametin meydana gelebilmesi için sevginin olması şarttır. Sevgi, insanın büyümesi, yetişmesi, ferdî ve içtimâî inkişâfı, hayata sağlam bir şekilde intibakı için lüzumludur. Bu sebeple insanın, her şeyden önce sevgi ve şefkate ihtiyâcı vardır.

Sevgiden mahrum bir insan bedenen gelişirse de, şefkat ve merhametten nasibini alamaz. İşte bundan dolayıdır ki, peygamberler ve vârisleri dîni tebliğ ederken insanlara şefkatle ve merhametle muâmele etmişlerdir.

"Bedevîlerden birtakım insanlar, Rasûlüllah'ın yanına geldiler de:

— Siz çocukları öper misiniz?, dediler.

— Evet, cevâbını verince, onlar:

— Vallahi biz öpmeyiz, dediler. Bunun üzerine Peygamber Efendimiz:

— "Allah sizden rahmeti aldıysa ben (vermeye) mâlik olur muyum?" buyurdu ve ilâve etti: "Merhamet etmeyene, merhamet edilmez" (*Sahîh-i Müslim 4/1808*)

Hz. Peygamber (s.a.s), Allah'ın merhametinin büyüklüğünü ve insanlardaki merhametin kaynağı olduğunu dile getirdiği bir hadislerinde şöyle buyurur: "Allah merhametini yüz parçaya ayırdı, doksan dokuz parçasını kendi yanında tuttu, bir parçasını yeryüzüne indirdi. İşte bu bir parça rahmet sebebiyle yaratıklar birbirine merhamet eder. Hatta yavrusu hayvan, bir tarafını incitir endişesiyle ayağını yavrusundan sakır" (*Buhari, Edeb, 19, Müslim, Tevb.e, 17*).

Allah'ın merhamet niteliğinin bir sonucu olarak insanlara gönderilen peygamberlerin en önemli özelliklerinden birisi de merhametli olmalarıdır. Kur'an, âlemlere rahmet olarak gönderildiğini (*el-Enbiya, 21/107*), Allah'ın rahmeti sayesinde

insanlara yumuşak davrandığını (Âl-u İmran, 3/159) .

Merhamet mü'minlerin de temel özelliklerindendir. Bu nedenle Kur'an mü'minlerin birbirlerine karşı merhametli olduklarını belirtir (el-Fetih, 48/29).

Başka bir yerde de kurtuluşa eren, ahirette kitapları sağ ellerinden verilen mü'minlerin nitelikleri sayılırken "Sonra inanup birbirlerine sabır tavsiye edenlerden, merhametli olmayı tavsiye edenlerden olmaktır" (el-Beled, 90/17) buyrulur.

Kur'an'ın bu tutumuna uygun olarak Hz. Peygamber (s.a.s) de merhamet konusu üzerinde önemle durmuş, teşvik etmiş, zaman zaman katı ve acımasız davranan insanları uyarmıştır. Sözelimi bir hadislerinde: "Merhamet etmeyene merhamet edilmez" (Buhari, Edeb, 18) buyurmuştur. Diğer bir hadislerinde de insanın merhametinin Allahın kendisine göstereceği merhametin nedeni olduğunu şöyle belirtir: "İnsanlara merhamet etmeyen kimseye de Allah merhamet etmez" (Müslim, Fezail, 66). "Siz yerdekilere merhamet edin ki göktekiler (Allah ve melekler) de size merhamet etsin" (Ebu Davud, Edeb, 58; Tirmizi, Birr, 16) hadisi de aynı olguyu farklı biçimde yeniden vurgular.

İslam'ın öngördüğü merhamet tüm yaratıkları içine alacak kadar geniş kapsamlıdır. Çocuklar, kadınlar, yaşlılar, yetimler, kimsesizler, hastalar ve yoksullar başta olmak üzere tüm insanlara merhamet göstermenin yanı sıra, diğer tüm canlılara da merhametli davranmak mü'minlerin görevidir. Yüzüne damga vurulmuş bir eşiği görünce "Bu hayvanı dağlayana Allah lanet etsin" (Müslim, Libas, 107) buyuran Hz. Peygamber (s.a.s), bir hadislerinde kötü yola düşmüş bir kadının susuzluktan ölmek üzere bulunan bir köpeğe su verdiği için Allah tarafından bağışlandığını (Buhâri, Şürb, 9, Edeb, 27; Müslim, Selam, 153, Cihad, 44), diğer bir hadisinde de kedisini açlıktan ölmeye mahkum eden merhametsiz bir

kadının, bu davranışı, nedeniyle cehenneme atılmayı hakettiğini (*Buhari, Edeb, 18, 27; Müslim, Fezail, 65*) belirterek merhametin insanlârla sınırlı olmadığını dile getirir.

Hayvanlara iyi bakılıp beslenmesi (*Ebu Davud, İsti'zan, 39*), zevk için dövüştürülmemesi (*Ebu Davud, Cihad, 51; Tirmizi, Cihad, 30*), nişan atılan hedefler yerine konulmaması (*Müslim, Sayd, 59*), zevk için öldürülmemesi (*Nesai, Dahaya 42*) yolundaki emirleri de İslam'ın bu konudaki kapsamlı bakışını yeterince ortaya koymaktadır.

Allah'ı sevenin üç kerâmeti vardır:

1. Deniz misali cömert olmak,
2. Güneş gibi şefkatli olmak,
3. Toprak gibi mütevâzî olmak. (*Marifetnâme, 528*) Şefkatsiz kalp, rahmetsiz bulut gibidir.

(Geniş bilgi için bak: <http://www.mecelle.com/cuma-sohbetleri/hutbe-merhamet-ve-sefkat.html>)

12. Beden Dilimiz

İnsanda ki bu davranış ve beden dilinin yerinde ve çok iyi kullanılması teşkilatçı ve tebliğci için de çok mühimdir. İnsanlar karşısındakinin tavrına ve hareketine göre iç dünyalarında şekillenirler. Eğer sizi rahat ve kendinize güvendiğinizi hisseder ise ki hissedecektir, anlatacağınızın tesiri olacaktır. Yapacağınız sohbet ve toplantının da rahat bir ortam içinde geçeceğini hissetmekte gecikmezsiniz.

Tebliğci her meselede olduğu gibi davranışında da örnek insandır!

Beden

Tüm insanlar dört kelime ile aldanmıştır: Eğer;
Birisi, eğer zengin olsaydım ibadet ederdim der,
Diğeri, eğer fakir olsaydım ibadet ederdim der,
Öbürü, eğer genç olsaydım ibadet ederdim der,

Başkası, eğer ihtiyar olsam ibadet edeceğim der.
İşte dilin bir fenalığı budur.

Neden ile Beden
İlim oku! Neden okuyayım?
Sus! Neden susayım?
Konuş! Neden konuşayım?
Nedenle beden tembel olur, nedeni bırak!

İbadet et! Nasıl edeceğim?
Çalış! Nasıl çalışacağım?.

Keşke ben zengin olsaydım, hacca giderdim..
Keşke ölseydim, suç işlemeseydim..
Bunlar hep dil illetidir.. İstikamet yolundan insanı çeviren
sebeplerdir.

Bunların tedavisi iki edebledir:

1-Ahireti dünyadan daha fazla tercih etmekle, tembellik
zincirlerini koparmak ve kalbî zikretmekle,

2-İşi zamanında yapmak, ertelememektir..

Bedeni, insandaki genetik yapıdan başlayarak tanımaya
çalışalım. Kur'an, insan organizmasının işleyiş planının ta-
mamı anlamına gelen ve bütün genetik şifreyi barındıran
hücredeki yeteneğe dikkat çekmiş ve bu hücrelerin daha
babanın bel kemiği (sülb)nde yaratıldığı zaman insan aklını
donduran bu yeteneklerle donatıldığını ve bunlarla ilahi söz-
leşme yapıldığını bize şu ayetle haber veriri:

*A'raf: 7/172- Bir de Rabbin, Âdemoğullarından, bellerin-
deki zürriyetlerini alıp da onları kendi nefislerine şahit tu-
tarak: Ben sizin Rabbiniz değil miyim?" dediği vakit, "pekâ-
lâ Rabbimizsin, şahidiz" dediler. (Bunu) kıyamet günü "Bi-
zim bundan haberimiz yoktu." demeyesiniz diye (yapmış-*

tık). Ayette geçen 'zürriyet' ve 'zuhur' sözleşme üzerinde durmada yarar vardır. Zürriyet, çocuk ve nesle (kuşak) denilirse de bu sözcüğün, asıl anlamı 'küçük karınca' olan zer'den veya saçılmak anlamını ifade eden 'zurur'dan alınmıştır. (İbni Manzur, Lisan, 4/304). İkinci görüşü esas alırsak zürriyet, insan döl suyundaki zerre (sperme)lerdir. (Elmalılı, Hak Dini, 4/2328) *Geniş bilgi için bak; Kur'anda beden Dili-Prof. Dr. Necati Kara)*

İnsanın beden dili tebliğ ve ikili sohbet ve konuşmalarda, kendini güvenen ve karşısındakine emniyet ve güvenirlilik sergileyen bir tarzda kullanılmalıdır. Pratik hayatta beden dilinin iyi kullanılması daima muhatabınız karşısında sizi müspet bir pozisyonda tutacak ve sizi dinlemekten haz duyacaktır. (Biz burada geniş bilgi Prof. Dr. Necati Kara beyin kitabını tavsiye ederim.)

Aşağıdaki ayeti kerimeler de insanın yapısını çarpıcı olarak ortaya koymaktadır.

İnsan bir iş başardığı zaman hemen kendisine bir pay çıkarmaya kalkışır. Halbuki her başarı Rabbimizin izni ile dir! Hayır ve şerrin allahdan geldiğine iman etmiş bir mümin çok dikkatli olmak zorundadır.

Hud: 11/9- Ve şayet insana tarafımızdan bir rahmet tattırır, sonra da onu kendisinden geri alırsak, şüphesiz o ümitsiz ve nankör bir kimse olur.

Hud: 11/ 10- Ve şayet ona dokunan bir sıkıntıdan sonra bir nimet tattırırsak, "Artık benden bütün kötülükler silinip gitti." der, mutlaka böbürlenir ve şımarır.

Beden dili hakkında

İnsanlar konuşarak anlaşmayı geliştirmeden önce, beden dilleriyle anlaşırlardı. Beden dili insanların ilk anlaşma aracı ve ilk dili olmuştur. Beden dili aracılığıyla insanlar duygu-

larını, düşüncelerini, isteklerini, ihtiyaçlarını ve ruhsal zenginliklerini başka insanlarla paylaşmışlardır.

İlk dilimiz - beden dilimizdir:

Ana dilimizden başka bir dil öğrenmek için, zaman ve enerji harcarız. Bir yabancı dili, iyi öğrendiğimiz ölçüde kendimizi daha iyi ifade edebiliriz. Karşımızdakini daha iyi anlarız. Temel dilimiz olan bedenimizin dili öğrenmek için neden zaman ayırmadığınızı anlamak güçtür. Hiç kimse beden dilinin ifadelerinden kaçamayacağı veya bunu bastırmayacağı için, bu dili öğrenmeye çalışmak çok yararlıdır. Böylece, kendi dünyamızı yansıtmaya biçimimiz ve birlikte yaşadığımız insanların iç dünyalarıyla ilgili önemli bilgilere sahip oluruz. Aslın da her insan, beden dili konusunda bildiğini düşündüğünden, çok daha fazlasını bilir.

Eğer beden dilimize önyargısız ve cesaretle yaklaşırsak birçok görüşme ve karşılaşmanın sonucunu başarılı kılmanız mümkün olur. Duyguların ve düşüncelerin kelimelere dökülmediği durumlarda bunu çok açık olarak hissederiz. Böyle anlarda bakış başın bir dönüşü kavrayan bir jest, savunucu bir mimik binlerce kelimedenden fazla anlam taşır. İnsanlar kelimeleri, çoğunlukla gerçek duygu ve düşüncelerini örtmek için kullanırlar.

Sosyal statü ve bir grup içindeki hiyerarşi; bireyin kendisini bir grup içinde algılayışı, grubun yapısı ve insanlara toplumsal konumlarını beden dilleri ile yansitmalarından anlaşılır. Beden dilinin kelimelerden çok daha kolay anlaşılma özelliği ise hiç değişmez. İnsan hayat boyunca çoğunlukla farkında olmaksızın günlük beden dilini son derece etkili olarak kullanır. Ancak bedenini, kelimeleri kontrol ettiği gibi kontrol edemez. Bedenimiz olaylara veya durumlara karşı çok daha fazla kendiliğinden tepkiler verir. Gerçek

duygu ve düşüncelerimizi kelimelerin arkasına gizlemek belki mümkündür, ama beden dilimizi gizlememiz çok kere mümkün değildir, beden esastir.

Ve son olarak insanın kendini dış dünyaya karşı ortaya koyuş biçiminin temelini görüş açıklığını, bir başka deyişle merkezini kullanma biçimidir. Başka hiçbir özelliğine bakmaksızın, sadece göğüs açıklığına bakarak bir insanın kişilik yapısı ve içinde bulunduğu durumu konusunda bilgi sahibi olmak mümkündür.

Davranışımız iç dünyamızı etkiler.

İnsanın merkezini kullanma biçimini ve temel beden duruş özelliğini tanımamanın sağladığı en önemli yarar, yalnızca çevredeki kişileri doğru değerlendirmek değildir. Bu özelliklerin farkında olmak, kişinin kendi hayatında çok temel değişiklikler yapar. İnsanlar büyük çoğunlukla içlerinden geldiği gibi davrandıklarını düşünürler. Oysa yakın zamanda yapılan araştırmalar, "İnsanlar hissettikleri gibi davranmaktan çok, davrandıkları gibi hissettiklerini" ortaya koymuştur.

Canı sıkılan bir insanın kaşları çatık, yüzü asık, omuzları düşük ve merkezi kapalıdır. Hepimiz sık sık sebepsiz bir can sıkıntısı yaşarız. Oysa çok kere kaşlarımızı çattığımız, yüzümüzü astığımız ve omuzlarımızı düşürüp, merkezimizi kapattığımız için canımızın sıkıldığını düşünmeyiz. İnsan hangi davranışını dışlatırsa, bir süre sonra beden kimyasında meydana gelen değişiklikler sebebiyle o yönde duygular yaşamaya başlar. Sıkıntılı bir insan gibi davranmak iç sıkıntısını artmasına sebep olur.

İletişimde ilk dakika önemlidir.

Karşı karşıya gelen iki kişi arasındaki ilk etkileşim, iletişim sürecinin önemli bir belirleyicisidir. Bu etkiyi meydana getiren faktörler, karşılaşan kişinin beden dilinden

kullandığı kelimelere ve kişinin taşıdığı bütün aksesuarlardan içinde bulunduğu fizik ortam nesnelere kadar geniş bir dilim gösterir. İşte bütün bu faktörlerin bileşkesi "algılayan kişinin" değerlerinde bir yer bulur ve o çerçeve içerisinde yorumlanır. Algılayan kişisel özellikleri ve toplumsal normları ile kalıplaşmış olan yargılar, etkileşim verilerine bağlı olarak iletişimin ilk anında bir "karar" verir ve insan karşısındaki kişiye zihninde bir etiket yapıştırır. Bu karar olumlu veya olumsuz olabilir.

"Duruşundan hiç hoşlanmadım", "Bakışını sevmedim", "Bir görüşte kanım ısındı", İlk gördüğümde vuruldum", "Ben onu gördüğüm an işe yaramaz olduğunu anlamıştım" gibi değerlendirmeler o kişi ile gelişecek iletişimin temelini oluşturur. Yalnız bu kararlarımız her zaman böylesine açık ve bilinçli olmayabilir. Kişi bunlara bilinç düzeyine çıkartsa da, çıkartmasa da, ilk algılarımızın oluşturduğu yargının, iletişim biçiminizde ve o kişiye atfettiğimiz değerde önemli bir rol oynadığı bilinir.

(Geniş bilgi için bak: *Fuhy İler: www.isguc.org*)

Kısaca gerek bedenimizle ya da davranışımız ile de karşınıza bir takım sinyaller veririz. İşte bizim üzerinde durmak istediğimiz mesele burasıdır. Teşkilatçı ve tebliğci, bu beden davranışına da hakim olmalıdır. Bir Alman atasözünde ' ilk görünümün alternatifi olmaz' sözü de yerinde bir tespittir.

Karşınızdaki muhatabınızın sizi ilk defa gördüğü an, hiç unutamayacağı bir etki ile sizi daima o şeklinizle hatırlayacaktır.

Sözün özü; bir müslüman kişi daima Peygamber efendimizi örnek almalıdır. '*Sizin için Allahın Rasulunde en iyi örnekler vardır*', buyuran rabbimiz asıl örnek alınacak davranış timsalini bize işaret etmiştir.

Bir şahıs hakkında kanaat oluştururken; kültürü, siması, inancı, sosyal konumu, genel durumu vb.. külli bir bakış açısıyla ele alınmalı, insanlar hakkında davranışlarla fikir edinip, genel durumuyla hüküm vermelidir ki, hata payı az olsun. Bütün bu anlatacaklarımız, iyi bir gözlemci için muhataba ne konuşacağını, ne kadar, nasıl ve kaç dakika konuşacağını gösteren delillerdir. İnsanlar 750 kelimeyle düşünür 150 kelimeyle konuşurlar. % 80 düşünme kapasitesiyle muhatabı iyice dinleyip inceleyebilir. Başarıda vücut % 60, ses % 30, kelimeler % 10 etkilidir.

Yüzdeki anlamları, göz hareketlerini, duruşu, giyim - kuşamı, sesin özeliklerini içeren bu iletişim pek çok yönü ile en ilkel toplumsal davranış olarak tanımlanan beden dilinin ortak ifadesidir. Görünüş, davranış, dokunuş gibi sözsüz ileti kaynakları yer ve zaman en iyi kullanma süreci içerisinde de çok önemli bir yere sahiptir.

Duygu ve düşüncelerin kelimelere dökülmediği durumlarda bir bakış, başın bir dönüşü, kavrayan bir jest, savunucu bir mimik, binlerce kelimeden fazla anlam taşımaktadır.

İlk anlık etkiyi oluşturan faktörler karşılaşan kişinin beden dilinden, kullandığı kelimelere ve kişinin taşıdığı aksesuarlardan içinde bulunduğumuz ortamın nesnelere kadar geniş bir dağılım alanını oluşturur.

Beden dili evrensel ve ortaktır. Ancak; değişik kültüre ve toplum yapısına sahip ülkelerde beden diline anlamlar farklılık oluşturmaktadır. Beden dilinde dokunma en ilken toplumsal davranıştır. Doğru dinleme doğru ve sağlıklı iletişimin temel parçasıdır.

Sağlıklı insan ilişkilerinin temeli çok basıt gibi gözüken, amaok ihmal edilen etkin dinlemenin doğru olarak uygulanması ile oluşturulabilir.

Egemenlik Alanı

İlişkilerimizin ölçüsünü belirleyen dört alan vardır: Mahrem Alan: 45 cm'ye kadar olan alandır. Buraya yaklaşılması insanları çok rahatsız eder. Asansördeki gibi.

Kişisel Alan: 30 - 75 cm arasındır. Çok samimi olmadıkça kullanılmaz.

Sosyal Alan: 120 - 210 cm arasındır. Araya masa vb.. engel konur.

Genel Alan: Üç metre ve daha fazladır. Kütüphanede boş yer denemesi.

- Egemenlik alanının kontrolü için bürolar ve salonlar dizayn edilebilir.

- Dar yerlerde dinleyiciler tartışmacı ve zor kontrol edilir olur. Toplantı kısa olur.

- Geniş yerlerde zıtlıklar az olur.

- Sizi kontrol etmek isteyenenden uzak, etki edeceğinize ise yakın durun.

Dikkatli dinleyiciler önde, sonra ortada, en son yan ve arkalarda oturur.

Beden hareketleri

İnsanlarla yüzyüze bakmakla omuz üstünden bakmanın farkı vardır.

Baş: Öne eğikse uysal, arkaya doğruysa kibir, konuşana doğru tasdik. Sorulan soruya hemen değil bekleyip cevap vermeli. İnsanlar "burnu havada olandan nefret ederler. Yüz İfadeleri: Tebessüm kalpten gelmeli. Dar alın teklifsiz, geniş alın güvenlidir.

Gözler: Dinlerken gözlere bakın, başka tarafa bakmaktan korkmayın, bu normaldir. Doğal olmak önemli.

Dudaklar: Nötr yüzü veya mütebessim olanlar daha çok sevilir.

Ten: İnce derili insanlar duyarlı nazik, kalın derili olanlar kontrollü, inatçı ve samimidir. Rahat yaklaşabilirsiniz. Gergin bir deri güç işareti, yumuşak mülayimdir.

Saç Stilleri: Kısa saç tutucu, asker tıraşı çok tutucudur. Saç ne olursa olsun dağınık olmamalı ve zarif görünmelidir.

- Eğilmek: Ezilmiş, güvensiz, yenik suçlu, korkak, utan-
gaç.

- Geriye Kaykılmak: Öfkeli, kavgacı, duygusuz, despot,
güçlü, emin, kararlı.

- Yükselmiş Omuzlar: Gergin, endişeli.

Kare Biçimi Omuzlar: Güçlülük ve sorumluluk gösterir.

Eller: Parmak, avuç içi, kenarı ve üstü. Elin kenarı ile sert, dışı ile canlılık, içi güven, yumruk güç gösterir. Koldaki saat bile ses yapmamalıdır.

Ayaklar: Rahat ve açık durmalı. Sağ ayak biraz önde olmalı.

Jestlerin yorumlanması

Sağır ve dilsizler alfabesi, dalgıçların ellerle anlaşması, otostop ifadesi, nanik hareketi hep bir dildir.

- Dokunma: Bir saatlik konuşmada dokunma sayıları. San Juan: 180 Paris: 110 Cainesuille, Florida: 2 Londra: 0 çün-
kü burada vücut tabu sayılıyor. Dokunma tarzları sinirliliği, güvensizliği, sabırsızlığı da belirtir.

- Bekleme: Bahşiş, dua, sonuç vb.. konsantre anları farklıdır.

- Gerilim: Yumruğu masaya vurma, enseyi ovma, alrı ovma, gözleri ovuşturma, tırnak kemirme, iç çekme, bıyık yolma, yüz sıvazlama vb..

- Şüphencilik: Yüzü kaşıma, kolları çapraz bağlama. Özellikle kolları çapraz bağlama kapalılık, ilgisizlik ve tedirginlik ifade eder.

- Sınırlılık: Masada davul çalma, şekil karalama, kağıt yırtma, anahtarlık şıkırdatma, ısıklık çalma, kravat düzeltme, saç düzeltme vb..

- Kendine Güven Ve Üstünlük: Gerinmek, parmakları birleştirmek (örümcek gibi), elleri beline veya arkasına koyma.

Beden dilinin dili Açılma süreci

İnsanlar bir grupta kendilerini rahat hissetmeye ve gruptaki insanları tanımaya başladıkça bacak ve kolları kavuşturulmuş konumdan rahat açık konuma doğru bir dizi yazılı olmayan hareket kodundan geçerler. Avustralya, Yeni Zelanda, Kanada ve Amerika'da yaşayan kişiler üzerinde yapılan çalışmalar bu ülkelerdeki ayakta 'açılma' süreçlerinin aynı olduğunu göstermiştir.

1. aşama: Savunmada, kol ve bacaklar kavuşturulmuş.

2. aşama: Bacaklar açık ve ayaklar yan yana nötr konumda.

3. aşama: Kol kavuşturmada üstte olan kol açılır ve konuşurken avuç anlık olarak görünür ve geri kavuşturulmuş konuma dönmeyiz. Diğer kolun dış tarafını tutar.

4. aşama: Kollar açılır ve bir kol hareketlenir veya kalça üzerine ya da cebe konabilir.

5. aşama: Birisi tek bacak üzerinde arkaya yaslanırken diğer ayağını grupta en ilginç bulduğu kişiyi gösterecek şekilde ileri uzatır.

Bacak kenetleme

Bir tartışmada katı bir tavrı olan birisi bacaklarını 4 şekline getirirken bir veya iki elini kullanarak da bacağına sabitleyecektir. Bu da onun direncinin kırılması özel bir yaklaşım gerektirebilen inatçı, katı bir kişi olduğunu gösterir.

Bu hareketi neredeyse tamamen sadece kadınlar kullanır. Bir ayağın üst kısmı savunma tavrını güçlendirmek amacıyla diğer bacağın etrafına kilitlenir ve bu hareketle karşılaştığınızda kadının tamamen kabuğuna çekildiğinden emin olabilirsiniz. Bu kabuğu açmayı umuyorsanız sıcak, dostça ve alttan alan bir yaklaşım gerekir. Bu konuma genellikle utangaç kadınlarda rastlanır.

Memnuniyetsiz oturuş

Genellikle sol bacağın üzerine sağ bacak olmak üzere bir bacak düzgünce şekilde diğerinin üzerine atılır. Bu Avrupalı, İngiliz, Avustralya ve Yeni Zelanda kültürlerinde kullanılan normal bacak atma hareketi olup sinirli, çekingen veya savunma tavrını gösterir. Ancak bu hareket başka olumsuz, hareketlerle bir arada olan destekleyici bir hareket olup tek başına veya bağlam dışında yorumlanmamalıdır. Örneğin, konferanslarda veya rahatsız bir sandalyede uzun süre oturan kişiler de bu hareketi yaparlar.

Ayakta savunma

Büyük bir toplantı veya sosyal etkinliğe bir daha ki katılışınızda kolları ve bacakları kavuşturulmuş olarak ayakta duran insanlardan oluşan küçük gruplar fark edeceksiniz. Biraz daha fazla gözlemle aralarında alışılmış olan mesafeden daha ufak bir mesafe bulunduğunu ve ceket veya palto giymeleri durumunda bunların düğmelerinin iliklenmiş olduğunu fark edeceksiniz.

Bu kişilere sorular sormanız durumunda birinin veya tümünün gruba yabancı olduklarını öğrenirsiniz. Bu da insanların iyi tanımadıkları insanların arasındayken ki duruş şekilleridir.

Şimdi de kolları kavuşturulmamış, avuçları açıkta, önleri açık, rahat bir görünüşle ve bir ayaklan grubun diğer üyelerini gösterir ve kişilerin mahrem bölgelerine girip çıkacak şekilde hareket ederken diğer ayaklarının üzerine yaslanarak duran insanlardan oluşan başka bir küçük grup görürsünüz.

Biraz araştırmayla bunların arkadaş veya birbirlerini yakından tanıyan kişiler olduklarını öğrenirsiniz. İlginç olan kavuşturulmuş kol ve bacak duruşunu kullanan insanların rahat yüz ifadeleri olabilmesi ve konuşmalarının da rahat ve serbest bir izlenim uyandırmasına rağmen kol ve bacaklarının bize onların rahat ve güvenli olmadıklarını söylemesidir. Açık ve dostça bir duruşa sahip olan ama aralarında kimseyi tanımadığınız bir gruba bir daha ki katılışınızda kollarınızı ve bacaklarınızı sıkıca kavuşturarak durun. Sırayla grubun tüm üyeleri de kol ve bacaklarını kavuşturarak siz ayrılana dek öyle kalacaklardır. Ardından gruptan uzaklaşın ve nasıl birer birer eski açık duruşlarına geçtiklerini seyredin!

Bilek kilitleme

Bacak veya kolları kavuşturmak olumsuz veya savunma tavrına işaret eder ve bilek kilitleme hareketi için de aynı şey geçerlidir. Bilek kilitleme hareketinin erkeklerde görülen şeklinde yumruklar da kenetlenmiş olarak dizlerin üzerinde durur ya da eller sandalyenin kollarını sımsıkı kavrar. Kadınlarda görülen hali biraz daha farklıdır, dizler yapışık tutulur, ayaklar yana bakabilir ve eller bacakların üstünde yan yana veya üst üste durabilir. Bu hareket olumsuz bir tavır, duygu, sinirlenme veya korkuyu gizlemeye çalışma hareketidir. Mülakat yapanın masanın karşı tarafına geçmesi ve mülakat yapılanın yanına oturarak masa engelini ortadan kaldırması durumunda mülakat yapılanın bileklerinin çözüldüğünü ve daha açık ve kişisel bir ortam oluştuğu keşfedildi.

Siz de bileklerinizi kilitliyorsunuz...

Her zaman alışkanlık gereği bilekleri kilitli olarak oturduklarını veya olumsuz el veya bacak hareket gruplarından herhangi birini öyle rahat ettikleri için yaptıklarını söyleyen insanlarla karşılaşırız. Siz de bunlardan biriyseniz böyle bir kol veya bacak hareketinin ancak savunmada olduğunuzda veya olumsuz ya da kendini uzak tutmaya çalışan bir tavrınız varsa rahat olacağını unutmayın. Olumsuz bir hareketin olumsuz bir tavır kuvvetlendirebileceğini veya daha uzun sürmesine neden olabileceğini de düşünerek kendine olan güveninizi ve başkalarıyla olan ilişkinizi geliştirmek için olumlu ve açık" hareketleri kullanmaya başlamanız tavsiye edilir.

Beden dili testi (Kendiniz bir deneyin isabeti göreceksiniz)

1. Kendinizi ne zaman en iyi hissedersiniz?

- a- Sabahla
- b- Öğlenden sonra
- c- Akşama doğru ve gecenin ilerleyen saatlerinde

2. Nasıl yürürsünüz?

- a- Hızlı ve uzun adımlarla
- b- Hızlı ve kısa adımlarla
- c- Normalden yavaş ve etrafa bakınarak
- d- Yavaş ve başı eğik
- e- Çok yavaş

3. İnsanlarla konuşurken

- a- Kollarımı göğsümde katlamış olarak dururum
- b- Ellerimi sıkarım
- c- Bir veya iki elimi belime koyarım
- d- Konuştuğum insanlara dokunur veya ittiririm
- e- Kulağımla oynar, çeneme dokunur veya saçımı düzeltirim

4. Dinlenirken nasıl oturursunuz?

- a- Dizler katlanmış ve bacaklar birbirine bitişik olarak
- b- Bacaklar çaprazlanmış olarak
- c- Bacaklarımı uzatarak
- d- Bir bacağımı altına katlayarak

5. Çok hoşunuza giden bir şey olduğunda ne yaparsınız?

- a- Büyük bir kahkaha atarım
- b- Gülerim ama fazla sesli değil
- c- Bir kerelik gülerim
- d- Sessizce gülümserim

6. Bir sosyal etkinliğe katıldığınızda

- a- Herkes sizi fark edecek şekilde gürültülü bir giriş mi yaparsınız?
- b- Sessiz bir giriş yapıp etrafınızda tanıdığınız birilerine mi bakınırsınız?
- c- Çok sessizce girip kimsenin sizi fark etmemesine mi gayret edersiniz?

7. Çok zor bir işe dikkatinizi vermişken rahatsız ediliyorsunuz. Ne yaparsınız?

- a- Bölünmeyi memnuniyetle karşılarım
- b- Aşırı derecede rahatsız olurum
- c- Belli olmaz. Bu iki üç arasında değişken davranışlar gösteririm

8. En çok hangi rengi seversiniz?

- a- Kırmızı veya portakal rengi
- b- Siyah
- c- Sarı veya mavi
- d- Yeşil

e- Koyu mavi veya mor

f- Beyaz

g- Kahverengi veya gri

9. Yataкта uyumadan önceki birkaç dakikada

a- Sırt üstü yatıp uzanırsınız

b- Karnınızın üstüne yatıp uzanırsınız

c- Hafif kıvrılmış olarak yan tarafınıza yatarsınız

d- Başınızı bir kolunuzun üzerine koyarsınız

e- Başınızı yorganın altına kapatırsınız

10. Rüyanızda genellikle

a- Düşersiniz

b- Kavga eder veya tartışırsınız

c- Birilerini veya bir şeyler ararsınız

d- Uçar veya yüzersiniz

e- Genelde rüya görmezsiniz

f- Rüyalarınız daima hoştur

Değerlendirme

60 PUAN VE ÜZERİ:

İnsanlar size kırılğan bir eşya muamelesi yapıyorlar. Ki-birli, bencil ve aşırı baskın birisi olarak görülüyorsunuz. İnsanlar size hayranlık duyup sizin gibi olmak isteyebilirler ama size her zaman güvenmezler ve sizinle çok yakın ilişkide olmaktan kaçınırlar.

51 - 60 PUAN:

İnsanlar sizi heyecan verici, havai, düşüncesiz yapıda, doğal liderlik özellikleri olan, her zaman doğru olmasa da hızlı karar veren birisi olarak tanırlar. Sizi cesur, macerape-

rest birisi olarak tanirlar; her Şeyi bir kez denemek isteyen, macera yaşamak için firsatları kaçırmayan birisi... Yaydığınız heyecandan dolayı sıradanlar sizinle aynı iş yerinde yaŐamaktan keyif alırlar.

41 – 50 PUAN:

İnsanlar sizi taze, canlı, çekici, eğlendirici, pratik ve daima ilginç birisi olarak görürler; her zaman ilgi odağı olan ama çok aŐırıya kaçmayacak kadar da dengeli birisi... İnsanlar sizi ayrıca iyiliksever, düŐünceli, anlayıŐlı ve kendilerini neŐelendiren ve rahatlatan birisi olarak tanirlar.

31 – 40 PUAN:

İnsanlar sizi mantıklı, ihtiyatlı, dikkatli ve pratik birisi olarak görürler. Sizi zeki, yetenekli ve hünerli ama alçak gönüllü olarak tanirlar. Çok hızlı arkadaşlık kurmayan, ama arkadaşlarına karşı çok sadık olan ve onlardan da aynı Şeyi bekleyen birisiniz. Sizi gerçekten tanıyanlar arkadaşlarınıza gvenmenizin zaman aldığını ama bu güvenin kırılması halinde onarılmasının da aynı derecede zor olduğunu bilirler.

21 – 30 PUAN:

Arkadaşlarınız sizi titiz ve kılı kırk yaran birisi olarak tanirlar. Sizi çok dikkatli, aşırı tedbirli, yavaş ve tutarlı olarak bilirler. DüŐüncesizce veya anlık bir davranıŐta bulunmanız onları çok ŐaŐırtır. Birisi her açıdan dikkatle incelemenizi ve genellikle aleyhte karar vermenizi beklerler. Bu davranıŐlarınızın genellikle tedbirli yapınızdan kaynaklandığını düşünürler.

21 PUANDAN AZ:

İnsanlar sizin utangaç, sinirli ve kararsız olduğunuzu düşünürler. Sizi, yaptıkları kontrol edilmesi gereken, kendisi

için kararları başkalarının vermesini bekleyen ve hiçbir kişi veya işe bulaşmak istemeyen birisi olarak tanırılar. Evhamlı ve olmayan problemler üreten birisi olduğunuzu düşünürler. Bazı insanlar sizi sıkıcı bulurlar. Ancak sizi iyice tanıyanlar sıkıcı olmadığınızı bilirler...

PUAN TABLOSU

1. a-2 b-4 c-6
2. a-6 b-4 c-7 d-2 e-1
3. a-4 b-2 c-5 d-7 e-6
4. a-4 b-6 c-2 d-1
5. a-6 b-4 c-3 d-5 e-2
6. a-6 b-4 c-2
7. a-6 b-2 c-4
8. a-6 b-7 c-5 d-4 e-3 f-2 g-1
9. a-7 b-6 c-4 d-2 e-1
10. a-4 b-2 c-3 d-5 e-6 f-1

(Bak geniş bilgi için: <http://www.milligazete.com.tr>)

EĞİTİM ÖĞRETİM VE DERS PROGRAMLARI

1. Eğitimin önemi

Eğitim insan hayatında, ekmek ve sudan sonra en önemli ihtiyaçtır. İnsanı diğer canlılardan ayırt eden akı ve aldığı eğitim ile farkıdır. O halde bir teşkilatçıya ve tebliğciye iyi bir eğitim alması herkesden daha çok ihtiyaçtır. 'Beni Rabbim terbiye etti' diyen efendimiz (s.a.v.) aslında eğitimin de meto-dunu ümmetine anlatmıştır.

Modern bir çağda yaşayan asrımızdaki insanlar artık kitle iletişim teknolojisi ile (tv, internet ve radyo vb..) 6 ton-luk fillerin eğitimle, sirklerde ne marifetler sergilediğini ve diğer bazı yırtıcı hayvanların çeşitli akrobatik hareketleri, fok balığının ve yunus balığının çeşitli hareketleri zamanımızda günlük tv programlarından izlemek mümkündür.

Öyleyse, eşrafu mahlukat (yaratılmışların en üstünü) olan insan iyi bir eğitimle hem kendisine hemde içinde yaşadığı topluma en hayırlı ve faydalı insan olacaktır.

Hafızlık yapmakta olan bir orta zekalı talebinin yine de dört senede de olsa hafızlığını tamamlayabildiğini pek çok üstadımız'dan duymuştuk. Gayret ve dert edinildiği taktir de, ilim öğrenmek ve eğitim, beşikten mezara kadar devam etmektedir ve insan bu kabiliyette yaratılmıştır.

Zamanımız da ki spor tutkunu gençlerin futbol vb.. spor-cuları hakkındaki bilgilerinin onda birini dinini ve dünyasını imar etmek için kullansa, öğrenilemeyecek bir şey kalmaz! Maalesef, eğlenceye harcadığımız zaman ve eforun çok ama çok azını dini ve dünyevi eğitimimize harcıyamamaktayız. İbrahim Edhem rahmetullahi aleyhin bir sözü ne kadar da

güzeldir.: ‘ Yamadık dünyamızı keserek dinimizden, bir de baktık dinde gitti dünya da gitti elimizden’ buyurmaktadır.

Kur’anı kerimin ilk inen ayetinde, aşağıda Alak suresinin ilk beş ayeti, okumayı,yazmayı ve bilmediğimizi öğrettiğini ifade eden rabbimiz insan eğitim ve öğrenimine dikkat çekmiştir.:

96/ALAK Suresi: 1-5

1- Yaratan Rabbinin adıyla oku!

2- O, insanı bir alekadan (embriyodan) yarattı.

3- Oku! Rabbin sonsuz kerem sahibidir.

4- O Rab ki kalemle yazmayı öğretti.

5- İnsana bilmediği şeyleri öğretti.

O halde bütün kitapların annesi olan (Ümmül kitap) Kur’anı Kerim ve efendimizin hadislerinde ihtiyacımız olan tüm bilgi ve metotların şifresi mevcuttur. Yeter ki biz öğrenmek isteyelim.

2. Eğitimin Tarifi Hakkında Bir İzah

Toplumların ve insan zekâsının gelişmesi ile ilimler de sayı ve hacim bakımından gelişmiştir. Sosyal ilimler toplumların gelişmesi müsbet, ilimler ise zekâ gelişmesinin ürünleridir.

Bütün bunların kaynaklandığı bir nokta vardır. O da eğitimidir. Yirminci asırda, insanı geçmişteki gibi tesadüfi bir eğitime terk etmek imkânsızdır. Belli sistemler ve belli kurallar doğrultusunda onu, zamanın icaplarına göre yeniden eğitmek gereklidir.

Din bir eğitim istemi olduğuna göre o bile toplumun ve insan şahsiyetinin gelişimine paralel olarak yenilenmiştir. İslam’a kadar bütün dinler, insanın çocukluk dönemindeki eğitimi andırır. İnsan olgunlaşınca artık kendi kendini eğitebilir. İnsan zekâsı ve aklı, gerideki İslam’ın ilkelerinden fay-

dalanacak olgunluğa gelmiştir. Bunun için yeni bir dine ihtiyaç yoktur.

Eğitim belli kurallar ve ebediyen değişmeyecek prensiplere ulaşmıştır. Ama insan her zaman, biyolojik ve psikolojik yapısı gereği eğitime muhtaçtır. Eğer insan, hayvan gibi doğuştan bütün organ ve kabiliyetlerini kullanabilseydi, eğitime ihtiyaç olmayacaktı. Oysaki insan, doğuştan ne bedeni ne de manevi güçlerini kullanmaya müsait değildir. Eğitim, onun bu eksikliğini tamamlamaktadır.

Bu bakımdan eğitim, bağımsız bir ilim olma yolunda büyük mesafeler almıştır. Çünkü o, yerini insan hayatında bulmuş, hammadde olarak insanı ele almış ve genel prensiplerine kavuşmuş durumdadır. Yani, artık eğitim kendi konu ve kanunlarını koyarak, ilimler arasında yerini almakta yeterince mesafe kaydetti.

"İnsan hazır olmayan ham kabiliyetlerle dünyaya geldiği için, hayatın sonuna kadar bir öğrenci, bir çırak olarak kalıyor. Bunun için insanın eğitime, eğilmeye ihtiyacı vardır." İnsan ancak eğitim sayesinde insan olabilir; insan eğitimin meydana getirdiğinden başka bir şey değildir.

İnsan kendi kabiliyetlerini kendi kendine geliştirme yeteneğine sahip değildir. Onların gelişmesi için eğitime muhtaçtır. Çünkü kabiliyetler öğrenimle gelişir. İnsan bu yönü ile başkalarının yardımına her zaman muhtaçtır. İşte eğitim bu ihtiyaçta temelini kurar. "O, öğrenmesinde daima bir çırak olarak kalır. Bunun için insan, hayatının sonuna kadar öğrenmek, kendisinin ve başkasının tecrübelerini toplamak, onları değerlendirmek onlardan faydalanmak zorunda olan bir varlıktır."

Oysaki hayvanın; kendisinden yaşlı olanlarından bir şeyler öğrenmeye ihtiyacı yoktur. Kendisine has faaliyetleri yapmak için doğuştan yeteneklidir. Onun bir önceki neslin-

den alacağı bir kültür hazinesi olmadığı gibi kendinden sonrakine bırakacağı bir şeyi de yoktur.

İnsanın, yaratılış gayesini öğrenmesi, bu gayenin uğruna yola çıkması ve ona ulaşması için eğitime ihtiyacı vardır.

Onun için, İmam Azam eğitimi, **"İnsan şahsiyetini yıkan ve yapan şeylerin bilinmesidir."** diye tanımlamaktadır.

Eğitim, süreç bakımından da tanımlanır. Zira eğitim bir anda gerçekleşemez. İnsan tabiatı buna müsait değildir. Öyle ise, eğitim, insan açısından bakıp tanımlanınca; **"Bir şeyi kademe kademe, tedric ile kemaline erişmektir."**

Eğitim, karşılıklı etkileşim açısından da tanımlanabilir. Eğer cemiyetle insan, insanla insan, tabiatla insan arasında etkileşim olmasaydı eğitimden bahsedilemezdi.

Adem (AS)'ın yaratılış vakasında, Allah'a şeytan arasında geçen konuşmaya **"eğitim etkileşimi"** yönünden bakarsak, dinlerin insanları kötü etkilerden kurtarmak için geldiğini görürüz: **"Ey Rabbim! O halde dirilecekleri güne kadar beni geri bırak"**(Sad, 38/79) **"Buyurdu: Haydi geri bırakılanlardansın, katımda belli olan kıyamet gününe kadar."**(Sad 38/80-81) **"Öyle ise, izzet ve kudretine yemin ederim ki, onların hepsini azdıracam. Ancak içlerinden ihlas sahibi kulların müstesna."**(Sad,38/82-83)

Gerçekten eğitilmiş, şahsiyeti sağlam olan ihlâslı kişilere şeytanın bir etkisi olmamaktadır. Din, insanı, menfi yönden etkilenmez (veya çok az etkilenir) hale getirinceye kadar etkiler. Artık o insan, cemiyetin, diğer insanların ya da şeytanın elinde cansız oyuncak gibi değildir. Eğitimin etkileme faaliyetinin nihai gayesi, etkilenmeyen insanı yetiştirmektir. **"Eğitim yaşayan bir organizmanın kendi normal çevresi ile karşılıklı etkileşimi denen tecrübeye muadildir."**

"Eğitim hem gaye hem de vasıta"dır. İnsanı geliştirmeyi hedef aldığı için gaye, bu geliştirmenin bir metodu olduğu

için de vasıtaadır." Eğitimin gayesi ameldir."Eğitim gaye olarak ele alındığında pratik uygulama göz önünde bulundurulmalıdır." Eğitim, nazari neticeleri gaye edinen bir faaliyetdir. Kant ise , "insanı insan yapan terbiyedir. İnsan terbiyenin meydana getirdiğinden başka bir şey değildir." demektedir.

(*Bayraktar Bayraklı Yayınevi: M.Ü. İlahiyat Fakültesi Baskı: İstanbul / 1989 / 304 shf*)

3. Günlük Dersimiz

İslamda duanın önemini bilerek güne başlamak;

"Dua, mü'minin silahı, dinin direği, göklerin ve yerin nurudur."

Resul-i zışanına indirdiği Kudsi kitabının birçok ayetlerinde, kendisine, nasıl dua yapacağımızın en güzel örneklerini de vermiştir. Namazların sonunda okuduğumuz "Rab-bena atina" bunun en güzel misalidir (örneğidir).- "Ey Rab-bimiz! Bize dünyada güzel hal ver! Ve bizi cehennem azabından koru!" "Allah'ım! Ben ancak Sana teslim oldum, ancak Sana iman ettim Allah'ım! Sen'den başka hiçbir ilah yoktur!...

Sen, benim Rabbimsin, ben de senin kulunum!"

Müminler! Dua, belaları def eden, selamet yollarını açan, ilahi rahmeti üzerimize çeken bir kuvve-i cazibedir. Dua, mümin için eşi bulunmaz bir silah, ümid gecesine hayırlı bir sabah, bela şiddet ve felaket çemberinden kurtuluş ve felahtır (selamettir).

Dua, yerde nur, gökte nur sağda nur, solda nur ve bir tükenmez huzurdur.

Nihayetsiz Kudret sahibi ve kâinatın Halıkı, Resul-i Zışanına hitaben buyuruyor ki: "Kullarım, Habibim sana beni sorunca haber ver ki işte Ben muhakkak (ne olursa olsun) yakınımdır. Bana dua edince ben o dua edenin davetine icabet (kabul) ederim."

Değerli müminler!

Müslümanın yaptığı duanın üç hali vardır. Müslüman'ın eli Rabbinin dergahından boş dönmez.

Bu üç hal şudur:

1- Duası hemen kabul edilir.

2- Duası hemen kabul edilmez, ahirete tehir (bırakılır) edilir. Dünyada istediğinin çok çok üstünde orada mükâfatını (iyiliğe karşı verilen karşılık) alır.

3- Ya da, duasının mukabelinden (karşılığını) ona gelecek musibet (felaket) önlenir, bela kaldırılır.

Yani her hal-u karda kul karşılıksız kalmaz. Böyle olunca da, "dua ettim de kabul olunmadı" dermez. Dua, aynı zamanda bir zikirdir, bir ibadettir ibadetin karşılığı ise ahirette ödenir. İnsan bütün dünyaya malik (sahib) olsa, fakat ahirette cehenneme sevk (göndermek) edilse, artık ona dünyanın ne faydası olur ki? Asil devlet, ahiret sultanlığıdır.

Her yerde her zaman dua etmek mümkündür. Ama bir de mübarek gün ve geceler vardır ki, o yerlerde, o gecelerde yapılan dualar reddolunmaz (geri dönmez). Kadir geces, Berat geces, Ramazan ve kurban bayramı geceleri, Cum'a geces ve diğer kandil geceleri bunlardandır.

Yine Kâbe'de, Arafat'ta, Mina'da ve Resul-i Ekrem efendimizin mübarek mescidinde (camide) ve Mescid-i Aksa'da yapılan dualar Arşurrahman'na kanat açar. Yine bilelim ki dualar, sadece bizim yaptığımız niyazlardan ibaret değildir. Başkalarının bizim için yaptığı dualar da vardır ki pek kıymetlidir. Bize dua edecek dostların sayısını arttırmak gayreti içinde olmalıyız.

Rabbimizin katında duası makbul (kabul) olan üç kimse daha vardır:

1-Ana babanın evladı hakkındaki duası,

2-Misafirin ev sahibine duası,

3-Mazlumun (zulüm görmüş) zalime (haksızlık edene) 'bed' duası.....

'İki günü birbirine eşit olan ziyandadır' (Süneni Deylemi)

ilkesine uygun hareket edilmesi gerekir. Her güne başlarken o günün kısa bir programını yapmak gerekir. Mümkün oldukça bu programın dışına çıkılmamalıdır. Programsız çarşıya çıkınca nasılkı ihtiyacınız olmayan bazı eşyaları aldığımız olur ve sonuçda paramızı israf etmiş oluruz!

Müslümanın her anı ve günü, parasından çok daha kıymetlidir. Aldığımız her nefes, her gözlerimizi açıp kapatmamız sayıya tabidir. Her şeyden önce ömür sermayamız sayılıdır, her geçen dakikamız bir daha bize dönmeyecektir. Öyleyse bu ömür sermayamızı en rantabil/ karlı olarak kullanmak zorunluluğumuz vardır.

Yine Hz. Ömer efendimizin ' Bugün Allah için ne yaptın' sözünü hiç unutmamamız gerekir. Her güne başlarken ve her günün sonunda o güne dair yaptığımız hayırlı faaliyetleri bir gözden geçirmemiz, neyi planlayıpda yapamadıklarımızı ajandamıza hemen not düşerek yarın yapacaklarımız başlığı altında yazmamız gerekir.

Teşkilatçının cebinizde bir kalem ve not defteri daima bulunması gerekir. 'İlim bir avdır. Onu avlamak ise yazmaktır' düsturunu aklımızdan çıkarmamamız gerekir. Teşkilat ve günlük hayattaki çalışmalarımızda en çok karşılaştığımız mühim bir olay şudur; Telefon da bir muhatabımız ile konuşurken telefon numarası gibi pratik bilgiler söylediğimizde, muhatabımız bize: 'önce bir kalem ve kağıt bulayım', demesi kadar gereksiz bir tavır düşünemiyorum. Bu gibi basit görünen fiillerimiz, zamanımızı ve enerjimizi ne kadar da çok israf ettiğimizi ortaya koymaktadır. Bu konuda **'Zamanın Kullanımı'** başlığı altında geniş bilgi verilecektir.

Kur'andan günde iki sayfa mealıyla beraber okumak günlük dersimizin en önemlisidir.

İslami kaynak kitaplardan mutat olarak daima okunmalıdır. Hadis, İslam Tarihi, Fıkıh ve benzeri temel konuları daima okumak ve kendinizi geliştirmeye çalışmayı prensip edinilmelidir. İyi bir okuyucu olmak, okumayı sevmekle sevdirmekle olunur.

Kaynak ve faydalı kitaplardan günlük okunmalıdır. Bir yazar hocamızın şu sözü ne kadar da manidardır; Ya okurum, ya yazarım ya da mütaala ederim. Kalan vaktimde de yürüyerek sıhhatli olmak için spor yaparım, demişti. Aynı üstat, yaşı 55 yazdığım kitap sayısı da ellibeş'dir. Her yaşına bir kitap yazmayı düşünüyor ve çalışıyorum, demişti!

Örnek alınacak pek çok önder insan vardır yaşadığımız asırda da. İnsan için zaten kötü örnek değildir. İyi örnektir. Ayrıca duyarlı bir tebliğci ve teşkilatçı, dünya ve ülke olaylarını takip etmek durumundadır. Zahid Kotku rahmetullahi aleyh bu yüzyılımıza yön veren maneviyat ve ilim ehli bir üstat idi. Yakın talebesi dostlarımın ifadesinde; 'Merhumun başucunda bir küçük radyo vardı ve her haberi dikkatlice dinlerdi' demişti!

Kısaca duyarlı bir teşkilatçı ve tebliğci, günlük basını takip etmelidir. Olayların gerisinde kalmamız, muhatabımızın güncel sorunlarını da tanıyamamamıza sebep olabilir ki bizim hedef kitlemiz insan olduğuna göre insanın ihtiyaç duyduğu her meseleden haberdar olmak durumundayız.

İnsanların problemlerine hakim olmak ve çözümler üretmek o toplumda sizin varlık ve etki seviyenizide gösterir. Hedef kitlesi insan olan ve o toplumda faydalı olmayı hedef edinmiş her kişi duyarlı ve birikimli çağdaş ilimlerle mümkün oldukça mücehhez (donatımlı) olmalıdır.

4. Haftalık Dersimiz

Belirli sayıda arkadaş ile haftalık mutlak dersler yapılmaktadır. Bu derslerde karşılıklı olarak sorular sorulur, izahlar yapılır ve katılımcılar akademik bir ders yaparlar. Bu gibi çeşitli haftalık eğitim ve öğrenim şekilleri ülkemizde de yetişkinlerin eğitiminde kullanılmaktadır. Örneğin; doğum ilim olan Afyonkarahisarda, gezek adında 10-15 kişilik gruplar halinde sayıları altı yüzü bulan haftalık ders grupları vardır. Bu grubun hocası, emekli veya halen görevde olan öğretmen, imam gibi kişilerin kontrolünde yapılmaktadır.

Her hafta grubun üyesi bir kişinin evinde sadece bir çay ikramı ile yetinilen iki saatlik bir sohbet ve ders yapılmaktadır. Bu ve benzeri ders şekil ve çeşitlerini her yerde yaygınlaştırmak mümkündür. Avrupa da bu gibi programlar vardır ama yetersizdir, daha da geliştirilmelidir.

5. Aylık programlar

Gruplar arası ve cemiyetler arası olarak organize edilebilir. Bir ay bir cemiyetin üyeleri diğer bir cemiyeti veya cemaati ziyaret ederek, karşılıklı sohbet ve dersler yapılarak kaynaşma sağlanır. Bu ders ve sohbetlerin şekil ve usulü de çeşitli olabilir. Seminer, Konferans, panel, fuar, kermes vb. gibi şekillerde ve ortamda yapılabilir.

6. Yıllık Programlar

Bir müslümanın ve hatta çağdaş her insanın, genellikle müslümanların belli bir cemiyeti ve cemaati mevcuttur. Bu farkı bizler yurtdışında yaşasan insanlar daha net biliyoruz. O halde her kişi ve özellikle müslümanlar yıllık kongreler ile yılda bir veya bir kaç genel faaliyetler yaparak bir araya gelmeli ve kaynaşma sağlanmalıdır. Bu yıllık programların başlıklarından bazılarını söyle sıralamak mümkündür.

- Kur'anı Kerim Yarışmaları
- Maide-i Kur'an Programları
- Kutlu Doğum Haftası
- Anma Programları
- Milli ve Dinî gün ve geceler
- Bayram Şenlikleri
- Çeşitli Sportif Müsabakalar
- Yatılı Eğitim Programları
- Kadınlar ve Genç Kızlara Mahsus Programlar
- Gençlere yönelik etkinlikler.

Daha pek çok başlık altında çeşitli faaliyetler yapılabilir ve çoğaltılabilir.

7. İslamda Eğitim Meselesi

İslam'da Milli eğitimimiz, bir bunalım devri geçirmekte; ilkokuldan üniversiteye kadar bütün eğitim kurumlarında bir bozulma (dejenerasyon) havası esmektedir. Bütün müesseselerde eğitim iyice gevşemiş, öğretmenlerle öğrenciler çok yerde birbirinden kopmuş, hatta birbirine düşman olmuş, bazı okullarda eğitim görevi hiç yapılmaz hale gelmiştir. Tarihimizin hiçbir devrinde eğitimin bu kadar yozlaşmaya yüz tuttuğu görülmemiştir. Bu durumdan kurtulmamızın çaresi nedir?

Küreselleşen (globelleşen) dünyamızda, bir gerçeğin altını çizelim; her ülke ve bölgenin kendine mahsus etkili eğitim sisitemi olabilir. İstisnalar kaideyi bozmaz. Ancak müslüman bir milletin eğitimi de süphesiz kendi sistemine uygun olursa başarılı olur.

Eğitimcilerimizin çoğu çareyi Batı eğitim sistemlerinde aramakta; Avrupa'lı, Amerika'lı pedagogların-eğitimcilerin fikirlerini savunmaktadırlar. Yakın tarihimizde Batı eğitim sistemi istikametinde geçirdiğimiz tecrübelerden, girdiğimiz

uygulamalardan beklediğimiz müsbet sonuç elde edilememiştir. Aksine, ğretmen-ğrenci çatışmaları, genç nesillerin birbirine düşman olmaları gibi eēitim tarihimizde hiç görülmemiş felaketler ortaya çıkmıştır.

O halde, nazariyeyi deēiřtirmek, tarihimizi yapan fikir ve kültür sistemine , kendi eserimize, kendi benliēimize dönmek mecburiyetindeyiz. Bizim kültürümüzün, terbiye sistemimizin mayası İslamiyet'tir, İslamiyet'in getirdiēi deēerlerdir. Bütün dünyayı etkileyen eēitim sistemlerinde, eēitim nazariyelerinde ve eēitim felsefelerinde fazilet namına ne kadar müsbet ilke, fikir ve iddia varsa hepsi İslamiyetin eēitimimize getirdiēi deēerlerde mevcuttur.

İslam terbiyesi rasyonel bir işleyiştir. Bu terbiye dünya eēitimcilerini bir noktada toplayacak, birleştirecek ilmi gerçeklerle doludur. Terbiyede, hareket noktasını ve gelişme sürecini; terbiye ilminin stratejisini, mekanizmasını, ahlaki boyutlarını İslam eēitimcileri ortaya koymuşlardır. Gazali, Farabi, Burhaneddin Zernuci, İbn Sina,İbn Rüşd,Yusuf Has Hacib, Muhammed Kutub gibi filozof ve bilginler İslam terbiye sistemi içinde yetişmişler, hr düşünceyi ve ilmi müdafaa etmişlerdir.

Dünya eēitimcileri terbiyenin nihai amacını "iyi vatan-daş yetiştirmek" şeklinde ifade ederler. İslam'da terbiyenin nihai amacı iyi insan yetiştirmektir. İslami eēitim ilkele-rinde kişiye bütünüyle ve her yönüyle ele almak ve oēunun fıtratına uygun bir eēitim usulü uygulamak öngörülmüştür. aēdař psikolojinin görüşü ve modern pedagojinin iddiası da bu istika...ettedir. İslam terbiyecilerinin görüşlerine göre ruhi hayat zaman içinde deēiřken ve esnek bir özellik gs-terir. İşte ruhun bu zelliēidir ki; eēitime imkan kazandırır. Eēitim dünyasında bu fikri benimsemeyen yoktur. İnsanı yalnız maddi yapısı, fizyolojik özellikleri ile niteleyenler

eğitimin yarım kalmasına sebep olmuşlardır. Maddeci idealizmde de eğitim açısından yarım kalmış bir uygulama egemendir. "üretim için eğitim", "Üretim içinde eğitim", "Zihni mükemmeliyet yerine ekonomik verim" ilkelerini ileri sürenler aynı şekilde hataya düşmüşler, eğitimin kültürel ve ahlaki boyutlarını çöğnemişlerdir. İslam terbiyesi, bütün teferruatı ile müsbet bir bütünlük arzeder. İslam terbiyesinde boş zaman yoktur.

8. Bilgi ve Paylaşımı Hakkında bir Tespit

Bende bir yumurta var.

Sende bir yumurta var.

Eğer,

Sen bana bir yumurta verirsen,

Ben sana bir yumurta verirsem,

Yine sende bir yumurta,

Bende bir yumurta olur.

Şayet,

Sende bir bilgi var.

Bende bir bilgi var.

Ben sana bir bilgi verirsem,

Sen bana bir bilgi verirsen,

Sende iki bilgi,

Bende iki bilgi olur.

9. Günümüzde genel olarak öğretim programlarında şu öğeler bulunmaktadır

1. Amaçlar (Hedefler)

2. Davranışlar

3. Konular

4. Açıklamalar, İlkeler

5. Eğitim-öğretim durumları

Değerlendirme Program Geliştirme Süreci.

Program geliştirme süreci, program hazırlama, uygulama ve değerlendirme çalışmalarını içine alır. Bu süreçde, eğitim programlarının dayandığı temellerle ilgili " niçin, ne, nasıl, ne zaman, kim ve ne ile öğreteceğiz ve öğretimin sonunda ne kadar öğrettik? " soruları cevaplandırılır.

• Programın öğelerinden amaç boyutunda, "bireyleri niçin eğitiyoruz?" sorusuna cevap aranır. Eğitimin amaçlarını belirlemek, örgün eğitim faaliyetlerinin dayanaklarıdır. Amaçlar büyük ölçüde, ülkenin eğitim felsefesini de ortaya koymaktadır. Programın içerik boyutunda, "belirlenen amaçlara ulaşabilmek için ne öğretilim?" sorusuna cevap aranır. Büyük oranda da amaç-araç ilişkisi kurularak, amaca uygun bilgilerin aktarılması istenir. Programın süreç boyutunda ise, "içeriğin öğrenciye nasıl aktarılacağı" belirlenir. Yani, "öğretim yöntem ve teknikleri ile araç-gereç ve kaynaklar neler olacaktır?" sorusu cevaplandırılır. Programın son boyutu olan değerlendirme boyutunda ise, "yapılan öğretimin kalite kontrolü" yapılır. Değerlendirme sonuçları da eğitimin amaçlarına ne kadar ulaşıp ulaşılmadığını ortaya koyar.

Eğitimin amaçlarını belirlemek örgün eğitim faaliyetlerinin dayanağıdır. Eğitim programlarında yer alan üç amaç vardır;

a- Uzak amaç: Devletin eğitim politikası (eğitim felsefesi).

b- Genel amaç: Uzak hedef doğrultusunda belirlenen okulların amaçları.

c- Özel amaç: Genel amaçlar doğrultusunda belirlenen derslerin hedefleri.

Öğretim programlarında yer alan bütün derslerin ulaşmak istediği bir hedef vardır. Her ders, ulaşmak istediği kendine has özel hedefini gerçekleştirirken, okulun genel amacı-

na ve uzak amacına, yani devletin belirlediği eğitim politika-
sının gerçekleşmesine katkıda bulunmak durumundadır.
Böylece her dersin programının üç basamaklı amaca yönelik
olarak yapılması gerekmektedir.

Tablo:1

Eğitim Amaçlarının Düzenlenmesi ve Uygulanması
Belirleyiciler
Uygulayıcılar
Alan
Eğitim Politikası
Program Geliştirme
Eğitim Yönetimi
Eğitim
Etkinlikleri
Kişi ve
Kuruluşlar
Siyasetçiler,
Sivil Toplum Kuruluşları ,
Programcılar,
Eğitim Bilimciler,
Psikologlar,
Sosyologlar,
Öğretmenler,
Konu Alanı Uzmanları
Yöneticiler,
Müfettişler
Öğretmenler, Müfettişler
Amaç Düzeyi
Uzak Amaçlar
Tüm Amaçlar

◆ Dersin Hedefleri

Tablo 1' de görüldüğü gibi, eğitim amaçlarının düzenlenmesi konusunda sadece eğitimcilerin değil, toplumun her kesiminin etkisi vardır. Siyasetçiler, sivil toplum kuruluşları ve tüm yurttaşlar eğitimle ilgili görüşlerini açıklayarak eğitim politikasını ve eğitimin uzak amaçlarını belirlerler. Bu uzak amaçlar doğrultusunda, program geliştirme alanında, programcılar, psikologlar, uygulayıcı öğretmenler ve konu alanı uzmanlarından oluşan komisyon eğitimin tüm amaçlarını belirleyerek yazılı hale getirirler.

10. Din Dersi Programının Hazırlanması

Program geliştirmenin esasları ışığında İslam din dersinin programının geliştirilmesi ele alındığında, dersin amaçlarının ve içeriğinin tespit edilmesinden önce, dersin teorisinin iyi bir şekilde ortaya konulup geliştirilmesine ihtiyaç vardır.

İslam Din Dersinin Teorisi

İslam din dersinin teorisi, çok amaçlı (plüralist) toplumun, onun uzantısı olan okulun ve İslam dinin amaçlarının birlikte düşünülüp değerlendirilmesi ile gelişir. Başka bir ifade ile böyle bir teori için genel eğitim felsefesinin (uzak amaç), okulların genel amaçlarının ve İslam dininin özel hedefinin birbirini zedelemeyecek bir biçimde bir araya getirilmesi gerekir. Yani, din dersi, anayasa ve diğer yasalarla çelişmeksizin mevcut eğitim sisteminin içerisinde kendi özel amaçlarını gerçekleştirmek durumundadır. Bunu gerçekleştirenken, din dersi, öğrencilerin ve onların velilerinin istek ve ihtiyaçlarını da karşılayacaktır.

Bu çerçeve içinde, Türkiye ve Almanya'da ilk ve orta dereceli okullarda okutulan din dersinin programını hazırlamak istediğimizde, karşımıza bu devletlerin genel eğitim fel-

sefeleri içinde din dersine verilen rolün belirlenmesi konusu çıkar.

Din eğitimi uygulamaları açısından her ülkenin kendi tarihsel, siyasal ve toplumsal yapısına göre farklılıkları bulunmaktadır. Buna göre, ülkeler kendi devlet yapısına göre din dersine yer vermişlerdir.

10. Türkiye'de Din Dersinin Statüsü

Türkiye'de din dersinin temel felsefesi ya da teorisinin ortaya konulması noktasında geçmişine fazla inmeden şu andaki statüsü ile ilgili şu temel tespitleri saymalıyız.

Türkiye'de din eğitimi ve öğretimi devletin denetim ve gözetimi altında yapılmaktadır. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersleri ilk ve orta dereceli okullarda okutulan zorunlu dersler arasındadır. Din derslerinin programları diğer tüm derslerde olduğu gibi Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yapılmaktadır. Ders kitapları ise ya doğrudan Bakanlık tarafından üretilmekte ya da özel yaynevlerince üretilenler kontrol edilerek onaylanmaktadır. "Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi" dersi tüm öğrenciler için zorunlu bir derstir. Dersin adı, İslam Din dersi değil, "Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi"dir. Buna göre, ders, bir dini benimsetmek için verilen mezhebe dayalı bir din dersi değil (non-confessionelle), tüm dinlerin öğretildiği genel bir din ve ahlak dersidir. Ayrıca bağımsız bir ahlak dersi de söz konusu değildir.

(Geniş bilgi için bak; <http://www.Mehmetzekiaydin.com>)

"İslâm Din Dersi Programlarının Hazırlanması", Türkiye ve Almanya'da İslâm Din Dersi Tartışmaları, Konrad Adenauer Vakfı ve CÜ İlahiyat Fakültesi, Ankara 2000, ss.105-122.)

Eğer bir çocuk:

Eleştiri ile yetişirse, kınamayı, eleştirmeyi öğrenir.

Düşmansı bir tavırla büyürse, kavgayı öğrenir.

Alay edilir, aşağılanırsa, utangaç olmayı öğrenir.

Korku ile büyürse, endişe etmeyi, korkmayı öğrenir.

Utançla büyürse, suçlu hisetmeyi öğrenir.

Hoşgörü ile yetiştirilirse, sabırlı olmayı öğrenir.

Cesaretlendirilirse, özgüven sahibi olmayı öğrenir.

Kabul edilerek büyürse, sevmeyi öğrenir.

Dürüstlikle yetiştirilirse, gerçeğin ne olduğunu öğrenir

Adaletle büyürse, adil olmayı öğrenir.

Güven içinde büyürse, güven vermeyi öğrenir.

ZİYARET VE GEZİLER

Ayetlerde Ziyaret:

Rum: 30/38- O halde akrabaya da hakkını ver, yoksula da, yolcuya da... Bu, Allah'ın rızasını dileyenler için daha hayırlıdır. Kurtuluşa erecek olanlar da işte onlardır.

Muhammed: 47/22- Demek siz iş başına gelecek olursanız yeryüzünde bozgunculuk çıkaracaksınız ve akrabalık bağlarınızı koparacaksınız öyle mi?

Nisa: 4/1- Ey insanlar! Sizi bir tek nefisten yaratan ve ondan eşini yaratıp ikisinden birçok erkekler ve kadınlar üreten Rabbinizden korkun; kendi adına birbirinizden dilekte bulunduğunuz Allah'tan ve akrabalık (bağlarını kırmak)tan sakının. Şüphesiz Allah sizin üzerinizde gözeticidir.

Rad: 13/21. Ve onlar ki, Allah'ın riayet edilmesini emrettiği şeye riayet ederler ve Rablerine saygı gösterirler ve hesabın kötülüğünden korkarlar.

Rad: 13/25. Allah'ın ahdini misak ile belgeledikten sonra bozanlar ve Allah'ın birleştirilmesini emrettiği bağlantıları koparanlar ve yeryüzünü bozguna verenler varya, işte lanet olsun onlara! Ve yurdun kötüsü de onlardır.

Hadislerde Ziyaret

3288 - Ebu Musa radiyallahu anh anlatıyor: "Resulullah aley-hissalâtu: vesselâm buyurdular ki: "Açı doyurun, hastayı ziyaret edin, esirleri hürriyetine kavuşturun."(Buhari, Marda 4, Cihad 171, Nikah 71, Ahkam 23; Ebu Davud, Cenaiz 11, (3105).

3317 - Ebu İdris el-Havlani, Mu'az İbnu Cebel radiyallahu anh'den naklediyor: "Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm buyurdular

ki: "Allah Tebareke ve Teala Hazretleri şöyle hükmetti: "Benim rızam için birbirlerini sevenlere, benim için bir araya gelenler, benim için birbirlerini ziyaret edenlere ve benim için birbirlerine harcayanlara sevgim vacip olmuştur." (Muvatta, Şi'r 16, (2, 953, 954).

3336 - Kays İbnu Sa'd İbni Ubâde radiyallahu anhüma anlatıyor: "Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm bizi, evimizde ziyaret etti. Ve:

"Esselâmü aleyküm ve rahmetullah!" dedi. Babam, çok hafif bir sesle mukabelede bulundu. Babama: "Resulullah'a izin vermiyor musun?" dedim. O:

"Bırak, bize çokça selam okusun!" dedi. Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm tekrar:

"Esselamün aleyküm ve rahmetullah!" dedi. Sa'd yine hafif bir sesle mukabele etti. Sonra Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm tekrar:

"Esselamün aleyküm ve rahmetullah!" dediler ve döndüler. Sa'd peşine düştü ve:

"Ey Allah'ın Resulü, ben senin selamını işitiyordum. Ancak, bize daha fazla selam vermen için alçak sesle mukabele ediyordum" dedi. Bunun üzerine Aleyhissalatu vesselam onunla birlikte geri döndü. Ondan su isteyip gusletti. Sonra Sa'd, zaferan veya versle boyanmış bir havlu verdi, Aleyhissalatu vesselam ona sarındı. Sonra ellerini kaldırıp:

"Allah'ım, Sa'd İbnu Ubade ailesine mağfiret ve rahmet buyur!" diye dua etti. Sonra yemek yedi. Geri dönmek isteyince Sa'd, bir merkeb yaklaştırdı. Üzerine kadife bir örtü yaymıştı. Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm merkebe bindi. Sa'd, bana:

"Ey Kays, Resulullah'a refakat et!" dedi. Ben de refakat ettim. Yolda Aleyhissalatu vesselam bana:

"Benimle sen de bin!" dedi, ben imtina edince:

"Ya binersin, ya dönersin!" buyurdular. Ben de geri döndüm." (Ebu Davud, Edeb 138, (5185).

3377 - Hz. Ebu Hüreyre radiyallahu anh anlatıyor: "Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm buyurdular ki: "Kim Allah rızası için bir arkadaşını ziyaret eder veya bir hastaya geçmiş olsun ziyaretinde bulunursa, bir münadi ona şöyle nida eder: "Dünya ve ahirette hoş yaşayışa eresin. Bu gidişin de hoş oldu. Kendine cennette bir yer hazırladın." (Tirmizi, Birr 67, (2009).

3378 - Zeyd İbnu Erkam radiyallahu anh anlatıyor: "Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm gözümdeki bir ağrı sebebiyle beni ziyaret etti." (Ebu Davud, Cenaiz 9, (3102).

3379 - Hz. Aişe radiyallahu anha anlatıyor. "Sa'd İbnu Mu'az, Hendek savaşı sırasında kol damarından yaralanınca, Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm onun için mescide bir çadır kurdurdu. Maksudı, onu daha yakından ziyaret etmek (ve ilgilenmek)ti." (Ebu Davud, Cenaiz 8, (3101); Nesai, Mesacid 18, (2, 45).

3380 - İbnu Abbas radiyallahu anhüma anlatıyor: "Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm buyurdular ki: "Kim eceli gelmeyen bir hastayı ziyaret eder ve yanında şu duayı yedi kere okursa, Allah ona bu hastalığından mutlaka şifa verir: Es'elullahe'l-azime Rabbe'l-Arşi'l-azimi en yeşfike. (Büyük Arş'ın Rabbi olan Allah'tan senin için şifa talep ediyorum.)" (Ebu Davud, Cenaiz 12, (3106); Tirmizi, Tıbb 32, (2084).

3381 - Ebu Sa'id radiyallahu anh anlatıyor: "Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm buyurdular ki: "Bir hastanın yanına girince, ona sağlık ve uzun ömür temennisiyle onu rahatlatın. Zira böyle yapmak onun gönlünü hoş eder." (Tirmizi, Tıbb 35, (2088).

Yukarıdaki ayet ve hadisler de kutsal dinimiz islam da ziyaretin ve akraba ile ilişkilerin devamı daima teşvik edilmiş ve övülmüştür. Çünkü dinimizin her emir ve yasağında sayısız hikmet ve faydalar vardır. Şüphesiz her emir ve yasak müslümanın ve insanın mutlaka faydasına ve menfaatinadır. Rabbimiz yarattığı kuluna neyin faydalı ve neyin zararlı olduğunu mutlak ebedi ve ezeli ilmi ile bilmektedir.

O halde bu bölümüm başlığı olan ziyaretin önem ve ehemmiyeti ortadadır. İnsan olarak ziyaretin önemi her devirde ve kıyamete kadar da devam edecektir. Bir tebliğci ve teşkilatçıya ziyaretin, ki akraba ziyaretinden diğer insanların tamamını kapsayan bu fiil, davranışı anlatabilmek için en önemli faaliyetlerdendir. Öyle insanlar tanırız ki, kısa bir ziyaret ile hem gönlünü alırız hemde bizler sevap alırız.

Malum olduğu üzere günümüzde devletler arası münasebetlerde de karşılıklı ziyaretler çok önemli bir faaliyet ve diplomasıdır. Örneğin; Rusya devlet başkanı Putin ile Almanyanın eski Başbakanı Erhard Schöder'in karşılıklı ziyaret ve dostlukları sayesinde bu iki ülkenin münasebetleri çok müsbet olmuştur. (Ayrıca Putin'in eşinin alman asıllı olması ve almanca konuşmaları da bu dostluğu pekiştirmiştir).

Teşkilatçıya ve tebliğciye ziyaretleşmenin önemi çok önemli bir faktördür. Misyon ve mesajınızı anlatabilmek için ziyaret en güzel bir münasebettir. Hem karşılıklı dostluk ve muhabbet gelişir hemde her istediğiniz meseleyi rahatca konuşmuş olursun. Her şeyin üzerinde ise, Allahın rızası ve her adınıza sevap vardır.

Aşağıdaki hadisi şerif bir hastayı ziyaret edenin sevabını yetmiş bin ile ifade etmektedir! Bu ne büyük sevap ve saadettir, bu duygu ve şuurla yapıldığı zaman bir ziyaret!

Hiz. Ali radiyallahu anh anlatıyor: "Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm buyurdular ki: "Kim bir hastayı akşam vakti ziyaret ederse onunla mutlaka yetmişbin melek çıkar ve sabaha kadar onun için istiğfarda bulunur. Ona cennette bir bahçe hazırlanır. Kim de hastaya sabahleyin giderse, onunla birlikte yetmişbin melek çıkar, akşam oluncaya kadar ona istiğfarda bulunur. Ona cennette bir bahçe hazırlanır." (Ebu Davud, Cenaiz 7, (3098); Tirmizi, Cenaiz 2, (969); İbnu Mace, Cenaiz 2, (1442)).

Geziler veya Seyahatler:

İsra: 17/1- Kulu Muhammed'i geceleyin, Mescid-i Haram'-dan kendisine bazı âyetlerimizi göstermek için, etrafını mübarek kıldığımız Mescid-i Aksâ'ya götüren Allah, her türlü noksan sıfatlardan münezzehtir. Şüphesiz ki her şeyi hakkıyla işiten, hakkıyla gören O'dur.

İsra kelime manası itibariyle gece yolculuğudur. Rabbiniz peygamber efendimizi (s.a.v.) bir nevi gece yolculuğu ile meşhur miraca götürürken seyahat ettirmiştir aynı zamanda.

Aşağıdaki başlıklarda hicret ve gezilerin başlıkları bizi yeterince tefekküresevk etmektedir!

Geziler ve Hicret izleri

- Dört mübarek ve mukaddes Belde-i Tayyibelerden biri ve Ecdadın hep Şam-ı Şerif diye andıkları ve hacmın bir parçası gibi gördükleri, hemen hemen tüm peygamberlerin hicret yeri olan Şam'dan bize mesajlar nelerdir?

- Kur'an-ı Kerim tefsirleri ve Hadis-i Şeriflere mevzu olmuş Şam'ın tarihteki önemli hususiyetleri nelerdi?

- Ulul azam peygamber, Halilullah Hz. İbrahim'in (as) ilk hicret diyarı Şam, daha sonraki hicretlere sahne olmuştur.

- Fahri Kâinat Efendimiz(sav)'in mübarek dudaklarından dökülen:"Mekke'den Medine'ye hicretten sonra bir hicret daha olacak. Arzın hayırlıları İbrahim'in hicret ettiği yere hicret etsin. "sözleriyle On bini aşkın Sahabe'nin Şam'a hicret etmesinin altında yatan hikmetler nelerdi?

- Hz. Meryem ve Hz. İsa (as)'ın Şam'a hicreti nasıl olmuştu?

- Efendimiz (sav)'in iki defa Şam'a yolculuğu esnasında yaşanan enterasan hadiseler nelerdi?

- Peygamber Efendimiz (sav)'in, cennetin gülü dediği mübarek torunu Hz. Hüseyin (ra)'ın talihsiz Kerbela günü

şehit edilişi ve mübarek başının şam'a getirilip defnedilişi...

• Hz. Ebubekir'in mutluluk ve şaşkınlığına sebep olan Şam'da gördüğü rüya neydi?

• Peygamber müezzini Bilal-i Habeşi'nin Şam'a hicrette ısrarının hikmeti neydi?

• Peygamberimizin (sav) diğer müezzini Abdullah ibni Ümmü Mektum gözleri görmediği halde, İslam'a hizmette müminlere nasıl misal olmuştu?

• Medine'nin en meşhur esnafı Ebud Derda, Şam'a hicret ederken ardında neleri terk ediyordu.

• Hz. Ömer'i (ra) Şam'da ağlatan manzaralar nelerdi?

• Bizans'a ilk gönderilen elçi Hz. Dıhyetül Kelbi, Şam'da imparator Heraklius'a mektubu verince neler oldu? Efendimizden sonra Şam'ın fethinde neden ağladı?

• Sahabe Efendilerimizden Adiyy bin Hatem, henüz Müslüman değilken neden Şam'a kaçtı? Şam'dan tekrar Peygamberimize neden döndü ve günümüze de ışık tutacak şekilde aralarında geçen ilginç konuşmalar...

• Dünya harikalarından sayılan ne en eski mabedlerden biri olan muhteşem Emevi Camii'nin İslam'ın hoşgörüsünü sergilediği manzaralar nelerdir?

(Geniş bilgi için bak: <http://www.gezikolik.net>)

Gezi ve ziyaretler insanların birbirini daha iyi tanımasına vesile olur. Efendimiz bir hadisinde: insanı tanımayı üç şeye bağlar. 'Yolculuk yapmak, komşuluk yapmak ve ticaret yapmak'. Teşkilatçı ve tebliğci için bu kural son derece önemli ve insan karakter ve ahlakını tanıma ve tespitde kolaylıktır. Bizim şahsi tecrüberimiz de hacc ve uzun seyahate için sefere gittiğimiz de eğer, bir kişi, müsbet bir puan almış ise, bu kişi ile her zaman hayırlı hizmet yapmak mümkündür, diye değerlendirmişizdir. İnsanları normal şartlarda test etmek yani denemek pek net sonuç vermeyebilir. Ama Hacc ibadeti

gibi veya uzun bir yola gittiğinizde tüm ahlak ve karakter yapısını, yolculuğun verdiği sıkıntılar da çok kolay ve net test edebilirsiniz. Bu cümleden olarak, teşkilatçılıkta zaman zaman çeşitli geziler ve seyahatler yapmak ve organize etmek suretiyle insanları ve beraber çalışma yaptığınız veya yapacağınız dost ve arkadaşlarınızı tanıyabilirsiniz.

Ayrıca, Bir hadsinde efendimiz s.a.v.; **'Seyahat edin, sıhhat bulasınız'** buyurmuşlardır. Toplu ve gruplar halinde gezi ve seyahatler son derece faydalı birer faaliyettir. Beraber olduğunuz kişinin yemek yeme hareketinden, temizliğe ve bencilliğine kadar pek çok ahlak ve davranışlarını hem gezer hemde tanırırsınız.

Bir başka test ve tespit ise; nice iyi niyetli ve ahlaklı insanların da müsbep ve faydalı yönlerini tanıma fırsatı bulursunuz. Tecrübe ile sabittir ki; seyahat ve geziler yaptığınız dost ve arkadaşlarınız eğer sizden bu seyahatler sonunda geçerli not almışsalar, işte o kişiler ile pek çok hayırlı hizmeti yapabilir, kalıcı dostluklar kurabilir, davanızı ve misyonunuzu anlatabilirsiniz.

Bazen insan bir belde veya ülke hakkında bir kitap okur veya pek çeşitli film vb.. izler pek bir bilgi edinemezsiniz. Ancak o ülke veya beldeye yapacağınız bir gezi size kısa zamanda çok geniş bilgi verecektir. Örneğin; Mısır hakkında okuduğunuz pek çok kitap ve filmler şle o ülkeyi tanıdığınızı zannedersiniz! Ne zaman Mısır, ı fiili olarak ziyaret ettiğinizde okuduklarınız ve seyrettiğiniz filmler milyonda bir bile mana ifade etmez. Kısaca Teşkilatçılıkta ve tebliğde gezi ve seyahatlerin sayısız fayda ve etkisini sayabiliriz.

Yine peygamber efendimiz (s.a.v.) üç mescid için seyahat edilir, bunlar; Kabe'i Muazzama, Mescidi Nebevi ve Mescidi Aksa, buyurmuştur. Hep bu mescidler seyahat ve gezilerle yapılabilmektedir.

ZAMANIN KULLANIMI

1. Ayetler ve Hadislerde Zaman İfadesi

Bilgisayar ortamında baktığımızda Kur'an-ı Kerimin 114 suresinin 99'unda zaman ifadesi geçmektedir!

Zamanın önemini Rabbimiz bu kadar çokca zikrettiğine göre zaman nedir?. Nasıl kullanılır vb. konularını işleyelim.

Felak: 113/3- Karanlığı çöktüğü zaman gecenin şerrinden,

Hicr: 15/2- Bir zaman gelecek ki inkâr edenler, keşke müslüman olsaydık temennisinde bulunacaklardır.

Suara: 26/80- "Hastalandığım zaman bana O, şifâ verir."

Peygamber s.a.v. efendimiz şöyle buyuruyor :

Hiç bir sabah yoktur ki tanyeri, iki melek şunları söylemeden ağarsın: "Ey Ademoğlu! Ben, yeni bir günüm ve senin davranışlarına şahidim, o halde beni en iyi şekilde kullan çünkü Kıyamet Günü'ne kadar bir daha gelmeyeceğim"

2. Zaman Nedir?

Zaman, herkesin eşit olarak sahip olduğu; fakat aynı şekilde kullanamadığı son derece değerli bir kaynaktır. Zaman, bir eylemin gerçekleştiği süredir. Zamanın kullanılmayan kısmı yok olup giden önemli bir sermayedir.

Ortalama bir insanın ömrü aşağı yukarı ikiyüz bin planlanabilir saatle sınırlıdır.

Bir günde 24 saat vardır ve bu herkes için aynıdır. Farklı olan ise bu 24 saatin kullanılış şeklidir.

Aşağıda 24 saattin insanlar tarafından genelde nasıl harcadığı görülmektedir.

*UYKU	: 8
*TEMİZLİK	: 1
*YEMEK	: 3
*SEYAHAT	: 2
*ÇALIŞMA	: 8
TOPLAM	: 22 Saattir.

Peki kalan 2 saat nasıl değerlendirilecektir? Bu kişiye bağlı olarak değişmektedir.

Zamanın en güzel kullanmanın yolu erken kalkıp, gününü güzelce planlamaktan geçmektedir.

Planlı hayat oh ne rahat.

Zamanı iyi değerlendirmenin bize kazandıracakları

***kariyer kazanmak**

***Okumak**

***İletişim**

***Dinlenme**

***Düşünme**

Zamanımızı daha iyi yönetmek, kabiliyetlerimizi artırmak, bir bakıma kısa vadeli olan ömrümüze ve bedenimize karşı olan sorumluluklarımızı yerine getirmemizi sağlar. Bazılarımız ömrünü sağa sola koşturarak ve devamlı bir şeyler yapmak için didinerek geçirmektedir. Ama unuttuğumuz bir şey var. . Aslında vaktimiz çok! Tek yapmamız gereken, vaktimizi bizi ilgilendirmeyen işlerden kurtarmaktır.

Planlı bir hayatımız olursa on yıl sonra nerede olacağımız, insanlık adına ne yapacağımız ve yaptığımız, bugün kimlerin eserlerini okuduğumuz ve okuduğumuz eserlerin bizlere katkısını görmemiz mümkün olacaktır.

(<http://blog.milliyet.com.tr/Blog.aspx?BlogNo=23741>)

3. Zamanın Tabiatı

“En uzun, fakat en kısa; en hızlı fakat en yavaş; hepimizin ihmal ettiği ve sonra pişman olduğu şey nedir? Onsuz hiçbir şey yapılamaz, küçük olan her şeyi yutar, büyük olan her şeyi daha da büyütür.” Bu zamandır.

O en uzundur çünkü ölçülen sonsuzluktur; en kısadır çünkü hiçbirimizin dünya işini bitirecek kadar zamanı yok; o mutlu olanlar için en hızlıdır, acı çekenler için en yavaş. Onsuz hiçbir şey yapılamaz çünkü o içinde yaşadığımız tek sahnedir. Zaman hayatın yapıldığı şeydir! O, gelecek kuşaklar için değersiz olan her şeyi yutarak unutulmaya terk eder, büyük ve fedakârca olan her şeyi yüceltir ve korur.

Eleştirel düşünme yöntemi gelişmiş insan için bir merdiven görevi görür. Gelişmiş insan eleştirel düşünme yoluyla gelişimini daha ileri götürebilir. Eleştirel düşünme zamanın da daha iyi kullanılmasını gerektirir.

Yazar, kişisel amaç ve değerlerin günlük yaşama yansırarak gerçekleştirilmesine, etkili kişisel yaşam yönetimi adını veriyor. Etkili yaşam yönetiminde eleştirel düşünme (yönetimsel beceri) ve sezgisel ve bütüncü algılamalar (liderlik becerisi) birlikte kullanılır. Etkili yaşam yönetimi, önemli olanı önce ele almayı gerektirir. Bunun yapılabilmesi için liderlik yeteneği gereklidir. Sezgiler ve bütünü doğru görme yoluyla önceliklerin belirlenmesi mümkün olur.

Zamanın etkili kullanımı dört aşamalı olarak incelenebilir:

- ♦ Yapılacaklar listesi,
- ♦ Takvimleme,
- ♦ Öncelikleri belirleme,
- ♦ İlişkilere ve etkili olmaya yönelme.

Yapılacaklar listesi hazırlamak ilk ve en ilkel aşamadır. Zamanlama yapılmadan ve öncelikler belirlenmeden fazla işe yaramaz.

Takvimleme yapılacak işlerin sıralanmasıdır. Öncelikler belirlenmeden etkili ve verimli olmak mümkün olmaz.

Önceliklerin belirlenmesi, uzun ve kısa vadede yapılacak işlerin ayırdedilmesi zamanın daha iyi kullanılmasını ve verimli olmayı sağlayacaktır.

Zaman ve ürünlerden çok ilişkilere ve etkili olmaya yönelmek üretim ve üretim kapasitesi ilişkisini doğru kurmaya sonuçta da daha etkili bir yaşam sürdürmeye olanak verecektir.

Etkili zaman kullanımı için işlerin iki boyutta sınıflanması ve buna uygun çalışılması gerekir. Bunlar önemli/önemsiz ve acil/acil olmayan boyutlarıdır. Önem derecesi temel ilkelere ve değerlere göre belirlenebilir.

Önemli ve acil işler hemen yapılması gereken işlerdir. Zaman kaybı kötü sonuçlar doğurabilir. Bu sınıftaki işler kriz durumları ve sorunları içerir.

Önemsiz ve acil olmayan işler ise boş zamanlarda yapılması gereken işlerdir. Bu işlere fazla zaman ayırmak etkinliği ve verimliliği düşürecektir.

Önemsiz ama acil işler kişiyi zaman ayırmaya zorlayan ancak önemli olmayan çoğu gündelik işlerdir. Bu işlere çok zaman ayıran kişiler uzun vadeli ve ilkelere dayalı planları uygulayamazlar.

İşleri sıralarken önemli ve acil işleri hemen yapmak, önemsiz ve acil işlere fazla zaman ayırmamak, önemli ve acil olmayan işlere mutlaka çok zaman ayırmak ve önemsiz ve acil olmayan işlere zaman ayırmamak veya çok az zaman ayırmak en uygun yol gibi görünüyor.

4. Etkili Yaşam İçin Zaman Kullanımı

Önemli ve acil olmayan işler iyi bir yöneticinin en fazla zaman ayırması gereken işlerdir. İlişki geliştirme, temel yaşam ilkelerini keşfetme, ilkeler üzerine kurulu değerleri bulma, kişisel yaşam felsefesini oluşturma, uzun süreli amaçları planlama ve önleyici tedbirler alma önemli ama acil olmayan işlerdir.

Kalıplanmış insan yaşamının etkili ve başarılı olmasını sağlayamaz. Kalıplanmış insan öncelik verme yeteneği gösteremez, önceliklere göre işlerini organize edemez ve verilen kararları uygulama irade kuvvetinden yoksundur. Gelişmiş insan etkin yönetim modeline göre zamanını planlar. Etkin yönetimin 6 ölçütü vardır:

Bireyin dünya anlayışı, yaşam felsefesi, sosyal rolleri, amaçları, öncelikleri, planları, istekleri arasında bir uyum ve tutarlık vardır.

Yaşamın sağlık, aile, eğitim, para, meslek gibi önemli yönleri arasında denge kurulur.

Yapılacak işlerin önemli ölçüde önemli ama acil olmayan grubunda odaklaşması sağlanır.

Diğer insanlarla ilişkiler etkililik çerçevesinde ele alınır. Planlama ilkeler ve değerlerin önüne geçmez; esneklikten vazgeçilmez. Plan taşınabilir olmalı ve gidilen yerlere götürülebilmelidir.

Başarılı insanlar zamanlarını, başarısız insanların yapmayı istemediği şeyleri yaparak harcarlar. Sıradan insana, zamanını başarıya götüren fedakarlıklara ayarlayarak harcamaktansa, başarısızlığın güçlüklerine katlanmak daha kolay gelir. Her birine ayrılmış pırlanlı bir zaman yoksa hayatta amaçların ve hedeflerin pek anlamı yoktur. Ancak zamanımız varsa bu amaçlara doğru hareket edebilir ve hedefe varabiliriz.

Elimizde iki kategori var: Birincisi, daima yarın bir şeye başlayacak olan zavallı, düş kırıklığı grubu. İkincisi şimdi harekete geçmeye hazır olan harika grup. Bunlar için yarın diye birşey yoktur.

Zaman öldürmek sadece bir suç değildir, bu bir katliamdır! Onu öldürmek zorunda iseniz neden çalışarak öldürmüyorsunuz? Ne zaman "zamanım yok" deseniz, bütün söylediğiniz, benim için daha önemli şeyler var demektir.

10. Zamanın Anlamı

Bazıları için zaman, fırsatın en yüksek düzeyde olduğu bir andır. Bunlar iyi zamanlamayı çok vurgularlar. Fırsatın en iyi düzeyde olduğu zamanın birçok insan için özel bir önemi vardır. Reklâmcılıkla uğraşanlar endüstride zamanı gelen bir fikir kadar hiçbir şeyin kuvvetli olmadığını söylüyorlar. Doğru anı geldiğinde tanıyabilerseniz hayatın problemleri büyük ölçüde basitleşir.

Diğerleri için zaman, sadece saniyeler, saatler ve yılların ölçüsüdür. Zamanı düşündüklerinde bir saat ya da takvim görürler; sadece bir boyutu ve süresi vardır. Bu en yüzeysel zaman kavramıdır. Bu kavrama önem verenler tarafından hiç bir büyük şaheser meydana getirilmemiştir. Bu zaman kavramının trajedisi, teşebbüsü bozması, meydana getirici kuvveti engellemesi ve ona ayrılan zamanı dolduracak hiçbir şey bırakmamasıdır. Bir görevi yerine getirmek için bir haftamız varsa, o bir hafta alacaktır. Onun tamamlanması için bize on gün verilirse; on gün tüketecektir.

Nihayet zamana büyük bir derinlik vererek hayata gerçek anlamını kazandıran kişiler vardır. Bu insanlar için zaman saate hapsedilmiş veya takvime zincirlenmiş değildir. Onların başarılarını yöneten şey kararlılık ve heyecan duygusudur, saatler veya haftalar değil.

Yaptıkları Şeye kuvvetle inanurlar, zamanı tanımayan kuvvetli, manevi bir güç onları başarı hedeflerine doğru çeker. Kalplerini sevdikleri göreve adanmışlardır ve işleri kararlılıkla parlayan bir misyondur.

Grup çalışmalarında karşılaşılan en zor problem insanların zamanlarını organize etmelerinin sağlanmasıdır. Bu nedenle her ferd, hafta planlamasının başında ayrıntılı olarak, o haftanın planı üzerine belli bir zaman harcamalıdır.

11. Bir Demir Çubuğun Değeri Nedir?

Düz bir çubuk olarak	: 5 dolar.
At nalı yapınca	: 11 dolar.
İğneler yapınca	: 355 dolar.
Bıçağa dönüşünce	: 2.285 dolar.
Saat zembereklerine çevrilince	: 250.000 dolar.

12. Zaman Kullanımında Bir Test

Zamanın iyi ve üretken olarak kullanımı konusunda zaman zaman kurslar düzenleniyor. İşte bu kurslardan birinde zaman kullanma uzmanı öğretmen, çoğu hızlı mesleklerde çalışan öğrencilerine, "Haydi, küçük bir deney yapalım" demiş. Masanın üzerine kocaman bir kavanoz koymuş. Sonra bir torbadan irice kaya parçaları çıkarmış, dikkatle üst üste koyarak kavanozun içine yerleştirmiş.

Kavanozda taş parçası için yer kalmayınca sormuş; "Kavanoz doldu mu?" Sıruftaki herkes, "Evet, doldu" yanıtını vermiş. "Demek doldu ha" demiş hoca. Hemen eğilip bir kova küçük çakıl taşı çıkartmış, kavanozun tepesine dökmüş.

Kavanozu eline alıp sallamış, küçük parçalar büyük taşların sağına soluna yerleşmişler. Yeniden sormuş öğrencilerine; "Kavanoz doldu mu?" İşin sanıldığı kadar basit olmadı-

ğırı sezmiş olan öğrenciler; “Hayır, tam da dolmuş sayılmaz” demişler.

“Aferin” demiş zaman kullanımı hocası. Masanın altından bu kez de bir kova dolusu kum çıkartmış. Kumı kaya parçaları ve küçük taşların arasındaki bölgeler tümüyle doluncaya kadar dökmüş. Ve sormuş yeniden; “Kavanoz doldu mu?” “Hayır, dolmadı” diye bağırarak öğrenciler.

Yine “Aferin” demiş hoca. Bir sürahi su çıkarıp kavanozun içine dökmeye başlamış. Sormuş sonra; “Bu gördüklerinizden nasıl bir ders çıkardınız?”

Atılan bir öğrenci hemen fırlamış; “Şu dersi çıkarttık. Günlük iş programınız ne kadar dolu olursa olsun, her zaman yeni işler için zaman bulabilirsiniz.”

“O da doğru ama” demiş zaman kullanma hocası; “Çıkartılması gereken asıl ders şu: eğer büyük taş parçalarını baştan kavanoza koymazsanız daha sonra asla koyamazsınız.”

Ve ardından herkesin kendi kendisine sorması gereken soruyu sormuş; “Hayatınızdaki büyük taş parçaları hangileri, onları ilk iş olarak kavanoza koyuyor musunuz? Yoksa kavanozu kumlarla ve suyla doldurup büyük parçaları dışarıda mı bırakıyorsunuz.

13. Boş Zaman

Kullanılmayan dakikalarınızı ne yaparsınız: Başka bir deyimle, kayıp zamanlarınızı? Bu boş zamanların iyi kullanılması kitapların okunabileceğinin, Kur’an ve Hadis ezberlenebileceğinin ve belki dereceler alınabileceğinin farkında mısınız? Bu boş zaman, tren, uçak ya da otobüs beklerken ya da seyahat ederken harcadığımız dakikalar olabilir. Bu zamana bir zaman dermiydiniz? Bir günde onbeş dakika, bir yılda 11 tam gün demektir; günde 30 dakika, bir yılda 22 tam

gün demektir; bu da çalışma saatlerine göre bir aydan fazla demektir. Bazı işadamları, vakit nakittir formülünü benimsemeden kimsenin başarılı olamayacağı İnancıyla işe başlarlar. İnsanlara asla paramızı çalma izni vermeyiz, fakat insanların ve meşguliyetlerin zamanımızı çalmasına izin veririz. Biz inanıyoruz ki, nakitten de fazla bir şeydir; o bizim hayatımızdır.

14. Zaman Nasıl Geçer

Bu çizelge ortalama bir hayat boyunca muhtemelen neler yapıyor olacağını göstermektedir:

<i>Yapılan Faaliyet</i>	<i>Harcanan Zaman</i>
Ayakkabı giyerken	8 gün
Trafik lambası beklerken	1 ay
Berberde traş olurken	1 ay
Telefonda konuşurken	2 ay
Asansörde (büyük şehir)	3 ay
Dış fırçalarken	3 ay
Otobüs beklerken	5 ay
Duş alırken	6 ay
Kitap okurken	2 yıl
Yemek yerken	4 yıl
Çalışırken	9 yıl
TV seyrederken	10 yıl
Uyurken	20 yıl

Her şey birbirine böyle ekleniyor. Yapmak istediğiniz bazı şeyler için zamanınız olsun istiyorsanız, onları sadece bu yoğun programda bir yerlere yerleştirmek zorundasınız. Uygun zamanın kendini göstermesini beklerseniz, sonsuza kadar bekleyebilirsiniz.

Mesela her iş günü bir saat ayırarak yılda 260 saate kadar zaman kazanabilirsiniz ki bu tam 32 iş günüdür. Bu zaman zarfında birçok işi başarabilirsiniz:

- Davanıza hizmet edecek birkaç tane teşkilat kurabilirsiniz,
- Kur'an'dan birçok sure ezberleyebilirsiniz,
- Hacca gidip gelebilirsiniz,
- Yabancı bir dil öğrenebilirsiniz,
- Hızlı okuma tekniklerini öğrenebilirsiniz,
- Özel bazı beceriler kazanabilirsiniz
- Davanıza pek çok üye kazanabilirsiniz,
- Aile bütçenize ek gelir sağlayabilirsiniz,
- Komşularınız arasında en güzel bahçeye sahip olabilirsiniz,
- Bir kitap okuyabilirsiniz,
- Diploma alabilirsiniz,
- Aileniz ve çocuklarınız ile düzenli bir sohbet veya ders yapabilirsiniz,

Bu listeyi gönlünüzce uzatabilirsiniz. Fakat günler ve zaman uçup gider, çoğu bizim başarımıza veya kişiliğimize hiçbir katkısı olmayan binlerce küçük meşguliyetle- onu planlamak ve plana bağlı kalmak zorundasınız. Ve bu hiç de kolay değildir. Boşa harcanan zamana duyulan pişmanlık eldeki zamanı iyi kullanmak için bir kuvvet olabilir. Eldeki zaman, yeterli zamandır eğer biz boşa harcamaktan ve pişmanlıktan vazgeçebilirsek.

15. Zamanı İyi Kullanmak İçin Bazı Tavsiyeler

Birkaç gün aşağıdaki tavsiyelere uyunuz, alacağınız sonuçlar sizi şaşırtacaktır:

1. Her sabah o gün yapılacak işleri not ederek gününüzü planlayınız ve işler yapıldıkça üzerini çiziniz.
2. Bilgi vermeden ya da telefon etmeden bir arkadaşınızı asla ziyaret etmeyiniz.
3. Cebinizde her zaman bir kalem ve bir kâğıt ya da kk bir not defteri bulundurunuz ki boş zamanınızda plan ve fikirlerinizi not edebilirsiniz. (cep telefonlarınızın hafızasını bugün daha çok kullanabilirsiniz)
4. Dinlenme zamanlarınızı okuma, ezberleme ya da yapıcı bir şeylerle değerlendiriniz.
5. Dinlenme zamanınızı planlayınız ve onları namaz vakitlerine getiriniz.
6. Randevu verirken her iki tarafın tam zamanı anladığından emin olunuz.
7. Yol zamanınızı mesafeye göre ayarlayarak beklenmedik durumlara vakit bırakınız ki randevuya zamanında yetişesiniz.
8. Yemek pişirme, bir makale yazma ya da bir konuşma hazırlığı olsun, işe başlamadan önce gerekli tüm maddeleri sağlayınız.
9. Zamanınızı alacak kadar düşüncesiz, ahmak ve bencil insanlardan sakınız.
10. Bir mektup, email ya da telefon görüşmesiyle halledebileceğiniz iş için bizzat yola çıkmayınız.
11. Bu ağda ödemeleriniz için postaneye vb. yerlere gitmeyiniz, bu işleri internet üzerinden (netbank) yluyla ödeyiniz ya da otomatik ödemeye bağlayarak çok daha fazla zaman kazanırsınız.
12. Kullandığınız araba benzin istasyonundan geçerken arabanıza yakıtını doldurunuz. Bunun için asla yola çıkmayınız ve her durumda asla yakıtsız kalmayınız; bu sizi düşüncesiz gösterecektir.

13. Parkmetreler-bilet otomatikleri için yanınızda bozuk para bulundurunuz.
14. Bir işiniz ya da alışverişiniz varsa bütün maddelerin yazılı notunu çıkarınız, tekrar gidip gelmemek için yapılacakları planlayınız ve en kısa mesafeleri kullanınız.

Not edebileceğiniz başka zaman kazandırıcılar da vardır. Bu tavsiyelerden bazılarını kullanarak listeyi tamamlayınız. Dinlenme ve eğlenceye değil, zaman harcamaya karşı olmalıyız. Düzenli olarak namaz, zikir, düşünce için zaman ayırınız ve iman akülerinizi doldurunuz!

16. Zaman Hakkında Hatırlanacak Şeyler

- Düşünmeye zaman ayırınız, o güç kaynağıdır.
- Okumaya zaman ayırınız, o hikmetin temelidir.
- Namaza zaman ayırınız, o yeryüzde en büyük güçtür.
- Sevmeye ve sevilmeye zaman ayırınız, iman sevgi ve buğuzdan başka bir şey değildir.
- Canayakın olmaya zaman ayırınız, o mutluluğa giden yoldur.
- Gülmeye zaman ayırınız, o en iyi kolaylaştırıcıdır.
- Vermeye zaman ayırınız, hayat bencil olmak için çok kısadır.
- Çalışmaya zaman ayırınız, o başarının fiyatıdır.
- Boşa harcamaya zaman ayırmayınız.
- Rasulullah'ın (s.a.v.) ne dediğini hatırlayınız: "iki günü eşit olan kayıptadır!" (Deylemi /Sünen)

17. İyi Harcanan Zaman

Hayatımızın önemli bir kısmı dostlarımızla birlikte geçer. Bu esnada ne çeşit konuşmalarla meşgul oluruz. Aşağıdaki hikmetli sözü hatırlayınız:

- Büyük zekâlar fikirleri konuşur.
- Sıradan zekâlar olayları konuşur.
- Küçük zekâlar insanları konuşur.
- Çok küçük zekâlar kendilerini konuşur.

(Geniş bilgi için bak: *İslam Davetçilerine Eğitim Rehberi*. Hisham Altalip)

En iyi zamanın harcadığını bir başka açıdan şöyle değerlendirebiliriz!

İslam ve insanlık tarihinde büyük işler başarmış kişilerin hayatlarını incelediğimizde her insan gibi onlarda normal bir ömür yaşamışlar, fakat çok büyük işleri bu hayatlarına sığdırmışlardır. Örneğin; İmamı Gazali gibi pek çok büyük şahsiyetlerin yazmış oldukları kitap ve diğer hizmetleri ancak İslam'daki bereket kelimesi ile ifade edebiliriz. İnsanların büyük çoğunluğu bu zatların kitaplarını okumaya bile zaman bulamamışlardır.

Bir tanınmış bir dostuma yazdığı kitapları vb. işlere zamanı nasıl bulabildiğini sorduğumda; " bu işleri az uyumak şartıyla yapabildim", demişti.

Allah (CC) tüm Müslümanlara zamanlarını hayırlı ve bereketli geçirmeyi nasip etsin duamızla bu bölümü kapatalım.

HEDEFLİ ve ETKİN ÇALIŞMAK

1. Etkin Çalışma Yöntemleri

Teşkilatçı ve tebliğci kişiler hedefli çalışmaları halinde başarı kazanırlar. Her şeyde olduğu gibi başarının da bir fiyatı ve metodu vardır. Hedefe yoğunlaşırken nelere dikkat etmeliyiz?

İslami, akli, ilmi ve teknik her türlü unsurlardan yeterince istifade etmeli, yapılacak işe ve faaliyete konsantre olmalı yani hedefe kilitlenmelidir. Bu çalışmaları yapabilmek için bazı alt bilgileri de bilmek ve uygulamak gerekir. Hedefe varmak, öğrenmek de fiziki gayretledir. Hedefe varabilmek için bazı ilmi ve teknik bilgileri aşıya derlemeye çalışalım:

Hedefe varmak ve etkin çalışma yöntemleri konusuna ilişkin bazı evrensel ipuçları geçerlidir. Buna göre, yapılan araştırmalar öğrenmeye ne kadar çok duyu organı katılırsa, öğrenmenin o kadar etkin ve kalıcı olduğunu göstermektedir. Yani kişi okuduğu, yazdığı, anlattığı ve denediği ölçüde öğreniyor. Öğrenmenin, kişinin beyninde kendisinin gerçekleştirmek zorunda olduğu bir süreç olduğu unutulmamalıdır.

Ev içinde öğrenenin yalnızca ders çalışmak için kullandığı "çalışma alanı" olmalıdır. Öğrenme en iyi kişinin boyuna uygun masa ve sandalyede oturarak çalışıldığında gerçekleşir. Çalışma odası ve masası sadece ders çalışmak için kullanılmalıdır.

Uzanarak çalışma, uyku gelmesini kolaylaştırdığı için uygun değildir.

Çalışma ortamı derli toplu, gürültüsüz, iyi aydınlatılmış, ne çok sıcak ne de çok soğuk olmalıdır.

TV, bilgisayar, telefon, küçük kardeş, çocuk vb. çalışmayı engelleyen faktörlerdir. Her kişi, ailesiyle birlikte olduğu zamanları, uyku ve yemek saatlerini, spor-kültürel etkinlikler için ayırdığı zamanları da dikkate alarak haftalık program yapmalıdır.

Program yaparken, her ders için ayrılan zamanda gerçekleştirmeyi planladığı hedefi olmalıdır. Amaçları belirgin değilse, amaç belirlemesine yardım edin.

Her dersi çalışmak için ayrılan süre 20- 40 dakika olmalıdır. (Yaş ve bireysel özelliklere göre değişebilir.) 40 dakikalık çalışmayı, 10 dakikalık tekrar ve 10 dakikalık dinlenme süresi izlemelidir.

2. Çalışma saatları düzenlemesi

Çalışma saatlerinin bir programa bağlanması, zamanın en ekonomik biçimde kullanılmasını sağlar. Çalışma süresinin planlanması, kişinin geçen zamandan kendisi ve amaçları doğrultusunda en iyi biçimde yararlanmasını sağlar.

Program Yaparken Nelere Dikkat Edilmelidir?

Program kişinin ve grubunun verimli çalışabileceği saatler dikkate alınarak belirlenmelidir. Çalışma süresi grubun dikkatini yoğunlaştırabilme süresine ve dersin türüne göre farklılaşabilir. Molalarla dağılan dikkat ve azalan verim tekrar kazanılır. Molalar uzun, çalışma süresi kısa olursa öğrenilen konular unutulabilir. Birbiriyle bağlantılı konular öğrenilirken uzun molalar verilmemelidir.

3. Bir Günlük Çalışma Planı Örneği

08.00 -16.00	Günlük İş
16.00-17.30	Eve gidiş ve dinlenme
17.30-18.30	Yemek
18.30-19.30	Dinlenme ve Tv haber vb. izlenmesi
20.00-22.00	Ders Çalışma saati

Okuma Alışkanlıkları

Hızlı ve anlayarak okuma alışkanlığı edinmek okunanların zamandan kazanulmasını sağlar ve çalışma verimi artır. Çeşitli türden kitaplar okumak ve bunları yorumlamak hem bu becerinin edinilmesini hem de algılama ve yorumlama gücünü geliştirecektir.

Anlayarak, kavrayarak öğrenme ezbere dayalı öğrenmeden hem daha kolay hem daha kalıcıdır. Üstelik bu şekilde öğrenilenler yaşantıya da aktarılabilir. Anlayarak kavrayarak öğrenmek, ne öğrendiğini, niçin öğrendiğini sorgulayarak öğrenmek demektir.

4. Hedefe Varmanın Yolları

- o AMACINA ULAŞMAN İÇİN GEREKLİ HER ŞEYLE İLGİLEN.
- o BÜTÜN BENLİĞİNLE AMACINA YOĞUNLAŞ.
- o TEMBELLİKTEN SAKIN.
- o AMACINA ULAŞMANA YARDIMCI OLMAYACAK ŞEYLERDEN GEÇİCİ DE OLSA VAZGEÇ.
- o DÜŞÜNCELERİNİ ULAŞMAK İSTEDİĞİN AMACA YÖNELT.

- o İRADESİZLİĞE GEÇİT VERME, ÇALIŞMAK İSTEMEDİĞİNDE AMACINA ULAŞTIĞINDA ELDE EDECEKLERİNİ DÜŞÜN.
- o EKSİKLERİNİ SÜREKLİ GİDERMEYE ÇALIŞ.
- o ÖVGÜLERE KAPILIP İŞLERİNİ AKSATMA. YERGİLERDEN ENDİŞELENİP PANİĞE KAPILMA.
- o ANİ VE DÜŞÜNMEDEN KARAR VERMEKTEN KAÇIN.
- o MÜKEMMEL BİR PLAN YAPMAYA DEĞİL, BASİT BİR PLANI UYGULAMAYA ÇALIŞ.
- o EĞER OLUMSUZLUKLARLA KARŞILAŞIRSAN KARAMSARLIĞA KAPILIP KENDİNİ AMACINDAN UZAKLAŞTIRMA.
- o BAŞARISIZLIKTAN KORKMA.
- o UNUTMA : KARŞINA ÇIKAN ZORLUKLARIN ÜSTESİNDEN GELEBİLECEK GÜCE SAHİPSİN.

Hedefleri belirlemek ve çalışma takvimi yapmak

deflerini Belirle:

Ana hedefle- ini iste:	daha önemli	önemli
zun önem		
orta önem		
İsa önem		

nanını nasıl kullanacağını belirle:

Kolon I: İaftalık aktivitelere harca- ğın zamanı saat cinsinden iste.		Kolon II: Günlük tekrarladığın aktiviteri beş(iş günü) veya yedi(toplam gün) ile çarpa- rak haftada toplam kaç saat harcadığını hesapla.	
<u>Ders Saati</u>	_____	<u>Yolda geçen</u>	_____
<u>Çalışma Zamanı</u>	_____	<u>süre(5 ile</u>	_____
<u>İş/Staj</u>	_____	<u>çarp=)</u>	_____
		<u>Yemek hazır-</u>	_____
		<u>lama ve yeme (</u>	_____

<u>Gönüllü aktivite- ler</u>	_____	<u>7 ile çarp=)</u>	_____
<u>Ekzersiz</u>	_____	<u>Kendine ayırdı- ğın zaman (7 ile çarp=)</u>	_____
<u>Planlı aktivite- ler</u>	_____	<u>Uyku (7 ile çarp)</u>	_____
<u>(klüp, ibadet, vb.)</u>	_____		
<u>Arkadaş toplan- tıları</u>	_____		
<u>Ev ve ayak işle- ri</u>	_____		
<u>Ötekiler</u>	_____		
<u>Toplam A:</u>	_____	<u>Toplam B:</u>	_____
<u>Toplam A + B = Toplam C: _____ saat</u>			
<u>Bu boş zamanı 168'den Toplam C yi çıkart =</u> <u>_____ (Boş zaman (168- toplam C))</u>			

Zaman Yönetimini takdir et:

- Hedeflerine ulaşmak için ne kadar zaman ayırdın?
- Zaman dağılımın öncelikli hedeflerini gösteriyor mu?
- Boş zamanın, öncelikli hedeflerin için kullanılabilir mi?

Boş zamanında yapmak istediğin dört aktiviteyi listele

Takvimini yap:

- Dönemlik ders planını al
- Sınav tarihleri, tatiller, çalışma günleri gibi önemli tarihleri yaz.
- Sözlü, yazılı, ödev, proje ve sosyal etkinliklerin günlerini yaz.
- Bu listeyi çalışma alanına yakın bir yere as ve ilerlemeni işaretle. Bu sadece genel bakış çok fazla detaya inme.

Bu sadece genel bakış, çok fazla detaya inme

Planlanmış haftalık liste

- Sınıf, çalışma zamanı, randevular ve sosyal olaylar gibi önceden belli aktiviteleri yaz.

Bu daha ayrıntılı bir bakış: Aktivitelerini saatlik bloklar halinde tüm hafta için yaz.

Gerçek haftalık plan

- Planlanmış Haftalık listeleri değiştir ve detaylandır.
- Önceliklere uygun olarak yapacağın değişiklikler için zaman kullanımına değer biç
- Zamanını hedeflerine ulaşmak için en iyi şekilde kullanıyor musun?

- Çalışacağını planladığın anda çalışıyor musun?
- Daha etkili çalışabileceğin zamanları biliyor/ tanımlayabiliyor musun?

Günlük plan veya "Yapılacaklar Listesi"

- Bir gece önceden veya sabah ilk iş bu listeyi tamamlamla.
- O günü bitirmeyi planladığın ödevleri, siparişleri ve randevuları listeye dahil et.
- Kendine bitti hissi vermek için yaptığın işleri listende işaretle

Planı İzlemenin Yararları:

- Yazılı planla sorumluluklarını daha iyi yerine getirebilir ve daha az problem yaşarsın
- Planlanmış görevlerin tamamlanması daha muhtemeldir.
- (Geniş bilgi için:
<http://www.studygs.net/turkce/scheduling.htm>)

5. Nedir "Etkili Çalışma"?

- ◆ Hedefini belirle
- ◆ Başaracağına bütün kalbinle inan
- ◆ Çalışma sistemini gözden geçir
- ◆ Yapman gerekenleri önceden planla
- ◆ Haftalık program hazırla
- ◆ Programını kararlı bir biçimde uygula
- ◆ Programına, olabildiğince sadık kal.

Önce Hedefe doğru ateş etmezsen 12'den vurmak şöyle dursun, hayatı ıskalarsın; bunu böylece bill!

Bir insanın hedefi, yani bir ideali yoksa davası için çalışmak için bir nedeni de yoktur. Öncelikle yaşamdan ne beklediğine karar vermeli ve rotayı çizmelidir.

- ◆ Nasıl bir gelecek istiyorsun?
- ◆ Hangi üniversitede okuyacaksın?
- ◆ Mesleğin ne olacak? 5 yıl, 10 yıl sonra kendini
- ◆ Nasıl hayal ediyorsun?
- ◆ Hayallerini gerçekleştirmek için aşman gereken engelleri biliyor musun?

Kendi durumunuzu bir kere daha, bu soruların ışığında değerlendirin ve kendinize "bu çalışma beni hedefime ulaştırır mı?" diye sorun.

Vurmayacağın hedeflerle zaman kaybetme. Gücünü aşan hedefler seni başarısızlığa ve mutsuzluğa sürükler. Güvenini yitirmene, derslerden uzaklaşmana neden olur. Gerçekçi hedef ise başarıya ulaştırır. Kendine karşı dürüst ol; kendini küçümseme ama fazlada abartma. Gücünü ve olanaklarını doğru tespit et.

Programlı Çalış Hedefe Ulaş...

Her şeyi sınav öncesine sıkıştırarak son gece sabahlamak, sınava hazırlanmak için pek de güvenilir bir yöntem olmasa gerek. Önemli olan, neyin ne zaman yapılacağına önceden karar vermek ve düzenli çalışmayı başarabilmektir. Unutmayın ki, verimli çalışmak, programlı çalışmaktır.

Ne Zaman, Nasıl, Ne Kadar Zamanda?

Neleri hemen yapmalıyım? Neler bekleyebilir?

* En kolay denetleyebileceğiniz süre “haftalık süredir” Çalışma programınızı haftalık yapın.”ilk deneme sınavında... puan alacağım” veya “Matematik sınavından... puan alacağım” gibi ara hedefler belirleyin... Bir günü nasıl geçirdiğinizi düşünün ve mutlaka yapmanız gerekenleri yazarak yapılacak işler listesi hazırlayın. Artık bu listenin maddeleri ile gerçekçi bir haftalık ders çalışma programı düzenlemek çok kolay. Hemen başlayın program yapmaya. Tabii ki kendinizi kandırmak istemiyorsanız ve de en önemlisi hedefinize ulaşmak istiyorsanız.

Program başarma inancı meydana getirir. Başarma inancı yeni davranışlar oluşturur.

Peki, akşam ne yapacağız sorularını duyar gibiyiz. Zaten akşam yemeği sonrasında sevdiğiniz, size kolay gelen işleri ayırdınız.

Güzel bir uykuya ne dersiniz? Uyumadan önce aşağıdaki ayeti tefekkür etmemiz gerekir! Bir daha kalkamayabiliriz!

Zümer: 42.: Allah (ölen) insanların ruhlarını öldüklerinde, ölmeyenlerinkini de uykularında alır. Ölümüne hükmettiklerinin ruhlarını tutar, diğerlerini belli bir süreye (ömürlerinin sonuna) kadar bırakır. Şüphesiz bunda düşünen bir toplum için elbette ibretler vardır.

Çalışmanızın Verimli Olması:

1- Çalışma süresi; bir seans için 1-1, 5 saatten fazla olmamalı.

2- Düzenli molalar vererek yaptığınız 1-2 saatlik çalışma; hiç ara verilmeden yapılan 5 saatlik çalışmadan daha verimlidir.

3- Kullandığınız süre değil; o süreyi nasıl değerlendirdiğinizdir önemli olan.

4- Her gece yatmadan bugün başarıyı arttırmak için ne yaptım sorusunu, 15-20 dakikada o gün çalıştıklarına göz atarak yanıtlamalısınız. Sabah kalkınca aynı bilgileri, öğrendiklerinizin pekişmesi için gözden geçirmelisiniz.

Bunu Sakın Unutma!

Çalışmanızın verimli olması...

Senin için verimli olan saatleri kolayca anlayabileceğin derslere ayırman taktik hatasıdır. Verimli saatlerini, zorlandığın konulara ve acil olanlara ayırman hayati bir önem taşıyor.

Önce zor olanı başar ve kendini ödüllendir.

Matematik senin için kolay, sosyal dersler zor ise; önceliği sosyal derslere ver, zoru başarmanın mutluluğunu yaşa!

Aynı türden dersleri ard arda çalışmak yerine bir işlem dersinden sonra okuyarak çalışacağın bir derse geçmelisin. Bu beynini çorba etmeden öğrenmek için daha iyi bir yöntem... Neden bu yöntemi kullanmayasın?

Gücünü, iradeli kullanmayı öğren ki; bitkinlik ve yılgınlığa düşmeyesin.

Yorulmadan ara vermeyi öğren!

Saatlerce aynı dersi çalışmak verimi düşürür. Bunu sakın unutma!

6. Önemli Bazı Nasihatler
(dünyanın insanlara nasihati)

EY ADEMOĞLUI

Üzerimde ; gezip dolaşıyorsun!
İçimde ; hareket edemeyeceksin!
Üzerimde ; günah işlersin!
İçimde ; hesap vereceksin!
Üzerimde ; gülüyorsun!
İçimde ; ağlayacaksın!
Üzerimde ; neşelenirsin!
İçimde ; mahzun olacaksın!
Üzerimde ; mal topluyorsun!
İçimde ; pişman olacaksın!
Üzerimde ; haram yiyorsun!
İçimde ; kurtlar seni yiyecek!
Üzerimde ; hile yapıyorsun!
İçimde ; zelil olacaksın!
Üzerimde ; sevinçlisin!
İçimde ; üzüntüye düşersin!
Üzerimde ; ışıktta geziyorsun!
İçimde ; karanlığa düşersin!
Üzerimde ; herkesle berabersin!
İçimde ; yalnız kalacaksın

Şu 4 şeyin değerini ancak aşadaki 4 kimse bilebilir.

- ♦ Gençliğin değerini ancak yaşlılar bilir.
- ♦ Huzurun değerini ancak bela çekenler bilir.
- ♦ Sağlığın değerini ancak hastalar bilir. Hayatın değerini ancak ölümler bilir.

Ayetler de nasihat:

Bakara:2/66- Bu ibret dolu cezayı öncekilere ve sonrakilere bir ders, korunacaklara da bir nasihat, bir öğüt yaptık.

*Kehf:18/57- Rabbinin ayetleriyle nasihat edilip de onlardan yüz çeviren ve daha önce işlediği günahları unutan-
dan daha zalim kim olabilir? Biz onların kalbleri üzerine
(Kur'ân'ı) anlamalarına engel olan bir ağırlık, kulaklarına
da sağırlık verdik. Ey Muhammed! Sen onları doğru yola
çağırırsan da onlar asla hidayete ermezler.*

Hadisler de nasihat:

Peygamber Efendimiz (s.a.v.) den nasihatler

*5718 - Temîmu'd-Dâri radiyallahu anh anlatıyor: "Resûlullah
aleyhissalâtu vesselâm: "Din nasihatten (hayırhahlıktan) ibarettir!"
demişti. Biz sorduk: "Ey Allah'ın Resûlü! Kimin için hayırhah
olmaktır?"*

*"Allah için, Allah'ın kitabı için, Resûlü için ve Müslümanla-
rın imamları ve hepsi için!" buyurdular."(Müslim, İman 95, (55);
Ebu Davud, Edeb 67, (4944); Nesâî, Bey'at 31, (7, 156).*

*5719 - Kime ilme müstenid olmayan bir fetva verilmişse, bu-
nun günahı ona fetva verene aittir. Kim, bir kardeşine, gerçeğin
başka olduğunu bile bile, farklı bir irşadda bulunursa ona ihanet
etmiş olur."(Ebu Dâvud, İlm 8, (3657).*

*Ashâb-ı Kirâm'dan Ebû Zerr hazretleri bir gün Peygam-
ber Efendimize: "Bana tavsiyede bulun yâ Rasûlallah" diye
ricâda bulununca Peygamber Efendimiz Hz. Ebû Zerr'e şu
nasihatlerde bulundu:*

*— Sana Allah'tan korkmanı tavsiye ederim. Çünkü Allah
korkusu her işin başıdır.*

*— Kur'ân'ı oku, Allah'ın zikrine sarıl. Çünkü zikrullah
senin için yeryüzünde ışık, gökte de saklanan bir azıktır.*

— Sakın çok gülme. Zîrâ çok gülmek kalbi öldürür, yüzünün nûrunu söndürür.

— Çok konuşmamaya çalış çünkü bu, şeytanın senden uzaklaşması için bir vesîle, dînini koruman hususunda bir yardımcıdır.

— Fakirleri sev, onlarla hemdem ol.

— Senden aşağıdakilere bak, senden üstünlerine bakma. Bu, Allah'ın sana verdiği nimetleri küçümsememen için en uygun yoldur.

— Acı da olsa hakkı söyle.

— Bildiğin kusurların seni, halkın eksikliklerini araştırmaktan alıkoysun. Yaptığın bir işi, başkaları yaptığında kızma. Kendi noksanlarını görmeyip, insanların ayıplarıyla meşgul olman, irtikâb etmekte olduğun bir fiili , insanlar yaptığında kendilerine kızman ayıp olarak sana yeter, dedi ve eliyle göğsüne vurarak:

— Ey Ebû Zerr! Tedbir gibi akıl, günahlardan sakınmak gibi verâ, güzel ahlak gibi servet yoktur, buyurdu. (*Hayatü's-Sahâbe* 4-206/207)

Hz. Ömer (r.a.)'den nasihatler

1. Sana kötülük yapan kimseyi ona iyilik yaparak cezâlandır.

2. Hakîkatı anlayana kadar din kardeşinin davranışını iyiye yor.

3. Müslüman kardeşinin ağzından çıkan bir lakırdıyı iyiye yorman mümkün oldukça kötüye yorma.

4. Kendini töhmet altında bırakacak işlere mübâşeret eden, kendisi hakkında kötü düşünenleri kınamasın.

5. Sırrını gizleyen murâdına erer.

6. Sâdık arkadaşlar edin, gölgelerinde yaşarsın. Çünkü sâdık dostlar, huzurlu anlarda süs, sıkıntılı demlerde silahtır.

7. Seni ölüme götürse de doğruluktan ayrılma.
8. Seni ilgilendirmeyen işe karışma.
9. Henüz vukû' bulmamış şeylerden sorma.
10. İhtiyâcını, onu gidermeni istemeyenlere iletme.
11. Yalan yere yemîni hafife alma, Allah seni helâk eder.
12. Kötülüklerini öğrenmek düşüncesiyle de olsa fâcirlerle arkadaş olma.
13. Düşmanlarından uzak dur.
14. Güvenmediğin dostlarından sakın. Güvenilir kimse de Allah'tan korkandır.
15. Mezarlıklarda derin saygı içinde ol.
16. Tâat ânında kendini zavallı gör.
17. Günah işlemek istersen sonunu düşün.
18. Herhangi bir işinde, Allah'tan korkanlarla istişâre et. Zîrâ Allah: Meâlen "Allah'tan, kulları arasında yalnız âlimler korkar," buyurur. (*Hayatü's-Sahâbe* 4-209/211)

Hız. Ali'nin (k.v.) Oğlu Hız. Hasan (r.a.)'a nasihatı

İbn-i Mülcem, Hız. Ali'yi yaralayınca Hız. Hasan ağlayarak yanına girdi. Hız. Ali:

- "Oğlum, niye ağlıyorsun?" Hız. Hasan:
- "Nasıl ağlamayayım? Âhiretin ilk, dünyânın son gününde bulunuyorsun!
- "Oğlum, dörder maddeden ibâret şu iki tavsiyemi iyi belle, onlara riâyat edersen, yapacağın hiçbir şey sana zarar vermez:

- 1- En büyük zenginlik, akıl.
- 2- En koyu fakirlik, ahmaklık.
- 3- En yaman yalnızlık, böbürlenmek.
- 4- En değerli âlîcenâplık, güzel ahlâktır.

Diğer dört şey ise:

1- Ahmakla dostluktan sakın, çünkü o sana faydalı olmak isterken zarar verir.

2- Yalancıyla dost olma. Zîrâ o, senden uzak duranı sana yaklaştırır, yakınınu da senden uzaklaştırır.

3- Cimriyle de dostluk kurma, zîrâ ihtiyaç duyduğun şeyi senden uzaklaştırır.

4- Fâcirle (büyük günah işleyen) de dost olma, çünkü seni ucuza satıverir."

Lokman Hekim'in nasihati - 1

Peygamber veya veli. Dâvud aleyhisselâmın zamânında, Arabistan'ın Umman tarafında yaşadı. Dâvud aleyhisselâmla görüşüp ondan ilim öğrendi Dâvud aleyhisselâma peygamberlik bildirilmeden önce, müfti olan Lokman Hakim, Dâvud aleyhisselâma peygamberlik bildirildikten sonra fetvâ vermeyi bıraktı. Dâvud aleyhisselâma ümmet oldu. Kendisine hikmet verildi. Eyyûb aleyhisselâmın teyzesinin oğlu olduğu da rivâyet edilmektedir.

Fransız bilginlerinin, Calinos'un (Galen'in) bir adı da Lokman Hakim idi demeleri yanlıştır. Çünkü Lokman Hakim, Dâvud aleyhisselâm zamânında; Calinos (Galen) ise, ondan bin yıl kadar sonra yaşamıştır. Lokman ismi Kur'ân-ı kerim'de geçmekte olup, bir sûreye (otuz birinci sûre) Lokman ismi verilmiştir. Bu sûrenin on ikinci âyetinde meâlen; "Biz Lokman'a hikmet verdik." buyrulmaktadır. Buradaki hikmet tâbirinin; akıl, anlayış, ilim, ilimle amel etmek ve doğru karar vermek demek olduğu tefsir kitaplarında yazılıdır. Lokman Hakim tabiplerin piridir. Hikmetli sözleri ve oğluna verdiği nasihatler meşhurdur. Kur'ân-ı kerim'de Lokman sûresi 3. âyet-i kerimede meâlen; "*Bir vakit Lokman oğluna öğüt vererek şöyle demişti: Yavrum! Allah'a ortak koşma, çünkü şirk çok büyük zulümdür.*" buyrulmaktadır.

Lokman Hekim'e sen bu hâle nasıl geldin dediklerinde; "Doğru sözlü olmak, emâneti yerine getirmek, lüzumsuz söz ve işi terk etmekle." cevâbını verdi. İnsanlar ondan nasihat istediler, o da şöyle nasihat etti: Öncekilerin ve sonrakilerin ilimleriyle amel edilebilmesi için sekiz şeye dikkat etmek lazımdır. Dört zamanda dört şeyi korumak gerekir; Namazda gönlü, halk arasında dili, yiyip içmede boğazı, bir kimsenin evine girince de gözü korumaktır.

İki şeyi hâtırdan hiçbir zaman çıkarmamalıdır. Bunlar; Allahü teâlânın büyüklüğü ve ölümüdür. İki şeyi de tamâmen unutmaya çalışmalıdır. Bunlar da; bir kimseye yapılan iyilik ile dost ve yakınlardan görülen kötülüktür." Lokman Hakim'in oğluna nasihatlarının bir kısmı şöyledir:

"Ey oğlum! Dünyâ derin deniz gibidir. Çok insanlar onda boğulmuştur. Geminin takvâ, yükün imân, hâlin tevekkül olsun, umulurki kurtulursun."

"Ey oğlum! Âlimlere karşı öğrenmek, akılsızlarla inatlaşmak ve meclislerde, toplantılarda gösteriş yapmak için ilim öğrenme! İhtiyâcım yok diyerek de ilmi terk etme." "Ey oğlum! Allahü teâlâyı anan (hâtırlayan) insanlar görürsen onlarla otur. Âlim olsan da, ilminin faydasını görürsün ve ilmin artar, sen ehil isen sana öğretirler. Allahü teâlâ onlara olan rahmetinden seni de faydalandırır. Allahü teâlâyı zikretmeyenleri görürsen onlardan uzak dur." "Ey oğlum! Horoz senden daha akıllı olmasın! O, her sabah zikir ve tesbih ediyor, sen ise uyuyorsun."

"Ey oğlum! Seçilmiş kullara teslim ol, kötülerle dost olma." "Ey oğlum! İnsanlara iyilikleri emir ve nasihat edip kendini unutma! Yoksa mum gibi olursun. Mum insanları aydınlatır, fakat kendini yakıp eritir." "Ey oğlum! Yalandan çok sakın! Çünkü dinini bozar ve insanlar yarında mürüvvetini azaltır. Bununla hayânı, değerini ve makâmını kaybedersin."

"Ey oğlum! Kötü huydan, gönül dağınıklığından sakın. Sabırsız olma, yoksa arkadaş bulamazsın. İşini severek yap, sıkıntılara katlan. Bütün insanlara karşı iyi huylu ol." "Ey oğlum! Hep üzüntülü olma, kalbini dertli kılma. İnsanların elinde olana tamâh etmekten sakın. Kazâyâ râzı ol ve Allahü teâlânın sana verdiği rızka kanâat et." "Ey oğlum! Dünyâ geçici ve kısıdır. Senin dünyâ hayâtın ise azın azıdır. Bunun da azının azı kalmış, çoğu geçmiştir."

"Ey oğlum! Tövbeyi yarına bırakma, çünkü ölüm ansızın gelip yakalar." "Ey oğlum! Sükût etmekle pişmân olmazsın. Söz gümüş ise sükût altındır." "Ey oğlum! Helâl lokma ye ve işlerinde âlimlere danış, işlerini nasıl yapacağını onlara sor." "Ey oğlum! Âlimler meclisine devâm et. Bahar yağmuru ile yeryüzünü yeşillendiren Allahü teâlâ, âlimlerin meclisindeki hikmet nûru ile de müminlerin kalbini aydınlatır."

"Ey oğlum! Amel ancak yakın (Allahü teâlâyâ olan ilim ve mârifet) ile yapılır. Herkes yakini nisbetinde amel eder. Amel noksanlığı, yakın noksanlığından gelir." "Ey oğlum! Bir hatâ işlediğinde hemen tövbe et ve sadaka ver." "Ey oğlum! Ölümden şüphe ediyorsan uyku uyuma. Uyuduğun ve uymak mecbûriyetinde kaldığın gibi, ölüme de mahkûmsun. Dirilmekten de şüphe ediyorsan, uykudan uyanma. Uykudan uyandığın gibi öldükten sonra da dirileceksin."

"Ey oğlum! Helâl kazanç ile yoksulluktan korun. Yoksul kimse şu üç musibetle karşılaşır: Din zayıflığı, akıl zayıflığı ve mürüvvetin kaybolması." "Ey oğlum! Merhamet eden merhamet bulur. Sükût eden selâmete erer, hayır söyleyen kâr eder, kötü konuşan günâhkar olur, diline hâkim olmayan pişmân olur." "Ey Oğlum! Dünyâ malından yetecek kadarını al, fazlasını âhiret için hayra sarfet, sıkıntıya düşecek ve başkasının sırtına yük olacak şekil de tembellik etme."

"Ey oğlum! Sakin kimseyi küçük görüp hakâret etme. Çünkü onun da senin de rabbimiz birdir."

Lokman Hakim'in oğlu: "Babacığım, insanda hangi haslet daha iyidir?" diye sorunca; "Temiz, hâlis din." buyurdu. Eğer iki haslet olursa? "Din ve mal", üç haslet olursa? "Din, mal ve hayâ." buyurdu. Dört haslet olursa? dedi. "*Din, mal, hayâ ve güzel ahlâk.*" buyurdu.

Beş haslet saymak icâbederse diye sorunca; "*Din, mal, hayâ güzel huy ve cömertlik.*" buyurdu. Altı haslet sayarsak deyince; "Ey oğlum! Allahü teâlâ her kime bu beş iyi hasleti verdiyse, o kimse mümin ve müttekidir. Allahü teâlâ katında veli ve sevgilidir. Şeytanın şerrinden uzaktır." buyurdu.

Oğlu: "Babacığım, insanda en kötü haslet hangisidir?" dedi. "Allahü teâlâyı inkârdır" buyurdu. İki olursa dedi. "İnkâr ve kibirdir." buyurdu. Üç olursa dedi. "İnkâr, kibir ve şükür azlığı." buyurdu. Dört olursa dedi. "İnkâr, kibir, şükür azlığı ve cimrilik." buyurdu. Beş olursa diye sorunca; "*İnkâr, kibir, şükür azlığı, cimrilik ve kötü ahlâk.*" buyurdu. Altı olursa deyince; "Ey oğlum! Bu beş kötü hasletin bulunduğu kimse münâfıktır, şakidir ve Allahü teâlâdan uzaktır." Buyurdu.

Hafs bin Ömer'den rivâyet edildi ki: Lokman Hakim, yanına bir hardal torbası koydu ve oğluna nasihat etmeye başladı. Her bir nasihatte bir hardal tânesini çıkardı. Nihâyet hardalları tükendi. Sonra da; Ey oğlum! Sana o kadar nasihat ettim ki, şâyet bu nasihatler bir dağa verilseydi, dağ yarılar, parça parça olurdu" buyurdu. Oğlu da bu nasihatleri tuttu.

Lokman Hekim'in Nasihati - 2

Lokman Hakim'in kim olduğu hakkında muhtelif rivayetler vardır. Ancak Şeyhülislâm Ebussuûd Efendinin nakline göre bu rivayetlerin hülâsası şöyledir: Lokman ibni Bâurâ

ki, Azer evlâdından olup Eyyüb aleyhisselâmın hemşire veya teyzesadesi imiş, uzun müddet ömür sürmüş, Davud aleyhisselâma yetişmiş ve ondan ilim almış ve onun peygamberliğinden önce fetva da verirmiş. Kendisi san'at sahibi olup İsrailoğullarında kadılık ettiği de söylenmiştir. Bâzıları bunun bir nebî olduğuna da kail olmuşlar ise de alimlerin cumhuruna göre, nebî değil bir hakîm idi. Bilindiği gibi, her nebî hakîm ise de her hakîm nebî değildir.

Alimlerin örfünde hikmet, insan nefsinin nazarî ilimleri iktibas ve tatbikatta faziletli işleri takatî nisbetinde tam bir meleke kazanarak elde etmesi ve olgunluğa kavuşmasıdır. Yani hikmet, kâh nazarî ve kâh ilmî olarak tarif edilirse de tam manâsıyla hikmet, illet ve sebepleri bilerek gayeye isabet edecek şekilde ameli ilme, ilmi amele uydurmaktır.

Bunun için kendine hikmet verilene bir çok hayırlar verilmiş olduğu beyan buyurulmuştur. Allahü Teâlâ'nın âlemde hikmetiyle koyup tahsis ettiği sebepleri ve hükümleri, yani kanunları keşfederek ondan bir takım ilmî neticeler çıkarmak kabiliyeti, şüphe yok ki Allah'ın büyük bir ihsanıdır. Ve hakîm olan kimseye yakışan da ilmî ve amelî olarak bunun şükrünü eda etmektir. Nitekim Allahü Teâlâ "Biz Lokman'a hürmeti verdik ki şükret Allah'a diye" buyurmuştur.

Bu şükrün ilmî haysiyeti evvelâ o hikmetin, Allahü Teâlâ'nın bir vergisi olduğunu bilerek Allah'ı şirkten, ortaklıktan tenzih etmektir. Amelî haysiyeti de işlerinde takip ettiği gaye ve maksatlarında kendi hevasını değil, Allah'ın rızâsını gözetmektir. Bu şükrü kim eda ederse kendi lehine şükretmiş olur. Çünkü sonunda faydası kendine âid olur. Lâkin kendine hikmet verilenler içinde, nankörlük ederek küfre sapanlar da olmuştur.

Bunların nankörlüğü de, yani o hikmeti Allah'tan bilmeyerek ben yapıyorum diye şükürde bulunmayıp kötüye

kullanması kendi aleyhine olur. Çünkü Allahü Teâlâ zengindir, ihtiyacı yoktur, hem Hamid hem Mahmuddur. Filan feylesof hikmet nâmına nankörlük ederse ona hiç bir zarar eriştiremez, kendi kötülenmiş olur.

Lokman Hakim'in şükrünü nasıl eda ettiğine dâir hikmet ve ahlâktan bir iki numune Kur'ân-ı Kerîm'de zikrolunarak şöyle beyân buyurulmaktadır: Hani, yani unutma daima an, o vakit ki Lokman da oğluna dedi, ona vaaz ediyordu, nasihat veriyordu:

— Ey oğulcuğum, yavrum! Allah'a şirk koşma. Çünkü şirk çok büyük bir zulümdür. Billahi şirk çok büyük bir haddini aşmaktır, önce zulüm bir haksızlıktır. Çünkü zulüm bir şeyi mevziinden başka yere koymaktır. Allah'ın hakkını Allah'tan başkasına vermektir. Aynı zamanda Allah'ın mükerrem kıldığı, şeref verdiği insan nefsinı mahlûka ibadet ettirerek zelilleştirmektir. ikinci olarak büyük bir zulümdür. Zira mabudluğu hiç mevzu olmayan ve olmasına hiç bir şekilde imkân bulunmayan bir mevkie koymaktır. Zira Ahmed'in malını alıp da Mehmed'e vermek zulümdür. Çünkü bu, Ahmed'in malını Mehmed'in eline koymaktır. Lâkin hibe veya satış gibi temlik sebeplerinden birisiyle o malın, sonradan Mehmed'in mülkü olabilmesi mümkündür.

Halbuki şirk koşmak mabudluğu Allah'tan başkasına vermektir. Allah'tan başkasının ise mâbud olmasına hiç bir şekilde cevaz ve imkân yoktur.

Yavrum! Muhakkak ki yaptığın iyilik veya kötülük bir hardal dânesi kadar küçük ve gizli ve ne kadar yüksek veya alçak olursa olsun, Allah onu getirir, Ahirette karşına koyar. Çünkü Allah'ın lütfü çok kudreti en ince en gizli şeylere yetişir, ilmi ile hepsini bilir.

Yavrum! Namazı devamlı kıl, kendini erdirmek için iyi-liği emredip kötülüğü nehyet, diğerlerini kemale erdirmek, cemiyeti doğrulukla götürmek için başına gelene de sabret.

Yani iyiliği emredip kötülüğü nehyetmek kolay değildir. O yüzden başına bir takım musibetler gelmesi mümkündür ve onlara sabretmek lâzımdır.

Çünkü bu işlerin her birisi azmolunacak büyük işlerdendir, insanlara avurdunu şişirme, avurt etme, yani iyiliği emredip kötülüğü nehyetmekle beraber böbürlenip kibirlenme. Yer yüzünde çalımla yürüme. Çünkü Allah gururlananın, övünenin hiç birini sevmez. Gidişinde mutedil ol, sesinden de biraz indir, söylerken bağırma. Çünkü seslerin en kötüsü, en hoş a gitmeyen tatsız her halde eşeklerin sesidir. (Lokman Sûresi:1. *Peygamberler Tarihi, İhlas Yayınları.*
2. *Büyük Dini Hikayeler, Osmanlı Yayınevi*)

7. Çalışmalardan Sonuç Alınması

Mümkün olan her türlü teknik ve ilmi çalışmaları daima geliştirerek devam ettirmek gerekir. İlim öğrenmek eşikten mezara kadar olduğuna göre, kendimizi geliştirmeyi görev ve çalışmalarımızla birlikte paralel olarak devam ettirmeliyiz. "İnsan görevi ile büyür" diye, bir Danimarka atasözü vardır. Aldığımız sosyal görevlerin ağırlığı ve büyüklüğüne göre biz de kendimizi yetiştirmek durumundayız.

Disiplinli ve daimi çalışmanın yapıldığı hemen her çalışmadan geç de olsa sonuç almak mümkündür. Genel de pek çok insan "Türk gibi başlar ama Alman gibi bitirmez". Nice akarsu kenarında sağlam taşlar vardır ki, yıllarca akan suyun etkisi ile o taşın aşındığını ve ya suyun iz yaptığını görürüz. Yine Anadolu'da kuyudan çekilen su kovanının ipinin ısrarla kuyuya inip çıkışından ipe göre iz yaptığını görürüz.

Teşkilat ve tebliğ çalışmalarında da sonuç alınması mümkündür. Bazen uzun sürebilir ama sonuç genelde alınır. " Bu dünyada alamadığımız sonuç'un karşılığını ahirette mutlaka Rabbimiz bize verecektir. Dağ ne kadar yüksek olur-

sa olsun, yol onun üzerinden geçer'', diye bir söz vardır! İmkânsızlık yoktur ama zor'u başarmak biraz zaman alır. Bu konularda en güzel Müslümanlara örnek, yukarda da zikredildiği gibi Peygamber Efendimiz (s.a.v.) hayatı ve mücadelesidir.

Daha sonra İslam ve insanlık tarihinde çığır açmış nice büyük mücadeleciler şahsiyetler görürüz. Örneğin; Hindistan da Mahatma Gandhi, Güney Afrika'da Nelson Mandela gibi yirminci yüzyılın en meşhur mücadeleciler şahsiyetleridir. Kısaca yaptığımız hayırlı çalışmaların karşılığını ya bu dünyada ya da ahirette mutlaka alacağımıza göre, efendim şu kadar yıl çalıştım ama bir sonuç alamadım gibi serzenişlerimiz gereksiz ve yersiz düşüncelerdir

BİR TEŞKİLAT NASIL KURULUR?

Bir teşkilat kurmak veya oluşturmak için önce iki çeşit çalışma yapmak gerekir. Bunun biri resmi yönü, yani mutata işlem ve çalışmalar; tüzük, yönetim kurulu, genel kurul vb.

İkincisi ise yazılı olmayan asıl çalışmadır ki, teşkilatı önce insanların gönlünde kurmayı başarma çalışmasıdır.

1. Resmi Boyutu:

Bu işlemler bir prosedür işidir. Teşkilat kurulacak ülke, bölge veya belediyeden alınacak enformatik/açıklayıcı bilgiler doğrultusunda plan ve program ile takip edilerek sonuç alınır. Bu boyutu dünyanın her yerinde belirli prosedürler takip edilerek, yapılan işlerdir.

2. Yazılı Olmayan Boyutu:

Bu bölümde yapılacak çalışmalar asıl insan kaynaklarını faal hale getirmektir. Hedef kitle insan olduğuna göre, önce insanlara ulaşılmalıdır. Kurulacak teşkilatın fikri yapısına uygun kişilerin kısa ve uzun vadede eğitimine önem verilmelidir. Bu eğitimleri yukardaki EĞİTİM ÖĞRETİM VE DERS PROGRAMLARI bölümde gördüğünüz şekilde yapılabilir. Bu ve benzeri eğitimler ile teşkilat kuracağınız kişileri olgunlaştırdıktan sonra kurumlaşmaya gidilir.

Yapılacak çalışmanın gaye, hedef, vizyon fayda ve zararlarını anlatamadığınız insanlar ile kalıcı bir müessese de kuramazsınız.

Bizim bu bölümde izah etmeye çalıştığımız genelde İslama ve insanlığa faydalı kalıcı bir teşkilatın ihdas edilme

çalışmasıdır. Dünyada pek çok çeşitli teşkilatlar da vardır. Bunların bazılarını aşağıda saymaya çalışalım.

3. Kaç Çeşit Teşkilat Vardır?

- ♦ Dini Teşkilatlar
- ♦ Siyasi Teşkilatlar
- ♦ Spor Teşkilatları
- ♦ İnsani Yardım Teşkilatları
- ♦ İstihbarat Teşkilatları
- ♦ Ticari Teşkilatlar (her çeşit işadamları vb. teşkilatları)
- ♦ Askeri ve Emniyet Teşkilatları
- ♦ Çeşitli Sivil Meslek Teşkilatları (sağlıktan hukuka kadar vb.)
- ♦ İnsan Hakları Teşkilatları
- ♦ Öğretmenler ve Öğrenciler teşkilatı

Bunlara benzer ülkemizde ve dünyada yüzlerce binlerce teşkilat/organizasyon sayılabilir.

Bu teşkilat çeşitlerinin hangisi ele alırsa alınsın, bir teşkilat kurulması için genel kuralları uygulamakla hedefe varılabilir. Tabii ki teşkilatın tabelası değil, kalbleri hayırlı hizmetlere yönlendirmektir.

4. Kurulan Teşkilatı Yürütmek:

En zor işlerden biri de teşkilat kurulduktan sonra bu müesseseyi kesintiye ve kapanmaya götürmeden yürütebilmektir. Tarihte pek çok devletler ve organizeler var olagelmıştır. Bizim tarihten alacağımız dersler olmalıdır. Bu cümleden olarak, adil ve emaneti ehline vermiş olan devlet ve organize-ler uzun yaşamış, zalim ve emanete hıyanet etmiş olanlar da kısa yaşamıştır. Her şeyin bir ömrü vardır. Başlangıcı olan her çeşit canlının ki insan da dâhil bir de sonu vardır. Devlet

ve organizeler de doğar, büyür gelişir ve bir gün ölür yani yok olur. Fani olan her şey yok olacaktır bizim İslam inancımızda.

Bir aracı dikkatli ve güzel kullanırsanız, hem ömrü uzun olur hem de kaza yapmazsınız. Teşkilat ve tebliğ çalışmalarınızda böyle değerlendirmek mümkündür. Yukarıdaki bölümlerde zikredilen konular ve izahlar bu kurulmuş olan teşkilatı kazasız ve olaysız ya da az olaylı yürütebilmemiz için izah edilmeye çalışıldı. Basit bir aletin kullanımı için buzdolabı ve tv vb. gibi aletlerin bir de kullanım kılavuzu vardır. İşte bu kitapçıkta sizlere teşkilatı nasıl kurup ve nasıl yürüteceğimiz hakkında küçük bir kılavuz ve yol gösterici rehber kabul ediniz.

Dünya yazılı tarihinde medeniyetlerin en fazla bin yıl yaşadığı bilinir. İşte eski Mısır ve Yunan medeniyetleri. Daha sonra İslam medeniyeti ve en son batı medeniyeti 1788 Fransız devrimiyle başladı ama geldiği nokta ortadadır. Bir zamanların büyük Britanya (İngiliz) İmparatorluğu, toprakları üzerinde güneş batmadığıyla övünürlerken ancak 400 yıl yaşayabildi. Adil olmadıkları için uzun ömürlü olamadılar. Ecdadımız Osmanlı İmparatorluğu 650 yıl gibi çok uzun ve güzel bir ömür sürdü. En son şahit olduğumuz Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği, komünizm gibi zulme dayalı bir yönetim olduğundan ancak 70 yıl yaşayabildi. Açlıkla mücadele ederek 1990' da çöktü.

Bize düşen ders ve görev şu olmalıdır! Büyük zahmetlerle meydana getirilmiş teşkilatları insanlığın ve Müslümanların hayrına maksimum derecede uzun ömürlü ve faydalı olmasını sağlamaya çalışmaktır. Mukadder olan sonuca insanın tesiri son derece sınırlıdır. Bize düşen görev; " Biz zaferden sorumlu değil, seferden sorumluyuz" düşüncesi olmalıdır. Zaferi ve sonucu takdir edecek olan rabbimizdir. Kula düşen

sa'yi gayretidir, çalışmasıdır. Kısaca elimizdeki nimetlerin kıymetini bilersen Rabbimiz bu nimetleri artırır, aksi halde veren Allah (cc) almasını da en iyi bilendir.

Nasıl ki; milli şairimiz, Mehmet Akif Ersoy "Kur'an,dan alarak ilhamı, asrın idrakine söyletmeliyiz İslamı" demektedir. Bizim ilham kaynağımız sağlamdır elhamdülillah. Mevcut kurulmuş teşkilatları en faydalı bir şekilde kullanmak zorundayız.

DUA BÖLÜMÜ

1. Dua hakkında

(Furkan: 25/77) (Resulüm!) De ki: "Rabbim size ne kıymet verir duanız olmasa? (Ey inkârcılar! Size bildirdiklerini) ke-sinkes yalan saydınız; o halde azab yakanızı bırakmayacaktır!

Bana dua edin, size icabet edeyim." Kur'an'ı Kerim'de dua ile ilgili birçok ayet yer almaktadır. Bu ayetler içerik olarak, Allah'a dua etme, isteklerini ve ihtiyaçlarını, arzularını arz ederek, Allah'ın lütfünü dileme, seslenme, davet etme, yardım çağırma, Allah'ın birliğini tanıma, bir durumu arz etme, iddia ve isnat manalarında kullanılmıştır.

Ayrıca tövbe, istiğfar gibi kulun Allah'a yönelişini ve isteklerini ifade eden çok sayıda ayet ve geniş anlamda dua ile alakalıdır. Konuyla ilgili ayetlerin bir kısmını da insanların Allah'a dua etmeleri emredilmiş, duanın usûlü, adap ve tesiri üzerinde durulmuştur. Bazı ayetlerde ahiretteki pişmanlık duaları geçmektedir.

Bazı ayetlerde Peygamberin, diğer Salih insanların dualarından bahsedilir. Bu dualardan 21 ayette Hz. Musa'nın 17 ayette, Hz. İbrahim'in 16, ayette Hz. İsa'nın, 12 ayette Hz. Nuh'un, 9 ayette Hz. Zekeriyya'nın duaları, ayrıca Hz. Adem, Hz. Şuayb, Hz. Yunus, Hz. Yusuf, Hz. Eyyüb, Hz. Lüt, Hz. Süleyman, Meryem'in annesi, Firavun'un karısı, Firavun'a karşı koyan sihirbazlar, Talut'un askerleri, çaresiz kalanlar, mazlumlar, melekler gibi kişi ve toplulukların duaları beyan edilmektedir.

Dua Nedir?

Özünde ve varlığının her boyut ve zerresinde kendisiyle kâim olduğun Allâh'ın kudretinin ortaya çıkmasını talep mi?..

DUA, insanın varlığındaki ilahî gücün ortaya çıkartılması tekniğinden başka bir şey değildir!..

Bu sebeptendir ki; insan, tam bir konsantrasyon ile DUA edebildiği anda, imkânsızmış gibi görünen pek çok şeyin gerçekleştiğini farkedebilir.

İşte bu yüzdendir ki, insanın en güçlü silâhı DUA'dır

DUA mekânizmasından en büyük verimi almak istiyorsak, özellikle ve öncelikle şekli, yeri ve zamanı konusunda bazı hususlara önem vermek zorundayız

Niçin Dua?

"DUA MÜ'MİNİN SİLAHIDIR", diyor Rasûlullah Muhammed Mustafa aleyhi's-selâm. Ve yine, şöyle başka bir açıklama getiriyor "DUA" konusuna:

"DUA İBADETİN ÖZÜDÜR"

Bu hadîs-i şerîf'in hemen arkasından şu âyet-i kerîmeyi hatırlıyalım:

"CİNNİ VE İNSANLARI YALNIZCA KULLUK ETMELERİ İÇİN YARATTIM"

En basit anlamıyla kulluk, dua ve zikirdir!.

En geniş anlamıyla kulluk, birimin, varoluş gayesinin gereğini yerine getirmesidir..

"Eğer kulum, bana ellerini kaldırır da dua ederse, ben o elleri boş olarak geri çevirmekten hayâ ederim."

Evet, bu bir Hadîsi Kudsî.

Bu konudaki bir başka Hadîs-i Kudsî de şöyle:

"Ey âdem oğlu, dua senden icabet benden; istiğfar senden, bağışlamak benden; tövbe senden, kabul etmek benden; şükür

*senden, fazlasıyla vermek benden; sabır senden, yardım benden...
Ne istedin ki benden sana vermedim."*

İşte bu Hadîsi Kudsîyi destekleyen Ayet-i Kerîme:

"Bana dua edin, icabet edeyim" Bu konuya açıklık getiren diğer bir hadîs-i kudsî de şudur: **"Ben, kulumun zannı üzereyim. Artık dilediği gibi düşünsün!.."**

Yani siz dua ederken, o duanızın kesinlikle kabul göreceğini düşünürseniz, biliniz ki mutlaka isteğiniz meydana gelecektir!..

Nitekim, bu açıdan olaya bakıldığı içindir ki, önde gelen evliyâullahdan **İmamı Rabbanî Ahmed Faruk Serhendî** şöyle demiştir:

"Bir şeyi istemek, ona nâil olmak demektir; Zirâ Allâhu Teâlâ kabul etmeyeceği duayı kuluna ettirmez."

Günlük Bazı Dualarımız:

İşe Başlamadan Önce "İNŞALLAH..."

İşe Başlarken "BİSMİLLAH..."

Kendimize Güvenirsek "EVELALLAH..."

İşten Vazgeçersek "EYVALLAH..."

Sonuna Kadar Gitmek istersek "YA ALLAH..."

Canımızı Sıkarlarsa "FESÜPHANALLAH..."

İşe Coşku ve Heyecanla Sarılınca "ALLAH, ALLAH, ALLAH..."

İşi Başarıyla Bitirince "MAŞALLAH..."

Eğer İş Başaramazsak "HAY ALLAH..."

Bir kişi ölünce İNNALİLLAH..

**Hapşırırken, yemek yedikten sonra ELHAMDÜLİLLAH
Sinirlenirken LA HAVLE VELA KUVVETE İLLA BİLLAH.**

En güzel zikir LAİLAHEİLLALLAH.

Evden çıkarken BİSMİLLAH TEVEKKELTÜALELLAH.

Bir topluluğun yanına girerken veya eve girerken
ESSELAMUALEYKUM VE RAHMETULLAH.

Bir dua meselesinde karşındakine **BAREKALLAH.**

Bir yokuşdan aşağı inerken **SUPHANALLAH.**

2- Şifa için bir duâ

Bismillâhirrahmânirrahîm. Yâ Rabbî! Hastalığım sebebi ile düşmanlarımı sevindirme. Kur'ân-ı kerimi benim için şifa ve deva eyle. Ben hastayım, sen ise deva ihsan edicisini. Yâ Rabbî! i'timâd ve ümmûdim Sensin. Senin hakkındaki hüsn-i zannımı şifam kıl. Yâ Rabbî! Aklımı ve dinîmi muhafaza eyle. Azâmetin hürmetine yakînimi, ya'nî şeksiz şübhesiz îmânımı dâim eyle. Bana yetecek kadar halâl rızık ihsân eyle. Bana eziyyet verecek kimselerin kötülüğünü, şerrini benden uzak kıl. Beni doktorlara muhtâc etme. Yer yüzünde (hayattayken) hatâ ve kusûrlarımı setreyle. Kabre girdiğim zamanda bana merhamet eyle. Yâ Rabbî! Kıyamet ve hesâb gününde beni bağışla, bana magfiret eyle. Besmele-i şerîf yolumdur. Ailahü teâlârun Rahmân sıfatı mesnedim, arkadaşımıdır. Bana dokunan her türlü kötülükten, düğümlere üfüren büyücülerin şerinden ve hasedcilerin hasetlerini ortaya koydukları zaman, onların kötülüklerinden Rahîm sıfatın ile beni koru. Allah'ım! Sen birsin. Şerîkin ve nazîrin yoktur.

3- Kuran-ı Kerim'den Seçme Dualar

Bismillahirrahmanirrahim

Ey Allah'ım! Ancak sana kulluk ederiz ve yalnız senden medet umarız. Bize doğru yolu göster. Kendilerine lütuf ve ikramda bulunduğun kimselerin yoluna Gazaba uğramışların ve sapmışların yoluna değil. (Fatiha 5-6-7)

"Ey Rabbimiz! Bize dünyada bir güzellik ve ahirette de bir güzellik ver ve bizi ateş azabından koru!" (Bakara 201)

Sayet kullarım, sana benden sordularsa, gerçekten ben çok yakınımdır. Bana dua edince, duacının duasını kabul ederim. O halde onlar da benim davetime koşsunlar ve bana hakkıyla iman etsinler ki, doğru yola gidebilsinler. (Bakara 186)

"Ey Rabbimiz! Üzerlerimize sabır dök, ayaklarımızı sabit tut ve kâfirler topluluğuna karşı bize yardım et!" (Bakara 250)

"Ey Rabbimiz! eğer unuttuk ya da yanıldıysak bizi tutup sorguya çekme! Ey Rabbimiz, bize bizden öncekilere yüklediğin gibi ağır yük yükleme! Ey Rabbimiz, bize gücümüzün yetmeyeceği yükü de yükleme! Bağışla bizi, mağfiret et bizi, rahmet et bize! Sensin bizim Mevlamız, kâfir kavimlere karşı yardım et bize. (Bakara: 286)

"Ey Rabbimiz! Bizi doğru yola ilettikten sonra, kalplerimizi eğriltme. Bize tarafından rahmet bağışla, lütfu en bol olan sensin. (Ali İmran 8)

"Ey Rabbimiz! Biz inandık, iman getirdik, artık bizim suçlarımızı bağışla ve bizi ateş azabından koru!" (Ali İmran 16)

"Ey mülkün sahibi Allah'ım! Sen mülkü dilediğine verirsın, dilediğinden de onu çeker alırsın, dilediğini aziz edersin, dilediğini zelil edersin. Hayır, Senin elindedir. Muhakkak ki, Sen her şeye kâdirsın. (Ali İmran 26)

Ey Rabbimiz, senin indirdiğine iman ettik, o peygambere de uyduk. Artık bizi şahidlerle beraber yaz. (Ali İmra 53)

"Ey Rabbimiz! Bizim günahlarımızı ve işlerimizdeki taşkınlıklarımızı bağışla ve (yolunda) ayaklarımızı diret, Kâfirler güruhuna karşı da bize yardım et!" (Ali İmran 147)

"Ey Rabbimiz! Biz, 'Rabbimize iman edin' diye imana çağıran bir davetçi işittik, hemen iman ettik. Rabbimiz! Gü-

nahlarımızı bağışla, kötülüklerimizi ört, bizleri sana ermiş kullarınla beraber yanına al". (Ali İmran 193)

"Ey Rabbimiz! Bize peygamberlerine vaad ettiğini ver, kıyamet günü bizi rezil etme. Muhakkak sen verdiğin sözden dönmezsin". (Ali İmran 194)

"Ey Rabbimiz! Biz kendimize zulmettik, eğer bizi bağışlamaz ve bize rahmetinle muamele etmezsen muhakkak ziyana uğrayacaklardan oluruz!" (Araf 23)

"Bizi buna erdiren Allah'a hamdolsun. Eğer Allah bizi doğru yola sevk etmeseydi biz doğru yola erişemezdik. Şüphesiz Rabbimizin peygamberleri bize gerçeği getirmişler." (Araf 43)

Ey gökleri ve yeri yoktan var eden Rabbim! Benim velim sensin, benim canımı Müslüman olarak al ve beni salih kulların arasına kat!" (Yusuf 101)

"Ey Rabbim! Beni ve soyumdan gelecekleri namazını dosdoğru kılanlardan eyle! Ey Rabbimiz! Duamı kabul et! (İbrahim 40)

"Ey Rabbimiz! Herkesin hesaba çekileceği günde beni, ana-babamı ve müminleri bağışla!" (İbrahim 41)

"Rabbim! Beni, takdir ettiğin yere gönül rahatlığı ve huzur içinde koy ve çıkacağım yerden de dürüstlikle ve selamete çıkmamı sağla. Bana katından yardım edici bir kuvvet ver." (İsra 80)

"Rabbimiz! Bize katından bir rahmet ver ve bizim için şu işimizden bir kurtuluş yolu hazırla." (Kehf 10)

"Rabbimiz! Biz iman ettik; öyle ise bizi bağışla, bize merhamet et, sen, merhametlilerin en iyisisin." (Muminun 109)

"Ey Rabbimiz! Cehennem azabını üzerimizden sav! Doğrusu onun azabı geçici bir şey değildir. (Furkan 65)

"Ey Rabbimiz! Hem onları, hem onların atalarından, zevcelerinden ve zürriyetlerinden iyi olanları kendilerine vaad buyurduğun Adn cennetlerine koy. Şüphesiz çok güçlü, hüküm ve hikmet sahibi olan sensin." (Mümin 8)

"Ey Rabbim! Bana ve ana babama ihsan ettiğin nimetlerine şükretmemi ve senin hoşnut olacağın salih amel işlememi ilham et. Benim neslimden gelenleri de salih kimseler kıl. Doğrusu ben tevbe edip sana yöneldim. Ve ben gerçekten Müslümanlardanım." (Ahkaf 15)

"Rabbimiz, bizi ve bizden önce inanan kardeşlerimizi bağışla, kalplerimizde inananlara karşı bir kin bırakma! Rabbimiz! Sen çok şefkatli, çok merhametlisin!" (Hasr 10)

"Ey Rabbimiz! Bizi inkâr edenler için bir fitne kılma, (onlara mağlub etme!) bizi bağışla! Ey Rabbimiz! Yegâne gâlib ve hikmet sahibi ancak sensin." (Mumtehine 5)

"Ey Rabbimiz! Nurumuzu tamamla, bizi bağışla, çünkü sen her şeye kâdirsin." (Tahrir 8)

Araf: 7/55- Rabbinize yalvara yalvara ve gizlice dua edin. Çünkü O, haddi aşanları sevmez.

(Mümin: 40/60) Hâlbuki Rabbiniz: "Bana yalvarın, dua edin ki size karşılık vereyim. Çünkü bana ibadet etmekten kibirlenip yüz çevirenler yarın horlanmış olarak cehenneme gireceklerdir." buyurdu.

(Neml: 27/62) (Onlar mı hayırlı) yoksa kendine yalvardığı zaman bunalmışa karşılık veren ve başındaki sıkıntıyı gideren, sizi yeryüzünün hâkimleri yapan mı? Allah'ın yanında başka bir ilâh mı var? Ne kıt düşünüyorsunuz!

4. Hadislerde Duanın fazileti ve vakti

1722 - Nu'man İbnü Beşîr (radiyallâhu anh) anlatıyor: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm): "Dua ibadetin kendisi-dir" buyurdular ve sonra şu âyeti okudular. (Meâlen): "Rab-

biniz: "Bana dua edin ki size icâbet edeyim. Bana ibadet etmeyi kibirlerine yediremeyenler alçalmış olarak cehenneme gireceklerdir" buyurdu." (Gâfir 60). (Tirmizî, Tefsir, Gâfir, (2973); Ebû Dâvud, Salât 358, (1479). Metin Tirmizî'ye aittir.)

1723 - İbnu Ömer (radiyallâhu anhümâ) anlatıyor: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki: "Kime dua kapısı açılmış ise ona rahmet kapıları açılmış demektir. Allah'a taleb edilen (dünyevî şeylerden) Allah'ın en çok sevdiği afiyettir. Dua, inen ve henüz inmeyen her çeşit (musibet) için faydalıdır. Kazayı sadece dua geri çevirir. Öyle ise sizlere dua etmek gerekir." (Tirmizî, Daavât 112, (3542).

1724 - Ubâde İbn's-Sâmit (radiyallâhu anh) anlatıyor: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki: "Yeryüzünde, mâsiyet veya sıla-i rahmi koparıcı olmamak kaydıyla Allah'tan bir talepte bulunan bir Müslüman yoktur ki Allah ona dilediğini vermek veya ondan onun mislince bir günahı affetmek suretiyle icabet etmesin." (Tirmizî, Daavât 126, (3568).

1725 - Ebû'd-Derdâ (radiyallâhu anh) anlatıyor: "Resûl-i Ekrem (aleyhissalâtu vesselâm), (bir gün) sordu:

"En hayırlı olan ve derecenizi en ziyade artıran, melikinizin yanında en temiz, sizin için gümüş ve altın paralar bağışlamaktan daha sevaplı, düşmanla karşılaşp boyunlarını vurmanız veya boyunlarınızı vurmalarından sizin için daha hayırlı olan amelinizin hangisi olduğunu haber vereyim mi ?"

"Evet! Ey Allah'ın Resûlü!" dediler.

"Allah'ın zikridir!" buyurdu. (Tirmizî, Daavat 6, (3374); Muvatta, Kur'ân 24)

1726 - Hz. Enes (radiyallâhu anh) anlatıyor: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki:

"Allahu Teâlâ hazretleri şöyle seslenir: "Beni bir gün zikreden veya bir makamda benden korkan kimseyi ateşten çıkarm!" (Tirmizî, Cehennem 9, (2597).

1727 - Hz. Muâz (radıyallâhu anh) anlatıyor: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki:

"Akşamdan (abdestli olarak) temizlik üzere zikrederek uyuyan ve geceleyin de uyanıp Allah'tan dünya ve âhiret için hayır talep eden hiç kimse yoktur ki Allah dilediğini vermesin." (Ebû Dâvud, Edeb 105, (5042).

1728 - Hz. Câbir (radıyallâhu anh) anlatıyor: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki: "Bir kimse evine veya yatağına gir'ince hemen bir melek ve bir şeytan alelacele gelirler. Melek: "Hayırla aç!" der. Şeytan da: "Şerle aç!" der.

Adam, şayet (o sırada) Allah'ı zikrederse melek Şeytanı kovar ve onu korumaya başlar. Adam uykusundan uyanınca, melek ve şeytan aynı şeyi yine söylerler. Adam, şayet: "Nefsimi, ölümden sonra bana geri iade eden ve uykusunda öldürmeyen Allah'a hamdolsun. İzniyle yedi semayı arzın üzerine düşmekten alıkoyan Allah'a hamdolsun" dese bu kimse yatağından düşüp ölse şehit olur, kalkıp namaz kılsa faziletler içinde namaz kılmış olur." Rezîn ilâvesidir.

1729 - Hz. Enes (radıyallâhu anh) anlatıyor: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki:

"Allah'ı zikreden bir cemaatle sabah namazı vaktinden güneş doğuncaya kadar birlikte oturmam, bana İsmail'in oğullarından dört tanesini âzad etmemden daha sevgili gelir. Allah'ı zikreden bir cemaatle ikinci namazı vaktinden güneş batımına kadar oturmam dört kişi âzad etmemden daha sevgili gelir." (Ebû Dâvud, İlm 13, (3667).

1730 - Hz. Ebû Hüreyre (radıyallâhu anh) anlatıyor: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki:

"Her gece, Rabbimiz gecenin son üçte biri girince, dünya semasına iner ve; "Kim bana dua ediyorsa ona icabet edeyim. Kim benden bir şey istemişse onu vereyim, kim bana istiğfarda bulunursa ona mağfirette bulunayım" der. "

Rivayetin Müslim'deki bir vechi şöyle: "Allahu Teâla gecenin ilk üçte biri geçinceye kadar mühlet verir. Ondan sonra yakın semâya inerek şöyle der:

"Melik benim, Melik benim. Kim bana dua edecek?"

(*Buhârî, Tevhid 35, Teheccüd 14, Daavât 13, Müslim, Salâtu'1-Müsâfirin 166, (758); Muvatta, Kur'ân 30, (1,214); Tirmizî, Daavât 80, (3493); Ebû Dâvud, Salât 311, (1315).*

1731 - Ebû Ümâme (radiyallâhu anh) anlatıyor: "Derdi ki: "Ey Allah'ın Resûlü! En ziyade dinlenmeye (ve kabule) mazhar olan dua hangisidir?"

"Gecenin sonunda yapılan dua ile farz namazların ardından yapılan dualardır!" diye cevap verdi."(*Tirmizî, Daavât 80.*)

1732 - Hz. Enes (radiyallâhu anh) anlatıyor: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki:

"Ezanla kaamet arasında yapılan dua reddedilmez (mutlaka kabule mazhar olur.)"

"Öyleyse, dendi, "ey Allah'ın Resûlü, nasıl dua edelim?"

"Allah'tan, dedi, dünya ve âhîret için âfiyet isteyin!" (*Ebû Dâvud, Salât 35, (521); Tirmizî, Salât 46, (216), Daavât 138, (3588, 3589).*

1733 - Sehl İbnu Sa'd (radiyallâhu anh) anlatıyor: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki:

"İki şey vardır, asla reddedilmezler: Ezan esnasında yapılan dua ile insanlar birbirine girdikleri savaş sırasında yapılan dua." (*Muvatta Nidâ 7, (1, 70); Ebû Dâvud, Cihâd 41, (2540).*

1734 - Ebû Hüreyre (radiyallâhu anh) anlatıyor: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki:

"Kul Rabbine en ziyade secdede iken yakın olur, öyle ise (secdede) duayı çok yapın." (*Müslim, Salât 215, (482); Ebû Dâvud, Salât 152, (875).*

1735 - Yine Ebû Hüreyre (radıyallâhu anh) anlatıyor: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) anlatıyor:

"(Allah'ın kabul ettiği) üç müstecab dua vardır, bunların icabete mazhariyetleri hususunda hiç bir şek yoktur. Mazlûmun duası, misafirin duası, babanın evladına duası." (Tirmizî, *Birr* 7, (1906); *Cennet* 2, (2528), *Daavât* 139, (3592); Ebû Dâvud, *Salât* 364, (1536); İbnu Mâce, *Dua* 11, (3862).

1736 - Abdullah İbnu Amr İbni'l-Âs (radıyallâhu anh) anlatıyor: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki:

"İcâbete mazhar olmada gâib kimsenin gâib kimse hakkında yaptığı duadan daha sür'atli olanı yoktur." (Tirmizî, *Birr* 50, (1981), Ebû Dâvud, *Salât* 364, (1535); Müslim, *Zikr* 88, (2733); Buhârî, *Mezâlim* 9.)

5. Peygamberimizin Dualarından Örnekler

Abdullah bin Abbas -radıyallahu anhüma-dan rivâyete göre Peygamber Efendimiz'in duâlarından biri şu duâ idi:

"*Yâ Rabb! Kalbimi nurlandır, gözümü nurlandır, kulağımı nurlandır, sağımı nurlandır, solumu nurlandır, üstümü nurlandır, altımı nurlandır, önümü nurlandır, arkamı nurlandır ve beni nûr eyle (bir başka rivayette) benim damarlarımı nurlandır, etimi nurlandır, kanımı nurlandır, saçımı nurlandır, yüzümü nurlandır.*" (1. Buhârî, *Deavât*, 9; Müslim, *Müsâfirîn*, 181)

Mugîre bin Şu'be'den rivayet olunduğuna göre Resul-i Ekrem -sallallahu aleyhi ve sellem-in dualarından biri de şu idi:

"Başka bir ilâh yok, ancak Allah var. O'nun şeriki yoktur. Mülk O'nundur, hamd de O'nundur. O her şeye kadirdir. Allah'ım, Senin verdiğine engel olacak da yoktur, vermediğini verecek de yoktur. Ve servet sahibi olanlara servetleri sana karşı bir menfaat veremez. Yani servetine güvenerek sana âsî olanları o servetleri kurtaramaz." (2. Buhârî, *Ezân*, 155, *Deavât*,

18; Müslim, Salât, 193; Tirmizî Salât, 108; Muvattâ', Kader, 8; İbn Hanbel, Müsned, 3/87.)

Abdullah bin Abbas -radiyallahu anhüma-dan rivâyete göre Resûl-i Ekrem -sallallahu aleyhi ve sellem-e bazı kimse-ler gelip:

—İnsanlar; yani Ebû Süfyân ve arkadaşları sizinle muharebe etmek için adam ve silâh toplamışlar, hazırlık yapmışlar. Onlara mukabele edecek derecede kudretiniz yoktur. Onlardan sakınınz diye korkutmak istediklerinde, bu söz mü'minlerin yakîn îmânlarını ve cesaretlerini artırıp, Nebiyy-i Ekrem -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz de:

"Allah bize kâfidir, o ne güzel vekîldir!" buyurdu. Mü'minler de böyle söylediler." (3. Buhârî)

Enes bin Mâlik -radiyallahu anh-dan rivâyete göre: Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem Efendimiz'in çok kere duâsı:

"Ey Rabbimiz, bize dünyada da iyilik, güzellik ver, âhirette de iyilik, güzellik ver. Bizi ateş azabından koru," mealindeki duâ idi. (4. Bakara Sûresi, 201.)

Ebû Musâ el-Eş'ârîden rivâyete göre Resûl-i Ekrem -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz şöyle duâ ederlerdi:

"Yâ Rabb, benim hatâlarımı, bilmeden yaptıklarımı, işimde aşırı gitmemi ve Senin benden çok iyi bildiğin hallerimi mağfiret eyle. Allah'ım, benim latifeleşmelerimi, ciddiyet hallerimi, hatâen ve kasden yaptıklarımı ve bende olan her şeyimi mağfiret eyle!" (5. Buhârî, Deavât, 60; Müslim, 70.)

Ebû Hüreyre -radiyallahu anh-dan rivâyete göre Resûl-i Ekrem -sallallahu aleyhi ve sellem Efendimiz şöyle buyurmuşlardır;

"Her kim günde yüz kere:

"Allah'dan başka ilah yoktur, o birdir ve ortağı şeriki yoktur, mülkün sahibidir, hamd O'na mahsusuttur, O, herşeye kaadirdir, gücü yetendir" derse o kimse için on köle azâd

etmiş sevabı verilir, yüz hasene yazılır, yüz günâhı silinir, o gün akşam oluncaya kadar bu ona şeytana karşı siper olur. Hiç bir kimse ecir bakımından onu geçemez, ancak bunu ondan fazla söyleyen kimse müstesnâ." (6. Buhârî, Ezân, 155; Tecrîd-i Sarîh Terc. 2/910-915.)

"Ey, Rabbim! Gayb ilminle ve halk üzerine kudretinle, hayatı benim için hayırlı gördükçe beni yaşat, ölümü benim için hayırlı gördüğün zaman da beni vefât ettir. Ey Rabbim! Gizlide ve açık da senden haşyetini istiyorum. Rızâ hâlinde de, gadab hâlinde de ihlâs sözünden ayırmamanı istiyorum, fakirlikte de zenginlikte de i'tidâlden ayırmamamı istiyorum. Senden tükenmez bir ni'met, kesilmez bir göz ferahlığı (yüzde açıkça görülen neş'e ve huzûr) istiyorum. Senden beni kazâna râzı kılmanı, ölümden sonra yaşamanın serinliğini istiyorum. Senden yüzüne bakmanın lezzetini; sana kavuşmanın şevkini istiyorum. Bütün bunları zarar vericinin zararından, sapdırıcı bir fitneden uzak olarak vermeni istiyorum. Ey Rabbim! Bizi îmân zîynetiyle süsle, bizi doğru yolda olan hidâyet rehberleri kıl." (7. el-Camiu's Sağır)

"Ey Ebû Bekr'in kızı! Sana diğer duâları da içinde toplan duâları söyleyeyim mi? Şöyle duâ et:

"Ey Rabbim! Senden bildiğim ve bilmediğim hayrın hem çabuk, hem geç olanını istiyorum. Ey Rabbim Resulünün senden istediğini istiyorum, Resulünün sana sığındığı şeyden ben de sana sığınuyorum. Allah'ım benim için kaza ettiğin şeyin âkibetini doğru yola ulaştır." (8 İbn Mâce, Duâ, 4.)

"Sana bir kısım sözler öğreteyim mi ki, Allah Teâlâ kimin hayrını murâd ederse onları ona öğretir, sonra ebediyyen unutturmaz. De ki:

"Ey Rabbim! Ben zayıfım, rızân yolunda benim zaafımı kuvvetlendir. Beni nâsiyemden tutup hayra sevk et. İslâm'ı rızâmın en son noktası kıl. Ey Rabbim, ben zayıfım, beni

kuvvetlendirdi. Ben zelim beni azîz kıl. Ben sana muhtacım, beni rızıklandır." (Râmüzü'l-ehâdis)

"Ey Rabbim! Acizlikten, tenbellikten, korkaklıktan cimrilikten, eli kolu dökülür derecede takatsızlıktan kasvetten, gafletten, zilletten, azlıktan, meskenetten sana sığınırım. Fakirlikten, küfürden, fısktan, şekavetten, nifaktan, yaptığını insanların duyması ve medh etmeleri için yapmaktan, riyâdan, sana sığınırım. Sağırılıktan, dilsizlikten, delilikten, cüzamdan, abraslıktan ve kötü hastalıklardan sana sığınırım." (10 Benzeri hadisler Buhârî, Deavât, 39, vd.)

Resûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- duâasında: "Ey Rabbim! Beni, iyilik ettiği zaman sevinen, kötülük ettiği zaman istiğfar edenlerden kıl." (11. Camiu's-Sağır)

Ekseri duâları:

"Ey kalbleri çekip çeviren Rabbim! Kalbimi dinîn üzere sabit kıl." İdi.. (12Tirmizî, Deavât, 85)

Ya Rabbi, sana ve Resulüne itaat etmemizi ve bildirdiklerinle amel etmemizi nasip eyle!

Ya Rabbi, faydasız ilimden, makbul olmayan ibadetten ve kabul edilmeyen duâdan, acizlikten, tembellikten, korkaklıktan, cimrilikten ve her çeşit hastalıktan, gece ve gündüz gelecek kötülüklerden, sıkıntılardan kötü arkadaştan ve kötü komşudan sana sığınırım!

Bildiğimiz-bilmediğimiz bütün iyilikleri ver, bildiğimiz-bilmediğimiz bütün kötülüklerden muhafaza et, her işimizin sonunu güzel eyle, dünya sıkıntılarından ve ahiret azabından bizi koru! Bizi dostlarına dost, düşmanlarına düşman olanlardan ve sabreden ve şükredenlerden eyle!

İşinde sebat eden, nimetine şükreden, ibadetini güzel yapan, doğru konuşanlardan, sıhhat, afiyet ve güzel ahlâk ver! Kaza ve kaderine rıza gösterenlerden eyle!

Kulağıma, gözüme sıhhat ver! Küfürden, fakirlik ve kabir aza-

6. Bir Kulun Duası

Allah'ım!

Kötü günden, kötü geceden, kötü zamandan, kötü arkadaştan, mahalledeki kötü komşudan sana sığınırım. Sen'den başka ilah olmadığı, yedi kat göklerin sahibi ve yüce arşın sahibi olduğun için senden istiyorum. Senden başka ilah olmadığı, yedi kat göğün, yedi kat yerin sahibi ve yüce arşın sahibi olduğun için senden istiyorum. Sen her şeye kadersin..

Allah'ım!

Kur'an dan okuduğumuz her bir cüz karşılığında bize mükafat ve her bir HARF karşılığında Manevi bir tad ver.

Allah'ım!

Bize Kur'an da bulunan her bir;

ELIF....	harfi ile.....	ULFET..... ver.
BE.....	harfi ile.....	BEREKET.....ver.
TA.....	harfi ile.....	TEVBE..... ver.
SE.....	harfi ile.....	SEVAP..... ver.
CİM....	harfi ile.... .	CEMAL.....ver.
HA.....	harfi ile....	HIKMET.....ver.
HI.....	harfi ile.....	HAYIR..... ver.
DAL...	harfi ile.....	DELİL..... ver.
ZEL...	harfi ile.....	ZEKA..... ver.

"Allâh ve melekleri Peygamber'e çokça salât ederler. Ey mü'minler! Siz de O'na çokça salât getirin ve tam bir teslimiyetle selâm verin." (el-Ahzâb, 56)

Peygamber -sallallâhu aleyhi ve sellem-'in şanını yücelten âyet-i kerîmelerden biri de budur. Hem Allah'ın, hem de meleklerin Rasûlullâh Efendimiz'e salâvat getirmeleri, onun Allah katındaki değerini ortaya koymaktadır.

Allah'ın, Peygamber -sallallâhu aleyhi ve sellem-'e salâvat getirmesi, "ona merhamet etmesi, şan ve şerefini yüceltmesi"dir.

Meleklerin Rasûlullâh'a salâvat getirmesi de, aynı şekilde "Onun kadr u kıymetini anıp, yüce mertebelere erişmesi için Allah'a niyazda bulunmaları" demektir.

Allah Teâlâ âyet-i kerîmede, kendisinin ve meleklerin Rasûl-i Ekrem'e salavât getirdiklerini hatırlattıktan sonra, kullarına hitâben:

"-Ona -sallâllâhu aleyhi ve sellem-, bizim gibi siz de salât ü selâm getirin, saygıların en yücesiyle O'nu yâdedin." buyurmaktadır.

* * *

Abdullâh bin Amr -radiyallâhu anh-'dan gelen bir rivâyette Rasûlullâh -sallallâhu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

"Kim bana bir defa salât ü selâm getirirse, bu sebeple Allah Teâlâ da ona on misli merhamet eder." (Müslim)

Hâdisin bazı rivayetlerinde, Hazret-i Peygamber'e salâvat getiren kimseye, Cenâb-ı Hakk'ın on defa merhamet edeceği müjdesine ilâveten, o kimsenin on günahının bağışlanacağı, manevî derecesinin on derece daha yükseltileceği de haber verilmektedir. (Nesâî)

Ashâb-ı Kirâm'dan Ebû Talhâ el-Ensârî'nin anlattığına göre, birgün Rasûlullâh -sallallâhu aleyhi ve sellem- mütebessim bir çehreyle Ashâb-ı Kirâm'ın yanına geldi ve Cebrâil -aleyhisselâm-'ın kendisine şu müjdeyi getirdiğini haber verdi:

"-Muhammed! Ümmetinden biri sana bir salât getirdiğinde benim onun günahlarının bağışlanması için on defa istiğfar etmem, o kimsenin sana bir selâm getirmesi hâlinde de benim ona on selâm vermem seni sevindirmez mi?" (Nesâî)

Görüldüğü gibi Hazret-i Peygamber'e salât ü selâm getirmek, Allah'ın rahmetini ve rızasını kazanmaya vesiledir. Bu sebeple her fırsatta Rasûl-i Ekrem Efendimiz'e salât ü selâm getirmelidir.

İbn Mes'ûd'dan gelen bir rivayette de Rasûlullâh -sallallâhu aleyhi ve sellem- şöyle buyururlar:

"Kıyamet gününde insanların bana en yakın olanları, bana en çok salât ü selâm getirenleridir."

Bir başka hadîs-i şerifte ise, Evs b. Evs -radiyallâhu anhu'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullâh -sallallâhu aleyhi ve sellem-:

"-Günlerin en faziletlisi Cuma günüdür. Bu sebeple o gün bana çokça salât ü selâm getiriniz; zîrâ sizin salât ü selâmlarınız bana sunulur." buyurunca, Ashâb-ı Kirâm:

"-Yâ Rasûlullâh! Vefat ettiğin ve senden hiçbir eser kalmadığı zaman salât ü selâmlarımız sana nasıl sunulur?" diye sordular. Bunun üzerine Peygamber -sallallâhu aleyhi ve sellem-:

"-Allah Teâlâ, peygamberlerin bedenlerini çürütmeyi toprağa haram kıldı." buyurdu. (Ebû Dâvud)

Hadisten de anlaşıldığı gibi Peygamber Efendimiz'e gönderilen salâvatlar ona takdim edilir. O da bu selâmları alır.

Bu bulunmaz fırsatı kaçırmamak için ona her fırsatta salâvat getirmeye gayret etmelidir. Ayrıca hâdiste Cuma gününün faziletinden de söz edilmiştir. Bu sebeple Rasûl-i Ekrem'e Cuma günü daha çok salât ü selâm göndermeli ve böylece Cenâb-ı Hakk'ın rızâsını kazanmaya çalışmalıdır.

Rasûlullâh'a salât ü selâm getirmek suretiyle kazanacağı mânevî ecre önem vermemiş, kendini elde edeceği büyük bir sevaptan mahrum bırakmış kimseler hakkında Peygamber -sallallâhu aleyhi ve sellem-:

"Asıl cimri, yanında adım anıldığı hâlde bana salâvat getirmeyen kimsedir." buyurmuştur.

* * *

Peygamber -sallallâhu aleyhi ve sellem- Efendimiz'e çokça salâvat getirebilmek için O'nu çok sevmeliyiz. Zîrâ insan sevdiğini dilinden düşürmez; O'nu her fırsatta anar. Rasûlullâh Efendimiz'in dindeki ve Allah katındaki yerini ve önemini gerektiği şekilde kavrayamayanlar, "Ben Allah'ı daha çok seviyor ve her fırsatta O'nu anıyorum; ayrıca Hazret-i Peygamber'i anmaya ne gerek var?" diye düşünebilirler.

İnsanın en fazla sevip sayması gereken şüphesiz Allah Teâlâ'dır. O'na beslenecek muhabbeti ve hürmeti bir başka muhabbet ve hürmetle kıyaslamak elbette mümkün değildir. Bununla beraber Allah Teâlâ, Rasûl-i Ekrem'e beslenecek sevgi ve saygının önemini Kur'ân-ı Kerim'de şöyle hatırlatmaktadır:

"Ey Rasûlüm, insanlara de ki: Eğer Allah'ı seviyorsanız, bana uyun ki, Allah da sizi sevsin ve suçlarınızı bağışlasın." (Âl-i İmrân, 31)

Allah katında böylesine üstün yeri olan bir peygamber, elbette sevimli, sayılmaya ve her fırsatta anılmaya lâyık bir kimsedir.

Müslümanlar hayatı ve yaşama biçimi olduğu kadar duâ ve ibâdeti de Rasûl'ünden öğrenirler. Her işte olduğu gibi duânın da bir âdâbı ve usûlû vardır.

Birgün Rasûlullâh -sallallâhu aleyhi ve sellem-, namazdan sonra Allâh'a hamd etmeden, Peygamber'e salavât getirmeden duâ eden bir adamı işitti. Bunun üzerine:

"-Bu adam acele etti." buyurdu. Sonra o adamı yanına çağırdı ve:

"-Biriniz duâ edeceği zaman önce hamd ü senâ etsin, sonra bana salât ü selâm getirsin. Daha sonra da dilediği şekilde duâ etsin." buyurdu. (*Ebû Dâvud, Nesâî*)

Peygamber Efendimiz -sallallâhu aleyhi ve sellem- salavât-ı şerîfe'nin fazîletini bildirdiği gibi kendisine nasıl salavât getirileceğini de haber vermiştir.

Nitekim Ahzâb Sûresinin 56. âyeti nâzil olunca, sahâbe Peygamber'e başvurarak nasıl salât getirileceğini öğrenmek istediler ve bunu Efendimiz'e sordular. Rasûl-i Ekrem Efendimiz, kendisine bu suâl sorulduğu zaman sükût buyurdu. Ya âdeti üzere o konuda vahiy gelmesini bekledi veya bu suâle en uygun cevâbı verebilmek için düşünme ihtiyacı hissetti. Sükûtun uzaması, Rasûlullâh'ı yorup üzdüklerini zanneden sahâbileri endişeye sevketti ve:

"-Keşke bu suâl sorulmasaydı, Rasûlullâh Efendimiz de üzülmeseydi." diye aralarında konuştular. Çok geçmeden Rasûlullâh şu salâvatı tavsiye buyurdu.

"Allâhümme salli alâ Muhammedin ve alâ âl-i Muhammed, kemâ salleyte alâ âl-i ibrahim ve bârik alâ Muhammedin ve alâ âl-i Muhammed, kemâ bârekte alâ âl-i İbrahim, inneke hamîdun mecîd. (Allah'ım! İbrahim'in âline rahmet ettiğin gibi Muhammed'e ve âline de rahmet et. Allah'ım! İbrahim'in âline hayır ve bereket lutfettiğin gibi Muhammed-

'e ve âline de hayır ve bereket ihsân et. Şüphesiz Sen övülme-ye lâıyk ve yücesin.)

Demek ki, Efendimiz'e salâvat getirirken Cenâb-ı Hakk'a şöyle duâ etmiş oluyoruz:

"Yâ Rabbi! Rasûl-i Ekrem'in namını, şanını hem dünya, hem de âhirette yüce kıl. Onun getirdiği İslâm dinini bütün cihana yay ve bu dini dünya varoldukça yaşat. Ona âhirette ümmetine şefâat etme hakkı ver ve kendisine sayısız sevap ihsan eyle!"

Salât ü selâm böylesine derin manalar ihtivâ ettiğine ve faydası hem bize, hem de bütün Müslümanlara ulaştığına göre, salavât-ı şerîfe getirme husûsunda cimrilik etmemeliyiz.

Bir gün Ubey b. Ka'b -radiyallâhu anh- Efendimiz -sallallâhu aleyhi ve sellem-'e sordu:

"- Yâ Rasûlallâh! Ben sana çok salâvat-ı şerîfe getiriyorum. Acaba bunu ne kadar yapmam gerekir?"

"- Dilediğin kadar yap." buyurdu.

"- Duâlarımın dörtte birini salavât-ı şerîfeye ayırsam uygun olur mu?" diye sordum.

"- Dilediğin kadarını ayır. Ama daha fazla yaparsan senin için hayırlı olur." buyurdu.

"- Öyleyse duâmin yarısını salavât-ı şerîfeye ayırayım." dedim.

"- Dilediğin kadar yap. Ama daha fazla yaparsan senin için hayırlı olur." buyurdu.

Ben yine:

"- Şu hâlde üçte ikisi yeter mi?" diye sordum.

"- İstedtiğin kadar. Ama artırırsan senin için iyi olur." buyurdu.

"- Öyleyse duâya ayırdığım zamanın hepsinde sana salavât-ı şerîfe getirsem nasıl olur?" deyince:

"- O takdirde Allah bütün sıkıntılarını giderir ve günahlarını bağışlar." buyurdu." (Tirmizî, Kıyâmet, 23)

Velhâsıl âyet ve hadîs-i şeriflerde bildirildiği üzere sala-vât-ı şerîfe getirmenin pek çok faydaları vardır. Bunları kısaca özetleyecek olursak:

1- Salâvat, Ahzâb Sûresi 56. âyette belirtildiği üzere Cenâb-ı Hakk'ın buyruğuna itâattir.

2- Salâvat, günahların affedilmesine vesiledir.

3- Peygamber -sallallâhu aleyhi ve sellem- Efendimiz'e yakın olmanın en güzel ve en kolay yolu ona salâvat getirmektir.

4- Rasûlullâh -sallallâhu aleyhi ve sellem-, kendisine salât okuyana mukâbeleda bulunur.

5- Her salât getirenin ismi, Peygamber -sallallâhu aleyhi ve sellem- Efendimiz'e arz edilir.

6- Salât ü selâm okuyan kimse, Allah ve Rasûlü'nün muhabbetini diğer muhabbetlere tercih etmiş olduğu için, O'nun ahlâkıyla ahlaklanmada seviye alır, kötü ahlaktan kurtulur, fazîlete erer.

7- Rasûl-i Ekrem'in kendisine olan muhabbeti arttığı gibi, onun da Efendimiz -sallallâhu aleyhi ve sellem-'e olan muhabbeti devam eder ve katlanarak artar.

8- Allah Teâlâ'nın Rasûlullâh -sallallâhu aleyhi ve sellem- ile bize ihsan ettiği lutuflar, sayıya gelmeyecek kadar fazla olmasına rağmen, salât ve selâm ile Efendimiz -sallallâhu aleyhi ve sellem-'in üzerimizdeki hakkını çok az da olsa ödemeye çalışmış oluruz.

9- Allah Teâlâ'nın rahmetinin üzerimize inmesine vesile-dir.

10- Salâvat unutulmuş sözün hatırlanmasına sebep olur.

11- Salâvat duâların kabûlüne vesiledir.

12- Yine salâvat kıyâmetin o zor gününde arşın gölgesinde gölgelenmeye vesîledir ki, hadîs-i şerif'te şöyle buyrulur:

"Kıyamet gününde üç kişi Allah'ın arşının gölgesinde gölgelenir:

1- *Üzüntülü kişinin sıkıntısını teselli eden kişi.*

2- *Benim sünnetimi ihyâ eden kimse.*

3- *Benim üzerime çok çok salâvat getiren kimse."*

Rabbim cümlemizi salavâtın özüne ulaşır, Peygamber ahlâkıyla ahlaklanmayı, O'nun 23 yıllık nübüvvet hayatından lâıykı vechile hisseler almayı ihsan eylesin!.. (Âmin)

8. Zikirler

a) Zikirler Bahsi

Bu bölümdeki 6 ayet ve 36 hadis-i şeriften, Allah'ı zikretmenin en büyük bir iş olduğuna, Allah'ı anarsak onun da bizi anacağını, gafillerden olmayıp sabah akşam yalvararak Rabbimizi anmanın gerekliliğini, Allah'ı çok zikredersek kurtuluşa erişeceğimizi, Allah'ı çok hatırlayan kimselerden olursak Allah'ın bize büyük mükâfatlar hazırladığını, dile hafif sevabı fazla olan duaları üzerine güneş doğan her şeyden hayırlı olan duayı, günde yüz ve on sefer söylenmesi gereken duaları, Allah'ın en çok hoşlandığı duayı, göklerle yerin arasını sevapla dolduran duayı, kişinin kendisi için ve Allah için yapması gereken duaları, namazdan sonra yapılacak duaları, namazda tahıyyattan sonra okunacak duaları, rûku ve secde de okunacak duaları, Rasulullah'ın secdede okuduğu duaları, yüz defa Sübhanallah demenin bize bin sevap kazandıracığını, herbir eklem için sadaka verilmesi gerektiğini ve her türlü zikrin de sadaka olabileceğini, kat kat sevap kazandıran zikrin ne olduğunu, zikredenle zikretmeyenin farkının ölüyle

diri gibi olduğunu, Rabbimizi nasıl anarsak o da bizi o şekilde anacağını, Allah'ı çok hatırlayanların öne geçeceklerini, zikrin ve duanın en faziletlisinin ne olduğunu, cennette bir hurma ağacı diktiren zikrin ne olduğunu, cennetin ağaçlarının neden ibaret olduğunu, zikrin her şeyden hayırlı olduğunu saymaya gerek kalmaksızın söylenecek duayı ve cennet hazinelerinden bir hazineyi öğreneceğiz.- (Abdullah Parlayan, *Açıklamalı Tam Riyazu's-Salihin Tercümesi*: 404.)

b) Ayetlerde Zikir

1. "...Allah'ı anmak ve devamlı gündemde tutmak şüphesiz en büyük ibadettir..." (Ankebut: 29/45)

2. "Öyleyse siz, bütün zamanlarınızda beni anın, beni gündeminizden çıkarmayın ki ben de sizi her an bağışlamak ve sevap vermekle anayım..." (Bakara: 2/152)

3. "Rabbini alçak gönüllülükle, korku ve duyarlılık içinde sesini yükseltmeden, sabah akşam an ve sakın umursamaz kimselerden olma..." (Araf. 7/205)

4. "...Allah'ı namaz dışında da daima hatırlayın ki mutluluğa erişebilirsiniz." (Cuma: 62/10)

5. "Gerçek şu ki Allah'a teslim olmuş bütün erkekler ve kadınlar, inanan bütün erkekler ve kadınlar, kendini ibadet ve taata vermiş erkek ve kadınlar, niyet ve davranışlarında doğru ve samimi olan erkek ve kadınlar, sıkıntılara göğüs geren erkekler ve kadınlar, gönülden saygıyla Allah'tan korkan erkekler ve kadınlar, sadaka veren erkekler ve kadınlar, nefislerini kontrol edip herşeyden kaçınarak oruç tutan erkekler ve kadınlar, iffet ve namuslarını koruyan erkek ve kadınlar, Allah'ı durmaksızın çokça anan erkek ve kadınlar var ya, işte onlara Allah bağışlanma ve büyük bir mükâfat hazırlamıştır." (Ahzab: 33/35)

6. "Ey iman edenler, Allah'ı çokça anın ve gündemi-
nizden hiç çıkarmayın ve sabah akşam onun şanını yücel-
tin. O Allah ki sizi karanlıklardan aydınlığa çıkarmak için,
üzerinize rahmet etmekte, melekleri de size bağışlanma
dilemekte. İşlerinizin düzgün gitmesi için dua etmektedir-
ler. Allah mü'minlere karşı çok merhametlidir." (Ahzab:
33/41-43)

c) Hadislerde Zikir

1411. Ebû Hüreyre radiyallahu anh'den rivayet edildiğine
göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Dile hafif, mîzana konduğunda ağır gelen ve Rahmân olan
Allah'ı hoşnut eden iki cümle vardır: Sübhânallâhi ve bi-hamdihî
sübhânallâhi'l-azîm: Ben Allah'ı ulûhiyyet makamına yakışmayan
sıfatlardan tenzih eder ve O'na hamdederim. Ben Yüce Allah'ı
ulûhiyyet makamına yakışmayan sıfatlardan tekrar tenzih ederim.

(^[1] Buhârî, Daavât 65, Eymân 19, Tevhîd 58; Müslim, Zikir
31. Ayrıca bk. Tirmizî, Daavât 60; İbni Mâce, Edeb 56. Benzeri bir
fazilet 1442'de gelecektir.)

1412. Ebû Hüreyre radiyallahu anh'den rivayet edildiğine
göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Sübhânallâhi velhamdülillâhi velâ ilâhe illallahü vallâhü ekber
demek, benim için, üzerine güneş doğan her şeyden daha kıymetli-
dir.

(^[2] Müslim, Zikir 32. Ayrıca bk. Tirmizî, Daavât 128.)

1413. Ebû Hüreyre radiyallahu anh Resûlullah sallallahu
aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğunu söyledi:

"Bir kimse her gün yüz defa, lâ ilâhe illallahü vahdehü lâ şe-
rîke leh, lehü'l-mülkü ve lehü'l-hamdü ve hüve alâ külli şey'in ka-
dîr, derse, on köle âzâd etmiş kadar sevap kazanır; ona yüz iyilik
sevabı yazılır; yüz günahı bağışlanır; bu zikir o gün akşama kadar o
kimsenin şeytandan korunmasını sağlar. Bu zikri ondan daha fazla

tekrarlayan kimse dışında hiç kimse daha faziletli bir iş yapmamış olur". Resûl-i Ekrem sözüne şöyle devam etti: "Bir kimse günde yüz defa sübhânallâhi ve bi-hamdihî derse, onun günahları deniz köpüğü kadar bile olsa hepsi bağışlanır."

(¹⁴¹ Buhârî, Bed'ü'l-halk 11; Daavât 64, 65; Müslim, Zikir 28. Ayrıca bk. Tirmizî, Daavât 59, 62; İbni Mâce, Duâ 14.)

1414. Ebû Eyyûb el-Ensârî radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Bir kimse on defa, lâ ilâhe illallahü vahdehü lâ şerîke leh, lehü'l-mülkü ve lehü'l-hamdü ve hüve alâ külli şey'in kadîr, derse, İsmâil aleyhisselâm'ın soyundan dört kimseyi hürriyetine kavuşturmuş gibi sevap kazanır" (¹⁴² Buhârî, Daavât 64; Müslim, Zikir 30. Ayrıca bk. Tirmizî, Daavât 103)

1415. Ebû Zer radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bana:

"Allah'ın en çok hoşlandığı sözü sana bildireyim mi? Allah'ın en çok hoşlandığı söz, sübhânallahi ve bi-hamdihî demektir", buyurdu. (¹⁴³ Müslim, Zikir 85)

1416. Ebû Mâlik el-Eş'arî radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Temizlik imanın yarısıdır. el-Hamdü lillâh duası mizanı, sübhânallahi ve'l-hamdü lillâhi zikri ise yer ile göklerin arasını sevap ile doldurur.

(¹⁴⁴ Müslim, Tahâret 1. Ayrıca bk. Tirmizî, Daavât 86. Bu hadis 25 ve 1031 numaralarda geçmişti)

* **Elhamdülillah:** Tüm eksiksiz övgüler sadece Allah'a mahsustur.

Sübhanellahi velhamdû lillahi: Ben Allah'ı noksan sıfatlarda uzak bilir ve tüm eksiksiz övgülerin ona ait olduğunu kabul ederim. (¹⁴⁵ Abdullah Parlıyan, Açıklamalı Tam Riyazu's-Salihin Tercümesi: 406)

1417. Sa'd İbni Ebû Vakkâs radıyallahu anh şöyle dedi:

Bir bedevî Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e gelerek:

– Bana söyleyeceğim bir zikir öğret, dedi.

Resûl-i Ekrem ona şu zikri okumasını tavsiye etti:

– “*Lâ ilâhe illallahü vahdehü lâ şerîke leh, Allâhü ekber kebîran ve'l-hamdü lillâhi kesîrâ ve sübhânallâhi Rabbi'l-âlemîn, velâ havle velâ kuvvete illâ billâhi'l-Azîzi'l-Hakîm: Tek olan Allah'tan başka ilâh ve O'nun bir eşi ve benzeri de yoktur. Kudreti ve saltanatıyla Allah en büyüktür. Bitip tükenmeyen hamd O'na mahsustur. Âlemlerin Rabbi olan Allah'ı ulûhiyyet makamına yakışmayan sıfatlardan tenzih ederim. Günahıtan kaçacak güç, ibadet edecek kuvvet ancak Azîz ve Hakîm olan Allah'ın yardımıyla kazanılabilir.*”

Bedevî:

– Bunlar Rabbim için söyleyeceğim dua ve zikirlerdir. Kendim için ne söylemeliyim? dedi.

Resûl-i Ekrem:

– “*Allâhümmeğfir lî verhamnî vehdinî verzuknî: Allah'ım, beni bağışla, bana merhamet et, rızânı kazandıracak işler yaptır ve bana hayırlı rızık ver, de*” buyurdu.

(¹⁹¹ Müslim, Zikir 33–36. 114'de benzeri geçmişti, 1879'da benzeri gelecek)

1418. Sevbân radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem selâm verip namazdan çıkınca üç defa istiğfâr eder ve “*Allâhümme ente's-selâm ve minke's-selâm tebârekte yâ ze'l-celâli ve'l-ikrâm: Allahım selâm sensin. Selâmet ve esenlik sendendir. Ey azamet ve kerem sahibi Allahım, sen hayır ve bereketi çok olan-sın*” derdi.

Hadisin râvilerinden biri olan Evzâî'ye:

– İstiğfâr nasıl yapılır? diye sorulunca:

– Estağfirullah, estağfirullah demektir, dedi. (¹⁹² Müslim, Mesâcid 135, 136. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Vitir 25; Tirmizî, Salât

1419. Muğîre İbni Şu'be radiyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem selâm verip namazdan çıkınca şu duayı okurdu:

"Lâ ilâhe illallâhü vahdehü lâ şerîke leh, lehü'l-mülkü ve lehü'l-hamdü ve hüve alâ külli şey'in kadîr. Allâhümme lâ mâni'a li-mâ a'tayte ve lâ mu'tıye li-mâ menâ'te velâ yenfeu ze'l-ceddi minke'l-ceddü: Allah'tan başka ilâh yoktur, yalnız Allah vardır. O tektir, ortağı yoktur. Mülk O'nundur, hamd O'na mahsustur. O'nun gücü her şeye yeter. Allahım! Senin verdiğine engel olacak, vermediğini de verecek bir kimse yoktur. Senin lutfun olmadan hiçbir zengine serveti fayda vermez."⁽¹¹¹⁾

(⁽¹¹¹⁾ Buhârî, *Ezân* 155, *İ'tisâm* 3, *Kader* 12, *Daavât* 18; Müslim, *Mesâcid* 137, 138. Ayrıca bk. Müslim, *Salât* 194, 205, 206; Ebû Dâvûd, *Salât* 140, *Vitir* 25; Tirmizî, *Salât* 108; Nesâî, *Tatbîk* 25, *Sehv* 85, 89.)

* Peygamberimiz (s.a.v.) namazlardan sonra selam verir vermez değişik dualar okurlardı. Bu hadisteki bunlardan biridir. Yapılacak dualar farz namazdan sonra yapılır. Tesbih çekme işi de yine farz namazı kılınca yapılır. Bazı rivayetlerde her namazın arkasında bu sözleri söylerdi şeklinde geçer ki, bir sonraki hadis bunlardandır. Fakat tesbihat ve genellikle yapılan dualar farzdan sonra yapılmalıdır. Rasûlullah'ın tatbikatı ve emri böyledir. (⁽¹¹²⁾ Abdullah Parlıyan, *Açıklamalı Tam Riyazu's-Salihin Tercümesi*: 407)

1420. Abdullah İbni'z-Zübeyr radiyallahu anh namazdan sonra selâm verince her defasında şöyle derdi:

"Lâ ilâhe illallâhü vahdehü lâ şerîke leh, lehü'l-mülkü ve lehü'l-hamdü ve hüve alâ külli şey'in kadîr; lâ havle velâ kuvvete illâ billâh; lâ ilâhe illallahu velâ na'büdü illâ iyyâh; lehü'n-ni'metü ve lehü'l-fazlu ve lehü's-senâü'l-hasen; lâ ilâhe illallahu muhlisîne lehü'd-dîne veleu kerîhe'l-kâfirûn: Allah'tan başka ilâh yoktur;

yalnız Allah vardır. O tektir, ortağı yoktur. Mülk O'nundur, hamd O'na mahsustur. O'nun gücü her şeye yeter. Günahtan kaçacak güç, ibadet edecek kuvvet ancak Allah'ın yardımıyla kazanılabilir. Allah'tan başka ibadete lâyık bir ilâh yoktur. Biz yalnız O'na ibadet ederiz. Sahip olduğumuz nimet ve lutuf O'nundur. En güzel medh ü senâ O'na yakışır. Kâfirler hoşlanmasa bile, bütün samimiyetimizle, Allah'tan başka ilâh yoktur, deriz”.

Abdullah İbnî'z-Zübeyr, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in her namazdan sonra bu sözlerle zikrettiğini söyledi. (Müslim, Mesâcid 139, 140. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Vitir 25; Nesâî, Şehv 34)

1421. Ebû Hüreyre radiyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Mekke'den Medine'ye hicret eden müslümanların fakirleri Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e gelerek şöyle dediler:

– Varlıklı Müslümanlar cennetin en yüksek derecelerini ve ebedî nimetleri alıp götürdüler. Bizim kıldığımız namazları onlar da kılıyorlar. Tuttuğumuz oruçları onlar da tutuyorlar. Fazla malları olduğu için hac ve umre yapıyorlar, cihad ediyorlar ve sadaka veriyorlar, biz veremiyoruz.

Bunun üzerine Resûl-i Ekrem onlara:

– “Sizden önde gidenlere yetişebileceğiniz, sizden sonra gelenleri geçebileceğiniz, sizin yaptığınızı yapanlar dışında herkesten üstün olacağınız bir şeyi haber vereyim mi?” diye sordu.

– Evet, söyle yâ Resûlallah! dediler.

Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

– “Her namazın ardından otuz üçer defa Allah'ı tesbih eder, O'na hamededer ve tekbir getirirsiniz.”

Hadisi Ebû Hüreyre'den rivayet eden Ebû Sâlih'in söylediğine göre, sahâbîler bu zikirleri nasıl okuyacaklarını sorunca Resûl-i Ekrem şöyle buyurdu:

“Her birinden otuz üçer defa olmak üzere sübhânallah, elham-

dülillâh, Allâhü ekber, dersiniz." (141 Buhârî, Ezân 155; Daavât 18; Müslim, Mesâcid 142. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Vitr 24)

Müslim'in bir rivayetinde şu ilâve vardır:

Birkaç gün sonra fakir muhâcirler Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e tekrar gelerek:

– Zengin kardeşlerimiz bizim yaptığımız zikirleri duymuşlar. Aynını onlar da yapıyorlar, dediler. Bunun üzerine Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

– "Ne yapalım! Artık bu Allah'ın bir lutfudur, Allah lutfunu dilediğine verir." (142 Müslim, Mesâcid 14)

1422. Yine Ebû Hüreyre radiyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Her namazdan sonra kim otuz üç defa sübhânallah, otuz üç defa elhamdülillâh, otuz üç defa Allâhü ekber der, yüze tamamlamak için de lâ ilâhe illallahü vahdehü lâ şerîke leh, lehü'l-mülkü ve lehü'l-hamdü ve hüve alâ külli şey'in kadîr. Allah'tan başka ilâh yoktur; yalnız Allah vardır. O tektir, ortağı yoktur. Mülk O'nundur, hamd O'na mahsustur. O'nun gücü her şeye yeter" derse, günahları denizköpüğü kadar çok olsa bile affedilir." (143 Müslim, Mesâcid 146. Ayrıca bk. Nesâî, Sehv 96)

1423. Kâ'b İbni Ucre radiyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Farz namazların ardından okunan zikirleri okuyan –veya bunları yapan– kimse hiçbir zaman zarara uğramaz. Bunlar otuz üç defa sübhânallah, otuz üç defa elhamdülillâh, otuz dört defa Allâhü ekber demektir." (144 Müslim, Mesâcid 144, 145. Ayrıca bk. Tirmizî, Daavât 25; Nesâî, Sehv 92)

1424. Sa'd İbni Ebû Vakkas radiyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem namazlardan sonra şu duayı okuyarak Allah'a sığınırdu:

"Allâhümme innî eûzü bike mine'l-cübni ve'l-buhl, ve eûzü

bike min en uredde ilâ erzeli'l-ömr, ve eûzü bike min fitneti'd-dünyâ, ve eûzü bike min fitneti'l-kabr: Allahım! Korkaklıktan, cimrilikten sana sığınırım. Erzel-i ömürden sana sığınırım. Dünya fitnesinden sana sığınırım. Kabir fitnesinden sana sığınırım."

(^[18] Buhârî, Cihâd 25, Daavât 37, 41, 44. Ayrıca bk. Müslim, Zikir 50, 52; Nesâî, İstiâze 5, 6, 27, 39; İbni Mâce, Duâ 3)

1425. Muâz radiyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem onun elinden tuttu ve:

"Muâz! Vallahi seni gerçekten seviyorum" buyurdu. Sonra sözüne şöyle devam etti: "Muâz! Her namazdan sonra şu duayı mutlaka okumanı tavsiye ediyorum: Allâhümme innî alâ zikrike ve şükrike ve hüsnî ibâdetik: Allahım! Seni anıp zikretmek, nimetine şükretmek, sana lâyük ibadet etmek için bana yardım eyle!"

(^[19] Ebû Dâvûd, Vitir 26. Ayrıca bk. Nesâî, Sehv 60. 385'de geçmişti)

* 384 numaralı hadiste yaptığı tavsiyeyi burada bizzat uyguladığını görmekteyiz. Sıcak ve samimi dostluğun görüntüleri şunlardır: Elinden tutmak, ismiyle hitap etmek ve yemin ederek sevdiğini söylemek. Bu samimiyetten sonra Allah Rasulü bir de dua öğretiyor. Bu duayı her namazdan sonra okumak uygun olur.

(^[20] Abdullah Parlıyan, Açıklamalı Tam Riyazu's-Salihin Tercümesi: 408)

1426. Ebû Hüreyre radiyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Biriniz namazda tahiyâtı bitirdiği zaman, dört şeyden Allah'a sığınarak şöyle desin: Allâhümme innî eûzü bike min azâbi cehennem ve min azâbi'l-kabr ve min fitneti'l-mahyâ ve'l-memât ve min şerri fitneti'l-mesîhi'd-deccâl: Allahım, cehennem azâbından ve kabir azâbından, hayat ve ölüm fitnesinden, kör deccâlin fitnesine uğramaktan sana sığınırım." (^[21] Müslim, Mesâcid 128. Ayrıca bk. Müslim, Mesâcid 130-134; Ebû Dâvûd, Salât 149, 179;

1427. Ali radiyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem namazda, teşehhüd ile selâm arasında yaptığı duayı şöyle diyerek bitirirdi:

"Allâhümmağfirli mâ kaddemtü vemâ ahhartü, vemâ esrartü vemâ a'lentü, , vemâ ente a'lemü bihi minnî, ente'l-mukaddimü ve ente'l-muahhir, lâ ilâhe illâ ente: Allahım! Şimdiye kadar yaptığım, bundan sonra yapacağım, gizlediğim ve açığa vurduğum, ölçüsüz bir şekilde işlediğim ve benden daha iyi bildiğin günahlarımı affeyle! Öne geçiren de sen, geride bırakan da sensin. Senden başka ilâh yoktur."

(1221) Müslim, Müsâfirîn 201, Zikir 70. Ayrıca bk. Buhârî, Teheccüd 1, Daavât 10, Tevhîd 8, 24; Ebû Dâvûd, Salât 119, Vitir 25; Tirmizî, Daavât 32.

Bir benzeri için bkz 1477 nolu hadis)

1428. Âişe radiyallahu anhâ şöyle dedi:

Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem rûkû ve secdede şu duayı çok okurdu:

"Sübbâneke'llâhümme rabbenâ ve bi-hamdik. Allâhümme'agfir li: Allahım! Yüce Rabbimiz! Seni ulûhiyyet makamına yakışmayan sıfatlardan tenzih eder ve sana hamdederim. Allahım! Beni bağışla."

(1231) Buhârî, Ezân 123, 139; Megâzî 5, Tefsîru sûre (110), 1; Müslim, Salât 217. Ayrıca

bk. Müslim, Salât 218-220; Ebû Dâvûd, Salât 148, 151; Nesâî, Tatbîk, 64, 65.)

1429. Yine Âişe radiyallahu anhâ'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem rûkû ve secdede iken:

"Sübbûhün kuddûsün Rabbü'l-melâiketi ve'r-rûh: Allahım! Sen ulûhiyyetine yakışmayan sıfatlardan tamamıyla münezzehsin. Sen bütün kusurlardan ve noksanlardan tamamıyla arınmışsın,

mukaddessin. Sen meleklerin ve Rûh'un Rabbisin" derdi.

(¹²⁴ Müslim, Salât 223. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Salât 147; Nesâî, Tatbîk 11, 75)

1430. İbni Abbas radiyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Rükûda âlemlerin Rabbine tâzim ediniz. Secdede ise dua etmeye çalışınız; çünkü oradaki duanızın kabul olma şansı daha fazladır." (¹²⁵ Müslim, Salât 207. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Salât 148; Nesâî, Tatbîk 8, 62)

1431. Ebû Hüreyre radiyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Kulun Rabbine en yakın olduğu hal secde halidir. İşte bu sebeple secdede çok dua etmeye bakın!" (¹²⁶ Müslim, Salât 215. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Salât 148; Nesâî, Tatbîk 78. 1499'da tekrar gelecek)

1432. Yine Ebû Hüreyre radiyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem secdede şöyle dua ederdi:

"Allâhümmağfirî zenbî küllehû, dikkahû ve cillehû, ve evvelehû ve âhirehû, ve alâniyetehû ve sirrehû: Allahım! Günahımın hepsini, küçüğünü, büyüğünü, öncesini, sonrasını, açığını, gizlisini bana bağışla!" (¹²⁷ Müslim, Salât 219. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Salât 148)

1433. Âişe radiyallahu anhâ şöyle dedi:

Bir gece Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem'in yanında olmadığını farkettim, karanlıkta el yordamıyla bakınmaya çalıştım. Bir de baktım ki, rükûda –veya secde halinde–

"Sübhâneke ve bi-hamdik, lâ ilâhe illâ ente: Ben seni ulûhiyyet makamına yakışmayan sıfatlardan tenzih eder ve sana hamdederim. Senden başka ibadete lâyık ilâh yoktur" diye zikrediyor. (¹²⁸ Müslim, Salât 221)

Diğer bir rivayete göre şöyle dedi:

(Onu araştırırken) elim ayağının tabanına temas etti. Secde vaziyetinde iki ayağını da dikmiş şöyle diyordu:

"Allâhümmme innî eûzü bi-rızâke min sahatik, ve bi-muâfâtike min ukûbetik, ve eûzü bike minke, lâ uhsî senâen aleyke, ente kemâ esneyte alâ nefsike: Allahım! Senin gazabından rızâna, azâbından affına sığınırım. Ben senden sana sığınırım. Ben seni lâıyk olduğun şekilde medh ü senâ edemem. Sen kendini nasıl medhü senâ etmiş-sen öylesin." (1291 Müslim, Salât 222. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Salât 148; Nesâî, Tatbîk 71, İsti'âze 62)

1434. Sa'd İbni Ebû Vakkâs radiyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in yanında bulunuyor-duk. Bize:

– "Sizden biri her gün bin sevap kazanmaktan âciz midir?" diye sordu. Yanında oturanlardan biri:

– Bir kimse her gün bin sevabı nasıl kazanır? diye sordu. Resûl-i Ekrem şöyle buyurdu:

– "Yüz defa sübhânallah der, ona bin iyilik yazılır veya bin günahı bağışlanır."

(1301 Müslim, Zikir 37. Ayrıca bk. Tirmizî, Daavât 58)

1435. Ebû Zer radiyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Her birinizin her bir eklemi için günde bir sadaka vermesi gerekir. İşte bu sebeple her tesbih bir sadaka, her hamd bir sadaka, her tehlîl (lâ ilâhe illallah demek) bir sadaka, her tekbîr bir sadaka, iyili-ği tavsiye etmek sadaka, kötülükten sakındırmak sadakadır. Kuşluk vakti kılınan iki rek'at namaz bunların yerini tutar."

(1311 Müslim, Müsâfirîn 84, Zekât 56. Ayrıca bk. Buhârî, Sulh 11, Cihâd 72, 128; Ebû Dâvûd, Tatu'v' 12, Edeb 160.)

1436. Mü'minlerin annesi Cüveyriye Binti'l-Hâris radiyallahu anhâ'dan rivayet edildiğine göre, Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem bir gün sabah namazını kıldıktan

sonra, Hazret-i Cüveyriye namaz kıldığı yerde oturmakta iken erkenden evden çıktı. Kuşluk vakti tekrar eve döndü. Cüveyriye radiyallahu anhâ'nın hâlâ yerinde oturmakta olduğunu görünce:

– “Yanından ayrıldığımdan beri hep burada oturup zikirle mi meşgul oldun?” diye sordu. O da:

– Evet, diye cevap verdi. Bunun üzerine Peygamber aleyhisselâm şöyle buyurdu:

– “*Senin yanından ayrıldıktan sonra üç defa söylediğim şu dört cümle, senin sabahtan beri söylediğin zikirlerle tartılacak olsa, sevap bakımından onlara eşit olur: Sübhânallâhi ve bi-hamdihî adede halkihî ve rızâ nefsihî ve zinete arşihî ve midâde kelimâtihi: Yarattıkları sayısınca, kendisinin hoşnut olduğunca, arşının ağırlığına ve bitip tükenmeyen kelimeleri dedince ben Allah'ı ulûhiyyet makamına yakışmayan sıfatlardan tenzih eder ve O'na hamdederim.*” (132) Müslim, Zikir 79. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Vitir 24)

Müslim'in diğer bir rivayeti şöyledir:

“*Sübhânallâhi adede halkihî, sübhânallâhi rızâ nefsihî, sübhânallâhi zinete arşihî, sübhânallâhi midâde kelimâtihi* (133) Müslim, Zikir 79. Ayrıca bk. İbni Mâce, Edeb 56)

Tirmizî'nin rivayeti ise şöyledir:

“*Sana okuyacağın bir zikir öğreteyim mi? Sübhânallâhi adede halkihî, sübhânallâhi adede halkihî, sübhânallâhi adede halkihî; sübhânallâhi rızâ nefsihî, sübhânallâhi rızâ nefsihî, sübhânallâhi rızâ nefsihî; sübhânallâhi zinete arşihî, sübhânallâhi zinete arşihî, sübhânallâhi zinete arşihî; sübhânallâhi midâde kelimâtihi, sübhânallâhi midâde kelimâtihi, sübhânallâhi midâde kelimâtihi, dersin.*” (134) Tirmizî, Daavât 104. Ayrıca bk. Nesâî, Sehv 9)

1437. Ebû Mûsâ el-Eş'arî radiyallahu anh' den rivayet edildiğine göre Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Rabbini zikredenle etmeyenin farkı, diriyle ölünün farkı gibidir." (1351 Buhârî, Daavât 66)

Müslim ise bu hadisi şöyle rivayet etmiştir:

"İçinde Allah'ın anıldığı ev ile Allah'ın anılmadığı evin farkı, diriyle ölünün farkı gibidir." (1361 Müslim, Müsâfirîn 211)

1438. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Allah Teâlâ şöyle buyuruyor: Ben kulumun beni düşündüğü gibiyim. Beni zikrettiği zaman onunla beraberim. Eğer beni yalnız başına anarsa, ben de onu yalnız anarım. Şayet beni bir toplulukla beraber anarsa, ben de onu daha hayırlı bir topluluk içinde anarım." (1321 Buhârî, Tevhîd 15; Müslim, Zikir 2, 19, 50; Tevbe 1. Ayrıca bk. Tirmizî, Daavât 131; İbni Mâce, Edeb 58)

1439. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

– "Müferridler öne geçti" buyurdu. Bunun üzerine sahâbîler:

– Müferridler ne demektir, yâ Resûlallah? diye sordular. Resûl-i Ekrem de:

– "Allah'ı çok anan erkeklerle kadınlardır" buyurdu. (1381 Müslim, Zikir 4. Ayrıca bk. Tirmizî, Daavât 128)

1440. Câbir radıyallahu anh, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i şöyle buyururken dinledim dedi:

"Zikrin en faziletlisi lâ ilâhe illallah'tır." (1391 Tirmizî, Daavât 9. Ayrıca bk. İbni Mâce, Edeb 55)

1441. Abdullah İbni Büsr radıyallahu anh şöyle dedi:

Bir adam Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem'e hitâben:

– Yâ Resûlallah! İslâmiyet'in emirleri çoğaldı. Bana sıkı sıkıya yapışacağım bir şey söyle, dedi. O da:

– "Dilin hep Allah'ı zikretsin!" buyurdu.

(1401 Tirmizî, Daavât 4. Ayrıca bk. İbni Mâce, Edeb 53)

1442. Câbir radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Bir kimse sübhânallahi ve bi-hamdihî: Ben Allah'ı ulûhiyyet makamına yakışmayan sıfatlardan tenzih eder ve O'na hamd ederim, derse, cennette onun için bir hurma ağacı dikilir." (141 Tirmizî, Daavât 60. Ayrıca bk. İbni Mâce, Edeb 56)

1443. İbni Mes'ûd radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"İsrâ gecesinde İbrahim aleyhisselâm'a rastladım. Bana şunu söyledi: Yâ Muhammed! Ümmetine benden selâm söyle ve onlara cennetin toprağının çok güzel, suyunun tatlı, arazisinin son derece geniş ve dümdüz, ağaçlarının da sübhânallahi ve'l-hamdü lillâhi velâ ilâhe illallâhü vallâhü ekber'den ibaret olduğunu haber ver."

(142 Tirmizî, Daavât 59)

1444. Ebü'd-Derdâ radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ashâbına:

– "Size en hayırlı, Allah katında en değerli, derecenizi en fazla yükseltecek, sizin için sadaka olarak altın ve gümüş dağıtmaktan daha kazançlı, düşmanla karşılaşp da sizin onların boynunu vurmanızdan, onların da sizi öldürmesinden daha çok sevap getirecek amelin ne olduğunu haber vereyim mi?" diye sordu. Onlar da:

– Evet, söyle dediler. Resûl-i Ekrem de:

– "Allah Teâlâ'yı zikretmektir" buyurdu.

(143 Tirmizî, Daavât 6. Ayrıca bk. İbni Mâce, Edeb 53)

1445. Sa'd İbni Ebû Vakkâs radıyallahu anh'in rivayet ettiğine göre, kendisi bir gün Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber, önündeki hurma çekirdekleriyle veya çakıl taşlarıyla tesbih çeken bir kadının yanına girdi. Peygamber aleyhisselâm kadına:

"Bundan daha kolayını –veya daha faziletlisini– sana haber vereyim mi?" diye sorduktan sonra şöyle buyurdu:

"Sübhânallahi adede mâ halaka fî's-semâi ve sübhânallahi ade-

de mâ halaka fi'l-ârd ve sübhânallahi adede mâ beyne zâlike ve sübhânallahi adede mâ hüve hâlik: Ben Allah'ı gökyüzünde yarattıkları sayısınca ulûhiyyetine yakışmayan sıfatlardan tenzîh ederim. Ben Allah'ı yeryüzünde yarattıkları sayısınca ulûhiyyetine yakışmayan sıfatlardan tenzîh ederim. Ben Allah'ı yerle gök arasında yarattıkları sayısınca ulûhiyyetine yakışmayan sıfatlardan tenzîh ederim. Ben Allah'ı bundan sonra yaratacakları sayısınca ulûhiyyetine yakışmayan sıfatlardan tenzîh ederim, de. Allahü ekber'i de böyle, elhamdülillâh'ı da böyle, lâ ilâhe illallah'ı da böyle, lâ havle velâ kuvvete illâ billâh'ı da böyle söylersin."

(¹⁴⁴ Tirmizî, Daavât 113. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Vitir 24)

1446. Ebû Mûsâ radiyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bana hitâben:

– "Cennet hazinelerinden bir hazineyi sana bildireyim mi?" buyurdu. Ben de:

– Evet, Yâ Resûlallah, bildir, dedim. Şöyle buyurdu:

– "Lâ havle velâ kuvvete illâ billâh: Günahtan kaçacak güç, ibadet edecek kuvvet ancak Allah'ın yardımıyla kazanılabilir." (¹⁴⁵ Buhârî, Megâzî 38, Daavât 50, Kader 7, Tevhîd 9; Müslim, Zikir 44–46. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Vitir 26; Tirmizî, Daavât 3, 58; İbni Mâce, Edeb 59. (Geniş bilgi için bak: www.sadakat.net)

İTAAT, İSYAN, FİTNE VE FİTEN HAKKINDA

1. İtaat Nedir?

Boyun eğme; mer'a geniş olduğundan davarların her yerinden otlamalarının kabil olması; ağacın meyvesi yetişip toplanmasının mümkün olması.

Uyma, dinleme, alınan emre göre hareket etme anlamında bir terim. Arapça'da "ta, va, a" fiilinden türemiş bir mastar. İnkıyâd ile eş anlamlıdır. Bunun karşıtı, adem-i itaattır ki, itâatsizlik, serkeşlik ve muhalefet anlamına gelir. Önceleri karşı çıktığı kimseye, bilahare itaat edeceğini bildirmeye de "arz-ı itaat" denir. Bu manada, itaat edene muti', kendisine itaat olunana da mutâ' denir.

Gerek itaat, gerekse adem-i itaat, insanların fıtratında bulunan ve birbirine zıt fakat aynı derecede lüzumlu olan özelliklerdir. Bu özellikleri sayesinde ki insanlar, bir otoriteye bağlanabiliyor, devlet kurabiliyor ve birlikte hareket edebiliyorlar.

Toplu halde yaşayan insanların, ilişkilerinin sağlıklı yürüyebilmesi, huzur ve güven içinde yaşayabilmeleri, bir takım düzenlemelerin varlığına bağlıdır. Söz konusu düzenlemeler olmadan, ne fertlerin ne de toplumların huzur ve güven içinde mutlu bir hayat sürmeleri kabil değildir. Ancak, mevcut otoriteye itâat edilmediği sürece, ister yazılı kanunlar şeklinde olsun, ister yaşayan örf ve âdetler tarzında olsun, bu düzenlemelerin hiçbir yararı olmaz. O halde itâat mutlaka gereklidir.

Kime itaat etmek gerekir, ya da kimlere itaat edilmelidir, sorusuna gelince... Elbette itaata kim lâıyıkse öncelikle ona

itaat etmek, kime boyun eğmek gerekiyorsa ona boyun eğmek ve kimin emrini yerine getirmek gerekliyse onun emrini yerine getirmek icap eder.

Buna göre; kendisine itaat edilmesi gereken en büyük otorite, şüphesiz ki, tüm alemlerin Rabbi olan Allah'tır. O'na itaat her itâattan önce gelir, O'nun buyruğu tüm buyruklardan üstündür. Kendisinden başkasına itaat, ancak O'nun izniyle ve müsaade ettiği ölçüde caizdir.

Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyrulur:

"Ey iman edenler! Allah'a itaat edin, Peygambere ve sizden olan ulû'lemre (buyruk sahiplerine) itaat ediniz. Eğer bir hususta anlaşmazlığa düşerseniz -Allah'a ve ahiret gününe inanıyorsanız- onu Allah'a ve Rasule götürün. Bu, hem daha hayırlı hem de neticede daha iyidir" (en-Nisâ, 4/59).

Başka bir ayet-i celilede, mirasla ilgili hükümler sayıldıktan sonra:

"Bunlar Allah'ın sınırlarıdır. Kim Allah'a ve O'nun Peygamberine itaat ederse, Allah onu, içinden ırmaklar akan cennetlere koyacaktır; orada devamlı kalıcıdır. İşte büyük kurtuluş budur" (en-Nisâ, 4/13) buyrulur.

Görülüyor ki, itâatta öncelik; her şeyi yaratan ve dilediği gibi evirip çeviren, tâat ve ibadette kendisine ortak kabul etmeyen, yegane hüküm sahibi Allah'ındır. O'na itaat mecburidir. Müsaade ettiği ölçüler içinde başkasına itaat etmek de haddi zatında kendisine itaat etmektir. Çünkü gaye, O'nun dediğinin tahakkuk etmesidir. Kur'an-ı Kerim'de:

"Kim Resule itaat ederse Allah'a itaat etmiş olur. Yüz çevirene gelince... seni onların başına bekri göndermedik" (en-Nisâ, 4/80) buyrulur.

Resulullah (s.a.s) bir hadislerinde;

"Kim bana itâat ederse şüphesiz Allah'a itaat etmiş olur. Her kim imam (devlet başkanı)a itaat ederse şüphesiz bana itaat etmiş olur. Her kim imama isyan ederse şüphesiz bana isyan etmiş olur" (İbn Mâce, Cihâd, 39) buyurmakla, Rabbin rızası gözetilerek başkalarına yapılan itaatın gerçekte Allah'a itaat manasına geldiğini ifade etmiştir.

Ulûl-emre itaat, Allah'ın emri olmakla beraber, bunun bazı şartlara bağlı olduğunu, Kur'an'dan (en-Nisâ, 4/59) ve bazı hadislerden öğreniyoruz. Nitekim Resulullah (s.a.s);

"Eğer üzerinize Habeşî ve burnu kulağı kesik bir köle, emir tayin edilse, sizi Allah'ın Kitap(ile sevk ve idare ettiği sürece, onun emirlerini dinleyiniz ve itaat ediniz" (İbn Mâce, Cihad, 39; Buhârî, Ahkâm, 4) buyurur. Diğer bir hadiste ise şöyle denmektedir:

"Müslüman kişinin, bir günah işlemekle emrolunması dışında, hoşlandığı veya hoşlanmadığı hususlarda Müslüman amirine itaat etmesi vaciptir. Bir günah işlemekle emrolunduğu zaman dinlemek ve itaat etmek yoktur" (İbn Mâce, Cihad, 40).

Şu hadisler de aynı şekilde, itaatın, Allah'ın rızasına uygun olmasını şart koşuyor:

"Başınızdakilerden kim size Allah'a isyan etmeyi emrederse, sakın o hususta ona itaat etmeyiniz " (İbn Mâce, Cihad, 40);

"Allah'a isyan olan hususta itaat yoktur. İtaat, ancak meşru olan şeydedir" (Buhârî, Ahkâm, 4; Müslim, imâre, 39-40).

Allah'a itaat nevilerinden biri de, ana-babaya itaat etmek ve onlara iyi davranmaktır. Ayet-i celilede; "Rabbin sadece kendisine kulluk etmenizi, ana-babanıza da iyi davranmanızı kesin bir şekilde emretti. Onlardan biri veya her ikisi senin yanında yaşlanırsa, kendilerine 'öf' bile deme, onları azarlama; ikisine de güzel söz söyle. Onları esirgeyerek üzerlerine kanat ger ve de ki: Rabbin! Küçüklüğümde onlar beni nasıl yetiştirmişlerse, sen de onları esirge!" (el-İsrâ, 17/23-24) buyurulmuştur. Resulullah (s.a.s) da; "Rabbin hoşnutluğu

ana-babanın hoşnutluğuna bağlıdır. O'nun gazabı da ana-babanın gazabına bağlıdır" (Tirmizî, Birr, 3) buyurmakla bu konuya dikkati çekmiştir.

Buraya kadar geçen ayet ve hadislerden, Cenâb-ı Allah'a kayıtsız şartsız itaat etmenin farz olduğu, bunun gereği olarak; O'nun Resulüne, müslüman olan ve İslâm ile hükmeden, İslâm'ın emrettiği yönetim biçimini yürüten ulûl-emre ve ana-babaya da itaatın kaçınılmaz olduğu, Rabbın rızasına uygun olmayan hususlarda ise adem-i itaat (itaatsizlik) gerektiği açık bir şekilde anlaşılmıştır.

Müslüman olan ulûl-emrin, Allah'ın rızasına aykırı emirlerine itaat edilmeyeceğine göre, kâfir ve münâfıklara asla itaat edilemez, peşlerinden gidilemez. Yüce Rabbimiz, bizleri, böyle bir hataya düşmekten şiddetle sakındırarak şöyle buyuruyor:

"Ey iman edenler! Kendilerine kitap verilenlerden bir gruba uyarmanız, imanınızdan sonra sizi çevirip kâfirler haline getirirler" (*Âli İmrân*, 3/100);

"Ey iman edenler! Eğer kâfirlere itaat ederseniz, sizi eski dininize geri çevirirler. O takdirde büsbütün kaybedersiniz" (*Ali İmrân*, 3/149);

"Gerçekten şeytanlar, sizinle mücadele etmeleri için dostlarına telkin ederler. Eğer onlara itaat ederseniz şüphesiz, siz de Allah'a ortak koşanlardan olursunuz" (*el-En'am*, 6/121).

Hak Teâlâ, kendisine itaat etmeyenlerin, ahiretteki vaziyetlerinden şöyle söz ediyor:

"Yüzleri ateşte evrilip çevrildiği gün; keşke Allah'a itaat etseydik, peygambere de itaat etseydik, derler" (*el-Ahzab*, 33/66). (*İslam ansiklopedisi*)

Kur'an-ı Kerimde İtaatla ilgili 31 sure de bilgi vardır. İslami itaat nedir. Konu ile ilgili bazı ayetlerin meallerine bir göz atalım;

Bakara:2/246- Baksana, İsrail oğullarının Musa'dan sonra ileri gelenlerine! Hani onlar, bir peygamberlerine: "Bize bir kumandan gönder de Allah yolunda savaşalım..." dediler. O da: "Size savaş farz kılınırsa, acaba yapmamazlık eder misiniz?" dedi. Onlar: "Bize ne oldu da yurtlarımızdan çıkarıldığımız ve çocuklarımızdan ayrıldığımız halde Allah yolunda savaşmayalım?" dediler. Bunun üzerine savaş kendilerine farz kılınınca da onlardan pek azı hariç, yüz çevirdiler. Ama Allah, o zalimleri bilir.

247- Peygamberleri onlara: "Allah, size hükümdar olmak üzere Talût'u gönderdi." demişti. Onlar: "Ona bizim üzerimize hükümdar olmak nereden geldi? Oysa hükümdarlığa biz ondan daha lâyıktız, ona maldan bir genişlik, bir bolluk da verilmemiştir." dediler. Peygamberleri de "Onu sizin başınıza Allah seçmiş ve ona bilgi ve vücut bakımından bir güç, bir genişlik vermiştir." dedi. Hem Allah, mülkünü dilediğine verir. Allah'ın rahmeti geniştir, o her şeyi bilir.

248-Peygamberleri, onlara şunu da söylemişti: Haberiniz olsun, Onun hükümdarlığının alâmeti, size o tabutun gelmesi olacaktır ki onda Rabbinizden bir sekine (sükûnet, gönül rahatlığı), Musa ve Harun ailelerinin bıraktıklarından bir bakiyye (kalıntı) vardır. Onu melekler getirecektir. Eğer iman etmiş kimselerden iseniz, bunda sizin için kesin bir ibret, bir alâmet vardır.

249-Talut, ordu ile hareket edince dedi ki: "Allah sizi mutlaka bir nehirle imtihan edecek. Kim ondan içerse, benden değildir. Kim de onu tatmazsa, işte o bendendir. Ancak eliyle bir avuç alan başka (bu kadarına ruhsat vardır)." Derken içlerinden pek azı hariç, hepsi de varır varmaz ondan içtiler. Talut ve beraberindeki iman eden kimseler nehri geçtiklerinde. "Bizim bugün, Calut ile ordusuna karşı duracak gücümüz

yok." dediler. Allah'a kavuşacaklarına inanıp, bilenler ise şu cevabı verdiler: "Nice az topluluklar, Allah'ın izniyle nice çok topluluklara galip gelmişlerdir. Allah, sabırlılarla beraberdir."

250-Calut ve ordusuna karşı savaş meydanına çıktıkları zaman da şöyle dediler: "Ey Rabbimiz! Üzerlerimize sabır dök, ayaklarımızı sabit tut ve kâfirler topluluğuna karşı bize yardım et!"

251-Derken, Allah'ın izniyle onları tamamen bozdular. Davud, Calut'u öldürdü ve Allah, kendisine hükümdarlık ve hikmet (peygamberlik) verdi ve ona dilediği şeylerden de öğretti. Eğer Allah'ın, insanları birbirleriyle savması olmasaydı, yeryüzü mutlaka bozulur giderdi. Fakat Allah, bütün âlemlere karşı büyük bir lütuf sahibidir.

252-İşte bunlar, Allah'ın âyetleridir. Onları sana hakkıyla okuyoruz. Şüphesiz ki sen o gönderilen resullerdensin.

Ali İmran: 3/31- De ki, siz gerçekten Allah'ı seviyorsanız bana uyun ki, Allah da sizi sevsin ve suçlarınızı bağışlasın. Çünkü Allah çok esirgeyici ve bağışlayıcıdır.

Ali İmran:3/32- De ki, Allah'a ve Peygamber'e itaat edin! Eğer aksine giderlerse, şüphe yok ki Allah kâfirleri sevmez.

Ali İmran:3/100- Ey iman edenler! Kendilerine kitap verilenlerden herhangi bir gruba uyarsanız, imanınızdan sonra sizi döndürüp kâfir yaparlar

Ali İmran:3/149- Ey iman edenler! Siz eğer kâfir olanlara uyarsanız, sizi topuklarınız üstünde gerisin geriye çevirirler. O zaman büsbütün kaybedersiniz.

En'am:6/121- Üzerlerine Allah'ın ismi anılmamış olanlardan yemeyin, çünkü onu yemek yoldan çıkmaktır. Şeytanlar, dostlarına, sizinle mücadele etmeleri için telkinde bulunurlar. Eğer onlara uyarsanız, muhakkak ki, Allah'a ortak koşanlardan olursunuz.

Nisa:4/59- Ey iman edenler! Allah'a itaat edin, Peygambere de itaat edin ve sizden olan emir sahibine de itaat edin. Eğer herhangi bir şeyde anlaşmazlığa düşerseniz; Allah'a ve ahiret gününe gerçekten inanıyorsanız, onu Allah ve Resulüne arz edin. Bu, daha iyidir ve sonuç bakımından da daha güzeldir.

Nisa:4/69- Kim Allah'a ve Peygambere itaat ederse işte onlar, Allah'ın kendilerine nimet verdiği peygamberlerle, sıddıklarla, şehidlerle, iyilerle birlikte dir. Bunlar ne güzel arkadaşlardır!

Nisa:4/80- Kim peygambere itaat ederse Allah'a itaat etmiş olur. Kim de yüz çevirirse, biz seni onlara bekçi olarak göndermedik.

Muhammed. 47/33- Ey iman edenler! Allah'a itaat edin, Peygamber'e itaat edin ve amellerinizi boşa çıkarmayın.

Haşr:59/7- Allah'ın o kent halkından, Resulüne verdiği ganimetler, Allah'a, Resul'e, ona akrabalığı bulunanlara, yetimlere, yoksullara, yolcuya aittir. Ta ki içinizden yalnız zenginler arasında dolaşan bir şey olmasın. Peygamber size ne verdiyse onu alın. Size neyi yasakladıysa ondan sakının ve Allah'tan korkun. Çünkü Allah'ın azabı şiddetlidir.

Nahl:16/120- Şüphesiz İbrahim Allah'a itaat eden, Hakk'a yönelen bir önderdi. Ve hiçbir zaman müşriklerden olmadı.

İsra:17/16- Biz bir ülkeyi yok etmek istediğimiz zaman, şımarık varlıklılarına emrederiz, onlar itaat etmeyip orada kötülük işlerler. Böylece, o ülke helaka müstahak olur, biz de onu yerle bir ederiz.

Taha:20/90- And olsun ki Harun daha önce onlara: "Ey kavmim! Siz bununla (buzağı ile) imtihana çekildiniz. Sizin gerçek Rabbiniz Rahmân'dır. Gelin bana uyun ve emrime itaat edin" demişti.

2. İsyan nedir?

İtaatsizlik, emre karşı gelme, başkaldırı. Bağî, serkeş ve asi anlamlarıyla Allah'ın kanunları çerçevesinde üzerine düşeni yapmaktan kaçınma hali ve günahkâr anlamları da verilmektedir.

Kur'an-ı Kerîm insanların dünya ve ahiret mutluluğu için uymakla zorunlu bulunduğu bir takım emir ve yasaklamalar getirerek örnek toplum modeli çizer. Bu modelde insana düşen görev ise emrolunduğu gibi yaşaması, Kur'an ve Sünnet'ten ayrılmaması, Allah'a itaat sınırlarının dışına çıkması ve O'na isyankâr bir kul olmamasıdır.

"Sizi yarattık, sonra size biçim verdik, sonra da meleklerle: "Âdem'e secde edin!" dedik, hepsi secde ettiler, yalnız İblis etmedi, o secde edenlerden olmadı (isyankârlardan oldu)" (*el-A'raf*, 7/13). Görüldüğü gibi Allah'a karşı ilk olarak şeytan isyan bayrağını açmış, bununla daha sonra Allah'ın meclisinden kovulmakla cezalandırılmıştır. O da Allah'tan dünya hayatı boyunca kendisine âsilerden arkadaş edinmek için izin almıştır. "(Allah) buyurdu: "Haydi sen, yerilmiş ve kovulmuş olarak oradan çık. Andolsun ki onlardan (insanlardan) sana kim uyar (bana asi olup isyan eder) sa (bilin ki) sizin hepinizden (derleyip) cehennemi dolduracağım (azdıran sizler de, size uyup yoldan çıkan insanlar da cehenneme gireceksiniz)" (*el-A'raf*, 7/18).

Allah'ın emirlerini dinlememe hali ilk insan ve ilk Peygamber Hz. Adem'le başlamıştır. Bütün peygamberlerin tek gayesi bu emir ve yasaklar çerçevesinde insana daha yaşanabilir bir hayat modeli çizmek olmuştur.

"Allah ve Resulu, bir işte hüküm verdiği zaman, artık inanmış bir erkek ve kadına, o isi kendi isteklerine göre seçme hakkı yoktur. Kim Allah'a ve Resulu'ne karşı gelir

(isyan edip asi olursa), apaçık bir sapıklığa düşmüştür" (*el-Ahzâb*, 33/36).

Bu ayet mümin-kâfir sınırını kesin bir şekilde çizer. Müslüman olmak; kendi düşünce, davranış ve seçme özgürlüğünü Allah ve Resulu'ne teslim etmek demektir. Düşünen hiç bir insan için iki karşıt davranış olan iyi ile kötüyü birleştirmesi beklenemez. Müslüman olarak yaşamak, daim kalmak isteyen bir kimse mutlaka Allah ve Resulüne boyun eğmek zorundadır. Eğer bunu kabul etmezse ne kadar müslüman olduğunu söylerse söylesin Allah katında olduğu gibi insanlar arasında da münâfıklıktan öteye gidemeyecektir (*Mevdûdî, Tefhîmu'l-Kur'an, İstanbul 1987, IV, 377*).

Kur'an-ı Kerîm'de bu konuyla ilgili birçok âyette zikredilen isyan, asi... kelimeleri Allah'ın emirlerine karşı gelen, O'na itaat etmeyen anlamlarında kullanılmıştır. Hadis-i şeriflerde de Kur'an ayetlerine paralel olarak aynı manalarda kullanılırlar.

"Babacığım, şeytana tapma, çünkü şeytan, Rahman'a isyan edip asi olmuştur" (*Meryem, 19/44*).

"Benim yapabileceğim sadece Allah'tan (bana vahyedenleri) size duyurmak ve O'nun elçilik görevlerini yerine getirmektir. Artık kim Allah'a ve Elçisine başkaldırırsa, ona içinde sürekli kalacağı cehennem ateşi vardır" (*el-Cin, 72/23*).

"Her kim O'na (Peygambere) itaat ederse Allah'a itaat etmiş olur. Her kim de O'na isyan eder asi olursa Allah'a isyan etmiştir" (*Buhârî, İ'tisâm" 2*).

"Bize karşı silâh çeken (isyan eden, başkaldıran) bizden değildir" (*Tirmizî Hudud, 26; Nesâî, 37/26; İbn Mâce, 20/19*).

"Kim de Allah'a ve Peygamberine karşı gelir, O'nun sınırlarını aşarsa, Allah onu ebedî kalacağı ateşe sokar. Onun için alçaltıcı bir azap vardır" (*en-Nisa, 4/14*).

İnsanın Allah'a ve Resulu'ne isyan bayrağını açması demek İslâm'dan uzaklaşması ve O'nun koyduğu kanunları hiçe sayması demektir. Bu noktada o tür bir insanın ilâhlık ve rablik kavramını reddettiği görülmektedir. Çünkü bu makamı ortaksız olarak elinde bulunduran Allah'tır. Allah'ın kanunları İslâm'ın kendisidir. Yani din budur... Allah'tan başka ilâhlar edinmek ve İslâm'dan başka yollar edinerek İslâm'ı acz içinde görmek ise şirktir, küfürdür. Bütün mesele Allah'a isyandan kaynaklanmakta ve insanın kendi hevâ ve hevesi doğrultusunda şeytan yolunda, onun askeri olmasında düğümlenmektedir (bk. *Âsi, Baği ve Daru'l-Baği mad.*).

3. Fitne ve Fitnen Nedir?

Azgınlık; sapıklık; azap; fikir karışıklığı, ayrılığı. Birşeye tutkunluk; günah, küfür, rüsvaylık, göz alıcı güzellik; mal ve evlat. Fitne, fitnenin çoğulu. Fitne, ilk önce imtihan, deneme ve sınama anlamında kullanılmış, daha sonra kapsamı genişlemiştir. Fitne kelimesi fetene-yeftinu'den mastar. Kur'an-ı Kerîm'de altmış kadar ayette bu kelime ve türevleri çeşitli anlamlarda kullanılır.

Değişik anlamlar için şu ayetleri örnek verebiliriz: "Fitne-den sakının. Çünkü o, içinizden, sadece zulmedenlere dokunmakla kalmaz (onun musîbeti) günâhsızlara da dokunur" (*el-Enfâl, 8/25*).

Ashab-ı kirâmdan Zübeyr b. el-Avvâm şöyle demiştir: "Biz bu ayetin kimler ve ne tür olaylarla ilgili olarak indiğini önceleri anlayamamıştık. Hz. Ali'nin hilâfeti sırasında vukû-bulan Cemel Vak'ası'nda müslümanlar birbirlerine karşı cephe alınca, ayetin sahâbe hakkında indiğini anladım (*Sahîh-i Buhâri Muhtasarı Tecrid-i Sarîh Tercemesi, XII, 291, 292*).

"Yeryüzün de hiçbir fitne kalmayınca ve din tamamen Allah'ın oluncaya kadar onlarla savaşım. Eğer kötülükten

vazgeçerlerse, şüphesiz ki Allah, onların yaptıklarını çok iyi görür." (el-Enfâl, 8/39)

"Allah'ın sana indirdiği hükümlerin bir kısmından seni saptırmalarından sakın" (el-Mâide, 5/49).

"Kalplerinde eğrilik bulunanlar, fitne çıkarmak ve arzularına göre açıklamak niyetiyle müteşâbih ayetlere uyarlar" (el-Bakara, 2/7).

"Bilin ki, sizin için mallarınız ve evlatlarınız ancak bir imtihandır" (el-Enfâl, 8/28).

Hz. Peygamber'in fitne mefhumunu tefsir eden sözleri, hadis kaynaklarının "Kitâbü'l-fiten" kısımlârında yer almıştır.

Hz. Âişe (r.anhâ)'dan rivâyet edildiğine göre Resulullah (s.a.s.) namazın sonunda şöyle dua ederdi: "Allah'ım, kabir azabından, Mesih, Deccal'in fitnesinden, hayatın ve ölümün fitnesinden sana sığınırım. Allâh'ım, hayatın ve ölümün fitnesinden, günâh ve borçtan da sana sığınırım". Bir kimse "Borçtan dolayı çok sığınmanızın sebebi nedir?" diye sorunca; "İnsan borçlanınca konuşur ve yalan söyler. Söz verir ve sözünde duramaz" cevabını verdi (Buhâri, Vudû, 37, Ezân, 149, Cenâiz, 86-88, Cihad, 25, Deavât, 38, 39, 44-46; Müslim, Mesâcid, 128, 130, 132, Zikir, 49, Cenâiz, 86).

Hadisteki, kendilerine karşı Allah'tan korunma isteğinde bulunulan altı fitne; kabir azabı, mesih-deccâl, hayat, ölüm fitneleri ile günâh ve borçtur.

Kabir azabından sözedilmesi onun varlığına delildir. Mesih, Hz. İsa için de, Deccal için de kullanılır. Fakat ikincisi daima "Deccâl" ilâvesiyle birlikte bulunur. Deccâl'a Mesih denilmesi; hayır yönünün kalmaması, tek gözlü olması veya çıktığı zaman yeryüzünü çok kısa sürede dolaşabilme özelliğine sahip olmasıdır. İlâhlık davasında bulunması, hakkı bâtil göstermesi, hilekârlık, yalancılık onun vasıflarındandır.

Hayatın fitnesi" dünyaya aldanmak, şehvi arzuları meş-

rû olmayan şekilde kullanmak, cehâletin arkasında koşmak ve en kötüsü ölüm sırasında imtihana tabi tutulmaktır. Ölümün fitnesi ise; ölen kimseye görevli meleklerce sorulan, "rabbin kimdir?" sorusuna, şeytanın, bu kimsenin karşısına geçip; "Şüphesiz rabbin benim" diyerek onu yanıltmaya çalışmasıdır (*Tirmizî*).

Huzeyfe b. el-Yemân şöyle demiştir: "Bir gün halîfe Ömer'in yanında oturuyorduk. Ömer, "Resulullah (s.a.s.)'in fitne hakkındaki sözlerini hanginiz hatırında tutmuştur?" diye sordu. "Ben bilirim" dedim. Ömer "Bu sırrı açığa vurma da cesursun" dedi. Ben de, "İnsanın ailesi, malı, çocukları ve komşusu yüzünden mâruz kaldığı fitneye namaz, oruç, sadaka, iyiliği emretme, kötülüğü menetme keffâret olur" dedim. Ömer "öğrenmek istediğim fitne, deniz dalgalanıp kabardığı gibi kaban ve kuduran fitnedir" dedi. Bunun üzerine Huzeyfe şöyle dedi: "Ey müminlerin emiri, bu fitneden sana bir zarar yoktur. Çünkü seninle onun arasında kilitli bir kapı vardır, dedi (Buhârî, Mevâkîf, 4, Fiten, 17; Müslim, İman, 231; Tirmizî, Fiten, 71; Ahmed b. Hanbel, V, 386, 401, 405).

Bir kimsenin ailesi yüzünden fitnesi, onlardan dolayı meşrû olmayan işler yapması, sözler söylemesi; malı yüzünden fitnesi, haram yoldan kazanıp, meşrû olmayan yerlere sarfetmesi; çocukları yüzünden fitnesi, onlara olan aşırı düşkünlüğü sebebiyle birçok hayır işlerine fırsat bulamaması, onların geçimi için haram yoldan kazanç sağlamaya kalkışması; komşusu yüzünden fitnesi ise, iyi ve varlıklı olan komşusuna karşı kıskançlık duymasıdır (*Tecrîd-i Sarîh Tercemesi, II, 469*).

Sonuç olarak İslâm'da kişinin fitne ve fesattan uzak, temiz bir hayat sürmesi, mânevî olgunluğa ulaştıracak amelere sarılması amaçlanmıştır. Bu konuda Hz. Peygamber'in

müslümanı tarif eden şu hadisi bize ışık tutmaktadır. "Müslüman, diğer müslümanların elinden ve dilinden güvende olduğu kimsedir"

. (Buhârî, İman, 4, 5, Rikâk, 36; Müslim, İman, 64, 65; Ebû Dâvûd, Cihad, 2; Tirmizî, Kıyâme, 52). (geniş bilgi için bak; http://www.kuranikerim.com/islam_ansiklopedisi/F/fiten.htm)

Yukardaki ÇALIŞMALARI NEDEN YAPARIZ?

▪ Teşkilatçılığın İslami Boyutu

Herşeyden önce bir müslüman gözüyle bu çalışmaları Rabbimizin rızası için, ibadet olduğu için yaparız. Aşağıdaki ayeti Kerimede bu gibi çalışmaları yapacak bir topluluğun bulunması gerektiği bildirilmektedir.

Allah'ın "Sizden; hayra çağıran, iyiliği (marufu) emreden ve kötülükten (münkerden) sakındıran bir topluluk bulunsun. Kurtuluşa erenler işte bunlardır." (Al-i İmran Suresi, 104) ayetiyle bildirdiği gibi insanları hakka yöneltmek de yine Müslümanlara düşen bir sorumluluktur. Başka ayetlerde ise Allah müslümanların bu özelliklerini şöyle bildirmektedir:

Tevbe edenler, ibadet edenler, hamd edenler, (İslam uğrunda) seyahat edenler, rükû edenler, secde edenler, iyiliği emredenler, kötülükten sakındıranlar ve Allah'ın sınırlarını koruyanlar; sen (bütün) mü'minleri müjdele. (Tevbe Suresi, 112)

Sizden önceki nesillerden onlardan kurtardığımızdan pek azı dışında yeryüzünde bozgunculuğu önleyecek fazilet sahibi kişiler bulunmalı değil miydi?... (Hud Suresi, 116)

Kendilerine hatırlatılanı unuttuklarında ise, Biz de kötülükten sakındıranları kurtardık... (Araf Suresi, 165)

Ey insan, gerçekten sen, hiç durmaksızın Rabbine doğru bir çaba harcayıp durmaktasın; sonunda O'na varacaksın. (İnşikak Suresi, 6)

İdareciliğin mektebi yoktur derler. Bu sözün doğru tarafı vardır. İdareci, idarecilik kabiliyeti olan insanın, hadiselerle

pişip yoğrulması ile yetişir. İyi idareci olmak için diploma tek başına kâfi gelmez. Bunun yanı sıra sabır, müsamaha, zeka, basiret, akıl, olayları kritik etme, hitabet kabiliyeti, heyecana kapılmamak, ikna kudreti, vakar, ciddiyet, affedebilme, derinlemesine düşünme, insanları tanıma, güler yüz ve tatlı dil gibi hasletlerin de bulunması lazımdır. İdareci bunlardan ne kadar çoğuna malikse iyi idarecilik vasfı da o nispette artar.

Bugün de asrın şartlarına göre fabrika idareciliğinden, siyasi hayata kadar iyi idareciler yetiştirmek için çok çalışmalıyız.

Teşkilatçı ve idareci, her hâl ve hareketi ile bir bütündür. Gazetecilerle konuşmasına, giyim kuşamına kadar her an dikkatli, ölçülü ve ağır başlı olmalıdır. Tebliğci ve idareciler, millete topluma mal olmuştur. Hiçbir davranışları gözden kaçmaz.

Teşkilatçı ve idareci, hedefteki insandır. Güzel davranışları örnek alındığı gibi, hataları da şiddetle reaksiyon görür.

İnsanlar, somurtmayan fakat ciddi, ölçülü, şahsiyetli, ferdi ve aile hayatı ile mazbut özü sözü birbirine uygun idareci ve teşkilatçıları her zaman takdir eder. Başarılar elbette tarihe mal olacak ve hakikatler hiçbir zaman unutulmayacaktır.

Teşkilatçı ve tebliğci hayra motor, şerre fren olan insandır. Hayırlı hizmetlerde çalışan insanların hakkında pek çok konuşulur. Çünkü İslama ve insanlığa hayırlı olan Resulullah (s.a.v.) Efendimiz tarafından övülmüştür. "İnsanların en hayırlısı diğer insanlara faydalı olanıdır" hadisinde olduğu gibi. Yine Kudsi bir hadiste şöyledir:

İbn-i Abbas (ra) den rivayet edilmiştir. Resulullah (s.a.v.) Rabbinden şunları rivayet ediyor:

Şüphesiz ki Allah iyilikleri de kötülükleri de yazmış, sonra bunları açıklamıştır. Bir kimse bir iyilik yapmaya azmeder de onu yapmazsa Allah kendi yanında ona bir tam iyilik yazar, şayet azmedip de yaparsa Allah kendi yanında on iyilikten yediyüze kadar ve kat kat daha çok iyilikler yazar.

Bir kimde de bir kötülük yapmaya azmeder de onu yapmazsa, Allah kendi katında ona bir tam iyilik yazar, şayet azmeder de onu yaparsa, sadece bir kötülük yazar. (Buhari K. Er Rikak C.8, S.103)

Samimi Müslümanlar ise, "Şu halde boş kaldığın zaman, durmaksızın (dua ve ibadetle) yorulmaya-devam et. Ve yalnızca Rabbine rağbet et" (İnşirah Suresi, 7-8) ayeti gereği Allah'ın rızasını, rahmetini ve cennetini kazanacak olmanın umudu ve sevinci ile, her anlarında çok şevkli, canlı, çalışkandırlar.

Nitekim Allah Bakara Suresi'nin 148. ayetinde müminlere "hayırlarda yarışmalarını" emreder. Bu ayetlere uyan müminler, bir an dahi boş kalmadan, hayır işlemek ve iyilik yapmak konusunda birbirleriyle yarış içindedirler. Her an bir ecir kazanmak için fırsat kollar, hiçbir zaman üşenmeden, başkasına bırakmadan, ertelemekten önlerine çıkan her fırsatı değerlendirirler.

Yaptıklarından dolayı ise hiçkimseyi minnet altında bırakmaz, kimseye iyilik yapıyormuş edasıyla işlerini yapmazlar. Aksine Allah'a, Allah'ın rızasına ve rahmetine ve ölmeden önce toplayacakları ecirlere muhtaç olduklarını bilerek, tevazu ve kanaatkarlık içinde, hiç kimseden tek bir teşekkür dahi beklemeden İslam'a hizmette bulunurlar. Allahü teâlâ, sizin şeklinize, malınıza bakmaz, kalblerinize, amellerinizi ne niyetle yaptığınıza bakar. (İbni Mace)

Ameller niyete göre, iyi veya kötü olur. (Buhari)

Hazreti Ebû Zerr (radiyallahü anh)'ın rivayet ettiğine göre Peygamber Efendimiz (sallallahü aleyhi vesellem) bir hadis-i şeriflerinde şöyle buyurmuşlardır:

İyilik hesabına hiçbir şeyi küçük görme! Bu, bir kardeşini gülüryüzle karşılama olsa bile.. (Sahîh-i Müslim, 4/2026)

Yukardaki izah etmeye çalıştığım çalışmaların en güzelini Rabbimiz (c.c.) İnsan suresinde en etkili bir şekilde aslında izah etmiştir. Bir müslüman için bundan daha güzelini bir kuldan beklemek mümkün değildir! Yukardaki çalışmaları yapan müslümana ahiretteki karşılığı çarpıcı bir şekilde Allah (c.c.) bizlere haber vermiştir.

Allah aşağıdaki surede müminlerin samimiyetini ne kadar da güzel ifade buyurmuştur. Beraberce bu güzel müjdeleri okuyalım:

76-İnsan Suresi meali: 1-31

1- Gerçekten insan üzerine dehirden (zamandan) öyle bir müddet geldi ki o zaman o, anılmaya değer bir şey değildi.

2- Doğrusu biz insanı, imtihan etmek için karışık bir nutfeden (erkek ve kadın sularından) yarattık da onu işitici, görücü yaptık.

3- Kuşkusuz biz ona yolu gösterdik; ister şükredici olsun, ister nankör.

4- Çünkü biz, kâfirler için zincirler, demir halkalar ve alevli bir ateş hazırlamışızdır.

5- Kuşkusuz iyiler de karışımı kâfûr olan dolgun bir kadehten içerler.

6- Bir kaynak ki ondan Allah'ın kulları içerler, güzel yollar açarak akıtırılar onu.

7- O kullar adaklarını yerine getirirler ve fenalığı salgın (olan) bir günden korkarlar.

8- Düşküne, yetime ve esire seve seve yemek yedirirler.

9- "Size sırf Allah rızası için yemek yediriyoruz. Sizden ne bir karşılık, ne de bir teşekkür bekliyoruz."

10- "Biz sert ve belalı bir günde Rabbimizden korkarız." derler.

11- Allah da onları o günün fenalığından korur, yüzlerine parlaklık, gönüllerine sevinç verir.

12- Sabırlarına karşılık onlara bir cennet ve ipekten elbiseler verir.

13- Orada donatılmış koltuklar üzerine dayanmışlardır: Orada ne yakıcı güneş görürler, ne de şiddetli soğuk.

14- Üzerlerine cennet gölgeleri sarkmış, meyveleri bol bol önlerine konmuştur.

15- Yanlarında gümüşten kaplar, billur kupalar dolaşır.

16- Gümüşten öyle kadehler ki onları türlü türlü biçimlere koymuşlardır.

17- Onlara orada bir dolu kadeh sunulur ki, karşısını zencefildir.

18- Bu orada bir pınardır ki, adına "selsebil" derler.

19- Etraflarında ölümsüz hizmetçiler dolaşır, onları görünce saçılmış inciler sanırsın.

20- Orada nereye baksan bir nimet ve pek büyük bir mülk görürsün.

21- Üstlerinde zarif ve yeşil, kalın ipekten bir elbise vardır. Gümüş bileziklerle süslenmişlerdir. Rableri onlara temiz bir içecek içirmiştir.

22- (Onlara şöyle denir): "İşte bu sizin bir mükâfatınızdır. Gayretiniz karşılığını bulmuştur."

23- Kur'ân'ı sana kısım kısım biz indirdik biz.

24- O halde Rabbinin hüküm vermesi için sabret. Onlardan hiçbir günahkâra yahut nanköre itaat etme.

25- Sabah, akşam Rabbinin ismini an.

26- Gecenin bir bölümünde de O'na secde et (akşam ve yatsı namazlarını kıl). Hem de O'nu uzun bir gece tesbih et (teheccüd namazı kıl).

27- Çünkü onlar bu dünyayı seviyorlar ve önlerindeki ağır bir günü arkaya atıyorlar.

28- Onları biz yarattık ve mafsallarını sınıksız bağladık. Dilediğimiz vakit de kılıklarını değiştiririz.

29- İşte bu bir öğüttür. Dileyen Rabbine giden yolu tutar.

30- Allah dilemedikçe siz dileyemezsiniz. Kuşkusuz Allah, bilendir, hüküm ve hikmet sahibidir.

31-Allah dilediğini rahmetine sokar. Zalimlere ise, acıklı bir azap hazırlamıştır. (Elmahlı mealinden)

Bir İbretli Uyarı; İbrahim Bin Edhem

Bir gün Basra çarşısında gezerken halk başına toplandı ve "Bana duâ edin icabet edeyim" meâlindeki âyet-i celileyi sordular ve: "Biz Allah'a dua ediyoruz. Fakat müstecap olmuyor. Acaba neden?" diye yakındılar.

Dedi ki: Kalbiniz on şeyden ölmüştür :

1) Allah'ı tanırsınız, ama hakkını edâ etmezsiniz.

2) Allah'ın kitabını okursunuz, ama onunla amel etmezsiniz.

3) İblis'in (şeytanın) düşmanlığını iddia edersiniz, ama ona tâbi olursunuz.

4) Resûlullah'ın sevgisini iddia edersiniz, ama onun izini ve sünnetini terk edersiniz.

5) Cennetin sevgisini iddia edersiniz, ama onun için amel etmezsiniz.

6) Cehennem korkusunu iddia edersiniz, ama günahlardan çekinmezsiniz.

7) Ölümün hak olduğunu iddia edersiniz, ama onun için hazırlanmazsınız.

8) Başkalarının ayıplarıyla meşgul olursunuz amma

kendi ayıplarınızı terk etmezsiniz.

9) Allah'ın verdiği rızkı yersiniz, ama Allah'a şükür etmezsiniz.

10) Ölülerinizi gömersiniz, ama onlardan ibret almazsınız.

And olsun, biz kendilerinden öncekileri de denemişken, insanlar, "İnandık" deyince, denenmeden bırakılacaklarını mı sanırlar? Allah elbette doğruları ortaya koyacak ve elbette yalancıları da ortaya çıkaracaktır. (Ankebut: 29/2

Dünya hayatı bir imtihan olduğuna göre, aslolan bu imtihanı doğru kazanmaktır!

♦ Teşkilatçılığın İnsani ve Sosyal Boyutu

İnsanlardan bir kısmı teşkilat vb. çalışmaları yapmasaydı, bugün devletler acaba olur muydu? İnsanlık tarihinin kurmuş olduğu en büyük teşkilat devlet kurma çalışması olmuştur. Devletlerin en küçük bireyi aile, teşkilatlar, çeşitli kuruluşlar ve devletler olmuştur. O halde insanlık adına da teşkilat çalışması yapanların hayırlı bir iş yapmış olduğu ortaya çıkmaktadır. En güzel örnek mensubu olmakla gurur duyduğumuz Osmanlı Devleti dört yüz çadırı bir aşiretten kurulduğu ilgililerce bilinen bir gerçektir. Bizim konumuz müsbet teşkilatçılık olduğundan, zararlı teşkilat vb. konular mevzumuzun dışındadır.

"İnsanların en hayırlısı diğer insanlara faydası olandır" diyen Peygamber Efendimiz (s.a.v.) her hayırlı iş yapanı böylede taltif etmiş ve övmüştür. Zamanımızda bazı din adamlarımız bu hadisi şöyle tevil de ediyorlar; Günümüzde, insanların en hayırlısı, diğer insanlara en az zarar verendir, şeklinde yorum yapanlar da vardır. Artık yaşadığımız bu asırda insanların ne kadar ahlaki bakımdan bozulduklarının bir başka ifadesidir bu yorumlar.

Biz bir müslüman gözlüğüyle baktığımızda ise, içinde yaşadığımız ülke ve topluma hayırlı, faydalı ve duyarlı bir vatandaş olmaktır tüm hayatımız! Nasıl ki İmamı Gazali Hazretleri bin yıl önceki İhyayı Ulumiddin adlı kitabında; " Sabah işine giden herkes, çöpçü, fırıncı, memur, işçi ve tüm toplumun katmanları aslında senin için çalışmaktadır" ifadelerini kullanmaktadır haklı olarak. Bu çalışanlar olmasaydı, medeni bir sosyal hayat nasıl yaşanabilirdi?

Bizim konumuz teşkilat ve tebliğ çalışmaları olduğuna göre, bu çalışmaları insani ve sosyal açıdan ele aldığımızda, yapılan çalışmaların faydasının tüm içinde yaşadığımız topluma, cemiyete ne kadar faydalı olduğunu daha rahat anlarız kanaatindeyim.

Bizlerin ve diğer insanların kurdukları cemiyet ve teşkilatların yurt dışındaki insanımızın çocukları için son derece faydalı olduğunu her insafli insan çok iyi bilmektedir. Bu teşkilat çalışmalarını yurt dışındaki ülkelerin emniyet güçleri de yakından takip etmekte ve daktir ve teşekkürlerine bizzat yıllarca şahit olduk ve halen olmaktayız.

Özellikle hafta sonlarında paralel bir toplum oluşturmuş olan göçmen gençlerinin pek çok avrupa ülkesinde polisle sık sık çatışmalar yaptığını ve kamu mallarına zarar verdiğini biz Kopenhag'da sizler de televizyonlar aracılığı ile Fransa gibi ülkelerin banliyolarında çıkan çatışmaları görmüş olabilirsiniz. (Geçtiğimiz yıl 2006'da Fransa'da sosyal etnik çatışmaların on bir bin otomolin yakılarak ne boyutlara ulaştığını tüm dünya izlemişti) Kısaca her ülkede benzeri problemler vardır. Bizlerin gaye ve hedefi içinde yaşadığımız topluma her sahada faydalı bir insan olmak olduğuna göre, bu çalışmaların insani ve sosyal boyutunun fayda ve zararlarını saymaya kitabımızın hacmi yetmeyecektir.

1. Kur-anı Kerim meali: Elmalılı hamdi yazır ve T.C. Diyanet mealidir.
2. Hadislerde: Genelde; Kutubu Sitte, Süneni Deylemi, Muvatta, İbni Mace ve Mutat hadis kitapları ve elektronik boyutudur.
3. Yöneticinin El Kitabı-IGMG
4. Sebahattin Uçar-Teşkilatçının Başarı Kılavuzu
5. Mehmet Doğru. Hitabet. Damla Yayınevi. 2000 İstanbul
6. Hayatü's-Sahâbe 4-206/207
7. Ebul-Ala El-Mevdudi İslam Davetçilerine 1.kitap
8. www.fikirbul.com
9. İhsan Atasoy, Peygamberler Tarihi
10. İslam Davetinin Esasları: Abdulkerim Zeydan
11. Konulara göre Kur'anı Kerim Fihristi- nevzat Yüksel'
12. Cengiz Numanoglu- Şiir Kitabı.
13. T.C. Diyanet İşleri Başkanlığı hutbelerinden.
14. [Http://www.mecelle.com/cuma-sohbetleri/hutbe-merhamet-ve-sefkat.html](http://www.mecelle.com/cuma-sohbetleri/hutbe-merhamet-ve-sefkat.html))
15. Elmalılı, Hak Dini, 4/2328)
16. Kur'anda beden Dili-Prof.Dr. Necati Kara
17. Fulya İler: www.isguc.org
18. www.milligazete.com.tr
19. Bayraktar Bayraklı Yayınevi: M.Ü. İlahiyat Fakültesi Baskı: İstanbul / 1989 / 304 shf.
20. İslâm Din Dersi Programlarının Hazırlanması", Türkiye ve Almanya'da İslâm Din Dersi Tartışmaları, Konrad Adenauer Vakfı ve CÜ İlahiyat Fakültesi, Ankara 2000, ss.105-122.
21. <http://www.gezikolik.net>

22. <http://blog.milliyet.com.tr/Blog.aspx?BlogNo=23741>
23. islam Davetçilerine Eğitim Rahberi-Hisham Altalip
24. <http://www.studygs.net/turkce/scheduling.htm>
25. Hayatü's-Sahâbe 4-206/207
26. Râmüzü'l-ehâdis
27. El-Camiu's Sağır
28. www.sadakat.net
29. İslam ansiklopedisi
30. Mevdûdî, Tefhîmu'l-Kur'an, İstanbul 1987, IV, 377
31. Said havva külliyyatı
32. Dualar ve Zikirler (Evradı Şerif) Mehmed Zahid Kotku (Rh.a.)
33. Davet Yolu. Mustafa meşhur.
34. Cemeat- İsmail Çetin.

Bir teşkilat nasıl çalışmalıdır, iŝlevi ve hedefi nedir, nasıl olmalıdır, sonuca ulaşmak ve hedefe varmak için hangi yöntemleri nerde nasıl kimlerle ne gibi bir metotlar ile uygulamalıdır?

Hedef, vizyon çalışması kim veya kimler tarafından kimin için neye göre yapılmalıdır? Hedef ve vizyon gerçekleşmesinde, İnsan faktörünün sevk, idare, kanalize, idealize, inandırma nosyon ve misyonu; ana teşkilatın organ, doku, hücre iletişimi içinde hangi kıstasları kapsamalıdır?

Elbette bütün bunlar bir teşkilatın konularını kapsar. Hedef ve nihai noktaya ulaşmanın adı vizyon çalışmasıdır.

İlerde, belirli bir gelecekte görmeyi varmayı ulaşmayı arzu ettikleri durum şart, konum ve hedefler bütününü ele alır.

Vizyonu olmayan, vizyonu konmayan, vizyonu belirlenmeyen hiçbir teşkilat başarılı olmaz ve olamazda.

Bir teşkilat nasıl çalışmalıdır, iŝlevi ve hedefi nedir, nasıl olmalıdır, sonuca ulaşmak ve hedefe varmak için hangi yöntemleri nerde nasıl kimlerle ne gibi bir metotlar ile uygulamalıdır?

Bu ve benzeri konuları bu kitapçıkta irdelemeye gayret ettik.

ISBN 978-975-01450-1-8

9 789750 145018